

URU

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต

ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2562 | Vol. 9 No. 1 January - June 2019

JOURNAL

OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES
UTTARADIT **RAJABHAT UNIVERSITY**

DOCTOR OF EDUCATION

(Research and Evaluation for Education Development)
(Educational Technology and Communications)

MASTER OF EDUCATION

(Education Administration)
(Educational Technology and Communications)

MASTER OF BUSINESS

(Business Administration)

ISSN 2651-1363

Graduate School
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

วัตถุประสงค์ (Aims)

เพื่อรวบรวม ตีพิมพ์ เผยแพร่ ผลงานทางวิชาการและ ผลงานวิจัยในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (การศึกษา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน มนุษยศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา การพัฒนา ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม) ให้กับนักศึกษา นักวิจัย นัก วิชาการ บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบุคคลอื่นที่สนใจ

ขอบเขตของงานวิจัย (Scope)

ผลงานในวารสารฉบับนี้ เน้นนำเสนอในรูปแบบ บทความวิชาการ บทความวิจัยหรือบทความวิทยานิพนธ์ กรณีศึกษา และบทความปริทัศน์ โดยมีขอบเขตข้อมูลเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน มนุษยศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนาบุญกุล

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ประหยัด จิระวรพงศ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

3. รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตร์ระจุ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
4. รองศาสตราจารย์ ดร.พรชนก ทองลาด
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารี วงศ์วัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรุณศิริ ใจมา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรา วงษ์นายนะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิตาภา สุขพล่า
มหาวิทยาลัยบูรพา
10. อาจารย์ ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวณี สัตยาภรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ เวชกามา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมผกา ธรรมสิทธิ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินิต นนทโคตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนต์ อินทวงศ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ใจกล้า
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
8. อาจารย์ ดร.ธัญญา จันทรตรง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
9. อาจารย์ ดร.กิตติ เมืองตัม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ

Peer Review

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ประหยัด จิระวรพงศ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐา นน่อทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์ ดร.ณัฐ รัตนศิริณกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อาจารย์ ดร.นเรศวร์ เศรษฐสิงห์

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ามะขาม

รองศาสตราจารย์กึ่งแก้ว เพ็ชรราช

ข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์พิศมัย หาญสมบัติ

ข้าราชการบำนาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ์ อินทร์จักร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภู

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมผกา ธรรมลสิทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.วิสุทธิ สุขบำรุง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.ศิริกานดา แหยมคง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.วาทัญญู ขลิบเงิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุภัคกาญจน์ จิวาลักษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.ปาริชาติ กันทาททรัพย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุริยา คำกุนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุภาภรณ์ หนูเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สมิตรา โรจนนิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.ชลาฤทธิ์ คุรุเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.วี ปัญญาใส

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาจารย์ ดร.รติ ธนารักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้พัฒนาให้เป็นวารสารที่รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีความหลากหลาย และเกิดจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย ทดลอง สังเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่สนใจจนเกิดเป็นองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติใหม่ที่ทันสมัย สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดคุณค่าต่อการพัฒนาคน พัฒนางาน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคมต่อไป

กองบรรณาธิการวารสารของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้ดำเนินงานและทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมองค์ความรู้จากทุกศาสตร์สาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปีนี้เป็นปีที่ 9 เรายังคงยึดมั่นในแนวนโยบายที่จะรักษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในทุก ๆ กระบวนการของการดำเนินงาน เพื่อให้วารสารของเราได้รับการยอมรับและยกระดับการพัฒนาให้สูงขึ้นต่อไป สำหรับวารสารปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2562 นี้ มีผลงานที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณ์ (Peer Review) จำนวนทั้งสิ้น 14 ผลงาน

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพและสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับผู้ที่สนใจ ขอขอบพระคุณผู้ประเมินผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบคุณภาพและให้แนวทางการพัฒนาผลงานเรื่องให้สมบูรณ์พร้อมเผยแพร่สู่สาธารณะ หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะประการใดที่จะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาวารสารวิชาการฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โปรดให้ข้อเสนอแนะมายังกองบรรณาธิการ เพื่อจะได้นำไปพัฒนาต่อไป

สารบัญ

• รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้วยกิจกรรม 9 คุณธรรมตามรอยพ่อ ตามรูปแบบ WANGKAPEE Model.....	1
กฤษฎ์ ไชยวงศ์	
• โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ภาคเหนือ.....	15
ชินบุตร สุรินทรามนต์	
• ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารแห่งหนึ่งในประเทศไทย.....	33
ณพัชนีธิดา ศิริโชคธานนท์	
• การศึกษาปัจจัยทางการบริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39.....	47
ณัฐธิดา สีสืบวงศ์	
• การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ	61
ธนิกันต์ ศรีจันทร์ , โชติกา สิงหาเทพ , เสาวนีย์ จันทสังข์ และ อรรถ อภินันท์ธีระศักดิ์ดา	
• ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1	71
ประภัสสร อิมินกุล	
• การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	83
พิชญา พรหมประไพ	

CONTENTS

- การพัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา95
ภัทราปวีณ์ ศรีสมพันธ์
- การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ซึ่งปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน109
มรกต เกษเกล้า
- การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ125
ศุภราภรณ์ ทองสุขแก้ว
- การพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในพื้นที่ประสบผลสำเร็จ147
สมนึก ศุภโสภางค์
- ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำวิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก159
โสภางค์พัทธ์ หรั่งเจริญ
- รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1169
อภิตา บุญโยประการ
- การพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ185
อินทราภรณ์ มงคลขจรกิติ , อรรถ อภินันท์ธีระศักดิ์ และ ธนิกานต์ ศรีจันทร์

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

รายงานการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
ในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์
ด้วยกิจกรรม 9 คุณธรรมตามรอยพ่อ ตามรูปแบบ
WANGKAPEE Model

THE REPORT OF STRENGTHENING MORALS AND ETHICS IN SCHOOL PROJECT
EVALUATION, UTTARADIT PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
SCHOOL, BY THE 9 MORALS OF HIS MAJESTY
KING BHUMIBOL ADULYADEJ ACTIVITIES, IN WANGKAPEE MODEL

ดร.กฤตย์ ไชยวงศ์*
Krit Chaiwong, Ph.D*

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมินประยุกต์ CIPPIEST Model กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรแต่ละกลุ่ม จำนวน 445 คน ประกอบด้วย ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน ใช้วิธีการประเมินเชิงผสานวิธี โดยการประเมินเชิงปริมาณใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนการประเมินเชิงคุณภาพใช้วิธีการสนทนากลุ่ม

ผลการประเมินพบว่า ภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมาก โดยด้านสภาพบริบท และด้านความยั่งยืน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน พบว่าทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันดำเนินงานตามแนวทางของศาสตร์พระราชา โดยจัดกิจกรรม 9 คุณธรรมตามรอยพ่อ แบบบูรณาการและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมเป็นระยะตลอดการดำเนินงาน

คำสำคัญ : ปัจจัยความสำเร็จ, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน, โมเดลสมการโครงสร้าง

* ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

* School Director of Uttaradit Provincial Administrative Organization school, Muang District , Uttaradit Province

ABSTRACT

The purposes of this report were to evaluate the strengthening morals and ethics in school project of Uttaradit Provincial Administrative Organization School and to study about the approaches of developing and strengthening morals and ethics of students by using CIPPIEST Model. The simple random sample was 445 people, consisted of basic education boards, teachers, parents and students. Using mixed method evaluation. Questionnaire, Likert scale were used as data collection instrument for the quantitative evaluation. And focus group discussion was used for the qualitative evaluation.

The evaluations revealed that : The result of overall evaluation was found to be at high level. The results of context and sustainability evaluations were found to be at high level. The results of input, process, product, impact, effectiveness and transportability evaluations were found to be at high level. For the approaches of developing and strengthening morals and ethics for students are needed corporation of all sectors follow by the approaches of His Majesty King Bhumibol Adulyadej's Philosophy by providing integrated activities of 9 morals of the King and report the performances of activities intermittently throughout the period of the project.

Keywords : Project Evaluation, Morals and Ethics, CIPPIEST Model

บทนำ

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ เดิมชื่อ โรงเรียนวังกะพื้พิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ได้ถูกถ่ายโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เมื่อปีการศึกษา 2558 พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ เป็นโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ของโรงเรียนวังกะพื้พิทยาคม มีตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพต่ำกว่าระดับดี 4 ตัวบ่งชี้ โดยมีตัวบ่งชี้ที่มีระดับคุณภาพต้องปรับปรุง 1 ตัวบ่งชี้ คือตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่มีระดับคุณภาพพอใช้ 3 ตัวบ่งชี้ คือตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนพบว่านักเรียน

ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อีกทั้งจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของโรงเรียนพบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอยู่ในสภาพสุญญจนตรอก กล่าวคือ สภาพแวดล้อมภายในเป็นจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นอุปสรรค จึงมีข้อจำกัดในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

ทางโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ จึงกำหนดจัดโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้วยกิจกรรม 9 คุณธรรมตามรอยพ่อ ตามรูปแบบ WANGKAPEE Model โดยน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 มากำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม 9 ประการตามชื่อภาษาอังกฤษของโรงเรียนเดิม คือ W = Working : ความมุ่งมั่นในการทำงาน, A = Assiduous : ความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้, N = Non corruption : ความซื่อสัตย์

สุจริต, G = Grouping : ความสามัคคี, K = Kindness : ความเมตตากรุณามีน้ำใจ, A = Accountability : ความรับผิดชอบ, P = Polite : ความสุภาพเรียบร้อย, E = Economical : ความประหยัด และ E = Environment : การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา ในครั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนได้มอบหมายให้กลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มเป็นผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม ซึ่งมีการบริหารจัดการตามหลักการบริหารเชิงระบบตามวงจรของเดมมิง (PDCA) คือ มีการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Act) ให้เกิดความสำเร็จโดยใช้ทรัพยากรการบริหาร (4 M) คือด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และด้านการบริหารจัดการ ดังนั้น ผู้ประเมินจึงสนใจที่จะประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้วยวิธีการประเมินตามรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam, 1971) โดยใช้รูปแบบชิปปี้ประยุกต์ CIPPIEST Model ทั้งนี้ เพราะเป็นรูปแบบในการประเมินที่ครบกระบวนการ คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลิต (Product) ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) (รัตนะ บัวสนธิ. 2556) เพื่อให้ทราบผลการดำเนินโครงการและนำผลการประเมินโครงการไปพัฒนาปรับปรุงหรือแก้ไขการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

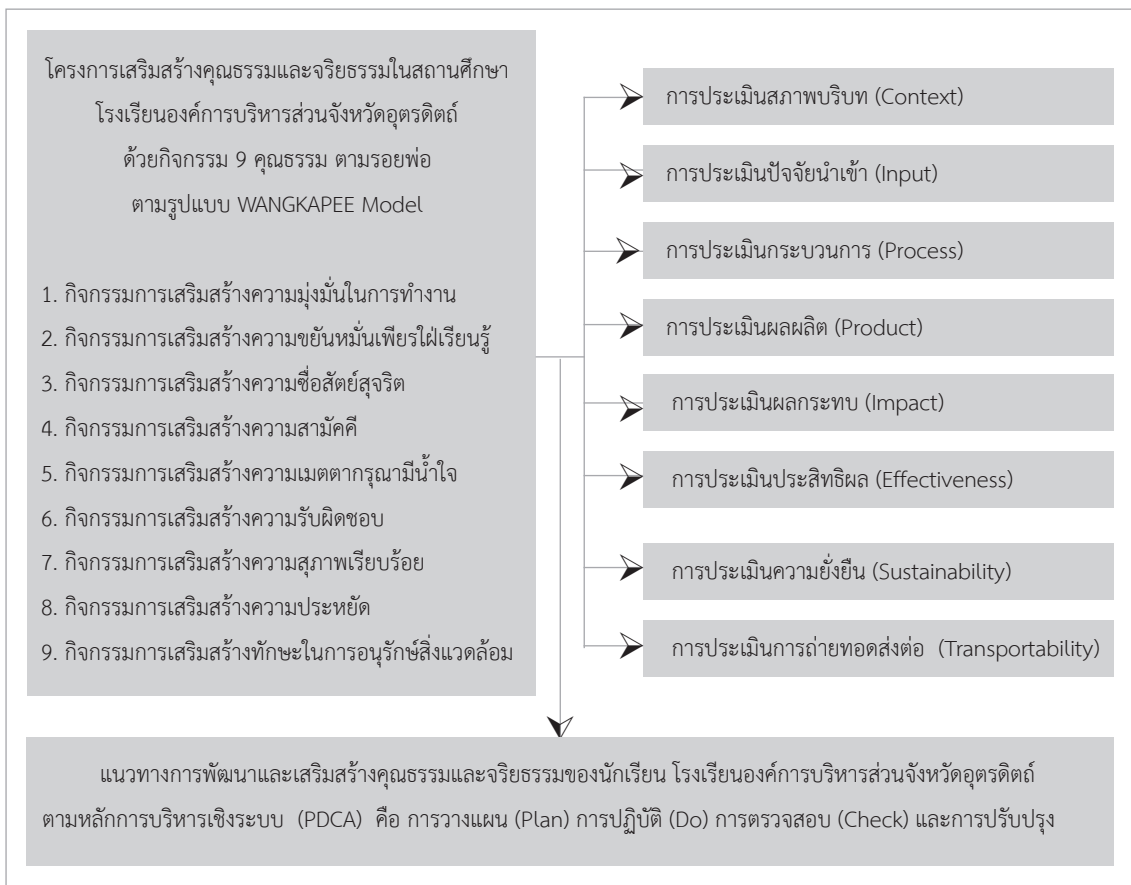
1. เพื่อประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านสภาพบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตการวิจัย

การประเมินครั้งนี้ มุ่งประเมิน 8 ด้าน คือ สภาพบริบทของโครงการ (Context) ปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) กระบวนการดำเนินโครงการ (Process) ผลผลิตของโครงการ (Product) ผลกระทบของโครงการ (Impact) ประสิทธิภาพของโครงการ (Effectiveness) ความยั่งยืนของโครงการ (Sustainability) และการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ (Transportability) โดยศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2560

กรอบแนวคิดของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน ความขยันหมั่นเพียร ใฝ่เรียนรู้ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี ความเมตตา กรุณามีน้ำใจ ความรับผิดชอบต่อ ความสุภาพเรียบร้อย ความประหยัด และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยใช้รูปแบบชิปปี้ประยุกต์ หรือ CIPPIEST Model ของแดเนียล แอล. สตัฟเฟิลบีม (Daniel L.Stufflebeam) ตามกรอบแนวคิดของการประเมินโครงการ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้ เป็นการประเมินแบบผสมวิธี ทั้งการประเมินเชิงปริมาณ เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม และการประเมินเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. การประเมินเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 842 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี และมอร์แกน

(Krejcie and Morgan, 1970) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากรแต่ละกลุ่ม (สมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 445 คน ประกอบด้วย ครู 46 คน กรรมการสถานศึกษา 13 คน ผู้ปกครอง 189 คน และนักเรียน 197 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มี 5 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับฝ่ายบริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้าฝ่าย เป็นแบบสอบถามความสอดคล้อง ความจำเป็นและความเป็นไปได้ของโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา กับ

นโยบายหน่วยงานทางการศึกษา สภาพสังคม และความ
ต้องการของนักเรียนและชุมชน

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครู ผู้ปกครอง
และคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นแบบสอบถาม
ความพร้อม ความเพียงพอของปัจจัยการดำเนินงาน
โครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา

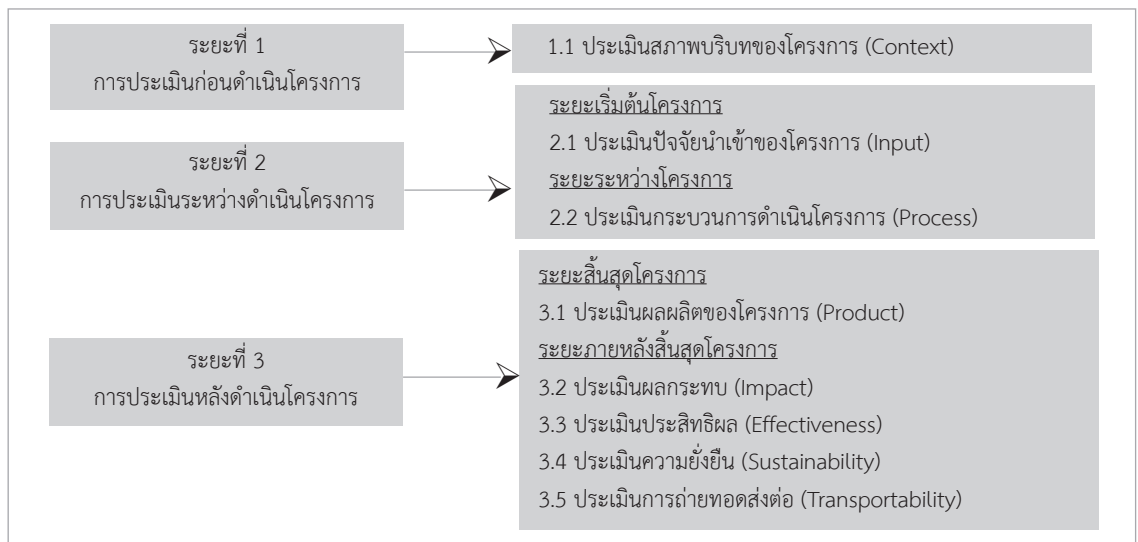
ฉบับที่ 3 แบบสอบถามสำหรับครู เป็น
แบบสอบถามความเหมาะสมของการดำเนินงาน ในการ
จัดกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ ตามโครงการเสริม
สร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามสำหรับครู
ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา เป็น
แบบสอบถามผลการดำเนินงานกิจกรรม 9 คุณธรรม ตาม
รอยพ่อ ตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม
ในสถานศึกษา

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามสำหรับครู
ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา เป็น
แบบสอบถามผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการ
ถ่ายทอดส่งต่อของโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและ
จริยธรรมในสถานศึกษา

1.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ประเมินนำ
แบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบตรงตามเนื้อหา
ความชัดเจนของการใช้ภาษาและรูปแบบของเครื่องมือ
จากนั้นนำไปปรับปรุง แก้ไข จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม
ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินได้แบ่ง
การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ออกเป็น 3 ระยะ
ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ดำเนินการ ดังนี้

1.5.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป ใช้ค่าความถี่
และร้อยละ (%)

1.5.2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบท ปัจจัยนำเข้า
กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน
และการถ่ายทอด ส่งต่อของโครงการ ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

(X) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การประเมินเชิงคุณภาพดำเนินการเก็บข้อมูล
โดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก จาก
กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)
ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครู 3 คน ผู้ปกครอง 2 คน
นักเรียน 2 คน และกรรมการสถานศึกษา 2 คน รวมจำนวน 10 คน

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก จากกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครู 3 คน ผู้ปกครอง 2 คน นักเรียน 2 คน และกรรมการสถานศึกษา 2 คน รวมจำนวน 10 คน

2.2 เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมิน ผู้ประเมินได้ใช้เครื่องบันทึกเทปเป็นอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม โดยกำหนดแนวทาง เป็นประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านสภาพบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามหลักการบริหารเชิงระบบ (PDCA) คือการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) ในการจัดกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ ทั้ง 9 กิจกรรม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Field Note) หลังจากนั้นนำไปถอดคำสนทนาจากเครื่องบันทึกเสียง และจัดพิมพ์เป็นบทสนทนา แล้วตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประเมินวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการประเมินโครงการ

ผลการประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2560 ในการประเมินเชิงปริมาณ สามารถสรุปผลการประเมิน ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาพบริบทของโครงการ (Context) มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ นโยบายวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน มีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน มีความจำเป็นต่อการพัฒนานักเรียน มีความพร้อมที่เป็นไปได้ที่จะดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย มีความเหมาะสมของแผนการดำเนินงานและกิจกรรม และมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมและสถานการณ์ปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) ตามหลักการใช้ทรัพยากรในการบริหาร (4 M's) พบว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านบุคลากร (Man) และด้านการบริหารจัดการ (Management) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านงบประมาณ (Money) และด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ (Material) มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ (Process) ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีกิจกรรมการเสริมสร้างความประหยัด กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเสริมสร้างความเมตตากรุณามีน้ำใจ และกิจกรรมการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับกิจกรรมการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต กิจกรรมการเสริมสร้างความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้ กิจกรรมการเสริมสร้างความสามัคคี กิจกรรมการเสริมสร้างความสุภาพเรียบร้อย และกิจกรรมการเสริมสร้างความรับผิดชอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยทุกกิจกรรมมีความเหมาะสมในการวางแผน (Plan) และการปฏิบัติ (Do) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) อยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิตของโครงการ (Product) มีผลการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมาก โดยที่กิจกรรมการเสริมสร้างความประหยัด กิจกรรมการเสริมสร้างทักษะในการ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมการเสริมสร้างความเมตตา กรุณามีน้ำใจ และกิจกรรมการเสริมสร้างความสามัคคี มีผลการดำเนินงานเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับ กิจกรรมการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน กิจกรรมการเสริมสร้างความสุภาพเรียบร้อย กิจกรรมการเสริมสร้างความรับผิดชอบ กิจกรรมการเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต และกิจกรรมการเสริมสร้างความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้ มีผลการดำเนินงานเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

5. ด้านผลกระทบของโครงการ (Impact) มีผลกระทบเชิงบวกต่อนักเรียน ในระดับมากที่สุด และมีผลกระทบเชิงบวกต่อโรงเรียน ต่อผู้ปกครองและชุมชน ในระดับมาก

6. ด้านประสิทธิผลของโครงการ (Effectiveness) มีประสิทธิผลของกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ อยู่ในระดับมาก โดยมีคุณธรรมด้าน ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน ความรักความสามัคคี ความเมตตา กรุณามีน้ำใจ ความสุภาพเรียบร้อย และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาความสะอาด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับดีมากที่สุด ส่วนคุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความประหยัด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

7. ด้านความยั่งยืนของโครงการ (Sustainability) มีความยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของครูและบุคลากร ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ประจำวันทุกวัน การจัดกิจกรรมต่างๆได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี การดำเนินโครงการมีแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมทุกปี อยู่ในระดับมากที่สุด และโรงเรียนจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอทุกปี อยู่ในระดับมาก

8. ด้านการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ (Transportability) มีการถ่ายทอดส่งต่ออยู่ในระดับมาก โดยที่โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายกับวัดในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่นๆในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการขยายผลโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมไปยังผู้ปกครองและชุมชน การขยายผลโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมไปยังสถานศึกษาอื่นๆ และการศึกษาดูงานด้านคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษาอื่นๆ อยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ จากการประเมินเชิงคุณภาพพบว่า มีความสอดคล้องกับผลการประเมินเชิงปริมาณ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ก่อนการดำเนินโครงการขึ้นดำเนินโครงการ จนถึงขั้นสิ้นสุดโครงการ ทั้งการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) สำหรับการวางแผน (Plan) นั้นจะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริงเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดปฏิทินการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยเฉพาะการดำเนินกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ จะต้องวางแผนร่วมกันในการวิเคราะห์พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จะต้องกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบ และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานให้ชัดเจน ส่วนการปฏิบัติ (Do) นั้น พบว่าการดำเนินงานจะต้องน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมย่อยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมแต่ละด้านควรจัดแบบบูรณาการ โดยแต่ละกิจกรรมอาจจะเสริมสร้างคุณธรรมได้หลายประการ ในการติดตามตรวจสอบ (Check) พบว่าฝ่ายบริหารโรงเรียนจะต้องนิเทศติดตามให้คำปรึกษาหารือและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด การรายงานผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมนั้น ควรจะสรุปรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ให้ฝ่ายบริหารโรงเรียนทราบ ถ้ามีปัญหาจะได้หาแนวทางปรับปรุง แก้ไขได้ทันการณ์ ส่วนการปรับปรุง (Act) นั้นพบว่าผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ จะต้องนำผลสรุปการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนของจัดกิจกรรมย่อยของ แต่ละกิจกรรม มาปรับปรุงแก้ไข

ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยอาจจะจัดแบบบูรณาการเพื่อประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณแต่จะมีความคุ้มค่ามากกว่าการแยกจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้วยกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ ตามรูปแบบ WANGKAPEE Model ตามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านสภาพบริบทของโครงการ (Context) พบว่าโครงการมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นโยบายของโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด และสภาพความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าแผนการดำเนินงานและกิจกรรมของ โครงการมีความเหมาะสมและมีความพร้อมที่จะดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้ เพราะกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ตระหนักถึงปัญหาของสังคมไทยและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนจึงได้กำหนดแนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ทำเพื่อส่วนรวมทั้งในและนอกห้องเรียน ครูมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอย่างเหมาะสม และสถานศึกษามีการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) ซึ่งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้กำหนดให้โรงเรียนมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีทักษะชีวิตและ มีคุณธรรมตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา มุ่งพัฒนา นักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ทางโรงเรียนจึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียนตาม อุดมการณ์ อบจ. คือ

บ. : บริการ มีจิตสาธารณะ และ จ. : จริยธรรม คุณธรรม (โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, 2560) ในการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องร่วมมือกันสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนเหล่านี้ ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกัน ส่งเสริมการเลี้ยงดูในครอบครัวที่เน้นการฝึกเด็กให้รู้จักการพึ่งพาตัวเอง มีความซื่อสัตย์ มีวินัย มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จันทนา รอดแก้ว (2556) ซึ่งได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่า บริบทของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมของกิจกรรมและความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มีความต้องการจำเป็นของโครงการและความเป็นไปได้ของเป้าหมาย สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนและสภาพของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) โดยภาพรวมพบว่ามีความพร้อมหรือความเพียงพออยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ มีความพร้อมระดับมากที่สุด ส่วนด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ มีความพร้อมระดับมาก ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ได้มีการวางแผน จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปีและปฏิบัติการประจำปี มีการจัดสรรงบประมาณ จัดบุคลากร และประชุมคณะกรรมการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญในแต่ละกิจกรรม เพื่อวิเคราะห์และประเมินความพร้อมของปัจจัยในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดดา แยมอ่อน (2559) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนจำการบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการ

ดำเนินงานพบว่า ด้านปัจจัยของโครงการ มีงบประมาณ และมีการสรรหาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่มีความรู้ความสามารถให้มีจำนวนเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ (Process) พบว่า โดยภาพรวมมีกระบวนการดำเนินงาน ตามหลักการบริหารเชิงระบบ (PDCA) ของกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ ทั้ง 9 กิจกรรม มีการวางแผน การปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการตรวจสอบ และการปรับปรุงพัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความประหยัด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความเมตตา กรุณามีน้ำใจ และความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้ ความสามัคคี ความสุภาพเรียบร้อย และความรับผิดชอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการดำเนินงาน มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ในการดำเนินงานอย่างจริงจังทุกกิจกรรม มีการสนับสนุนงบประมาณ มีการนิเทศติดตาม ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ มีการมอบรางวัลและประกาศเกียรติคุณ และมีการดำเนินงานตามแนวทางของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2560:65) ที่ได้กำหนดตัวชี้วัดในการประเมินการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทนงศักดิ์ เจริญชัย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในโรงเรียนบ้านดงแสนตอ พบว่ากระบวนการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน ทั้ง 8 ด้านคือ ด้านความขยัน ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านผลผลิตของโครงการ (Product) พบว่า โดยภาพรวมเห็นว่ามีผลการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับ

มาก โดยเฉพาะคุณธรรมด้านความประหยัด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความเมตตา กรุณามีน้ำใจ และความสามัคคี มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับคุณธรรมด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน ความสุภาพเรียบร้อย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต และความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้กำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม อุดมการณ์ อบจ. ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรเลง รสฉ่ำ (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1 ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมนักเรียน ได้แก่ มีความรับผิดชอบและระเบียบวินัย มีความประหยัดและอดออม มีสัมมาคารวะ มีความสามัคคี มีความเมตตาและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีความมุ่งมั่นและอดสาหัส กล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ มีความเป็นประชาธิปไตย มีการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีการนำหลักธรรมในศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ด้านผลกระทบของโครงการ (Impact) พบว่า โดยภาพรวมมีผลกระทบต่อนักเรียนในเชิงบวกในระดับมากที่สุด และมีผลกระทบต่อโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในเชิงบวกในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ได้ดำเนินการอย่างมีระบบ ขั้นตอน และต่อเนื่อง ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพที่สูงขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในปีการศึกษา 2559 ได้ระดับดี ในปีการศึกษา 2560 ได้ระดับดีมาก นักเรียน

ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการ การแข่งขัน กีฬา และการสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยต่างๆ มีจำนวนสูงขึ้นทุกปี นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังมีความเชื่อมั่น ศรัทธาโรงเรียน ส่งบุตรหลาน เข้ามาเรียนต่อที่โรงเรียนมากขึ้น กล่าวคือ ปีการศึกษา 2557 (ก่อนการถ่ายโอน) มีนักเรียน 99 คน ปีการศึกษา 2560 มีนักเรียน 405 คน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ บรรเลง รสน้ำ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมิน โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน โรงเรียน อนุบาลเพชรบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ด้านผลกระทบของโครงการ พบว่า โรงเรียนอนุบาล เพชรบูรณ์ ครูและนักเรียนได้รับเกียรติบัตรยกย่องชมเชย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 และหน่วยงานอื่นจำนวนมาก ประชาชนมีความศรัทธานำบุตรหลาน มาเข้าเรียนจำนวนมาก และสอดคล้องกับผลการจัด สอนหากกลุ่ม ที่สรุปได้ว่านักเรียนส่วนมาก มีพฤติกรรมดี ขึ้น ทั้งการทำงาน การเรียน ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย มีน้ำใจช่วยเหลือกัน รักษาความสะอาดได้ดีขึ้นมาก นักเรียนได้นำแนวทางไปใช้ที่บ้านด้วย เช่นการปลูกพืชผัก สวนครัว การรักษาความสะอาด และยังได้รับการ ชื่นชม จากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด ว่าเด็กนักเรียน น่ารักขึ้นมาก (ผู้ทรงคุณวุฒิ 3: สอนหากกลุ่ม)

ด้านประสิทธิผลของโครงการ (Effectiveness) พบว่า โดยภาพรวมเห็นว่าประสิทธิผลของโครงการเสริม สร้างคุณธรรมและจริยธรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ โดยที่ มีคุณธรรมด้าน ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน ความรัก ความสามัคคี ความเมตตากรุณามีน้ำใจ ความสุภาพ เรียบร้อย และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาความสะอาด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคุณธรรมด้านความ ขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์สุจริต ความ รับผิดชอบ และความประหยัด มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีการวางแผนและ แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ตลอดจนโรงเรียนได้ กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตามอุดมการณ์องค์การบริหารส่วนจังหวัด นอกจากนี้ คณะครูและบุคลากรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และ นักเรียนทุกคนได้ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็น อย่างดี ด้วยความสำนึกตามหน้าที่เพื่อประโยชน์ของ องค์การและส่วนรวมโดยไม่คาดหวังผลเพื่อตนเอง (Immanuel Kent,1972) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ พุ่มพันธุ์วงศ์ (2555) รายงานการประเมินโครงการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนเมืองปาน วิทยาด้วยกิจกรรมต้นกล้าพิรุณทอง โรงเรียนเมืองปาน วิทยา อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ที่พบว่าการพัฒนา พฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนหลังการเข้าร่วม กิจกรรมมีประสิทธิผลด้านการมีวินัยและความรับผิดชอบ การประหยัด ความเกรงใจผู้อื่น ความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม และ ความซื่อสัตย์สุจริต และสอดคล้องกับผลการจัด สอนหากกลุ่ม ที่สรุปได้ว่าหลังจากที่จัดกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ แล้ว นักเรียนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น เช่นการรักษาความสะอาด แต่ก่อนจะทิ้งขยะไม่เป็นที่ กลาดเกลื่อนทั่วโรงเรียน การแต่งกายก็เรียบร้อยดูสวยงาม เป็นจุดเด่นของโรงเรียน การทะเลาะวิวาทลดลงมากจน แทบไม่มีเหตุการณ์เลย การทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน ก็ไม่มีแล้ว นักเรียนทุกคนมีบัญชีเงินฝากกับธนาคาร โรงเรียน ส่วนใหญ่มีน้ำใจช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียน และหน่วยงานอื่นเป็นอย่างดี (ผู้ทรงคุณวุฒิ 1: สอนหากกลุ่ม)

ด้านความยั่งยืนของโครงการ (Sustainability) พบว่า โดยภาพรวมเห็นว่าโครงการเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ มีความยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ของครูและบุคลากรถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน การจัดกิจกรรมต่างๆได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุกปี การดำเนินโครงการมีแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง

จริยธรรมทุกปี อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนโรงเรียนจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมอย่างเพียงพอทุกปี อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะ การจัดกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ เป็นการดำเนินการตามแนวทางของศาสตร์พระราชาสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุณี พ่วงศรี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนถาวรานุกูล ที่พบว่าความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนให้มีการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมทางคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนต่อไป และสอดคล้องกับผลการจัดสนทนากลุ่มที่สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ ในโครงการนี้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็พยายามที่จะจัดกิจกรรมต่างด้านคุณธรรม ขอให้โรงเรียนดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (ผู้ทรงคุณวุฒิ 7: สนทนากลุ่ม) โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมทำความดีมีคุณธรรมได้น้อมนำพระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ 9 มาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานถือว่าเป็นแนวคิดที่ดีมาก ควรจะดำเนินการต่อไป (ผู้ทรงคุณวุฒิ 5: สนทนากลุ่ม)

ด้านการถ่ายทอดส่งต่อของโครงการ (Transportability) พบว่า โดยภาพรวมเห็นว่าการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ มีการถ่ายทอดส่งต่ออยู่ในระดับมาก โดยที่โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายกับวัดในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่นๆ ในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการขยายผลโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมไปยังผู้ปกครองและชุมชน การขยายผลโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมไปยังสถานศึกษาอื่นๆ และการศึกษา ดูกานด้านคุณธรรม

จริยธรรมของสถานศึกษาอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งบ้าน วัด โรงเรียน หรือที่เรียกว่า “บวร” เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาโรจน์ สุขสุเมฆ (2553) ที่ได้ประเมินโครงการและแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของโรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีพบว่าการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาควรทำความเข้าใจกับพระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน โดยวัดควรสร้างหลักปฏิบัติให้กับนักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม วัดควรเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน ในส่วนหน้าที่ของบ้านต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมขั้นต้นให้เกิดขึ้นกับนักเรียน คือ เรื่องวินัย การปฏิบัติตนตามศีลห้า ในส่วนหน้าที่ของโรงเรียนที่เป็นแหล่งสำคัญในการเรียนรู้ เพราะมีบทบาทหน้าที่ในการกล่อมเกลานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม โดยครูต้องกวาดขันอย่างจริงจัง อีกทั้งผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานให้อยู่ในระเบียบวินัยของสังคม และสอดคล้องกับผลการจัดสนทนากลุ่มที่สรุปได้ว่ากิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ ในโครงการนี้ มีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง สามารถนำไปขยายผลให้โรงเรียนอื่นๆ ดำเนินการตามได้เป็นอย่างดี (ผู้ทรงคุณวุฒิ 7: สนทนากลุ่ม) สำหรับการจัดกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีชาวบ้านหลายคนที่ทำแล้วได้ผลดี ควรจะเชิญเขามาเป็นวิทยากร เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ให้แก่นักเรียนได้ จะเป็นการเพิ่มความรู้และอาชีพให้นักเรียนได้มาก (ผู้ทรงคุณวุฒิ 6: สนทนากลุ่ม) ส่วนการจัดกิจกรรมตลาดนัดนักเรียน ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่นมาร่วมจัดด้วยจะได้ มีสินค้ามาจำหน่ายอย่างหลากหลาย (ผู้ทรงคุณวุฒิ 8: สนทนากลุ่ม)

สำหรับแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ นั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับผลการประเมิน

เชิงปริมาณ และเป็นไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ก่อนการดำเนินโครงการขึ้นดำเนินโครงการ จนถึงขั้นสิ้นสุดโครงการ ทั้งการวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) สำหรับการวางแผนนั้นจะต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริง เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดปฏิทินการดำเนินงานให้ชัดเจน โดยเฉพาะการดำเนินกิจกรรม 9 คุณธรรมตามรอยพ่อ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องวางแผนร่วมกันในการวิเคราะห์พระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จะต้องกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบ และกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานให้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายจึงต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีในการจัดประสบการณ์ด้านจริยธรรม ซึ่งครูทุกคนถือว่ามี หน้าที่ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์เป็นมาตรฐานความประพฤติ ในสังคม บุคคลจะพัฒนาความรับผิดชอบต่อชีวิต ให้เหตุผลจนกระทั่งพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง มีความสัมพันธ์ในสังคมตามสิทธิและหน้าที่อย่างถูกต้องดีงาม (Kohlberg, 1976) ด้านการปฏิบัติ (Do) ในการจัดกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ นั้น พบว่าการดำเนินงานจะต้องน้อมนำศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมย่อยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมแต่ละด้าน ซึ่งจัดกิจกรรมแบบบูรณาการ โดยแต่ละกิจกรรมอาจจะเสริมสร้างคุณธรรมได้หลายประการ ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมมุ่งเน้นการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน คือด้านสติปัญญา ด้านประสบการณ์ทางสังคม และด้านสุขภาพจิต ถ้านักเรียนมีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้าน และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมที่เหมาะสม จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2538) โดยยึดหลักคำสอนที่สำคัญในพุทธศาสนา คือ หลักศีล สมาธิ ปัญญา เป็นวิธีการปฏิบัติเพื่อบรรลุสู่ความมีจริยธรรม (ศรุต นาควิษร, 2560) สำหรับการติดตาม ตรวจสอบ (Check) พบว่าฝ่ายบริหาร

จะต้องนิเทศ ติดตามให้คำปรึกษาหารือและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด การรายงานผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมนั้น ควรจะสรุปรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ให้ฝ่ายบริหารโรงเรียนทราบ ถ้ามีปัญหาจะได้หาแนวทางปรับปรุง แก้ไขได้ทันการณ์ ส่วนการปรับปรุง (Act) นั้นพบว่าผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม “9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ” จะต้องนำผลสรุปการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมย่อยของแต่ละกิจกรรม มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยอาจจะจัดแบบบูรณาการเพื่อประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณแต่จะมีความคุ้มค่ามากกว่าการแยกจัดกิจกรรม ทั้งนี้เพราะการดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา ได้น้อมนำพระราชดำริสของในหลวง ที่ 9 มากำหนดเป็นกิจกรรม 9 คุณธรรม ตามรอยพ่อ ในการพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ คุณธรรมพื้นฐาน ของนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2550) และค่านิยมที่พึงประสงค์ 9 ข้อ ในตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการประเมินโครงการ

1. หน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเยาวชนที่เน้นกระบวนการ พัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลัก พร้อมจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

2. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องร่วมมือกันเพื่อให้การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีการปรับรูปแบบการดำเนินงานให้มีความกระชับ รวดเร็วและตรงกับความต้องการของนักเรียนที่มีปัญหามากขึ้น ตามสภาพบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทบทวนครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานตามโครงการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา เพื่อจะทำให้ทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). *คู่มือแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *๘ คุณธรรมพื้นฐาน*. สืบค้น 12 พฤษภาคม 2560, จาก www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13677&Key=news_research

จันทนา รอดแก้ว. (2556). *การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนทับปุดวิทยา*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา.

จารุณี พ่วงศรี. (2551). *การประเมินโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนถาวรานุกุล*. สืบค้น 13 พฤษภาคม 2560, จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=7784&bcid_id=16

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทงศักดิ์ เจริญชัย. (2550). *การประเมินโครงการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในโรงเรียนบ้านดงแสนตอ(ผดุงราษฎร์วิทยาคาร)*. สกลนคร : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.

บรรเลง รสฉ่ำ. (2550). *การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์*. เพชรบูรณ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 1.

รัตน์ บัวสนธ์. (2556). *รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้*. สืบค้น 25 ธันวาคม 2559, จาก www.rattanabb.com.

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์. (2560). *รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2560*. อุดรดิตถ์ : โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์.

ลัดดา แยมอ่อน. (2559). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนจำการบุญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1*. พิษณุโลก : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก.

ศรุต นาควัชระ. (2560). *หลักการพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยพัฒนาภูมิปัญญาไทย พลเอกเปรม ติณสูลานนท์.

สาโรจน์ สุขสุเมฆ. (2553). *การประเมินโครงการและแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา)*. นนทบุรี : โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) เทศบาลนครปากเกร็ด.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564*.
กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

อนันต์ พุ่มพันธุ์วงศ์. (2555). *รายงานการประเมินโครงการ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนเมือง
พานวิทยาด้วยกิจกรรมต้นกล้าพิรุณทอง โรงเรียน
เมืองพานวิทยา*. ลำปาง : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 35.

Kohlberg, L. W. (1976). “Moral Stages and
Moralization :The Cognitive Developmental
Approach,” in *Lickora (ed.) Moral
Development and Behavior : Theory.
Research. And Social Issues*. New York :
Holt, Rinehart and Winston. Peacock Publishing.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). “Determining
Sample Size for Research Activities,” *Journal
of Education and Psychological Measurement*.
30(3) ,607-610.

Stufflebeam , Daniel L., and others. (1971).
*Educational evaluation and Decision
Making*. Illinois : F. E. Peacock Publishing.

โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ

STRUCTURAL EQUATION MODEL OF FACTORS AFFECTING SUCCESS OF PRIVATE HIGHER EDUCATION INSTITUTES IN NORTHERN AREA

ชินบุตร สุรินทรามนต์*

Chinnabutr Surintharamon*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

Assistant Professor Rungdet Wongla, Ph.D

รองศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี

Associate Professor Rapin Posrie, Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สร้างโมเดลสมการโครงสร้าง และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงผสมวิธี ทั้งการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการอุดมศึกษาและการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ประชากรคืออาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคเหนือ จำนวน 10 แห่ง จำนวน 882 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 656 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ได้แก่สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงเส้น และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ด้านความสำเร็จ ด้านกลยุทธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และด้านทรัพยากรทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Student in Doctor of Education (Research and Evaluation for Education Development), Uttaradit Rajabhat University

2. ผลการค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในตัวแบบ (Factor Model Loading) มีค่าน้ำหนักอยู่ระหว่าง 0.565 ถึง 0.748

3. ผลการสร้างและวัดความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $RMR = 0.136$, $RMSEA = 0.032$, $GFI = 0.951$, $AGFI = 0.939$

4. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ พบว่าปัจจัยด้านความสำเร็จมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.724 เป็นผลมาจากอิทธิพลทางตรงด้านหลักสูตร (0.392) และอิทธิพลทางอ้อมจากด้านกลยุทธ์ (0.660) ด้านทรัพยากรทางการเงิน (0.066) และด้านบุคลากร (0.052)

คำสำคัญ : ปัจจัยความสำเร็จ, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน, โมเดลสมการโครงสร้าง

ABSTRACT

The objectives of this study were to study, analyze, and create a structural equation model as well as to test the goodness of fit index (GFI) of the model using mixed method research in accordance with studying qualitative information from documentary synthesis, higher education expert interview along with a set of questionnaire to find quantitative data. The population was 882 instructors from 10 private higher education institutes in the northern region in which 656 samples were picked by a simple random sampling technique. The statistics and analysis used in this research were percentage, average, standard deviation, confirmatory factor analysis, and structural equation model analysis.

The findings showed that

1. The factors which influenced the success of the administration of the private higher education institutes in the northern region involved these aspects: the leadership influence was at a high level; the achievement, strategy, facility, curriculum, and personnel influences were all at a relatively high

2. The level where factor loading of the model's variables varied in-between 0.565 and 0.748.

3. The creation and the goodness of fit measurement pointed that the model contained an acceptable level of goodness of fit from the following statistics of $RMR = 0.136$, $RMSEA = 0.032$, $GFI = 0.951$, $AGFI = 0.939$

4. The path analysis demonstrated that the total effect was 0.724 which was influenced by the direct effect of curriculum (0.392), and indirect effects of strategy (0.660), budget (0.066), and personnel (0.052).

Keywords : Factors Influencing Achievement, Private Higher Education Institutes, Structural Equation Model

บทนำ

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 วิทยาลัยเอกชนในยุคแรกๆ ยังไม่มีการแข่งขันกันเองมาก เพราะมีจำนวนน้อยสามารถรองรับนักศึกษาที่พลาดโอกาสในการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้อย่างเพียงพอ จนกระทั่งมีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนและออกพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และการเปิดการค้าเสรีที่รวมถึงการศึกษา ส่งผลให้มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปิดขึ้นอย่างไร้ขอบเขตและทิศทาง ก่อให้เกิดวิกฤติด้านคุณภาพการศึกษา เกิดวิกฤติการผลิตบัณฑิตไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและนำไปสู่วิกฤติการณ์หย่อนความสามารถการแข่งขันของประเทศในสังคมนานาชาติ

จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันโดยสถาบัน IMD World Competitiveness Center ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในปี 2561 ประเทศไทยมีผลที่ตกลงทั้งโดยคะแนนและอันดับ โดยมีคะแนนรวมในปีนี้เท่ากับ 79.450 เปรียบเทียบกับ 80.095 ในปี 2560 และมีอันดับที่ตกลง 3 อันดับ โดยลดลงจากอันดับที่ 27 ในปี 2560 เป็นอันดับที่ 30 ในปี 2561 หากพิจารณาเฉพาะ 5 ประเทศอาเซียนที่อยู่ในการจัดอันดับนี้ ซึ่งได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียแล้ว ส่วนใหญ่มีอันดับลดลงโดยเฉพาะประเทศฟิลิปปินส์ที่อันดับลดลงถึง 9 อันดับ จากอันดับที่ 41 ในปี 2560 ลงมาที่ 50 ในปี 2561 ในขณะที่ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศเดียวในกลุ่มอาเซียนที่มีอันดับดีขึ้นจากอันดับที่ 24 เป็นอันดับที่ 22 (ศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย, ออนไลน์)

จากผลการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโดยสถาบันต่างๆ เช่น QS World University Ranking โดยบริษัท Quacquarelli Symonds Ltd., The Times Higher Education World University Ranking (THE) สถาบันจัดอันดับชื่อดังจากประเทศอังกฤษ เพื่อจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกแล้ว ยังมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศหรือความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย จากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศดังนี้ Salmi (2009) ได้รายงานผลการศึกษาวิจัยต่อองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) เกี่ยวกับองค์ประกอบที่แสดงคุณลักษณะความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยชั้นนำ Henry, Dong and Dongshu (2006) ได้เสนอผลงานวิจัยที่มีมุมมองของมหาวิทยาลัยชั้นนำ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ได้กำหนดองค์ประกอบที่ใช้เป็นแนวทางการจัดอันดับคุณภาพมหาวิทยาลัยไทยจากการประเมินคุณภาพมหาวิทยาลัย และยังมีนักวิชาการด้านการศึกษาอาทิ วิจิตร ศรีสะอาด (2552) จรัส สุวรรณเวลา (2551) ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549) ปกป้อง จันวิทย์, (2545) และสิทธิชัย สอนสุภ (2554) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบ การจัดอันดับสถาบันอุดมศึกษา พบว่ามีองค์ประกอบที่เป็นกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (theoretical framework) จำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และโมเดลโครงสร้างระหว่างปัจจัยดังกล่าวนั้นเป็นอย่างไร จึงเลือกที่จะพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ นำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ

3. เพื่อสร้างโมเดลโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ

4. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างโมเดลเชิงสมมุติฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา ประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจึงตรวจสอบโมเดลโครงสร้าง ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ และ ประเมินความเป็นประโยชน์ของโมเดลโครงสร้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการอุดมศึกษาเป็นระยะการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอนประกอบด้วย

1.1 ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative research methodology) ได้ตัวแปรเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการอุดมศึกษา จำนวน 4 ท่าน ได้ข้อมูลยืนยันตัวแปรเพื่อสร้างแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนาเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอนประกอบด้วย

2.1 สร้างและพัฒนาเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมาดำเนินการตรวจสอบคุณภาพโดยหาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และความเชื่อมั่น (reliability)

2.2 นำไปทดลองใช้ ปรับปรุง พัฒนา

2.3 กำหนดขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ เป็นระยะการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research methodology) ขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอนประกอบด้วย

3.1 วิเคราะห์ข้อมูล

3.2 รายงานผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคเหนือ จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยภาคกลาง, มหาวิทยาลัย เนชั่น, วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, วิทยาลัยเชียงราย, วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง และสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก ในปีการศึกษา 2559 รวมทั้งสิ้น 882 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรแฝงในแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงเส้น จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควร ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL ตั้งข้อกำหนดว่าการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรทำนาย 1 ตัว ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำพารามิเตอร์ละ 5 หน่วย ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้(parameter) จากโมเดลสมมุติฐานเชิงทฤษฎีรวมกันทั้งสิ้น 90 ตัวแปร การประมาณขนาด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คำนวณจากสูตรของ ไคลน์คือ 90×5 ได้ผลลัพธ์เท่ากับ 450 คน (Kline, 2011, p.12) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ หลังจากเก็บข้อมูลแล้วได้แบบสอบถามสมบูรณ์จำนวน 656 ฉบับ

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) เน้นสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอุดมศึกษา
2. แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ส่งถึงอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามถึงสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมซองติดแสตมป์ในการส่งกลับทางไปรษณีย์แบบลงทะเบียน
3. ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ หากพบว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนใดยังไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยใช้การประสานทางโทรศัพท์ จนได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวนทั้งหมด
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (index of item objective congruence : IOC) การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) โดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อสำรวจหรือค้นหาตัวแปรแฝงที่ซ่อนอยู่ภายใต้ตัวแปรที่สังเกตหรือวัดได้โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปร เบื้องต้น โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ซึ่งเป็นการบูรณาการสถิติวิเคราะห์สำคัญคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis : EFA) การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (path analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression) ได้แก่ การประมาณค่าพารามิเตอร์เพื่อกำหนดข้อมูลจำเพาะโมเดล (specification of the model) การประมาณค่าพารามิเตอร์เพื่อระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (identification of the model) ใช้เงื่อนไขกฎทึ่ (t-rule) การประมาณค่าพารามิเตอร์เพื่อระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (identification of the model) ใช้เงื่อนไขกฎทึ่ (t-rule) การประมาณค่าพารามิเตอร์เพื่อการประมาณค่าพารามิเตอร์โมเดล (paramrtar estimation form the model) ใช้วิธีการประมาณค่าโดยใช้วิธี ML (maximum likelihood)

4. การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล (goodness of fit measures) เพื่อศึกษาภาพรวมว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์เพียงใด ได้แก่ ค่ารากของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) การปรับโมเดล (Model modification Indexes: MI)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ในภาพรวม

ความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนภาคเหนือ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1.ด้านภาวะผู้นำ	7.74	1.00	มาก
2.ด้านกลยุทธ์	6.72	1.41	ค่อนข้างมาก
3.ด้านทรัพยากรทางการเงิน	6.52	1.53	ค่อนข้างมาก
4.ด้านหลักสูตร	6.67	1.58	ค่อนข้างมาก
5.ด้านบุคลากร	6.60	1.46	ค่อนข้างมาก
6.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	6.71	1.53	ค่อนข้างมาก
7.ด้านความสำเร็จ	7.25	1.36	มาก
เฉลี่ยรวม	6.89	1.13	ค่อนข้างมาก

จากตารางพบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 6.89$ S.D. = 1.13) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย เป็นรายด้านพบว่าด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 7.74$ S.D. = 1.00) เป็นลำดับที่หนึ่ง รองลงมาคือด้านความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 7.25$ S.D. = 1.36) ส่วนลำดับที่เหลืออยู่ในระดับค่อนข้างมากได้แก่ ลำดับที่สามคือด้านกลยุทธ์ ($\bar{X} = 6.72$ S.D. = 1.41) ลำดับที่สี่คือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

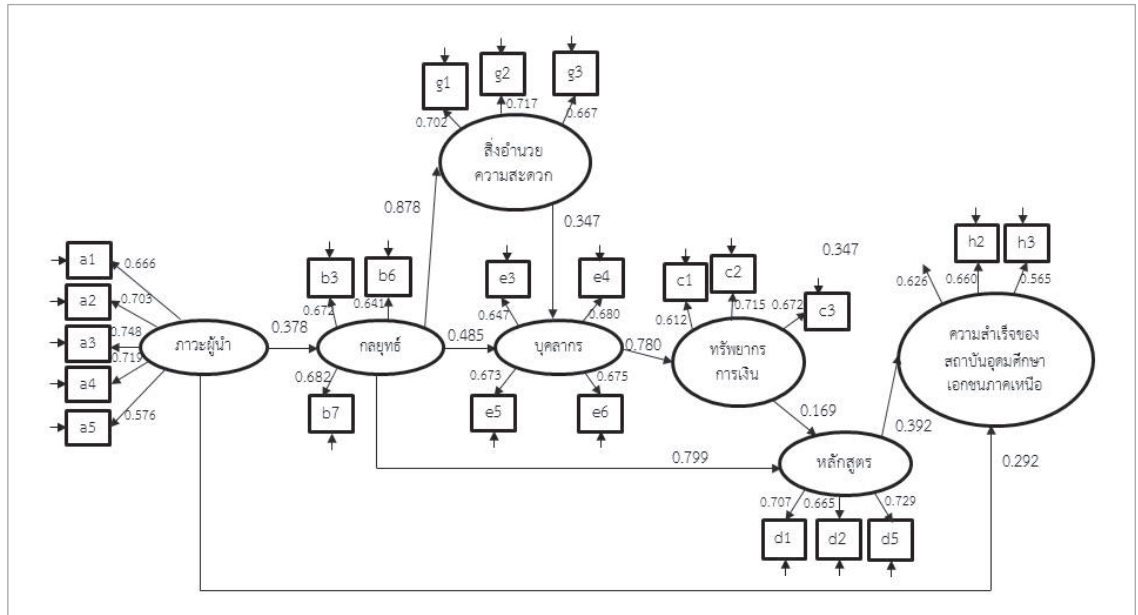
($\bar{X} = 6.71$ S.D. = 1.53) ด้านที่ห้าคือด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 6.67$ S.D. = 1.58) ด้านที่หกคือด้านบุคลากร ($\bar{X} = 6.60$ S.D. = 1.46) และด้านทรัพยากรทางการเงิน ($\bar{X} = 6.52$ S.D. = 1.53) ตามลำดับ

2. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในตัวแบบอยู่ระหว่าง 0.565 ถึง 0.748

3. ผลการสร้างและวัดความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้โดยพิจารณาจากค่าสถิติ RMR = 0.136, RMSEA = 0.032, GFI = 0.951,

AGFI = 0.939 แสดงว่าโมเดลโครงสร้างสมมติฐานเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบัน

อุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือที่พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1. โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ
ที่มา : ชินบุตร สุรินทรามนต์ (2561, ยังไม่ตีพิมพ์)

4. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น	ความเป็นเหตุ		
		ทางตรง	ทางอ้อม	รวม
ด้านกลยุทธ์ ($R^2=0.143$)	ด้านภาวะผู้นำ	0.378 (7.687*)	-	0.378 (7.687*)
	ด้านภาวะผู้นำ	-	0.298 (7.396*)	0.298 (7.396*)
ด้านบุคลากร ($R^2=0.651$)	ด้านกลยุทธ์	0.485 (3.461*)	0.305 (2.552*)	0.790 (11.597*)
	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.347 (2.525*)	-	0.347 (2.525*)
	ด้านทรัพยากรการเงิน	0.780 (11.597*)	0.169 (1.101)	0.949 (12.698*)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรต้น	ความเป็นเหตุ		
		ทางตรง	ทางอ้อม	รวม
ด้านทรัพยากรทางการเงิน ($R^2=0.609$)	ด้านภาวะผู้นำ	-	0.233 (6.901*)	0.233 (6.901*)
	ด้านกลยุทธ์	-	0.616 (9.920*)	0.616 (9.920*)
	ด้านบุคลากร	0.780 (11.154*)	-	0.780 (11.154*)
	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	-	0.271 (2.505*)	0.271 (2.55*)
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($R^2=0.771$)	ด้านภาวะผู้นำ	-	0.332 (7.699*)	0.332 (7.699*)
	ด้านกลยุทธ์	0.878 (13.010*)	-	0.878 (13.010*)
ด้านหลักสูตร ($R^2=0.834$)	ด้านภาวะผู้นำ	-	0.341 (7.769*)	0.341 (7.769)
	ด้านกลยุทธ์	0.799 (10.684*)	0.104 (2.993*)	0.904 (13.397*)
	ด้านบุคลากร	-	0.132 (2.895*)	0.132 (2.895*)
	ด้านทรัพยากรทางการเงิน	0.169 (2.898*)	-	0.169 (2.898*)
	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	-	0.046 (1.712)	0.046 (1.712)
ด้านความสำเร็จ ($R^2=0.724$)	ด้านภาวะผู้นำ	0.292 (6.260*)	0.249 (7.156)	0.541 (9.628*)
	ด้านกลยุทธ์	-	0.660 (10.540*)	0.660 (10.540*)
	ด้านบุคลากร	-	0.052 (2.324*)	0.052 (2.324*)
	ด้านทรัพยากรทางการเงิน	-	0.066 (2.324*)	0.066 (2.324*)
	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	0.347 (3.306*)	0.018 (1.602)	0.365 (3.568*)
	ด้านหลักสูตร	0.392 (3.721*)	-	0.392 (3.721*)

จากตารางพบว่า ความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ มีอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.724

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ประกอบด้วย 6 ปัจจัยเรียงตามอิทธิพลรวมจากมากไปน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและมีอิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.724 ประกอบด้วย

1. ด้านกลยุทธ์ มีอิทธิพลรวม 0.660 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางอ้อมทั้งหมด
2. ด้านภาวะผู้นำ มีอิทธิพลรวม 0.541 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรง 0.292 อิทธิพลทางอ้อม 0.249
3. ด้านหลักสูตร มีอิทธิพลรวม 0.392 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีอิทธิพลรวม 0.365 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรง 0.347 อิทธิพลทางอ้อม 0.018
5. ด้านทรัพยากรทางการเงิน มีอิทธิพลรวม 0.066 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางอ้อมทั้งหมด
6. ด้านบุคลากร มีอิทธิพลรวม 0.052 ซึ่งเป็นอิทธิพลทางอ้อมทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ด้านความสำเร็จ ด้านกลยุทธ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และด้านทรัพยากรทางการเงิน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก
2. ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรในตัวแบบ อยู่ระหว่าง 0.565 ถึง 0.748
3. ผลการสร้างและวัดความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าแบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $RMR = 0.136$, $RMSEA = 0.032$, $GFI = 0.951$, $AGFI = 0.939$
4. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความ

สำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ พบว่าปัจจัยด้านความสำเร็จมีอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.724 เป็นผลมาจากอิทธิพลทางตรงด้านหลักสูตร (0.392) และอิทธิพลทางอ้อมจากด้านกลยุทธ์ (0.660) ด้านทรัพยากรทางการเงิน (0.066) และด้านบุคลากร (0.052)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล ผู้วิจัยจำแนกการนำเสนอเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำเสนอเป็น 4 ส่วน ซึ่งในแต่ละส่วนมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปรายดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านกลยุทธ์ กลยุทธ์แห่งความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะแตกต่างกันไปตามยุทธศาสตร์ของแต่ละสถาบัน แต่จะต้องมีกลยุทธ์เป็นตัวขับเคลื่อนสถาบันเพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์ที่วางไว้ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชนมาเป็น “คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย” ในการวางแผนยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ ชุมศักดิ์ อินทรักษ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 กุมภาพันธ์ 2561) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่ว่าสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลจะมีกระบวนการวางแผน กลยุทธ์เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายในระยะยาว ซึ่งสถาบันจะต้องแสดงวิธีการจัดทำกลยุทธ์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์แผนปฏิบัติการ การประเมินและถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ การนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการวัดผลความก้าวหน้าของการปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (NIST, 2009; สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2551, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1.2 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เพราะว่าภาวะผู้นำคือพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกมาให้เห็นชัดเจนในการ

ปฏิบัติงานสามารถจูงใจให้บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนทำงานให้บรรลุเป้าหมายของสถาบัน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่กล่าวว่า อธิการบดีต้องเป็นผู้นำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ต้องทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก มีวิธีการคิดที่ทันสมัย ชุมศักดิ์ อินทรักษ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 กุมภาพันธ์ 2561) ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Estermann and Nokkala, (2009) ที่ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Executive leadership) คือความสามารถของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในการตัดสินใจดำเนินการภายในด้านต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตย์ ไชยวงศ์และคณะ (2559, น.54) ที่ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ สุขุมรอบคอบในการทำงาน สามารถนำความคิด ไปสู่การปฏิบัติได้ สามารถแก้ปัญหาได้ ทันท่วงที ชัดเจน มีอารมณ์ขัน เป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน สร้างบรรยากาศในการทำงานลักษณะสนุกสนาน รู้จักยืดหยุ่น ไม่เครียดกับงาน มีความสามารถในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

1.3 ปัจจัยด้านหลักสูตร เพราะกระบวนการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่สำคัญคือหลักสูตรกับวิชาที่สอน ซึ่งต้องมีวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้วิชาความรู้และความคิดแตกฉาน ไม่ใช่การสอนที่เน้นการท่องจำอย่างเดียว ควรมีการประสานงานบูรณาการทางวิชาการในรูปของสหวิทยาการ สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า 1. การบริหารหลักสูตรที่เป็น “ศาสตร์บูรณาการ” เพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนให้มีความรอบรู้ในหลายๆ ด้านเพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริง 2. หลักสูตรในอนาคตเป็นแบบ “สหวิทยาการ” ที่สามารถออกแบบอนาคตอาชีพได้ว่าจะต้องเรียนรู้อะไร 3. หลักสูตรต้องปรับให้ทันสมัย ใช้ผู้เชี่ยวชาญจริงๆ อาจจะใช้จากภายในมหาวิทยาลัย ภายนอกมหาวิทยาลัย หรือเชิญจากต่างประเทศ มาช่วยในการสอน ในรูปแบบของ Social University 4. การร่วมมือกับสถานประกอบการในการออกแบบหลักสูตรการเป็นสถานที่ฝึกงาน ชุมศักดิ์ อินทรักษ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 กุมภาพันธ์ 2561) และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของบังอร พุกษารุ่งเรือง (2553, น. 74-75) เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่ ในด้านการบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อผู้เรียนมากขึ้น มีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนสาขาวิชาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

1.4 ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพราะความพร้อมของบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยเอกชนที่จัดไว้เพื่อเอื้อประโยชน์สำหรับนักศึกษาในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยให้มีความสะดวกสบายทั้งทางกายภาพ สุขอนามัย และความปลอดภัย เช่น อาคารสถานที่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการเฉพาะสาขา ระบบสารสนเทศ จุดเชื่อมต่อ WIFI จุดให้บริการ Internet ความเร็วสูง วัสดุอุปกรณ์ โรงอาหาร ห้องน้ำ ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายหนังสือและอุปกรณ์การเรียน มุมพักผ่อนและทำงานของนักศึกษา ระบบน้ำ-ไฟ สนามกีฬา ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในและโดยรอบสถานศึกษา เป็นสิ่งที่ช่วยดึงดูดให้นักศึกษาเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า 1. มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียง (Wi-Fi, High speed internet, มีหนังสือในห้องสมุดอย่างพอเพียงและทันสมัย, มีโรงอาหารที่สะอาดและปลอดภัย 2. มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และสถานที่สันทนาการ (โรงยิม, Fitness) อำนวยพร สุนทรสมัย (การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กุมภาพันธ์ 2561) 3. มีหอพักและสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งในและโดยรอบมหาวิทยาลัย พินิติรัตนานุกุล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 กุมภาพันธ์ 2561) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เสรีตานนท์ (2551) ที่ว่าผลการปฏิบัติงานของอาจารย์และสิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัย ต่างส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยไปยังความพึงพอใจ เจตจำนงคงอยู่ และความภักดีของนักศึกษา

1.5 ปัจจัยด้านทรัพยากรทางการเงิน เพราะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีรายได้หลักจากเงินค่าหน่วยกิต

และคำบำรุงอื่นๆ จากนักศึกษา แม้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขอื่นๆ จะระบุว่า “รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี...” แต่ในความเป็นจริงแล้วรัฐมิได้สนับสนุนเงินอุดหนุน ดังกล่าวทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องหารายได้จากแหล่งอื่นๆ มาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า 1. ทำอย่างไรจะทำให้มีเงินเข้ามาเยอะๆ (เงินวิจัยภายนอก สิทธิบัตร) เพื่อนำมาลงทุนในมหาวิทยาลัยในการผลิตมนุษย์ที่มีคุณค่า (Human Capital Intelligent) 2. มหาวิทยาลัย / คณะ / ภาควิชา ต้องเป็น Business Unit มีการตลาดเข้ามาสนับสนุนเพื่อหารายได้เข้ามหาวิทยาลัยซุ่มซัดดี อินเทอร์เน็ต (การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 กุมภาพันธ์ 2561) 3. มีการบริหารงานวิชาการ, งานวิจัย, งานบริการวิชาการสู่ชุมชนและงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (พันธกิจ 4 ด้าน) ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยและแก้ปัญหาให้ชุมชนได้ อำนวยพร สุนทรสมัย (การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กุมภาพันธ์ 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตย์ ไชยวงศ์และคณะ (2559, น.55) ที่ว่าการบริหารจัดการศึกษาจะมีประสิทธิผลนั้น โรงเรียนจะต้องได้รับจัดสรร งบประมาณอย่างเพียงพอกับความต้องการ เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา มีความสะดวก รวดเร็วในการเบิกจ่ายงบประมาณ การบริหารจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ การบริหารงบประมาณนั้นจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสูงสุด ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร

1.6 ปัจจัยด้านบุคลากร เพราะในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนมีบุคลากรอยู่ 3 ส่วน ได้แก่ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ และนักศึกษา ซึ่งจะปฏิบัติงานในส่วนของตนและประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ตามพันธกิจจนบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์

ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า 1. อาจารย์ต้องมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพที่สอนและมีองค์ความรู้ที่ทันสมัย 2. อาจารย์ต้องมีความรู้และประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้เป็นอย่างดี อำนวยพร สุนทรสมัย (การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กุมภาพันธ์ 2561) 3. นำนักศึกษาต่างชาติมาเรียน 4. การพัฒนาอาจารย์ที่สามารถสอนในหลักสูตรนานาชาติ (ภาษาอังกฤษ) ได้ 5. คุณภาพอาจารย์และสถาบันต้องเป็นที่ยอมรับในสังคม (board ambassador) 6. สถาบันมีการพัฒนาบุคลากรทั้งสายวิชาการ (Academic Staff) และสายสนับสนุน (Supporting Staff) ให้มีทักษะระดับโลก (Global generic skills) โดยมีการฝึกอบรมสม่ำเสมอตลอดปี พินิติ รัตนานุกูล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 กุมภาพันธ์ 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิชัย สอนสุภี (2554, น.209) ที่ได้อ้างโมเดลของ NIST (2009) ที่แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ โดยการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานที่มีอิทธิพลโดยตรงกับผลลัพธ์การดำเนินการองค์กร ซึ่งองค์กรที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศจะให้ความสำคัญกับการสร้างความผูกพันของผู้ปฏิบัติงานที่ดีของบุคลากรในทุกระดับโดยมีระบบการวางกำลังคน การสรรหา การจ้าง การบรรจุรักษาบุคลากรที่เหมาะสม และการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี เพื่อรักษาบรรยากาศในการทำงานที่มีความปลอดภัย มั่นคง เกื้อกูลการทำงานของบุคลากรในระยะยาว

2. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการอภิปราย ดังนี้

2.1 องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าอิทธิกรบตีเป็นคนมีวิสัยทัศน์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ NIST (2009) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงในการชี้นำให้สถาบันมีความยั่งยืน การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม

พันธกิจและการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ คำนึงผ่านระบบ การนำสถาบันไปสู่การปฏิบัติ และสอดคล้องกับทัศนะของ Salmi (2009) ที่ว่า ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์คือปัจจัยสำคัญ ที่นำไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำ ผู้บริหารต้องมีความ สามารถเหมาะสมกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และบริบท ของแต่ละสถาบัน มีความชัดเจนในการแปลงแผน ยุทธศาสตร์ไปเป็นแผนปฏิบัติการได้ สอดคล้องกับทัศนะ ของวิจิตร ศรีสอ้าน (2552) กล่าวถึงองค์ประกอบระบบ การบริหาร ที่ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ เพื่อให้มหาวิทยาลัย สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการตนเองที่คล่อง ตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อความบรรลุความเป็นเลิศของ พหุภารกิจ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) สอดคล้องกับงานวิจัยของบังอร พลุกขารุ่งเรือง (2553, น. 74-75) ที่กล่าวถึงรูปแบบการบริหารจัดการสถาบัน อุดมศึกษาแนวใหม่ และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหาร การจัดการในสถาบันอุดมศึกษาว่า ปัจจัยเกื้อหนุนนวัตกรรม การบริหารสถาบัน 2 ด้านที่สำคัญคือวิสัยทัศน์และภาวะ ผู้นำของผู้บริหาร สอดคล้องกับทัศนะของ Manning and Curtis (2009, น.30-32) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะที่จำเป็น ของผู้นำคือการมีวิสัยทัศน์ (Vision) เพราะวิสัยทัศน์เปรียบ เสมือนแผนที่ทำให้ผู้นำรู้ว่าต้องทำอะไร อย่างไร และเพื่อ อะไร ไปในทิศทางไหน และนอกจากนี้ยังสร้างความไว้วางใจและยอมรับของผู้ตาม อันส่งผลให้องค์การ เจริญก้าวหน้าและเติบโต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปทุมพร เปียถนอม (2554, น.47-48) ที่ได้สังเคราะห์ องค์ประกอบภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิง บูรณาการ ในเรื่องการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เป็นหนึ่งใน องค์ประกอบของภาวะผู้นำภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะและ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับงานวิจัย ของกฤตย์ ไชยวงศ์และคณะ (2559) ที่ว่าปัจจัยด้านการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สามารถวัดได้ จากวิสัยทัศน์ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ การดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา อีกทั้งภาวะผู้นำของ ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ สุขุม รอบคอบในการทำงาน สามารถนำความคิดไปสู่การปฏิบัติ

ทันทั่วทั้งที่ชัดเจน มีอารมณ์ขัน เป็นกันเองกับเพื่อนร่วมงาน สร้างบรรยากาศในการทำงานลักษณะสนุกสนาน รู้จัก ยืดหยุ่น ไม่เครียดกับงาน

2.2 องค์ประกอบด้านกลยุทธ์ เนื่องจากผลการ วิจัยพบว่าสถาบันมีการปรับตัวเพื่อตอบสนองการ เปลี่ยนแปลงในสังคมโลกอย่างรวดเร็วเข้าใจความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคำเพชร ฐิริปัญญา (2550, น.14) ที่ได้ศึกษาผลกระทบจากโลกาภิวัตน์และ การเปิดเสรีทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาว่าความเจริญ ก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นแรง ขับเคลื่อนที่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาสภาพ ปัจจุบันและอนาคตที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพลัง หลักดังกล่าวทำให้เกิดการเชื่อมโยงข้ามชาติ ประชาคมโลก มีการติดต่อสื่อสารมากขึ้น เกิดธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ การศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยเสมือนจริง การศึกษา หาความรู้ด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต วิถีชีวิตของมนุษย์ เปลี่ยนแปลงไป เกิดวัฒนธรรมในยุคอิเล็กทรอนิกส์หรือ nanosecond culture การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร เป็นไปอย่างรวดเร็ว จากการเปิดเสรีทางการศึกษา ซึ่งจะ มีสถาบันอุดมศึกษาจากต่างประเทศเข้ามาจัดการศึกษา มากขึ้น หากสถาบันอุดมศึกษาไทยไม่ปรับตัวอาจจะก่อ ให้เกิดปัญหาในวงกว้างได้ จะเกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและ เชิงลบ และว่าสถาบันอุดมศึกษามีการปรับตัวเพื่อตอบ สอนการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกอย่างรวดเร็ว เข้าใจ ความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม

2.3 องค์ประกอบด้านบุคลากร เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าสถาบันมีการพัฒนาอาจารย์ให้สามารถสอนใน หลักสูตรนานาชาติ (ภาษาอังกฤษ) ได้ มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบมากที่สุด สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนในภาพรวมและภาคเหนือที่เกี่ยวข้องกับ องค์ประกอบด้านบุคลากร คือการพัฒนาอาจารย์ที่ สามารถสอนในหลักสูตรนานาชาติ (ภาษาอังกฤษ) ได้ พินิติ รัตนานุกูล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 กุมภาพันธ์ 2561)

2.4 องค์ประกอบด้านทรัพยากรทางการเงิน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าสถาบันมีการหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาหรือการบริการวิชาการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาพรวมและภาคเหนือที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านทรัพยากรทางการเงิน คือสถาบันมีการบริหารงานวิชาการ, งานวิจัย, งานบริการ วิชาการสู่ชุมชนและงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (พันธกิจ 4 ด้าน) ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัยและแก้ปัญหาให้ชุมชนได้ อำนวยพร สุนทรสมัย (การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กุมภาพันธ์ 2561) และการหาเงินทุนสนับสนุนเพื่อการสร้างรายได้ สร้างฐานความรู้ เช่นการหาทุนวิจัยต่างประเทศ การหารายได้จากทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น กัญญาณอน อินทวาท (การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 เมษายน 2561) ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร พลุกขารุ่งเรือง (2553, น.74-75) ที่ว่าการบริหารจัดการ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐด้านการบริหารการเงินทำให้มหาวิทยาลัยของรัฐต้องออกนอกระบบทำให้แต่ละสถาบัน มุ่งเน้นการปรับปรุงระบบการเงิน และรูปแบบการหารายได้ มีการขยายระบบการให้บริการทางการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อให้ได้มาซึ่งแหล่งรายได้เพิ่มขึ้น มหาวิทยาลัย เช่นมีการเพิ่มรายได้จากทรัพย์สินทางปัญญาของมหาวิทยาลัย (Intellectual Property Services) สอดคล้องกับงานวิจัยของนพวรรณ บุญธรรม (2553, น. 66-69) ได้ยกรูปแบบการบริหารแนวใหม่ของมหาวิทยาลัย มหิดลที่มีหน่วยงานที่ดูแลเรื่องการจัดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา

2.5 องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ามีการสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่นๆ อย่างน้อยในด้านงานทะเบียนนักศึกษา บริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การบริการอนามัยและการรักษาพยาบาล การจัดการหรือจัดบริการด้านอาหาร สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด สอดคล้องกับ

บทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า, มีหนังสือในห้องสมุดอย่างพอเพียงและทันสมัย มีโรงอาหารที่สะอาดปลอดภัย สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และสถานที่สนทนาการ (โรงยิม, Fitness) บริการให้กับนักศึกษา อำนวยพร สุนทรสมัย (การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กุมภาพันธ์ 2561) ทั้งยังสอดคล้องกับองค์ประกอบคุณภาพ ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต ตัวบ่งชี้ 2.5 ห้องสมุด อุปกรณ์การศึกษา และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553, น.58-59) เกณฑ์มาตรฐานข้อ 2 มีบริการห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และมีการฝึกอบรมการใช้งานแก่นักศึกษาทุกปีการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานข้อ 4 มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่นๆ อย่างน้อยในด้านงานทะเบียนนักศึกษาผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การบริการอนามัยและการรักษาพยาบาล การจัดการหรือจัดบริการด้านอาหารและสันทนาการ

2.6 องค์ประกอบด้านหลักสูตร เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าสถาบันมีจุดเน้น/จุดเด่น (Focus) การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีเอกลักษณ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่าสถาบันที่เปิดต้องมี Focus การผลิตบัณฑิตที่ชัดเจน คุณภาพบัณฑิตต้องมีคุณภาพให้สถานประกอบการรองรับ พินิติ รัตนานุกูล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 กุมภาพันธ์ 2561) และสอดคล้องกับประกาศมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2554 (ราชกิจจานุเบกษา, 2554, น.45-46) มาตรฐานด้านการผลิตบัณฑิตที่ว่าสถาบันผลิตบัณฑิต ได้ตามคุณลักษณะจุดเน้นของสถาบัน

2.7 องค์ประกอบด้าน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน 1 ปี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า บัณฑิตที่จบออกไปหางานทำง่าย อำนวยพร สุนทรสมัย

(การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กุมภาพันธ์ 2561) และสอดคล้องกับ แอชเวิร์ธ และฮาร์เวย์ (Ashwerth and Harvey : 1994, น.7-14) ที่ว่าการจัดการศึกษาที่คุณภาพจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบด้านปัจจัยตัวบ่อนด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งการจ้างงานบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ

3. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือเพื่อสร้างโมเดลโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการอภิปราย ดังนี้

พบว่าแบบจำลองที่ทำการปรับแก้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $RMR = 0.136$, $RMSEA = 0.032$, $GFI = 0.951$, $AGFI = 0.939$ สอดคล้องกับไชยยันต์ สกุลศรีประเสริฐ. (2556, น.6-7) ที่ว่าความสอดคล้องของทั้งโมเดล (Over all goodness of fit) เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันว่า โมเดลทฤษฎีการวัดที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในอดีตพิจารณาจากค่า X^2 ที่ได้อาจไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายถึงโมเดลพัฒนาขึ้นมาไม่มีความแตกต่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามค่า X^2 ที่คำนวณได้มีผลกระทบจากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ หรือข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไปจากสมมุติฐานเบื้องต้น จึงควรพิจารณาจากค่าสถิติตัวอื่น ๆ ด้วย ซึ่งดัชนีวัดความกลมกลืนตัวอื่น ๆ มีมากมาย ดังนี้ ความสอดคล้องที่เป็นที่นิยมได้แก่ Goodness of Fit Index (GFI), Comparative Fit Index (CFI), Adjusted goodness of fit index (AGFI), Standardized root mean square residual (SRMR), และ Root mean square error of approximation (RMSEA) โดย Schumacker และ Lomax (2010) ได้เสนอว่า GFI, AGFI และ CFI ที่มากกว่า 0.90-0.95 คือ โมเดลทฤษฎีการวัดที่สร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วน standardized RMR ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลที่ได้มีความสอดคล้องกับข้อมูล ส่วน RMSEA ถ้า

มีค่าต่ำกว่า 0.05-0.08 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดี เนื่องจากเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลมีจำนวนหลายตัว และสอดคล้องกับ เสรี ชัดแจ้ง (2547) ได้เสนอแนะว่าให้เลือกพิจารณาดัชนีความสอดคล้องจากดัชนี GFI, AGFI, CFI, SRMR, และ RMSEA ส่วน Schumacker และ Lomax (2010) ได้เสนอให้พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น หากต้องการยืนยันโมเดลที่สร้างที่มีเพียงโมเดลเดียว ให้ใช้ดัชนีในกลุ่ม absolute measure เช่น GFI, AGFI, SRMR, RMSEA แต่ถ้าต้องการเปรียบเทียบความเหมาะสมระหว่างโมเดลต่างกันควรใช้กลุ่ม incremental measure เช่น CFI, NFI อย่างไรก็ตามแม้จะพบว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกันแล้ว แต่สิ่งที่พึงตระหนักก็คืออาจมีโมเดลทางเลือกอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกันอีกด้วย

4. อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 คือเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการอภิปราย ดังนี้

จากผลการสร้างโมเดลโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือ พบว่าแบบจำลองที่ทำการปรับแก้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ยอมรับได้โดยพิจารณาจากค่าสถิติ $RMR = 0.136$, $RMSEA = 0.032$, $GFI = 0.951$, $AGFI = 0.939$ สอดคล้องกับไชยยันต์ สกุลศรีประเสริฐ. (2556, น.6-7) ที่ว่าความสอดคล้องของทั้งโมเดล (Over all goodness of fit) เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันว่า โมเดลทฤษฎีการวัดที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในอดีตพิจารณาจากค่า X^2 ที่ได้อาจไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายถึงโมเดลพัฒนาขึ้นมาไม่มีความแตกต่างกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามค่า X^2 ที่คำนวณได้รับผลกระทบจากขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ หรือข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไปจากสมมุติฐานเบื้องต้น จึงควรพิจารณาจากค่าสถิติตัวอื่น ๆ ด้วย ทั้งยังสอดคล้องกับ Schumacker และ

Lomax (2010) ที่ได้เสนอว่า นอกจากค่า X^2 แล้วควรพิจารณาจากค่าสถิติตัวอื่น ๆ ด้วย ซึ่งดัชนีวัดความกลมกลืนตัวอื่น ๆ มีมากมาย ดัชนีความสอดคล้องที่เป็นที่นิยมได้แก่ Goodness of Fit Index (GFI), Comparative Fit Index (CFI), Adjusted goodness of fit index (AGFI), Standardized root mean square residual (SRMR), และ Root mean square error of approximation (RMSEA) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ เมฆบังวัน. (2555) ที่ได้ค่าสถิติวัดความสอดคล้องกลมกลืนของทั้งโมเดลคือ Chi-Square = 435.63, P-value = 0.000 นอกจากนั้นจากการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบความขัดแย้งเฉพาะค่า X^2 และ P-value กับงานวิจัยของ กฤตย์ ไชยวงศ์. (2560) สิทธิชัย สอนสุภี. (2554) เตือนใจ เขียนขานาจ (2559) นันทิยา น้อยจันทร์ (2550) และนิตดา เปี่ยมพิชนะ. (2559) ที่มีค่า P-value มากกว่า 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เนื่องจากผลการวิจัยโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่าความสำเร็จของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือได้รับอิทธิพลทางตรงจากด้านหลักสูตรมีค่าอิทธิพลสูงสุด (0.392) รองลงมาคือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (0.347) และด้านภาวะผู้นำ (0.292) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือต้องมีหลักสูตรที่น่าสนใจ แปลกใหม่ โดยเฉพาะหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี (Digital Innovation program) หรือหลักสูตรด้านการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อการรองรับสังคมผู้สูงอายุ (Aging society) หรือหลักสูตรทางด้านแพทย์แผนตะวันออก เป็นต้น

2. หลักสูตรเดิมที่ยังคงมีนักศึกษาอยู่ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับด้านนวัตกรรม

เทคโนโลยี อาจจะทำให้เป็นรายวิชาบังคับ 1 รายวิชา นอกเหนือจากรายวิชาศึกษาทั่วไป

3. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ให้กับนักศึกษาอย่างเพียงพอ

4. ผู้นำในทุกระดับตั้งแต่คณบดี รองอธิการบดี และอธิการบดีต้องมีความสามารถในการหาเงินทุนจากนอกมหาวิทยาลัย เช่น เงินงบประมาณแผ่นดินผ่านโครงการบริการวิชาการ เงินวิจัย หรือเงินทุนการศึกษาแบบให้เปล่าจากในและต่างประเทศ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว มาเป็นรายได้ของสถาบัน

5. การบริหารจัดการหรือการดำเนินการภายใต้สถานะของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จะเป็นสิ่งท้าทายความสามารถของคณะผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาคเหนือในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินการอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของสถาบัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างต่างระดับการศึกษาออกไป เช่น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นต้น ในลักษณะการวิเคราะห์กลุ่มพหุเพื่อศึกษาความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด โดยอาจปรับเปลี่ยนตัวแปรให้เหมาะสมกับสถาบันเหล่านั้น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ที่นอกเหนือจากกรอบแนวคิดและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เนื่องจากมีตัวแปรจำนวนมากที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ที่ยังไม่ได้นำมาศึกษา เนื่องจากการกลั่นกรองตัวแปรจะพิจารณาตัวแปรที่มีความถี่สูง

เอกสารอ้างอิง

กฤตย์ ไชยวงศ์ มานี แสงทริญ และสุกัญญา รุจิเมธามาต. (2559). โมเดลโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 11(ฉบับพิเศษ), 43-58.

คำเพชร ฐริปัญญา. (2550). *การนำเสนอยุทธศาสตร์พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาไทยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยระดับโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัส สุวรรณเวลา. (2551). *ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เดือนใจ เขียนขานาจ. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

เดือนใจ เขียนขานาจ. (2560). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. *วารสาร มจรสังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 227-240.

นพวรรณ บุญธรรม. (2553). *กลยุทธ์การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไทยสู่การเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นันทิยา น้อยจันทร์. (2550). *วัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิภาพการบริหารอุดมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิตดา เปี่ยมพิชนะ. (2559). โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(1), 25-35.

บังอร พงษ์รุ่งเรือง. (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารกิจการที่ดีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสยาม.

ปกป้อง จันวิทย์. (2545). *ป่วย อังภากรณ์ : ทศวรรษด้วยการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกลดิมทอง, เฟื่องฟ้าพรีนติ้ง.

ปทุมพร เปียถนอม. (2554). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงบูรณาการสำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2549). *การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชกิจจานุเบกษา. (2549). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2549. เล่ม 123 ตอน 105 ง. ลง วันที่ 10 ตุลาคม 2549*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2552). *มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในทัศนะศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสะอ้าน*. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

ศิริพร เสรีตานนท์. (2551). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ เจตจำนงคงอยู่ และความ รักดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

ศูนย์เพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย. (2561). *ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประจำปี 2561 IMD World Competitiveness 2018*. สืบค้น 8 ตุลาคม 2561, จาก http://thailandcompetitiveness.org/topic_detail.php?lang=Th&ps=120

- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2551). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศปี 2551*. กรุงเทพฯ : จีรวัฒน์เอกซ์เพรส.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ 2552-2553*. กรุงเทพฯ : หจก.ภาพพิมพ์.
- _____. (2552). *เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ 2552 – 2553*. กรุงเทพฯ : หจก.ภาพพิมพ์
- _____. (2552). *ปรัชญาการอุดมศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- _____. (2553). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- _____. (2561). *จำนวนอาจารย์ในปีการศึกษา 2559*. สืบค้น 27 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.cheqa.mua.go.th/cheqa3d2559/ShowSAR.aspx>
- สิทธิชัย สอนสุภี. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสรี ชัดเข้ม. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน. *วารสารวิจัยและวัดผลทางการศึกษา*, 2(1),15-42.
- อภิชาติ เมฆบังวัน. (2555). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Ashwerth and Harvey. (1994). *Managing Curriculum Change*. London : Blackmore.
- Estermann, T. & Nokkala, T. 2009. *University Autonomy in Europe Exploratory study*. Retrieved June 20,2010. From <http://www.eua.be/>
- Kline, Rex B. (2011). *Principle and Practice of Structural Equation Modeling*. New York : Guilford Press.
- Levin, H.M. & Dong W.J. Dongshu. O. (2006). *What is a world class university?*. Retrieved June 5, 2010, from http://www.tc.columbia.edu/centers/coce/pdf_files/c12.pdf.
- Manning, G., and Curtis, K. (2009). *The art of Leadership*. (3rd ed.). Singapore : McGraw-Hill.
- NIST. 2009. *Education Criteria for Performance Excellence*. Retrieved June 20,2015,from <http://www.baldrige.nist.gov>
- Richard Tate. (1998). *An Introduction to Modeling Outcomes in the Behavioral and Social Sciences*. (2nd) . Minhesota : Burgess Publishing
- Salmi, J. (2009). *The Challenge of Establishing World Class Universities*. Retrieved June 20, 2009. From <http://www.copyright.com/>
- Schumacker, R.E. & Lomax, R.G. (2010). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling*. (3rd ed.). New York : Routledge.
- THE-QS. (2010). *QS Quacquarelli Sqmonds Limited*. Retrieved June 20,2014, from <http://www.topuniversities.com/university-ranking/Asian-university-ranking/methodology/asia-world>.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ ของธนาคารแห่งหนึ่งในประเทศไทย

FACTORS AFFECTING FEES AND SERVICES INCOME OF A BANK IN THAILAND

ณพนธ์ธิศ ศรีปิโชตธานนท์*

Naphanitid Siripachotthanon*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวุฒิ ตั้งสมชัย

Assistant Professor Chaiwuth Tangsomchai, Ph.D.

รองศาสตราจารย์ ชวภณ สิงห์จรรย์

Associate Professor Chawapon Singhajarun

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จอมใจ แซ่มเพชร

Assistant Professor Jomjai Sampet, Ph.D.

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือเป็นปัจจัยเชิงกลยุทธ์ของธนาคาร ส่วนที่สองคือปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอก การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นแหล่งข้อมูลภายในของธนาคาร จำนวนทั้งหมด 72 เดือน วิเคราะห์โดยใช้การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเชิงกลยุทธ์ของธนาคาร ได้แก่ จำนวนบัญชีจ่ายสินเชื่อรวมทุกประเภท จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อเคหะ ปริมาณหนี้สูญตัดจำหน่ายทางบัญชี และจำนวนสาขาของธนาคาร มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตรงกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ในส่วนของปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอก ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตรงกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้เช่นกัน เพื่อเป็นแนวทางให้ธนาคารสามารถดำเนินงานได้ถูกต้องตามเป้าหมายที่วางไว้ และเป็นการศึกษาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินอื่นๆ ของธนาคารที่ก่อให้เกิดรายได้รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ เพื่อทดแทนรายได้

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

* Student in Master of Business (Business Administration) , Chiang Mai University

จากการประกาศยกเลิกค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งเคยเป็นแหล่งรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการหลักของธนาคาร

คำสำคัญ : รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ ,ธนาคาร

ABSTRACT

The objective of this research was to study the factors that affected fees and services income of a bank. The factors were divided into 2 categories. The first category was internal factors which allocated operational goals based on the assessment criteria for fees and services income of a bank. The second category was external factors which were control factors. Secondary data was used in this research. The data in this part was monthly information totaling 72 months. Multiple Regressions Statistics was used in the analysis. The results of the research showed that the relationships between fees and services income, and the internal factors were as hypothesized in 4 factors in a positive way. These factors were the number of every type of loan accounts, the amount of money for housing loans, the number of bad debts deducted from bank account, and the number of a bank branches and external economic factors, it was found that one external economics factor which was commercial bank interest rate related in the opposite direction to fees and services income. For a bank to achieve target goals, it was suggested that the bank's products and financial services should be re-evaluated in order to find income to compensate the cancellation of fees, which used to be the bank's main income from fees and services.

Keywords : Factors Affecting, Fees and Services Income, Bank

บทนำ

การดำเนินงานของธนาคารเปรียบเสมือนเป็นตัวกลางทางการเงิน ทำหน้าที่รับฝากเงิน และกู้ยืมเงินจากแหล่งต่างๆ พร้อมทั้งจ่ายดอกเบี้ยจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้ฝากเงินและผู้ให้เงินกู้ รวมทั้งให้กู้ยืมแก่ผู้ที่ต้องการเงินทุน โดยธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากผู้กู้ยืมเงินจากธนาคารในอัตราที่สูงกว่า ซึ่งรายได้จากส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยส่วนต่างหรือที่เรียกว่า รายได้ดอกเบี้ยนั้น ถือเป็นธุรกรรมดั้งเดิมของธนาคารมาตลอด แต่ในปัจจุบันพบว่าธนาคารมีการให้บริการที่เพิ่มเติมจากการฝากเงินและการให้กู้ยืมเงิน คือธุรกิจทางด้านการให้บริการด้านอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการทางการเงินนอกสถานที่ การให้บริการทางด้านการลงทุนรวม รวมไปถึงการให้บริการทางด้านประกัน เห็น

ได้จากรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยที่เพิ่มสูงขึ้น

สำหรับจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ธนาคารมีบริการทางการเงินที่ครอบคลุมเพิ่มมากขึ้นนั้น เกิดจากการออกกฎหมาย Gramm-Leach-Bliley Act ปี ค.ศ. 1999 ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีสาระสำคัญคือการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ วาณิชธนกิจ และบริษัทประกันชีวิต-ประกันภัย สามารถมีผู้บริหารร่วมกันได้ โดยเป้าหมายของกฎหมายนี้คือส่งเสริมให้การดำเนินงานธุรกิจของธนาคารมีบริการครบวงจรมากขึ้นทั้งแนวดิ่งและแนวนอนของธุรกิจธนาคาร เนื่องจากธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์นั้น ถูกแรงกดดันให้เปิดเสรีเพิ่มมากขึ้น หากสถาบันการเงินท้องถิ่นไม่มีการเตรียมความ

พร้อมจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างยากลำบาก

ประเทศต่างๆ ทั่วโลกและรวมทั้งประเทศไทย จึงต้องการปรับตัวพร้อมทั้งเปลี่ยนกระบวนการภายในทั้งหมด เพื่อให้เอื้อต่อการให้บริการลูกค้า ถือเป็นการก้าวเข้าสู่การเป็นธนาคารที่ให้บริการอย่างครบวงจร หรือ Universal Banking ซึ่งหมายถึง ธนาคารสามารถนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคารให้แก่ลูกค้าได้หลากหลายเพิ่มขึ้น โดยรวมไปถึง ธุรกิจประกัน ธุรกิจจัดการกองทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ แพคตอริง และธุรกิจส่วนบุคคล เช่น เช่าซื้อ บัตรเครดิต เป็นต้น (Lown et al., 2000)

จากการปรับตัวของธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ผลประกอบการของธนาคารพาณิชย์มีกำไรสุทธิเพิ่มสูงขึ้น โดยมีประเภทของรายได้หลักมาจาก 2 ประเภท ได้แก่ รายได้ดอกเบี้ยและรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย ทั้งนี้รายได้ที่มีใช่ดอกเบี้ยประกอบไปด้วย ค่าธรรมเนียมและบริการ รายได้จากการบริหารเงินตราและรายได้อื่นๆ ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งรายได้สำคัญของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการให้บริการทางการเงิน ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปี 2557 พบว่ารายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของระบบธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี และเพิ่ม

ขึ้น 3 เท่าจาก 56,441 ล้านบาทในปี 2548 เป็น 163,634 ล้านบาทในปี 2557 เมื่อเทียบกับกำไรสุทธิรวมทั้งระบบปี 2557 ของธนาคารพาณิชย์ 223,873 ล้านบาท จะเห็นได้ว่ารายได้จากค่าธรรมเนียมและบริการมีส่วนเป็นครึ่งหนึ่งของกำไรสุทธิทั้งระบบ และจากการรวบรวมข้อมูลรายได้รวมค่าธรรมเนียมของระบบธนาคารพาณิชย์ในช่วง 10 ปีสูงถึง 1.04 ล้านล้านบาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559: ออนไลน์)

ในช่วงเดือนมีนาคม 2561 ที่ผ่านมา ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่หลายแห่ง ได้ประกาศยกเลิกค่าธรรมเนียมการทำธุรกรรมออนไลน์สำหรับลูกค้าบุคคลทั่วไป เพื่อมุ่งหวังให้ลูกค้าหันมาใช้บริการ จึงมีการมีการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง และได้ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการประเภทต่างๆ จากบริการทางการเงิน จึงส่งผลให้รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการถูกกำหนดเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญของธนาคาร (KPIs) หน่วยงานภายใน ด้านยุทธศาสตร์ของธนาคาร ที่มีความรับผิดชอบหลักทางด้านกาหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการดำเนินงานของธนาคาร ได้กำหนดปัจจัยในการจัดสรรเป้าหมายตัวชี้วัดรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการให้แก่ธนาคาร จำนวนทั้งสิ้น 9 ปัจจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยภายในที่ใช้ในการจัดสรรเป้าหมายรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ

ลำดับ	ปัจจัย	ปัจจัยย่อย	ค่าน้ำหนัก
1	สินเชื่อบริการทุกประเภท (ไม่รวมสินเชื่อเคหะ)	จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้/จำนวนเงินจ่ายเงินกู้	ร้อยละ 15
2	สินเชื่อเคหะ	จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้/จำนวนเงินจ่ายเงินกู้	ร้อยละ 15
3	จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียก		ร้อยละ 15
4	ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านค่าธรรมเนียมและบริการ		ร้อยละ 15
5	จำนวนเครื่องให้บริการอิเล็กทรอนิกส์นอกสถานที่		ร้อยละ 15
6	ปริมาณหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี		ร้อยละ 5
7	จำนวนพนักงานและลูกจ้าง		ร้อยละ 15
8	จำนวนสาขาของธนาคาร		ร้อยละ 15
9	จำนวนสาขานานาชาติพาณิชย์อื่นๆ		ร้อยละ -10

*ที่มา บันทึกข้อตกลงผลการดำเนินงานประจำปี 2559 ของธนาคาร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการจัดสรรเป้าหมายของธนาคารที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ธนาคารสามารถดำเนินงานได้ถูกต้องตามเป้าหมายที่วางไว้
3. เพื่อศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินอื่นๆ ของธนาคารที่ก่อให้เกิดรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ ทดแทนรายได้จากการประกาศยกเลิกค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งเคยเป็นแหล่งรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการหลักของธนาคาร

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร มีสมมติฐานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ปัจจัยที่ใช้ในการจัดสรรเป้าหมายตัวชี้วัดรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร จำนวน 9 ปัจจัย คือ
 - 1.1 จำนวนบัญชีและจำนวนจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัท
 - 1.2 จำนวนบัญชี จำนวนจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัท
 - 1.3 จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียก
 - 1.4 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ด้านรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ

- 1.5 จำนวนเครื่องให้บริการอิเล็กทรอนิกส์
- 1.6 จำนวนพนักงานและลูกจ้าง
- 1.7 ปริมาณหนี้สูญตัดจำหน่ายทางบัญชี
- 1.8 จำนวนสาขาธนาคาร
- 1.9 จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์อื่นๆ

2. ปัจจัยจากเศรษฐกิจภายนอกที่ใช้เป็นตัวแปรควบคุม อ้างอิงจากการศึกษาของ กิตติวิทย์ นิภานันท์ (2546) และ สุจิตรา อันโน (2554) แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย
 - 2.1 มูลค่าการนำเข้า
 - 2.2 มูลค่าการส่งออก
 - 2.3 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเงินเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์

ขอบเขตการวิจัย

เนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตามที่ฝ่ายกลยุทธ์องค์กร สายงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กลุ่มยุทธศาสตร์ ของธนาคารที่ได้กำหนดปัจจัยเพื่อจัดสรรเป้าหมายให้แก่สายงานกิจการสาขา และโดยมีปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอกที่เป็นตัวแปรควบคุม ทั้งนี้ตัวแปรควบคุมที่ใช้อ้างอิงจากการศึกษาของ กิตติวิทย์ นิภานันท์ (2546) และ สุจิตรา อันโน (2554) สามารถสรุปกรอบแนวคิดของการศึกษาได้ดังนี้

ปัจจัยที่ใช้ในการจัดสรรเป้าหมาย (กลยุทธ์: H1)

- จำนวนบัญชีสินเชื่อบริษัท
- จำนวนเงินจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัท
- จำนวนบัญชีสินเชื่อบริษัท
- จำนวนเงินจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัท
- จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียก
- ปริมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
- จำนวนเครื่องให้บริการอิเล็กทรอนิกส์
- ปริมาณหนี้สูญ
- จำนวนพนักงานและลูกจ้าง
- จำนวนสาขาของธนาคาร
- จำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์

ปัจจัยภายนอก (ตัวแปรควบคุม: H2)

- มูลค่าการนำเข้า • มูลค่าการส่งออก
- อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเงินเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์

รายได้ค่าธรรมเนียม
และบริการของธนาคาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เพื่อใช้ในการอธิบายและทดสอบอิทธิพลระหว่างตัวแปรตาม คือ รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร กับตัวแปรอิสระจำนวน 14 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัททุกประเภท จำนวนเงินจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัททุกประเภท จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัทเคหะ จำนวนเงินจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัทเคหะ จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเผื่อเรียก ค่าใช้จ่ายการดำเนินงานด้านรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ จำนวนเครื่องให้บริการอิเล็กทรอนิกส์นอกสถานที่ จำนวนจำนวนพนักงานและลูกจ้าง ปริมาณหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี จำนวนสาขาธนาคาร จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์ และตัวแปรควบคุมโดยเป็นปัจจัยจากเศรษฐกิจภายนอกที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของธนาคาร ได้แก่ มูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการตามบันทึกข้อตกลงตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานของธนาคารย้อนหลัง เป็นระยะเวลา 6 ปี ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2559 โดยเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน รวมทั้งสิ้น 72 เดือน

เครื่องมือวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 2 แบบจำลอง เนื่องจากต้องแยกปัจจัยทางสินเชื่อบริษัท ได้แก่ จำนวนบัญชีและจำนวนเงินจ่ายเงินสินเชื่อเคหะ ออกจากปัจจัยทางสินเชื่อบริษัทรวมทุกประเภท ได้แก่ จำนวนบัญชีและจำนวนเงินจ่ายเงินสินเชื่อทุกประเภท เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างปัจจัยของสินเชื่อบริษัททั้งสองประเภท และเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ สำหรับการ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาและรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการที่ 1

$$NII_{i,t} = a_0 + \beta_1 PLN1_{i,t} + \beta_2 PLN2_{i,t} + \beta_3 SVAC_{i,t} + \beta_4 OPEX_{i,t} + \beta_5 ELEC_{i,t} + \beta_6 HUM_{i,t} + \beta_7 BADT_{i,t} + \beta_8 BBR_{i,t} + \beta_9 CMBR_{i,t} + \beta_{10} IMP_{i,t} + \beta_{11} EXP_{i,t} + \beta_{12} ISW_{i,t} + \epsilon$$

สมการที่ 2

$$NII_{i,t} = a_0 + \beta_1 HLN1_{i,t} + \beta_2 HLN2_{i,t} + \beta_3 SVAC_{i,t} + \beta_4 OPEX_{i,t} + \beta_5 ELEC_{i,t} + \beta_6 HUM_{i,t} + \beta_7 BADT_{i,t} + \beta_8 BBR_{i,t} + \beta_9 CMBR_{i,t} + \beta_{10} IMP_{i,t} + \beta_{11} EXP_{i,t} + \beta_{12} ISW_{i,t} + \epsilon$$

โดยที่

a_0	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์
$\beta_{1, \dots, 12}$	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระ
$NII_{i,t}$	หมายถึง	รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ
$PLN1_{i,t}$	หมายถึง	จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัททุกประเภท
$PLN2_{i,t}$	หมายถึง	ปริมาณเงินจ่ายเงินสินเชื่อทุกประเภท
$HLN1_{i,t}$	หมายถึง	จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้สินเชื่อบริษัทเคหะ
$HLN2_{i,t}$	หมายถึง	ปริมาณจ่ายเงินสินเชื่อเคหะ
$SVAC_{i,t}$	หมายถึง	จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเผื่อเรียก
$OPEX_{i,t}$	หมายถึง	ค่าใช้จ่ายดำเนินงานด้านรายได้ค่าธรรมเนียม
$ELEC_{i,t}$	หมายถึง	จำนวนเครื่องให้บริการอิเล็กทรอนิกส์
$HUM_{i,t}$	หมายถึง	จำนวนพนักงานและลูกจ้าง
$BADT_{i,t}$	หมายถึง	ปริมาณหนี้สูญ
$BBR_{i,t}$	หมายถึง	จำนวนสาขาธนาคาร
$CMBR_{i,t}$	หมายถึง	จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์
$IMP_{i,t}$	หมายถึง	มูลค่าการนำเข้า
$EXP_{i,t}$	หมายถึง	มูลค่าการส่งออก
$ISW_{i,t}$	หมายถึง	อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก
$\epsilon_{i,t}$	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) แบบอนุกรมเวลา (Time Series Data) ทั้งหมด 2 ส่วน ส่วนแรกจากระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เป็นแหล่งข้อมูลภายในของธนาคาร มาจาก 2 งบการเงิน ได้แก่ งบแสดงฐานะทางการเงิน และงบกำไรขาดทุน ส่วนที่สองปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอกหรือตัวแปรควบคุม สืบค้นข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลเป็นรายเดือน รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 6 ปี เป็นจำนวนทั้งหมด 72 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนจะใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ โดยมีขั้นตอนการพิจารณาการหา Multiple Regressions ดังนี้

ขั้นที่ 1 พิจารณาความสัมพันธ์ว่าตัวแปรอิสระใดบ้างมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ในที่นี้จะมีทั้งหมด 14 ตัวแปร โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร เพราะหากตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน จะเกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งสามารถตรวจสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระแต่ละตัว โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) ซึ่งหากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คู่ใดมีค่ามากกว่า 0.80 จะถือว่าเกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งหมายความว่า ผลที่ได้จะไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงต้องตัดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งออกจากสมการแบบจำลองที่ได้กำหนดไว้และพิจารณาผลที่ได้จากการคำนวณ ค่า Variance Inflation Factor (VIF) จะต้องไม่เกิน 10 ซึ่งถือว่ามีปัญหา Multicollinearity อยู่ในระดับที่ไม่รุนแรงมาก ตัวแปรนั้นยังสามารถอยู่ในสมการได้

ขั้นที่ 2 สร้างสมการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังสมการ

$$Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_nx_n$$

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระต่อกัน คือ ต้องไม่เกิดปัญหา Autocorrelation โดยดูจากค่า Durbin – Watson จากผลการคำนวณ หากมีค่าอยู่ในช่วง dL และ dU จากการเปิดตาราง ที่ระดับความเชื่อมั่นตามที่กำหนด แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน สมการที่ได้สามารถใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ได้ค่อนข้างน่าเชื่อถือ

ขั้นที่ 4 คำนวณหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และตรวจสอบความน่าเชื่อถือทางสถิติของสมการถดถอยด้วยสถิติทดสอบ F-Test, T-Test, ค่า R Square (R^2)

F-Test จะใช้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างสมมติฐานการทดลอง โดยค่า Significantจะต้องมีค่าไม่เกิน 0.05 ถ้าหากค่า Sig. เกิน 0.05 จะถือว่าตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระทั้ง n ตัว

T-test จะใช้เพื่อตรวจสอบหาความสัมพันธ์ในแต่ละตัวแปรโดยค่า Sig. ของแต่ละตัวแปรอิสระจะต้องมีค่าไม่เกิน 0.05 ถ้าหากค่า Sig. เกิน 0.05 จะถือว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นมีความสัมพันธ์แบบไม่มีนัยสำคัญ

ค่า R Square (R^2) จะใช้เพื่อวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามว่ามีมากน้อยเพียงใด ถ้าค่า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระชุดนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามมาก แต่ถ้าหากค่า R^2 มีค่าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรอิสระชุดนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามน้อย หรือไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อทดสอบปัญหาสหภาวะร่วม (Multicollinearity) หรือตัวแปรอิสระจะต้องเป็นต้องเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้การพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) และ Variance Inflation Factor (VIF)

เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) พบว่า ตัวแปรอิสระ 8 คู่ ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากกว่า 0.800 ได้แก่ ความสัมพันธ์

ระหว่าง HLN1 กับ HLN2 จำนวน 1 คู่ ความสัมพันธ์ระหว่าง ELEC, HUM, BBR และ CMBR จำนวน 6 คู่ และความสัมพันธ์ระหว่าง CMBR กับ ISW จำนวน 1 คู่ แสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ที่มีปัญหา

	HLN2	HUM	BBR	CMBR	ISW
HLN1	.887 ***				
ELEC		.979 ***	.984 ***	.962 ***	
HUM			.990 ***	.958 ***	
BBR				.956 ***	
CMBR					-.868 ***

*ที่มา จากการคำนวณ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ELEC HUM และ BBR เป็นตัวแปรที่มีผลมาจาก BBR คือ จำนวนสาขาของธนาคารที่เพิ่มปริมาณขึ้น จึงทำให้เครื่องบริการอิเล็กทรอนิกส์นอกสถานที่ (ELEC) และจำนวนพนักงานและลูกจ้าง (HUM) เพิ่มขึ้นตามจำนวนสาขา รวมถึงจำนวนสาขาของธนาคารพาณิชย์ (CMBR) นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสาขานาคาร (BBR) แล้ว ยังมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ (ISW) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ค่อนข้างสูงเช่นกัน

ดังนั้นต้องมีตัวแปรอิสระที่ถูกตัดออกจากสมการหรือตัวแบบที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสถานะร่วม (Multicollinearity) คือ จำนวนบัญชีจ่ายเงิน

กู้สินเชื่อกเคหะ (HLN1) จำนวนเครื่องให้บริการอิเล็กทรอนิกส์นอกสถานที่ (ELEC) จำนวนพนักงานและลูกจ้าง (HUM) และจำนวนสาขานาคารพาณิชย์ (CMBR) นำตัวแปรที่เหลือมาสร้างสมการใหม่ ได้ดังนี้

สมการที่ 1*

$$Nll_{i,t} + a_0 + b_1 PLN1_{i,t} + b_2 PLN2_{i,t} + b_3 SVAC_{i,t} + b_4 BADT_{i,t} + b_5 OPEX_{i,t} + b_6 BBR_{i,t} + b_7 IMP_{i,t} + b_8 EXP_{i,t} + b_9 ISW_{i,t} + \epsilon$$

สมการที่ 2*

$$Nll_{i,t} + a_0 + b_1 HLN2_{i,t} + b_2 SVAC_{i,t} + b_3 BADT_{i,t} + b_4 OPEX_{i,t} + b_5 BBR_{i,t} + b_6 IMP_{i,t} + b_7 EXP_{i,t} + b_8 ISW_{i,t} + \epsilon$$

ตารางที่ 3 สรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารทั้ง 2 สมการ

ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์ สมการที่ 1*	ค่า VIFs 1*	สัมประสิทธิ์ สมการที่ 2*	ค่า VIFs 2*
จำนวนบัญชีสินเชื่อรวมทุกประเภท PLN1	.981***	1.695	-	
จำนวนเงินย่ายสินเชื่อรวมทุกประเภท PLN2	.011	1.817	-	
จำนวนเงินย่ายสินเชื่อเคหะ HLN2	-		6.166**	1.531

ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์ สมการที่ 1*	ค่า VIFs 1*	สัมประสิทธิ์ สมการที่ 2*	ค่า VIFs 2*
จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเพื่อเรียก SVAC	7.161	2.647	17.305*	1.925
จำนวนหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี BADT	.496***	1.634	.540***	1.607
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานด้านรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ OPEX	-.700*	2.222	-.414	2.134
จำนวนสาขาธนาคาร BBR	.477***	3.122	.465***	3.534
มูลค่าการนำเข้า IMP	.083	1.700	.138	1.657
มูลค่าการส่งออก EXP	-.161	1.572	-.141	1.593
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ISW	-63.007***	3.439	-66.354***	3.696
F-Test	54.456		45.828	
R Square (R^2)	.888		.853	
Adjusted R Square (R^2)	.871		.835	
Durbin-Watson Stat	2.005		1.762	

*ที่มา จากการคำนวณ

หมายเหตุ

** คือ ค่าสถิติแสดงนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** คือ ค่าสถิติแสดงนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

สมการที่ 1*

ผลการศึกษา พบว่า ค่า Adjusted R^2 เท่ากับ .871 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามค่อนข้างสูง สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ได้ถึงร้อยละ 87.1 ค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 2.005 ซึ่งมีค่าระหว่าง 1.5-2.5 ตกอยู่ในช่วงไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ แสดงว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน จึงสามารถนำสมการดังกล่าวมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในสมการปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการธนาคารได้ค่อนข้างน่าเชื่อถือ

จากผลการศึกษาตัวแปรอิสระในสมการที่ 1* พบว่ามีตัวแปรอิสระจำนวน 4 ตัวแปร ในแบบจำลองที่มีนัยสำคัญ คือ จำนวนบัญชีสินเชื่อบริการทุกประเภท (PLN1) จำนวนหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี (BADT) และจำนวนสาขาธนาคาร (BBR) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ (ISW) โดยมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

สมการที่ 2*

ผลการศึกษา พบว่า ค่า Adjusted R^2 เท่ากับ .835 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามค่อนข้างสูง สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ได้ถึงร้อยละ 83.5 ค่าสถิติ Durbin-Watson เท่ากับ 1.762 ซึ่งมีค่าระหว่าง 1.5-2.5 ตกอยู่ในช่วงไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์ แสดงว่าค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน จึงสามารถนำสมการดังกล่าวมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในสมการปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการธนาคารได้ค่อนข้างน่าเชื่อถือ

จากผลการศึกษาตัวแปรอิสระในสมการที่ 2* พบว่า มีตัวแปรอิสระจำนวน 4 ตัวแปร ในแบบจำลองที่มีนัยสำคัญ คือ จำนวนหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี (BADT) และจำนวนสาขาธนาคาร (BBR) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ (ISW) โดยมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ตัวแปรอิสระ จำนวนเงินยืมสินเชื่อเคหะ (HLN2) โดยมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปรอิสระที่สามารถอธิบายตัวแปรตาม ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ที่มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนบัญชีจ่ายสินเชื่อรวมทุกประเภท (PLN1) ในแบบจำลองที่ 1 จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อเคหะ (HLN2) ในแบบจำลองที่ 2 จำนวนหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี (BADT) จำนวนสาขาธนาคาร (BBR) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

ของธนาคารพาณิชย์ (ISW) มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร

ตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อรวมทุกประเภท (PLN2) ในแบบจำลองที่ 2 จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเผื่อเรียก (SVAC) ค่าใช้จ่ายดำเนินงานด้านรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ (OPEX) มูลค่าการนำเข้า (IMP) มูลค่าการส่งออก (EXP)

ตารางที่ 4 สรุปค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร และทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างสมมติฐานและผลการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	สัมประสิทธิ์		สมมติฐาน	ผลการศึกษา
	สมการที่ 1*	สมการที่ 2*		
จำนวนบัญชีจ่ายสินเชื่อรวมทุกประเภท	.981***	-	+	+
จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อรวมทุกประเภท	.011	-	+	+
จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อเคหะ	-	6.166**	+	+
จำนวนบัญชีเงินฝากประเภทเผื่อเรียก	7.161	17.305	+	+
จำนวนหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี	.496***	.540***	+	+
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานด้านรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ	-.700	-.414	+	-
จำนวนสาขาธนาคาร	.477***	.465***	+	+
มูลค่าการนำเข้า	.083	.138	+	+
มูลค่าการส่งออก	-.161	-.141	+	-
อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์	-63.007***	-66.354***	-	-

*ที่มา จากการคำนวณ

หมายเหตุ

** คือ ค่าสถิติแสดงนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

*** คือ ค่าสถิติแสดงนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการธนาคาร
ประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยที่ใช้ในการจัดสรรเป้าหมายตัวชี้วัดรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการธนาคาร (ปัจจัยเชิงกลยุทธ์) ได้แก่ จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้สินเชื่อรวมทุกประเภท จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนบัญชีจ่ายเงินกู้สินเชื่อรวมทุกประเภท มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตรงกับสมมติฐาน

ที่ได้กำหนดไว้ เมื่อมีจำนวนบัญชีจ่ายเงินสินเชื่อรวมทุกประเภทเพิ่มขึ้น เนื่องจากธนาคารสามารถเก็บรายได้ค่าธรรมเนียมการให้สินเชื่อ ค่าธรรมเนียมวิเคราะห์โครงการ รวมไปถึงค่าธรรมเนียมในการประเมินหลักประกัน ค่าทำนิติกรรม และค่าธรรมเนียมตรวจสอบผลการปลูกสร้าง นอกจากนั้นธนาคารยังสามารถทำการเสนอขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่นๆ ให้ลูกค้าเพิ่มเติมได้ (Cross Selling) เช่น บัตรอิเล็กทรอนิกส์ การทำประกันคุ้มครองวงเงินสินเชื่อ การทำประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น

จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อกะ

จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อกะ ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตรงกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เมื่อมีจำนวนเงินจ่ายสินเชื่อกะเพิ่มมากขึ้น ธนาคารสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการประเมินหลักประกัน ค่าทำนิติกรรม ค่าธรรมเนียมตรวจสอบผลการปลูกสร้าง และ ค่าธรรมเนียมการ Refinance เมื่อโปรโมชั่นดอกเบี้ยครบกำหนด เชิญชวนลูกค้าเข้าโครงการดอกเบี้ยต่ำได้อีกครั้ง รวมไปถึงการเสนอขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินอื่นๆ ให้ลูกค้าเพิ่มเติมได้ (Cross Selling) เช่น บัตรอิเล็กทรอนิกส์ การทำประกันคุ้มครองวงเงินสินเชื่อ การทำประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับวงเงินที่ลูกค้าได้รับการอนุมัติสินเชื่อ หากมีวงเงินอนุมัติสูง ค่าธรรมเนียมต่างๆ จะสูงขึ้นเช่นกัน

จำนวนหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี

จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตรงกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากการติดตามหนี้ของลูกค้าหนี้ที่ถูกเป็นหนี้สูญตัดจำหน่ายนั้นกลับมาได้ ถือว่าเป็นรายได้ของธนาคาร เนื่องจากธนาคารได้ตัดจำหน่ายทางบัญชีแล้ว ถือเป็นค่าใช้จ่ายของธนาคาร หากธนาคารมีลูกหนี้ที่ตัดจำหน่ายเป็นหนี้สูญปริมาณเพิ่มขึ้น และสามารถติดตามลูกหนี้ที่ตัดหนี้สูญ กลับมาชำระหนี้ได้มากขึ้นจึงส่งผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารมากขึ้นเช่นกัน

จำนวนสาขาของธนาคาร

จากผลการศึกษาพบว่า จำนวนสาขานี้ธนาคาร ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตรงกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เพราะเป็นช่องทางที่สำคัญที่สุดในการให้บริการของธนาคาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ (SFIs) สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐในการพัฒนาส่งเสริมเศรษฐกิจ และ สนับสนุนการลงทุนต่าง ๆ โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังด้วยแล้วนั้น ธุรกิจส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นที่สาขาของธนาคาร เนื่องจากต้องให้บริการทาง

การเงินแก่ลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ ทั้งลูกค้าตามนโยบาย และลูกค้าตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นเมื่อมีจำนวนสาขาเพิ่มขึ้นจึงส่งผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอก (ตัวแปรควบคุม) ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์

จากผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ ความสัมพันธ์ในเชิงลบกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ตรงกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ เพราะการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจะสะท้อนให้เห็นถึงการตัดสินใจในการออมเงินของประชาชน และยังสะท้อนให้เห็นถึงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เช่นกัน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นถ้าหากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำ ลูกค้าอาจตัดสินใจที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการออมเงินจากการฝากเงินกับธนาคารไปลงทุนในรูปแบบอื่นหรือธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า อีกทั้งเมื่อพิจารณาทางด้านสินเชื่อ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำ จะส่งผลให้ปริมาณการขอสินเชื่อเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร กับปัจจัยภายในธนาคารที่ใช้ในการจัดสรรเป้าหมายตัวชี้วัดรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร พบว่ามีความสัมพันธ์ตรงกับสมมติฐานที่ธนาคารได้ตั้งไว้ จำนวน 4 ปัจจัย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ได้แก่ จำนวนบัญชีจ่ายสินเชื่อรวมทุกประเภท จำนวนเงินจ่ายสินเชื่อกะ ปริมาณหนี้สูญที่ตัดจำหน่ายทางบัญชี และจำนวนสาขา

การเพิ่มขึ้นของจำนวนสาขามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติวิทย์ นิพานนท์ (2546) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดกลางและขนาดใหญ่ และ สุจิตรา อันโน (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มี

ผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทย พบว่าการเพิ่มของจำนวนสาขาธนาคารเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการเพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถเสนอผลิตภัณฑ์การเงินให้ลูกค้าได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งการเปิดให้บริการสาขาในห้างสรรพสินค้าหรือสาขาที่ให้บริการวันเสาร์-อาทิตย์ด้วยนั้น ทำให้ลูกค้าสามารถมาใช้บริการในวันหยุดติดต่อก่อทำธุรกรรมได้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายของธนาคารที่ได้กำหนดเป้าหมายรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการให้แต่ละสาขา ดังนั้นนอกจากการที่มีสาขาเพิ่มขึ้น นอกจากจะทำให้สามารถบริการลูกค้าได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมแล้วยังเป็นผลจากการกำหนดเป้าหมายให้สาขาเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร กับปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอก หรือ ตัวแปรควบคุม จากผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร กับปริมาณมูลค่าการนำเข้า ไม่มีนัยสำคัญในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา หมายถึง มูลค่าการนำเข้า ไม่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ สุจิตรา อันโน (2554) ผลการศึกษาพบว่ามี ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากโครงสร้างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์อื่นๆ ซึ่งธนาคารมีลูกค้าที่ใช้บริการทางด้านธุรกิจระหว่างประเทศและปริมาณปริวรรตเงินตราค่อนข้างน้อย จึงส่งผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารกับมูลค่าการส่งออก ไม่มีนัยสำคัญในแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา หมายถึง มูลค่าการส่งออก ไม่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร เนื่องจากธนาคารมีปริมาณลูกค้าที่ทำธุรกรรมระหว่างประเทศค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุจิตรา อันโน (2554) พบว่า มูลค่าส่งออกไม่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการเช่นกัน

จากความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารกับมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกนั้น ผลการศึกษายังมีความแตกต่างกับการศึกษาของ มณฑล

ดิลกโสภณ (2547) ซึ่งได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่กำหนดรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย ได้แก่ มูลค่าการนำเข้าและส่งออกนั้น มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อรายได้ค่าธรรมเนียมของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีการมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร ทำให้รายได้สูงขึ้น ขดเชยรายได้ดอกเบี้ยรับที่ลดลงไป

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร กับอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ในการศึกษา นี้ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธนาคารพาณิชย์ จึงตั้งสมมติฐานไว้ในทิศทางตรงกันข้าม และผลการศึกษาที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ถ้ามีการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ จะทำให้รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารลดลง หรือ มีความสัมพันธ์ในทิศทางที่ตรงกันข้าม เนื่องจากการแข่งขันทางด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก หากที่ได้มีผลตอบแทนที่สูงกว่า จะส่งผลปริมาณเงินฝากจะเพิ่มขึ้น จึงทำให้รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารนั้นๆ เพิ่มขึ้นเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติวิทย์ นิภาพันธ์ (2546) และสุจิตรา อันโน (2554) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หากธนาคารพาณิชย์มีอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการเพิ่มขึ้นเช่นกัน

และจากผลการศึกษา ยังสอดคล้องกับผลกระทบของรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารในทิศทางบวก จากผลการศึกษาของ เต็มศิริ เอื้อวิเศษวัฒนา (2549) พบว่าธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่งมีรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสูงขึ้น เมื่อนำเข้าไปในตัวแปรผลผลิต ผลที่ได้ธนาคารพาณิชย์ไทยส่วนใหญ่ มีค่าประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีขึ้น ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ ทำให้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในธุรกิจธนาคาร

ข้อเสนอแนะ

1. การเพิ่มขึ้นของจำนวนสาขาธนาคารมีผลอย่างมากต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคาร เนื่องจากทำให้ช่องทางการให้บริการเพิ่มขึ้น จำนวนพนักงานและลูกจ้างเพิ่มขึ้น อีกทั้ง การให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนของสาขา ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพราะนอกจากจะเป็นผู้สร้างรายได้หลักให้แก่ธนาคารแล้ว ผู้บริหารในระดับสาขาต้องใช้บริการบริหารทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ที่มีในสาขาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด รวมไปถึงการกำหนดนโยบายและเป้าหมายหลักของธนาคารที่กำหนดเป้าหมายให้แก่ธนาคารสาขา เขต และภาค ต้องมีความสอดคล้องกันเพื่อให้ดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

2. ผู้บริหารของธนาคารควรให้ความสำคัญการเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อใหม่ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนบัญชีและจำนวนเงินจ่ายสินเชื่อ เป็นแหล่งรายได้ของธนาคารหลักทั้งในด้านรายดอกเบี้ยและรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยแล้ว ยังรวมถึงการทำ Cross Selling เสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพิ่มเติมให้แก่ลูกค้าสินเชื่อ เช่น บัตรอิเล็กทรอนิกส์ บัตรเครดิตและบัตรกดเงินสด Internet Banking และ Mobile Banking การทำประกันคุ้มครองวงเงินสินเชื่อ การทำประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น ล้วนแต่เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ธนาคารหลากหลายช่องทาง จึงส่งผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารเพิ่มมากขึ้น

3. ผู้บริหารของธนาคารควรให้ความสำคัญกับหนี้สูญที่ธนาคารได้ตัดจำหน่ายทางบัญชีไปแล้ว ซึ่งเป็นลูกหนี้ที่ค้างชำระเป็นระยะเวลานาน ไม่มีความสามารถชำระหนี้ให้แก่ธนาคาร และธนาคารได้ดำเนินคดีทางกฎหมายแล้ว หรือไม่สามารถติดต่อลูกหนี้ได้ แล้วเข้าเกณฑ์ที่สามารถตัดจำหน่ายหนี้สูญได้ ธนาคารควรดำเนินการตัดจำหน่ายหนี้สูญตามมูลหนี้ เพื่อเป็นการลดปริมาณของหนี้ค้างชำระที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เนื่องจากธนาคารได้กันสำรองเป็นค่าใช้จ่ายของธนาคารเต็มจำนวนตามมูลค่าของหลัก

ประกันตั้งแต่ลูกหนี้ค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป ดังนั้นหลังจากดำเนินการตัดจำหน่ายหนี้สูญแล้ว สาขาจึงดำเนินการติดตามลูกหนี้ที่เป็นหนี้สูญต่อไป เพราะบางช่วงลูกหนี้เหล่านี้อาจจะมียกกำลังสามารถชำระหนี้ได้ เพื่อต้องการปรับสถานะเครดิตของลูกหนี้ให้เป็นปกติ หรือเมื่อปิดบัญชีแล้วครบ 3 ปี สถานะทางศูนย์ข้อมูลเครดิตแห่งชาติจะเปลี่ยนแปลงโดยไม่มีสถานะทางบัญชีค้างชำระ จึงทำให้ลูกค้าสามารถธุรกรรมทางการเงินอื่นๆ อีกต่อไปได้

4. ผู้บริหารในส่วนงานกลุ่มยุทธศาสตร์ของธนาคารควรพิจารณาปัจจัยที่ใช้ในการจัดสรรเป้าหมายตามตัวชี้วัดรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการที่เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอกเพิ่มเติม เนื่องจากในบางช่วงเวลาปัจจัยไม่สามารถควบคุมหรือมีผลการดำเนินงานไม่ได้เป็นตามที่กำหนด อาจเป็นเพราะผลจากปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น การศึกษาในครั้งนี้นำมาซึ่งการนำเข้าและการส่งออก อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ถ่วงถ่วงน้ำหนัก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีผลต่อรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการของธนาคารในทิศทางที่ตรงกันข้าม ดังนั้นจึงควรพิจารณาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้การผลดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บริบทในโลกของธนาคารมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในช่วงระยะเวลา ก่อนมีการเปลี่ยนแปลงทางการเงินและการธนาคาร ดังนั้นผลการศึกษาก็ได้จึงเป็นไปในมิติของงานธนาคารในรูปแบบดั้งเดิม ก่อนที่จะมีการเข้ามาของ Financial Technology เท่านั้น ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างรายได้ของธนาคารอย่างแน่นอน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินในรูปแบบใหม่ๆ เพื่อให้การศึกษามีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวิทย์ นิภานันท์. (2546). *แนวโน้มและปัจจัยที่กำหนดรายได้ที่มีใช้ดอกเบียของกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่และขนาดกลาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เต็มศิริ เอื้อวิเศษวัฒนา. (2549). *ผลกระทบของ nontraditional activities ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพากร บุญสุวรรณ. (2543). *วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ไทย: กรณีศึกษา ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) เปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ในแต่ละกลุ่ม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). *จำนวนสาขาธนาคารพาณิชย์*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2559. จาก <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialInstitutions/CommercialBank/Pages/StatNumberofBranches.aspx>.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). *บันทึกข้อตกลงระหว่างธนาคารกับสายกิจการสาขาประจำปี 2559*. สืบค้น 18 สิงหาคม 2559. จาก Intranet.
- มณฑล ดิลกโสภณ. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้ที่มีใช้ดอกเบียของธนาคารพาณิชย์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุจิตรา อันโน. (2554). *ผลกระทบของรายได้ที่มีใช้ดอกเบียที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หทัยรัตน์ อนวัชชกุล. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัฉร จิระพันธุ์วานิช. (2532). *การหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- DeYoung, R. & Roland, K. P. (2001). Product mix and earnings volatility at commercial banks: Evidence for a degree of total leverage model. *Journal of Financial Intermediation*, 10(1), 54-84.
- DeYoung, R. & Rice, T. (2004). Non-interest income and financial Performance at U.S. Commercial Banks. *The financial Review*, 39(1), 101-127.
- L.W. Huang, Y. K. Chen. (2006). Does Bank Performance Benefit from Non-traditional Activities? A Case of Non-Interest Incomes in Taiwan Commercial Banks. *Asian Journal of management and humanity science*, Vol. 1, No. 3, pp. 359-378.

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

การศึกษาปัจจัยทางการบริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

STUDY OF ADMINISTRATIVE FACTORS AND STUDENT'S ACHIEVEMENT UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 39

ณัฐธิดา สีสืบวงศ์*

Nattida Seesuebong*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตมา วรณศรี

Associate Professor Jitima Wannasri, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอน จำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและโดยใช้บริการ ทางไปรษณีย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านครู และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านนักเรียน

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ตามรายวิชาที่ทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษากับระดับเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงกว่าคะแนนของระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยรายการที่มีค่าความแตกต่างคะแนนสูงสุด คือ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างต่ำที่สุดคือ วิชาภาษาอังกฤษ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 กับระดับประเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนระดับประเทศ โดยรายการที่มีค่าความแตกต่างคะแนนสูงสุด คือ วิชาภาษาอังกฤษ และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างต่ำที่สุดคือ วิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการบริหาร , ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Student in Master of Education (Education Administration) , Naresuan University

ABSTRACT

The purpose of this research was 1) To study of administrative factors under the Secondary Educational Services Area Office 39 2) To study the student's achievement in under the Secondary Educational Services Area Office 39. The samples are 145 teachers. Set the sample size according to stratified sample random. The instruments used in the research are 5 – level rating scale estimated. Statistics used were mean and standard deviation (S.D.). The result of the research revealed that:

The result of administrative factors overall and each topic were high level; especially, Teacher topic was a high level and student topic was the lowest level. Learning academy's academic achievement under the Secondary Educational Services Area Office 39, following Ordinary National Educational Test (O-NET) found that academic achievement of academy subject with Educational Services Area under the Secondary Educational Services Area Office 39, In general, score was higher than Educational Services Area is Social Studies Religion and Culture .On the other hand, the lowest difference average is English, the score is higher than Educational Services Area and academic achievement of school under the Secondary Educational Services Area Office 39 with national level is lower. The subject which is higher difference of average is English, the score is lower than national level. The lowest difference of average is Thai language, the score is lower than national level.

Keywords : Administrative Factors , Student's Achievement

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดระบบกระบวนการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีการทดสอบที่ได้มาตรฐานไปสู่ระดับชาติ สถานศึกษาและมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาดังนั้นจึงจำเป็นที่รัฐต้องตรวจสอบประเมินผลว่าการจัดการศึกษาที่เป็นบริการสาธารณะแก่ประชาชนที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงนั้น มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีคุณภาพเท่าเทียมกันมากน้อยเพียงใด (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 3-4)

การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จหรือคุณภาพในการจัดการศึกษาของ

หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินในทุกระดับ นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนยังช่วยในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง

การประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ เป็นการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Testing: O-NET) ซึ่งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการจัดสอบผู้เรียนในระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2559, หน้า 1) โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ 3 ระดับ คือ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่ และระดับชาติ ซึ่งการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Education Test หรือ O-NET) เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และ ประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 51 มาตรฐานการเรียนรู้ ครอบคลุม 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ ภาษาอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นำผลการทดสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน หรือนำผลการทดสอบไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ ดังนั้นผลสำเร็จของการพัฒนาผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานจึงเป็นจุดบ่งชี้หนึ่งของผลสำเร็จการบริหารการศึกษา ดังนั้น การประเมินผลคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบ รวมทั้งเป็นการสะท้อนภาพความสำเร็จ และจุดที่ควรพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาอีกด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษา โดย

ใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ซึ่งเป็นการสอบมาตรฐานระดับชาติเป็นจุดวัดรวมในทุกสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนงานในการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานที่เพิ่มขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของเนื้อหาเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. ด้านผู้บริหารและการจัดการ
2. ด้านครู
3. ด้านนักเรียน
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 2,330 คน จาก 57 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากสถานศึกษาในจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดพิษณุโลกจำนวน 29 แห่ง สถานศึกษาละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 145 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นตามพื้นที่จังหวัด

ตัวแปรที่ศึกษา

มีจำนวน 2 ตัวแปรได้แก่

1. ปัจจัยทางการบริหาร ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านผู้บริหารและการจัดการ
 - 1.2 ด้านครู
 - 1.3 ด้านนักเรียน
 - 1.4 ด้านที่ตั้งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ปัจจัยทางการบริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยดำเนินการ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ และตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - ended question)

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความ

สอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อความถาม จากนั้น นำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item - Objective Congruence Index: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 นำเสนอแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ (try - out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามกับ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ถึง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561 ด้วยตนเอง และบางส่วนเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ จำนวน 145 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 145 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยภาพรวมและรายด้านดังนี้

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	n=145		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้บริหารและการจัดการ	4.15	.45	มาก	2
2. ด้านครู	4.26	.38	มาก	1
3. ด้านนักเรียน	3.78	.57	มาก	4
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม	3.86	.53	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.05	.41	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา ระหว่าง 3.78-4.26 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย

ระหว่าง 3.78-4.26 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครู ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา คือ ด้านผู้บริหารและการจัดการ ($\bar{X} = 4.15$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนักเรียน ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ปรากฏผล ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านผู้บริหารและการจัดการ ดังนี้

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	n=145		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ผู้บริหารมีคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง	4.52	.58	มากที่สุด	1
2. ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจและทักษะในการจัดการบริหารจัดการศึกษา	4.22	.66	มาก	5
3. ผู้บริหารกระจายอำนาจการบริหารทั้ง 4 ด้าน (วิชาการ,งบประมาณ,บุคลากรและบริหารทั่วไป)	4.26	.72	มาก	4
4. มีการวางแผน การบริหารโดยจัดทำแผนประจำปีและแผนพัฒนา รวมทั้งการทบทวนประจำปี	4.39	.61	มาก	2
5. มีการเสนอและใช้งบประมาณ มุ่งเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา	4.22	.69	มาก	5
6. จำนวนครูและบุคลากรมีเพียงพอกับปริมาณการสอนและภาระงาน	3.89	.91	มาก	14
7. มีการกำหนดและมอบหมายภาระงานให้ครูและบุคลากรอื่น อย่างเหมาะสม	3.91	.75	มาก	13
8. อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนในชั้นเรียนมีขนาดเหมาะสม สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง	3.99	.83	มาก	11
9. มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3.97	.64	มาก	12
10. มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง	4.38	.55	มาก	3
11. มีระบบการนิเทศภายใน เพื่อช่วยเหลือพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.10	.63	มาก	8
12. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา	4.02	.73	มาก	10
13. มีการบริหารที่สามารถตรวจสอบมาตรฐานจากองค์กรภายนอกได้	4.16	.64	มาก	7
14. มีการนำผลการทดสอบระดับชาติและการประเมินภายนอกมาใช้ในการปรับปรุงบริหารจัดการเรียนการสอน	4.09	.66	มาก	9
รวมเฉลี่ย	4.15	.45	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านผู้บริหารและการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89-4.52 โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารมีคุณสมบัติด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง

($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ข้อ 4 มีการวางแผน การบริหาร โดยจัดทำแผนประจำปีและแผนพัฒนา รวมทั้งการทำรายงานประจำปี ($\bar{X} = 4.39$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 6 จำนวนครูและบุคลากรมีเพียงพอกับปริมาณการสอนและภาระงาน ($\bar{X} = 3.89$)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านครู ดังนี้

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	n=145		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. สถานศึกษามีระบบการพัฒนาครูใหม่ให้มี สมรรถนะ ประสพการณ์ที่เหมาะสมต่อการประกอบวิชาชีพ	4.18	.60	มาก	12
2. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้พัฒนาตนเองให้มี ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ	4.31	.53	มาก	6
3. มีการมอบหมายให้ครูสอนรายวิชาตรงตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	4.36	.62	มาก	5
4. ครูมีประสบการณ์และทักษะในการสอน	4.38	.54	มาก	4
5. ครูมีความชำนาญในการการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ	4.39	.52	มาก	2
6. เนื้อหาสาระที่สอนตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	4.43	.55	มาก	1
7. ครูมีเทคนิคในการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	4.18	.59	มาก	12
8. ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.39	.59	มาก	2
9. ครูมีการปรึกษาหารือปัญหา เรียนรู้ร่วมกันและ หาแนวทางแก้ไขปัญหภายในโรงเรียน	4.21	.60	มาก	10
10. ครูติดตามและมีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	4.24	.56	มาก	8
11. ครูวางแผนการสอน จัดเตรียมสื่อ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	4.28	.55	มาก	7
12. มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักเรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21	4.23	.57	มาก	9
13. มีครูแนะแนวที่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพ	4.12	.71	มาก	14
14. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนแบบใหม่ๆ	4.08	.58	มาก	15
15. ครูพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองและปรับพฤติกรรมสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.19	.56	มาก	11
รวมเฉลี่ย	4.26	.38	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.08 - 4.43 โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 เนื้อหาสาระ

ที่สอนตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ข้อ 8 ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.39$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 14 ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนแบบใหม่ๆ ($\bar{X} = 4.08$)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านนักเรียน ดังนี้

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	n=145		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. นักเรียนมีโอกาสจากส่วนกลาง ในโครงการเสริมสร้างองค์ความรู้	4.01	.60	มาก	2
2. นักเรียนได้รับโอกาสในการเรียนอย่างเท่าเทียมกัน	4.17	.64	มาก	1
3. นักเรียนมีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีลักษณะเอื้อต่อการเรียนรู้	3.67	.80	มาก	6
4. นักเรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมเพียงพอในการศึกษาแต่ละระดับชั้น	3.64	.77	มาก	7
5. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน	3.85	.70	มาก	4
6. นักเรียน มีเป้าหมายในการเรียน	3.75	.71	มาก	5
7. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	3.63	.76	มาก	9
8. นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพ	3.56	.81	มาก	10
9. นักเรียนมีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.64	.80	มาก	7
10. นักเรียนมาเรียนอย่างสม่ำเสมอและมีเวลาเรียนตามหลักสูตร	3.92	.65	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.78	.57	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.56-4.17 โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 นักเรียนได้

รับโอกาสในการเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X}$ = 4.17) รองลงมา คือ ข้อ 1 นักเรียนมีโอกาสจากส่วนกลาง ในโครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ ($\bar{X}$ = 4.01) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 8 นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 3.56)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ สภาพแวดล้อม ดังนี้

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	n=145		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับเพียงพอต่อการจัดการการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน	3.71	.78	มาก	10
2. สถานศึกษาสามารถจัดหางบประมาณเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมกิจกรรมต่างๆในการพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้	3.75	.74	มาก	9
3. สถานศึกษามีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย	3.90	.70	มาก	6
4. วัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.67	.65	มาก	11
5. มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียน	3.81	.74	มาก	8
6. สถานศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีภายในโรงเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ	3.98	.66	มาก	2
7. อาคารสถานที่และห้องเรียนสะอาดเรียบร้อย มีระเบียบ ทำให้บรรยากาศในการเรียนดี น่าเรียน	3.92	.66	มาก	4
8. ดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	4.04	.74	มาก	1

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	n=145		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
9. บรรยายการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมและสนุกสนาน	3.93	.65	มาก	3
10. จัดบริการห้องสมุดที่เป็นระบบ สามารถสืบค้นข้อมูลที่สะดวกรวดเร็ว และทันสมัย	3.88	.78	มาก	7
11. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	3.92	.76	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.86	.53	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.67 - 4.04 โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 ดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ข้อ 6 สถานศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีภายใน

โรงเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 3.98$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 4 วัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.67$)

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

2.1 ผลการศึกษาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายวิชาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	จังหวัดพิษณุโลก		จังหวัดอุดรดิตถ์		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ภาษาไทย	46.21	4.26	46.55	4.93	46.32	4.39
2. ภาษาอังกฤษ	30.54	5.86	30.81	4.80	30.62	5.47
3. คณิตศาสตร์	28.91	7.51	29.03	7.17	28.95	7.28
4. วิทยาศาสตร์	34.90	4.61	35.04	3.20	34.94	4.17
5. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	48.55	4.64	49.00	4.62	48.69	4.56
เฉลี่ยรวมทุกวิชา	37.82	9.75	38.09	9.60	37.90	9.67

จากตาราง 6 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายวิชาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ในจังหวัดพิษณุโลกมีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาที่ 37.82 โดยวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 48.55$) และวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คณิตศาสตร์ ($\bar{X} = 28.91$) จังหวัดอุดรดิตถ์มีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาที่ 38.09 โดยวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม ($\bar{X} = 49.00$) และวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คณิตศาสตร์ ($\bar{X} = 29.03$) และในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ทั้งหมดมีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาที่ 37.90

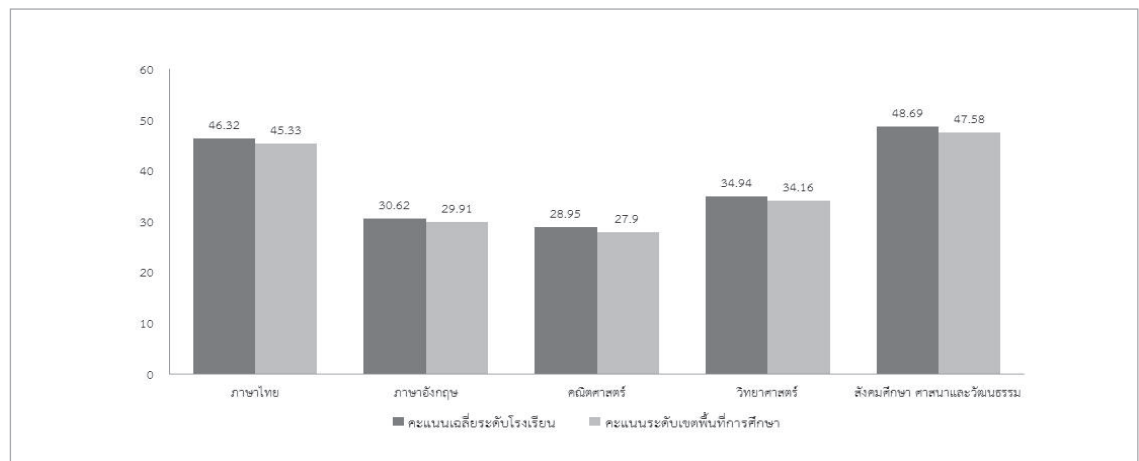
2.2 ผลการศึกษาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาของสถานศึกษากับระดับเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษากับระดับเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา	คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน (n = 29)		คะแนนระดับเขตพื้นที่การศึกษา (n = 57)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ภาษาไทย	46.32	4.39	45.33	4.97
2. ภาษาอังกฤษ	30.62	5.47	29.91	5.28
3. คณิตศาสตร์	28.95	7.28	27.90	5.50
4. วิทยาศาสตร์	34.94	4.17	34.16	8.47
5. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	48.69	4.56	47.58	5.27
เฉลี่ยรวมทุกวิชา	37.90	9.67	36.98	10.03

จากตาราง 7 พบว่า ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษากับระดับเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 วิชาภาษาไทยของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 46.32 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 45.33 วิชาภาษาอังกฤษของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 30.62 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 29.91 วิชาคณิตศาสตร์ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 28.95 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 27.90 วิชาวิทยาศาสตร์ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 34.94 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 34.16 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 48.69 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 47.58 ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมทุกวิชาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 37.90 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 36.98 ตามลำดับ

ที่ 27.90 วิชาวิทยาศาสตร์ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 34.94 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 34.16 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 48.69 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 47.58 ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมทุกวิชาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 37.90 และระดับเขตพื้นที่การศึกษามีค่าเฉลี่ยที่ 36.98 ตามลำดับ

ภาพที่ 1. แสดงผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 กับระดับประเทศ

จากภาพที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 กับระดับประเทศ โดยภาพรวมคะแนนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าคะแนนระดับประเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยความแตกต่างอยู่ระหว่าง 0.04 – 1.18 เมื่อพิจารณาเป็นวิชา พบว่า รายวิชาที่มีค่าความแตกต่างคะแนนสูงสุดคือ วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศอยู่ 1.18 คะแนน รองลงมา คือ วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศอยู่ 0.36 คะแนน และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างต่ำที่สุดคือ วิชาภาษาไทย มีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศอยู่ 0.04 คะแนน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการศึกษาปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 พบว่า มีปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ซึ่งรายละเอียดแต่ละด้านมีดังนี้

1.1 ด้านผู้บริหารและการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีคุณสมบัติด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง รองลงมา คือ มีการวางแผน การบริหารโดยจัดทำแผนประจำปีและแผนพัฒนา รวมทั้งการทำรายงานประจำปี และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จำนวนครูและบุคลากรมีเพียงพอกับปริมาณการสอนและภาระงาน

1.2 ด้านครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เนื้อหาสาระที่สอนตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด รองลงมา คือ ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนแบบใหม่ๆ

1.3 ด้านนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเรียนได้รับโอกาสในการเรียนอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ นักเรียนมีโอกาสจากส่วนกลาง ในโครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ และ

รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และตั้งคำถามที่มีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ สถานศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีภายในโรงเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 29 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ในจังหวัดพิษณุโลกมีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาที่ 37.82 โดยวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คณิตศาสตร์ จังหวัดอุดรดิตถ์มีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาที่ 38.09 โดยวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและวิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คณิตศาสตร์เช่นเดียวกัน และในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ทั้งหมดมีผลคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาที่ 37.90

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษากับระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 และ ระดับประเทศสรุปได้ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษากับระดับเขตพื้นที่การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 โดยภาพรวมทุกรายวิชาอยู่ในระดับสูงกว่าคะแนนระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยความแตกต่างอยู่ระหว่าง 0.71 – 1.11 เมื่อพิจารณาเป็นวิชา พบว่า รายวิชาที่มีค่าความแตกต่างคะแนนสูงสุดคือ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รองลงมา คือ วิชาคณิตศาสตร์ และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างต่ำที่สุดคือ วิชาภาษาอังกฤษ

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 กับ
ระดับประเทศ โดยภาพรวมทุกรายวิชาอยู่ในระดับต่ำกว่า
คะแนนระดับประเทศ โดยมีค่าเฉลี่ยความแตกต่างอยู่
ระหว่าง 0.04 – 1.18 เมื่อพิจารณาเป็นวิชา พบว่า รายวิชา
ที่มีค่าความแตกต่างคะแนนสูงสุด คือ วิชาภาษาอังกฤษ
รองลงมาคือ วิชาคณิตศาสตร์ และรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ย
ความแตกต่างต่ำที่สุดคือ วิชาภาษาไทย เมื่อพิจารณา
ในแต่ละด้าน อภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 พบว่า ปัจจัย
ทางการบริหารในสถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับ
มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านครู ซึ่งรายการระดับ
ปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาด้านครูที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด คือ เนื้อหาสาระที่สอนตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้
และตัวชี้วัด รองลงมาคือ ครูปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม
จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ครู เป็น
ปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญในการกำหนดประสิทธิภาพใน
การเรียนรู้ของนักเรียนที่จัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้นักเรียน
มีความรู้ ทักษะ

เจตคติ และพฤติกรรมที่ดี จึงมีผลต่อความสำเร็จด้าน
การศึกษามาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมาก
สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.110) จากรายงานการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพล
ต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามี
6 ตัวแปร หนึ่งในนั้นคือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับครูและการ
เรียนการสอน คือ คุณลักษณะของครู และการประเมิน
พัฒนาการของผู้เรียน(เป็นอิทธิพลทางลบ) สอดคล้องกับ
แนวคิดของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี (2552, น.9) จากการวิจัยโรงเรียนในประเทศไทย
ที่นักเรียนสอบ PISA ได้คะแนนสูง ได้สรุปว่า ลักษณะของ

สรุปว่า ลักษณะของระบบโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมี
มีด้านที่สำคัญ คือ ครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบสูงกว่า
ทรัพยากรที่เป็นวัตถุ โดยมีข้อมูลบ่งชี้ว่าโรงเรียนที่มีผลทาง
วิชาการสูงมักมีครูและทรัพยากรที่ดีกว่า การทดสอบ
เปรียบเทียบผลการทดสอบ PISA แสดงให้เห็นว่าการสร้าง
ครูที่มีคุณภาพและให้เงินเดือนสูง มีความสัมพันธ์กับ
คุณภาพการเรียนรู้ที่ดีกว่าของนักเรียน การยกระดับ
คุณภาพครูจึงเป็นเส้นทางที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุง
คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนมาก นอกจากนี้ยังพบว่า
ครูที่มีคุณภาพสูงมีอยู่เฉพาะในโรงเรียนดี ๆ ที่มีผลทาง
วิชาการสูง ส่วนครูในโรงเรียนยากจน นอกจากไม่ใช่ครู
คุณภาพสูงแล้วยังต้องแบกรับงานนอกเหนือจากการ
สอน เพราะทรัพยากรบุคคลมีจำกัด ปัจจัยที่กล่าวมาเป็น
ผลให้นักเรียนจากโรงเรียนยากจนมีผลสัมฤทธิ์แตกต่าง
จากนักเรียนในโรงเรียนที่มีฐานะเศรษฐกิจดีค่อนข้างมาก
และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา (2558, น. 9) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศที่มีระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง หรือ ประเทศที่มีระดับผล
คะแนนการสอบ PISA สูง มักจะมีเวลาเรียนรู้ร่วมกันของ
ครูภายในโรงเรียน จัดเวลาการสอนของครูเหมาะสม ลด
เวลาสอนของครูและลดภาระงานต่างๆของครูลงเพื่อเพิ่ม
เวลาสำหรับการเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน มีระบบการ
พัฒนาครู ลงทุนพัฒนาครูนอกเหนือจากการเรียนรู้ร่วมกัน
ภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อการสร้างสรรค์สมรรถนะ
สำหรับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และการ
เรียนรู้ร่วมกันของครู คือทักษะการคิด การทำวิจัยในชั้น
เรียน การสืบเสาะหาความรู้ซึ่งเป็นสมรรถนะที่จำเป็น
สำหรับคนในศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงจัดให้มีการฝึกอบรม
ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ (Formal
Professional Development) มีการลงทุนพัฒนาครู โดย
จัดฝึกอบรมในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ
กำหนดจำนวนชั่วโมงที่ครูต้องเข้ารับการอบรมในแต่ละปี
อย่างชัดเจน นอกเหนือจากการเรียนรู้ ร่วมกันภายใน
โรงเรียน

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ ปัจจัยทางการบริหาร ในสถานศึกษาด้านผู้บริหารและการจัดการ เป็นด้านที่มี ข้อปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และแปลผลอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงข้อเดียว จาก รายการแบบสอบถามทั้งหมด 50 รายการ คือ ข้อ 1 ผู้บริหารมีคุณสมบัติด้านการบริหารการศึกษาโดยตรง เนื่อง มาจากการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารจะ ต้องมีคุณสมบัติความเข้าใจและทักษะในการจัดการ บริหารที่มีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของ โรงเรียนมีการกระจายอำนาจทางการบริหารเปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการ วางแผนระบบการจัดการ ทรัพยากร จำนวนบุคลากร ทางการศึกษาที่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา สอดคล้อง กับแนวคิดของ เอื้อมพร หลินเจริญ สิริศักดิ์ อาจวิชัยและ ภริภา จันทรอินทร์ (2552: ข-ค) พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่ ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ มีประเด็น เรื่อง ของการเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET รวมไปถึง นโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการใน โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ผู้บริหารมุ่งเน้นที่จะให้มีการ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น แต่ไม่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่แก้ปัญหาที่ตัวบุคคล และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ นอกเมืองจะมีการแข่งขันทางด้านวิชาการและความเอาใจใส่ ในการเรียนน้อย ปัญหาเรื่องการเข้าถึงข้อมูลระบบ อินเทอร์เน็ตที่ทำให้ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบ และความพร้อมของนักเรียนความพร้อมของโรงเรียนทาง ด้านทรัพยากร สื่ออุปกรณ์ความเพียงพอทางด้านบุคลากร โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กอยู่นอกเมือง จะประสบปัญหาดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ใน เมือง

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ตามรายวิชาที่จัดทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ซึ่ง ประกอบด้วยวิชา ภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชา

วิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้ผลคะแนนการทดสอบทางการ ศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2559 เมื่อศึกษาผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 29 โรงเรียน กับระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ย คะแนนทุกรายวิชาของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่า คะแนนของระดับเขตพื้นที่การศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 แต่ทว่าเมื่อศึกษาผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา กับระดับประเทศ กลับพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทุกรายวิชาของสถานศึกษาอยู่ ในระดับต่ำกว่าคะแนนระดับประเทศ โดยวิชาที่คะแนน ต่ำกว่าแต่ค่อนข้างใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยประเทศ คือ วิชา ภาษาไทย(ต่ำกว่า0.04) และ วิชาวิทยาศาสตร์(ต่ำ กว่า0.05) ส่วน 3 รายวิชา มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับประเทศ เป็นอย่างมาก คือวิชาภาษาอังกฤษ(ต่ำกว่า1.18) วิชา คณิตศาสตร์(ต่ำกว่า0.36) และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม(ต่ำกว่า0.31) จะเห็นได้ว่า วิชาที่สถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 จำเป็นที่จะพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ วิชาภาษาอังกฤษ วิชา คณิตศาสตร์ และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามลำดับ ปัญหาคะแนนผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาอยู่ใน ระดับต่ำกว่าคะแนนระดับประเทศ อาจเป็นเพราะ ข้อสอบ O-NET มีเนื้อหาครอบคลุมสาระที่สำคัญของหลักสูตรทุก สาระ นักเรียนที่เข้าสอบต้องนำความรู้ตลอดช่วงชั้นปีมา ประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์หาคำตอบ จำเป็นที่จะต้องม ีการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยในระดับสูง การคิดวิเคราะห์- สังเคราะห์เป็นทักษะสำคัญมาก และ การที่สถานศึกษายัง ขาดแคลนสิ่งสนับสนุนการจัดการศึกษา ปัจจัยทางการ บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะด้านครู เป็นสาเหตุที่ทำให้ ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ได้ไม่เต็มที่และสะท้อนผ่าน คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ แก้วไพเราะและ สุพจน์ ไชยสังข์ (2557 หน้า 47) ได้กล่าวว่า ข้อสอบ O-NET มี เนื้อหาครอบคลุมสาระที่สำคัญของหลักสูตรทุกสาระ และ

ครอบคลุมสาระที่สำคัญของหลักสูตรทุกสาระ และพบว่าข้อสอบ O-NET วัดระดับความคิดใน 3 ระดับ ซึ่งเป็นไปตามกรอบความคิดที่ต้องการประเมินมาตรฐานช่วงชั้น 3 ตามที่หลักสูตรกำหนด ได้แก่ ความเข้าใจ การนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ส่วนการประเมินค่าและการสร้างสรรค์ไม่ปรากฏเด่นชัด ทั้งนี้เพราะมีขอบเขตจำกัดในเรื่องบริบทหรือสถานการณ์ที่ใช้ประกอบโจทย์เพราะกรอบความคิดของข้อสอบ ข้อสอบ O-NET มีบริบทประกอบโจทย์ปัญหาที่บางข้อที่ใช้บริบทชุมชน / สังคม แต่เป็นบริบทที่ใกล้ตัวนักเรียนและนักเรียนคุ้นเคยกับสถานการณ์เหล่านั้น เช่น สังคมภายในโรงเรียน เพราะการใช้ชุมชนหรือสังคมที่ใกล้ตัวนักเรียนอาจเป็นตัวแปรที่ไม่สร้างความเสมอภาคแก่นักเรียนทั่วประเทศ สอดคล้องกับ ภาวิณี พุ่มไธสง (2551 หน้า 78) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยด้านความสามารถทางการคิด เชาวน์ปัญญา และจิตพิสัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรปัจจัยสำคัญด้านการคิดส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับสูง ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ได้แก่ ปัจจัยด้านการคิดแบบวิทยาศาสตร์ การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดตัดสินใจ เชาวน์ปัญญา และจิตพิสัย และสอดคล้องกับ สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร (2552, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ต่ำ พบว่า มีปัจจัยเรื่องผู้บริหารโรงเรียนขาดทักษะและความเข้าใจในการจัดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญเฉพาะด้านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ ขาดเทคนิคกระบวนการในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้แก่นักเรียน ตลอดจนจำนวนครูมีไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ส่งผลให้ขาดครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนเป็นครูเฉพาะกิจ ส่งผลให้การรับรู้ข่าวสารข้อมูลที่ต้องการในการสอบคัดเลือกและการทดสอบวัดความสามารถของนักเรียนเป็นไปอย่างไร้ทิศทาง รวมไปถึงปัญหาหลักสูตรแต่ละสถานศึกษาที่ออกแบบไม่สอดคล้องกับ

หลักสูตรเนื้อหาของการออกสอบของการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ การขาดสื่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนปัญหาหนึ่งที่มีอาจมองข้ามได้คือนักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียน และผู้ปกครองขาดความตระหนักและส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ด้านผู้บริหารและการจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรวางแผนและจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีจำนวนที่เพียงพอต่อปริมาณการสอนและภาระงานในสถานศึกษา
2. ด้านครู ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครู ได้พัฒนาตนเอง และ เปิดโอกาสให้มีการศึกษาดูงานในหน่วยงานอื่นๆ หรือจัดการฝึกอบรมทั้งภายในหน่วยงาน และภายนอก เพื่อส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่เปิดกว้าง ทนต่อการเปลี่ยนแปลง และนำแนวคิด ทักษะ กระบวนการใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านนักเรียน ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ เสริมสร้างคุณลักษณะ บุคลิก ทักษะต่างๆ ให้เกิดแรงจูงใจอยากเรียนรู้ เอาใจใส่ในเรื่องของ การเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดทักษะตั้งคำถามเพื่อสืบค้นความรู้ และ การคิดวิเคราะห์
4. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม ควรจัดทรัพยากรการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ที่มีเพียงพอต่อการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งผลต่อผู้เรียนให้มีพัฒนาทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 ในรายวิชาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาอย่างเร่งด่วนคือ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรม นำไปกำหนดกลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะวิเคราะห์ผลคะแนน O-NET ศึกษาพัฒนาให้ครอบคลุม ตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39

เอกสารอ้างอิง

- ฉวีวรรณ แก้วไทรฮะ, สุพจน์ ไชยสังข์. (2557). *การวิเคราะห์การสอบพิชชาและโอเน็ตของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติขึ้นพื้นฐานเพื่อปฎิรูปการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- ภาวณิ พุ่มไธสง. (2551). *ปัจจัยด้านความสามารถทางการคิด เชาวน์ปัญญา และจิตพิสัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์.
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร. (2552). *การศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ: กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา*. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *ปัจจัยที่ทำให้ระบบโรงเรียนประสบความสำเร็จข้อมูลพื้นฐานจากโครงการ ประเมินผลนักเรียนนานาชาติ 2009*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *รายงานการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: บริษัทเพลินสตูดิโอ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ:บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

เอี่ยมพร หลินเจริญและคณะ. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ*. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ

THE SUFFICIENCY ECONOMY FOR APPLY TO DECENTRALIZATION TO LOCAL IN CHAIYAPHUM

ธนิกานต์ ศรีจันทร์*

Thanikarn Srichan*

โชติกา สิงหาเทพ**

Shotika Singhatep**

เสาวนีย์ จันทสังข์***

Saowanee Janthsung***

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถ อภินันท์ธีระศักดิ์****

Assistant Professor Aut Apinontteerasakda, Ph.D.****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงาน 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงาน 3. เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดนโยบายต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารองค์กรท้องถิ่น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จ.ชัยภูมิ จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานได้แก่ t – test และ F – test ผลการวิจัยมีดังนี้

ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จ.ชัยภูมิ มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับดี โดยข้อที่ถามว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติ

* อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

* Lecturer of Faculty of Political Science (Human Resource Management), Chaiyaphum Rajabhat University

* อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

* Lecturer of Faculty of Political Science (Interdisciplinary Studies for Local Development), Chaiyaphum Rajabhat University

* อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

* Lecturer of Faculty of Political Science (Interdisciplinary Studies for Local Development), Chaiyaphum Rajabhat University

* อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

* Lecturer of Faculty of Education (Early Childhood Education), Vongchavalitkul University

การเพื่อการดำเนินชีวิตที่มีความเจริญที่ยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างตอบถูกร้อยละ 99.72 และข้อที่ถามว่าการเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน เป็นเงื่อนไขคุณธรรมหนึ่งของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างตอบผิดร้อยละ 9.61

ความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงาน พบว่า พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จ.ชัยภูมิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุดคือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบในการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน รองลงมาคือ เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจแก่เพื่อนร่วมงาน ส่งผลต่อความสำเร็จในงาน และที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ เรื่องในองค์กร มีการลดค่าใช้จ่ายในองค์กร โดยการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางในการกำหนดนโยบายต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารองค์กรท้องถิ่น คือ ทุกคนให้ความสำคัญในการดำรงตนไปในทางสายกลางในการปฏิบัติงาน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่าไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร มีการใช้ความรู้คุณธรรมที่สำคัญคือความซื่อสัตย์ รู้จักผิดชอบชั่วดี นำไปสู่การพึ่งตนเองได้เพื่อให้เกิดความเจริญอย่างยั่งยืน

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้ สถานภาพสมรส และมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ต่างกันจะมีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นที่ต่างกัน

คำสำคัญ: หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การกระจายอำนาจ ,ท้องถิ่น

ABSTRACT

The research aim 1. To study understanding of Philosophy of Sufficiency Economy Applying on performance. 2. To study opinion that affecting the application of the Sufficiency Economy Philosophy. 3. To study guidelines for policy setting on the application of Sufficiency Economy Philosophy in local administration. The population and sample used in this study were 364 employees in local government organizations in Chaiyaphum Province. The instrumentation is questionnaire which use frequency distribution, average percentage, Mean, and standard deviation. The Statistical hypotheses are t – test and F - test. The result is;

Knowledge in the concept of sufficiency economy found that 99.72% of local government employees in Chaiyaphum had understood the philosophy of Sufficiency Economy well. 9.61% of sample answered the wrong answer, were asked about the moral principles of Sufficiency Economy Philosophy.

The opinions on the application of Sufficiency Economy Philosophy in the operation showed that the employees of the local government organization in Chaiyaphum had opinions on the application of Sufficiency Economy Philosophy. Overall, it was at a high level. When considering each item, it was found that the majority of the respondents agreed that honesty do not misuse the work. It is important for work , followed by generosity and kindness to your colleagues, and the least agreeable is your organization which reduce costs in the organization. By using resources economically

and cost-effectively

Key words: the inevitable demand, the developmental guidelines, the information skill, the media skill, the technology skill

The opinions on the policy-making approach to the application of Sufficiency Economy Philosophy to the local administration are that everyone attaches great importance to their existence in the middle path of the operation, Provides budget and cost savings to achieve corporate goals, to use the knowledge of moral integrity, doing the right things can lead to self-reliance for sustainable development.

The results of the hypothesis showed that the age of education, time of work, income, marital status, and knowledge of sufficiency economy are difference that affecting the application of the Sufficiency Economy Philosophy is difference too.

Keywords : Sufficiency Economy, Decentralization , Local

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 เป็นต้นมาเป็นการพัฒนาที่เน้นทางด้านเศรษฐกิจโดยไม่ได้นำถึงการพัฒนาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมากนัก จึงเป็นผลทำให้การพัฒนาประเทศไทยมีการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนและส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยรวม เกิดความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความเจริญของประเทศที่ไม่ยั่งยืน รวมไปถึงความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการพัฒนาประเทศโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะนึกถึงแต่ผลด้านดีแต่ไม่คำนึงถึงผลด้านลบของการพัฒนาที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการพัฒนาโดยไม่คำนึงถึงโครงสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็ง เช่น ไฟฟ้า ประปา และการโทรศัพท์ ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจตามกิจการ โดยการมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการเพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงาน จารุงพงศ์ พลเดช. (2546 : 12). อาจก่อให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีการสร้างรูปแบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพที่ทำให้เกิดการพัฒนานี้เป็นผลดีทั้งต่อคน สังคม และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยหลักแนวคิดในการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในการนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

ในกฎหมายรัฐธรรมนูญตั้งแต่ พ.ศ. 2540 จนถึงรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ได้ให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประทาน คงฤทธิศึกษาการ (2525:7) ได้ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย และควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น 5 รูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพฯและพัทยา ทั้ง 5 รูปแบบได้ให้ความสำคัญในการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนได้รับการบริการหรือการตอบสนองความต้องการของประชาชนเร็วขึ้น ประชาชนในพื้นที่ได้มีเข้าถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลให้ชนบทมีการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นการสร้างระบอบประชาธิปไตยจากฐานรากอย่างแท้จริง รวมถึงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2549:ออนไลน์).)ที่ได้ให้ความสำคัญในการ

พัฒนาประเทศไปสู่ท้องถิ่น และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 9 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549:ออนไลน์).)ได้นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เพื่อให้มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง โดยใช้หลักพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ควบคู่ไปกับการใช้ความรู้และคุณธรรมในการประพฤติตน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549:ออนไลน์) เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำหลักนี้ไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านต่างๆ

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรต่างๆ ถือเป็นหลักที่นำมาใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้นและถือเป็นภาคส่วนที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ (จารุภา สังข์สระน้อย ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และคณะ. 2560). เนื่องจากปัจจุบันการทำงานขององค์กรต้องเน้นประสิทธิภาพในการทำงาน จึงจำเป็นต้องมีผลการปฏิบัติงานที่ดีและมีหลักที่เป็นแนวทางเดียวกันการทำงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะองค์การของรัฐ ซึ่งมีความจำเป็นในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและมีผลต่อการพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ (ดวงพร ขาลีเครือ. 2557) ซึ่งเป็นหลักที่ใช้ทางสายกลางในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสมดุลในองค์กร รวมทั้งมีผลต่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในทุกภาคส่วนของสังคมไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดนโยบายต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารองค์กรท้องถิ่น ในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา สามารถแยกตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้ 2 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระ (Independent variable) และตัวแปรตาม (Dependent variable) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 องค์ประกอบ

- 1.1.1 ความพอประมาณ
- 1.1.2 มีเหตุผล
- 1.1.3 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

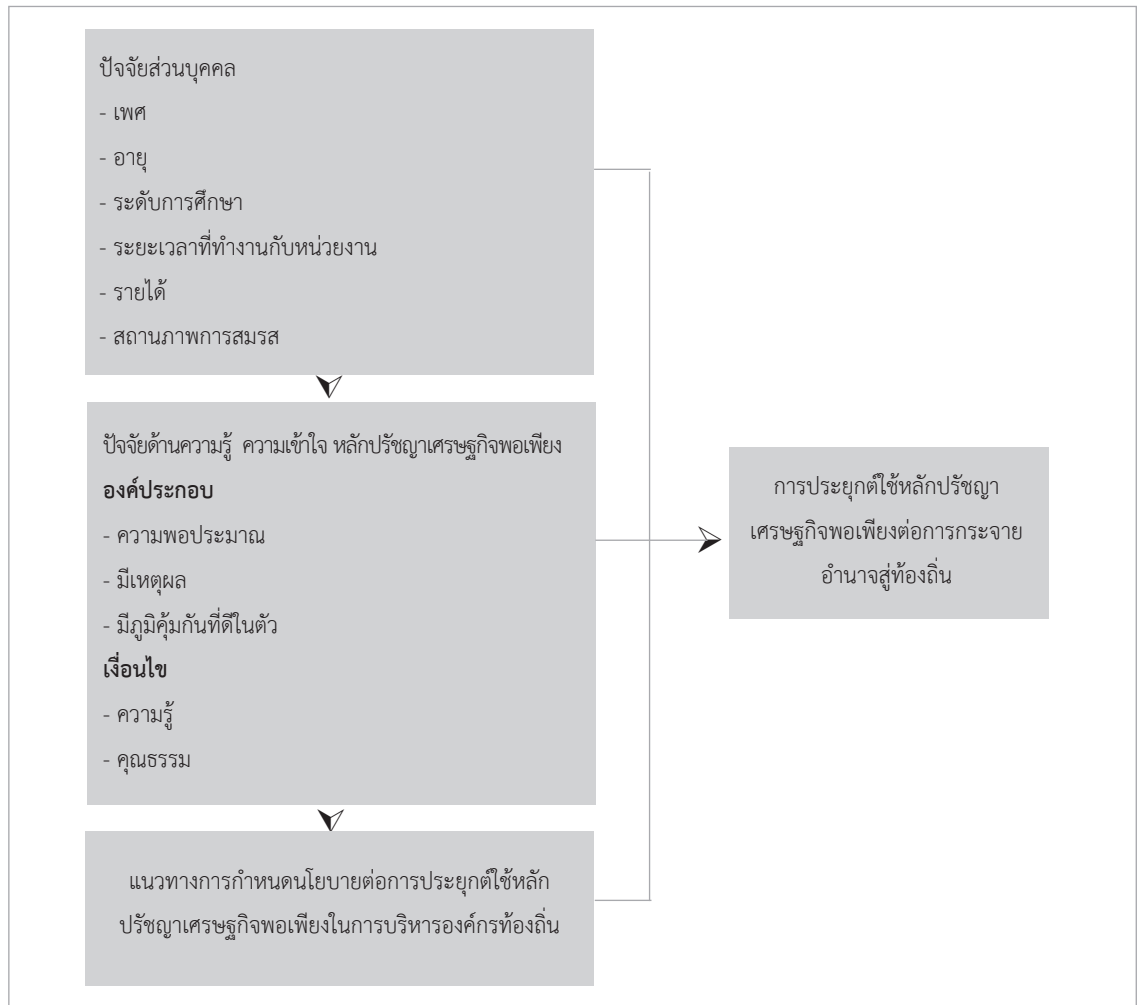
1.2 เงื่อนไข

- 1.2.1 ความรู้
- 1.2.2 คุณธรรม

ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ทำงานกับหน่วยงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ สถานภาพการสมรส

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิด

สมมติฐานที่ 1 พนักงานที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 พนักงานที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 พนักงานที่มีระยะเวลาในการทำงานในองค์กรต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 พนักงานที่มีรายได้ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 พนักงานที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 7 พนักงานที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของประชากรที่จะทำการสำรวจ ซึ่งเป็นจำนวนทั้งสิ้น 6,930 คน จากสูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (Robert V. Krejcie and Early W. Morgan, 1970 : 608-609) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 364 ตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ทฤษฎีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็นแบบหลายขั้นตอน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง 364 ตัวอย่าง ได้กำหนดให้มีการกระจายของข้อมูล โดยกำหนดพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ พนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีจำนวน 16 อำเภอ ประกอบด้วย เทศบาลจำนวน 36 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 106 แห่ง โดยสุ่มจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างจาก 5 อำเภอ อำเภอละ 1 เทศบาลและ 5 อบต.

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย เป็นการจัดเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ทำงานกับหน่วยงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและสถานภาพสมรส

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการกำหนดนโยบายต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การทดสอบเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ทำการตรวจสอบความแม่นยำและความเชื่อมั่น ดังนี้

ความเที่ยงตรงของเนื้อหาในการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเครื่องมือที่ใช้วัดปัจจัยที่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้แนวคิดต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ความเที่ยงของเครื่องมือ ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบสอบถามทั้งฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามที่นำไปทดสอบกลับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 3-4 คน นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ครั้งนี้จำนวน 20 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งปรากฏผลความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม ค่าความเชื่อถือ เท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ได้แบบสอบถามจำนวน 364 ฉบับ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย บทความ วารสารสิ่งพิมพ์ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา มีการนำสถิติในรูปแบบของร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาอธิบายเพื่อบอกระดับ มีมากน้อยเพียงใดในส่วนที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส

สถิติเชิงอนุมาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test ,F -test เพื่อทดสอบค่าตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ โดยกำหนดที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จ.ชัยภูมิ มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดี โดยข้อที่ถามว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติการเพื่อการดำเนินชีวิตที่ให้ความเจริญที่ยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างตอบถูกร้อยละ 99.72 และข้อที่ถามว่าการเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันเป็นเงื่อนไขคุณธรรมหนึ่งของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างตอบผิดร้อยละ 9.61

ความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงาน พบว่า พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จ.ชัยภูมิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดคือ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบในการทำงาน เป็นสิ่งสำคัญในการทำงานของท่าน ($\bar{X}$ = 4.19) รองลงมาคือ เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจแก่เพื่อนร่วมงาน ส่งผลต่อความสำเร็จในงานของท่าน ($\bar{X}$ = 4.12) และที่เห็นด้วยน้อยที่สุดคือ เรื่องในองค์กรของท่าน มีการลดค่าใช้จ่ายในองค์กร โดยการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 3.77) ดังนั้นถ้าในระดับปัจเจกบุคคล มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิต

ประจำวันอยู่ในระดับมาก ระดับปัจเจกบุคคลเหล่านั้นจะสามารถพึ่งตนเอง

ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางในการกำหนดนโยบายต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารองค์กรท้องถิ่น คือ ทุกคนให้ความสำคัญในการดำรงตนไปในทางสายกลางในการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักพอประมาณ การใช้เหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่าไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร มีการใช้ความรู้คู่คุณธรรมที่สำคัญคือความซื่อสัตย์ รู้จักผิดชอบชั่วดี นำไปสู่การพึ่งตนเองได้เพื่อให้เกิดความเจริญอย่างยั่งยืน

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้ สถานภาพสมรส และความรู้ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ที่ต่างกันจะมีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นที่ต่างกัน

อภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามประเด็นค้นพบที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงระดับดี เพราะจากคำถามทั้งหมด 25 ข้อ ส่วนมากกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง โดยข้อที่ถามว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางปฏิบัติการเพื่อการดำเนินชีวิตที่ให้ความเจริญที่ยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างตอบถูกร้อยละ 99.72 และข้อที่ถามว่า การเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกันเป็นเงื่อนไขคุณธรรมหนึ่งของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างตอบผิดร้อยละ 9.61 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถวัด ระดับความรู้ อ้างอิง ได้ดังแนวคิดของ Bloom (1971 อ้างใน พรทิพย์ สุขวัฒนาพร, 2548 : 15) โดยได้แบ่งความรู้ ออกได้ 4 ระดับคือ 1.ความรู้ระดับต่ำ

ได้แก่ ความรู้อันเกิดจากเตา หรือภาพลวงตาทางประสาทสัมผัส 2. ความรู้ระดับธรรมดา ได้แก่ ความรู้ทางประสาทสัมผัสหรือความเชื่อที่สูงกว่า แต่ยังไม่แน่นอนเพียงชั้นอาจเป็นไปได้ 3. ระดับสมมติฐานได้แก่ความรู้อันเกิดจากความคิดหรือความเข้าใจ ไม่ได้เกิดจากประสาทสัมผัส เช่น ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ความรู้ชั้นสมมติฐาน เพราะเกิดจากค่านิยมและสมมติฐานที่ยังไม่ได้พิสูจน์ 4. ระดับเหตุผล ได้แก่ ความรู้จากตรรกวิทยาเป็นความรู้ที่ทำให้มองเห็นรูปหรือมโนภาพว่าเป็นเอกภาพ และ Bloom and other (อ้างใน สุนันท์ สลโกสม, 2525 : 24-34) ได้แบ่งระดับความรู้เป็น 6 ระดับ 1. ความรู้ความจำ เป็นความสามารถทางสมองอันที่จะทรงไว้หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้ไว้ในสมองการวัดว่าบุคคลมีความสามารถในการจำเรื่องราวต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้นให้ดูที่ว่าบุคคลนั้นสามารถเลือกได้ ซึ่งสิ่งที่จำได้เพียงใด 2. ความเข้าใจ เป็นความสามารถในการสื่อความหมายทั้งให้ผู้อื่นรู้เจตนาของตน และตนเองรู้ความหมายปรารถนาของผู้อื่น 3. การนำไปใช้ เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความจำ และความเข้าใจ ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างได้ผล ความสามารถในการนำไปใช้ไม่ได้หมายถึงการได้เรียนรู้วิธีการนำไปทำตามวิธีการที่ได้รับไปเลียนแบบ แต่ความสามารถในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นความสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนการสอน ไปแก้ไขสถานการณ์สำเร็จลุล่วง 4. การวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการพิจารณาเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อยๆ 5. การสังเคราะห์ เป็นความสามารถในการประกอบส่วนย่อยให้เข้ากันได้เป็นเรื่องราว เป็นความสามารถในการพิจารณาเรื่องราวในหลายๆ ลักษณะแล้วนำมาจัดระบบโครงสร้าง เสียใหม่ ให้เกิดสิ่งใหม่ซึ่งมีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม 6. การประเมินค่า เป็นความสามารถในการตัดสิน ติราคา โดยอาศัยหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่วางไว้

2. ความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จ.ชัยภูมิ จากผลการวิเคราะห์

ระดับของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จ.ชัยภูมิ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการประยุกต์ใช้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีระดับความรู้ความเข้าใจต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ดี ศุภนิตย์ พลไพรินทร์ (2540 : 24) ได้กล่าวถึงการวัดความรู้ความเข้าใจว่า การวัดความรู้ความเข้าใจเป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับการศึกษาและประสบการณ์เดิม โดยผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว และจะแยกคนที่มีความรู้ความเข้าใจกับไม่มีความรู้ ความเข้าใจออกจากกันได้ระดับหนึ่ง ซึ่งระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานจะเป็นส่วนสัมพันธ์กับเรื่องของการพึ่งตนเอง โดยการพึ่งตนเอง (Self-reliance) หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคงสมบูรณ์ การพึ่งตนเองนั้นมีทั้งระดับปัจเจกชน (Individual) ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างอิสระ เช่นสามารถแยกตัวออกมาอยู่ต่างหากจากพ่อแม่ มีความมั่นคงในชีวิต สามารถเลี้ยงตนเองได้ตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ได้เองหรือสามารถขอคำแนะนำของผู้อื่นมาประกอบในการตัดสินใจของตน และระดับชุมชน (Community) ซึ่งหมายถึง การที่ชุมชนมีความสามารถในการดำรงอยู่ได้อย่างอิสระ มั่นคงสมบูรณ์ และอีกความหมายหนึ่ง การพึ่งตนเอง หมายถึง การยอมรับและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างถูกต้อง และกระทำได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเป็นภาระแก่ผู้อื่น ดังนั้นถ้าในระดับปัจเจกบุคคลมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก ระดับปัจเจกบุคคลเหล่านั้นจะสามารถพึ่งตนเอง

3. ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางในการกำหนดนโยบายต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารองค์กรท้องถิ่น คือ ทุกคนให้ความสำคัญในการดำรงตนไปในทางสายกลางในการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักพอประมาณ การใช้เหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน มีการจัดสรรงบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่าไปสู่การบรรลุ

เป้าหมายขององค์กร มีการใช้ความรู้คู่คุณธรรมที่สำคัญ คือความซื่อสัตย์ รู้จักผิดชอบชั่วดี นำไปสู่การพึ่งตนเองได้เพื่อให้เกิดความเจริญอย่างยั่งยืน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีผล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา รายได้ และ สถานภาพการสมรส ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอายุที่ต่างกัน มีการนำหลักปรัชญามาประยุกต์ใช้ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก ส่วนด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่าระยะเวลาการปฏิบัติงานที่มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จะมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจาก อายุของกลุ่มตัวอย่างด้วย ด้านระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษาตั้งแต่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอก และอื่นๆ มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้มากกว่า แสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลมีระดับการศึกษาดังกล่าวข้างต้นจะมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงานมากขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ส่วนกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้น้อยกว่าระดับการศึกษาอื่นเพราะอยู่ในช่วงวัยที่มีรายได้ระดับปานกลาง รายได้กับรายจ่ายมีความใกล้เคียงกัน จึงไม่ให้ความสำคัญในการประหยัดหรือความพอเพียงมากนัก รายได้ที่มีความแตกต่างกัน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ 30,000-50,000 บาท มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้มากกว่ากลุ่มรายได้อื่น สะท้อนภาพให้เห็นว่า กลุ่มผู้มีรายได้ปานกลางมีการนำหลักปรัชญาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้น้อยเพราะรายได้กับรายจ่ายมีความใกล้เคียงกัน จึงไม่มีการออมหรือนั่นการประหยัดในการใช้เงินมากนัก ส่วนผู้ที่มีรายได้น้อยและรายได้มาก นำหลัก

ปรัชญาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้มาก เนื่องจากมีรายได้น้อย ต้องประหยัดในการใช้จ่าย พิจารณาความจำเป็นและความเร่งด่วนในการใช้จ่าย ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง กลุ่มผู้มีรายได้มากมีการนำหลักปรัชญาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้มาก เพราะมีความเข้าใจในหลักหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องการออมเงินเพื่ออนาคต และด้านสถานภาพ พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้แตกต่างกัน กลุ่มที่มีครอบครัว (สมรส,หย่าร้าง,แยกกันอยู่) มีการประยุกต์ใช้มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีครอบครัว (โสด) ดังนั้นอาจจะเป็นไปได้ว่า สถานภาพสมรส มีชีวิตความเป็นอยู่แบบครอบครัว การจับจ่ายใช้สอยไม่ใช่บุคคลเพียงบุคคลเดียวต้องมีสมาชิกในครอบครัวหลายคนจึงต้องมีการพิจารณาการใช้จ่ายให้มีความเหมาะสมด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและรณรงค์ให้พนักงานนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและในการปฏิบัติงานได้
2. พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสนใจติดตามและรับทราบปัญหาของงานที่ปฏิบัติงานอยู่อย่างใกล้ชิด เพื่อการรับรู้และนำไปสู่การหาแนวทางส่งเสริมการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ความรู้ ความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับใช้กับงานได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จารุพงศ์ พลเดช. (2546). การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการให้อำนาจปฏิบัติ. *วารสารพัฒนาชุมชน*, 42(4), 13-18.

จารุภา สังข์สระน้อย ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และคณะ (2560). การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, 4(1), 10-19.

ดวงพร ชาลีเครือ. (2557). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30. *ศึกษา วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*, 1(1), 64-71.

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2525). *ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พรทิพย์ สุขวัฒนาพร. (2548). *การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้อยู่อาศัยต่อรูปแบบการบริหารจัดการอาคารชุดที่ไม่ใช่ในนิติบุคคลอาคารชุด:กรณีศึกษาอาคารชุดโครงการเคหะชุมชนดินแดง 12 ชั้น การเคหะแห่งชาติ*. (ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ศุภนิธย์ พลไพรินทร์. (2540). *เทคนิคการประมวลผล*. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา

สุนันท์ ศลโกสม. (2525). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. สืบค้น 13 กรกฎาคม 2561, จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=2943

ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา
เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดรรารัศมี อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

THE PROPOSES POLICY FOR SCHOOL ADMINISTRATIVE : CASE STUDY
DARARASSAMEE GROUP PICHAI DISTRICT UTTARADIT PROVINCE OF
UTTARADIT PRIMARY EDUCATION AREA OFFICE 1

ประภัสสร ฮีมินกุล*

Prapatsorn Heeminkoon*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หยกแก้ว กมลวรเดช

Assistant Professor Yokkaew Kamolvoradej, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภัญญา รุจิเมธธาส

Assistant Professor Sukunya Rujimethadhas, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการโรงเรียน และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียนกรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดรรารัศมี อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน และครูผู้สอนจำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ และกลุ่มประชากรเป้าหมายที่ศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษาในเทศก์จำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และครูผู้สอนจำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดรรารัศมี อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Student in Master of Education (Education Administration) , Uttaradit Rajabhat University

เป็นปัญหามาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีระดับปัญหาสูงที่สุด คือด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงไปคือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณมีระดับปัญหาลดลง

ผลการวิจัยจากการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียน ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 3 ฝ่ายดังนี้ 1. ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ 1) การผลักดันการจัด PLC เครือข่าย เพื่อนำปัญหามาพูดคุยกัน โดยให้ครูแกนนำ ครูต้นแบบ และครูเรียนแบบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 2) การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมที่ครูผู้สอนคิดค้น นำมาเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนกัน โดยอาจจะหาเวทีเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และมีการยกย่องชมเชย มอบเกียรติบัตร หรือรางวัล เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน 3) การกำหนดและวางแผนอัตรากำลัง วิเคราะห์จัดหาอัตรากำลัง สาขาที่มีความจำเป็น และขาดแคลนไว้ล่วงหน้า เพื่อลดปัญหาการขาดอัตรากำลัง 4) การจัดทำแผนงบประมาณ มีการวิเคราะห์และจัดทำแผน ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนหยุดที่จะสร้าง แล้วหันกลับมาดูแลสิ่งที่มีอยู่ในดีขึ้น เปลี่ยนมาปรับปรุง ซ่อมแซม ดูแลรักษาอาคารสถานที่ แทนการก่อสร้างใหม่ 2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักจิตวิญญาณและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ สนับสนุนส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 2) การนิเทศสอนงาน (Coaching) ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ครูมีความสามารถ มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น 3) การดำเนินการวางแผนเพื่อให้ครูวิเคราะห์ความรู้ความสามารถของตนเอง ว่าตนเองเหมาะกับงานและภารกิจของโรงเรียนด้านใด และกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กรร่วมกันอย่างชัดเจน มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล 4) การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของงานธุรการ เพื่อให้ครูหรือบุคลากรภายในโรงเรียนที่รับหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่ธุรการ สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ 5) การปฏิบัติตามกฎระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุอย่างเคร่งครัดและโปร่งใส 6) การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา และ 3. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้อง พัฒนาหลักสูตรและจัดแผนการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อม ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน 2) การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) และรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) เป็นการทบทวนการปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่ผ่านมามีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และอยู่ในระดับใด เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในการทำงานต่อไป 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยเน้นประเมินควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และประเมินจากการปฏิบัติงานจริง (Performance based) มีการทำวิจัยในชั้นเรียนจัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสอดคล้องกับความสนใจความถนัด ความต้องการผู้เรียน 4) การพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติการกิจของระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

คำสำคัญ : ข้อเสนอเชิงนโยบาย , การบริหารจัดการโรงเรียน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the problems of school administration and to propose policy suggestions for school administration under the case study of Dararussami School Amphur Pichai Uttaradit under Uttaradit Primary Education Services Area Office 1. At the first phase of the study, the sample was 5 school administrators and 57 teachers, totaling 62 individuals. A questionnaire was used as a research instrument. Data were analyzed through percentage. At the second phase of the study, the sample was selected based on purposive sampling, consisting of 1 provincial education officer, 1 director of the Uttaradit Primary Education Service Area Office 1, 1 supervisor, 5 school administrators, and 3 teachers, totaling 11 individuals. An interview was used as the instrument to collect data. Data were analyzed through content analysis.

The results of studying the problems of school administration under the case study of Dararussami School Amphur Pichai Uttaradit under Uttaradit Primary Education Services Area Office 1 in four aspects showed that overall problem was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest problem was general administration, followed by academic administration, personnel management and budget management, which was at a moderate level.

The policy suggestions for school administration under the case study of Dararussami School Amphur Pichai Uttaradit under Uttaradit Primary Education Services Area Office 1 were three areas : 1. suggestions for the educational area including 1) driving the establishment of the PLC network to discuss the problems together through knowledge exchange among leading teachers, model teachers, and following teachers to effectively achieve the goals, 2) promoting the dissemination of media and innovation initiated by teachers to be published and shared through a platform for publishing media, innovation, praise, granting certificates or awards as morales and incentives for teachers, 3) determining, planning, analyzing, and providing manpower for necessary and needy branches in advance to reduce manpower shortage issue, 4) preparing budget estimating planning and analyzing to promote and support the school to improve, repair, renovate, maintain its existing buildings instead of constructing the new ones. 2. The suggestions for school administrators included 1) creating a spiritual and ethical awareness of the profession, developing teachers and educational personnel to meet the standards and professional ethics, promoting their self-development, 2) promoting coaching between school administrators and teachers as a process of helping the administrators and teachers to jointly solve problems related to learning activities management under an emphasis on teachers' improved capability and performance, 3) implementing and planning for teachers to analyze their knowledge and skills that meet school's task and mission, jointly determining clear vision for organizational development, and assigning the task to meet the individual's ability, 4) preparing an operating manual of the administration so that teachers or internal personnel can act on the behalf of administrative staff in effective manner, 5) complying with rules and regulations of the Office of

the Prime Minister on the Materials in strict and transparent manner, 6) organizing school database for consistent school administration with Education Service Area's database. 3. The suggestions for teachers included 1) developing or improving the curriculum in accordance with core curriculum of basic education, developing curriculum and preparing various learning plans that are consistent with the demand of learners and community, 2) preparing individual plan development and self-assessment report (SAR) which are the review of the performance efficiency and quality, and scope in order to enhance self-development, leading to further work advancement, 3) promoting continuous learning in students and authentic assessment with an emphasis on teaching evaluation along with performance based evaluation, conducting research in the classroom, preparing learning content in accordance with core curriculum and interest, talent, and demand of learners, and 4) developing learners' knowledge, capability, skills in performing the mission of an information network.

Keywords : Policy Recommendations , School Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาชีวิตของแต่ละบุคคลและพัฒนาประเทศชาติโดยส่วนรวม การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาและเพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มุ่งสร้างปัญญาและคุณลักษณะของชีวิต การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นที่การศึกษาด้านวิชาการ โดยการต่อยอดความรู้ควบคู่ไปกับการฝึกฝนขัดเกลาทางความคิด ความประพฤติ คุณธรรม โดยให้มีความเข้าใจในหลักเหตุผล มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบและตัดสินใจ ในทางเลือกที่ถูกต้องเป็นธรรม และควรให้มีการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป (ทิตินา แคมมณี. 2557 ,น.30)

กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ โดยกำหนดเจตนารมณ์ไว้อย่างชัดเจน ที่จะให้การศึกษเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย ความเป็น

พลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่งดงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2555 ,น.1-13)

จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากขาดประสิทธิภาพ และมีคุณภาพการศึกษาค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนปัญหาทางด้านการลงทุนทางการศึกษา พบว่าการลงทุนทางการศึกษากับผลตอบแทนที่โรงเรียนขนาดเล็กได้รับไม่คุ้มค่า เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กขาดปัจจัยด้านต่าง ๆ มากทั้งเรื่อง คุณภาพของเด็กนักเรียน ซึ่งในปี 2554 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 15,577 โรงจากโรงเรียนทั้งหมด 30,816 โรง คิดเป็นร้อยละ 50.55 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 ,น.1-5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษอุดรดิตถ์ เขต 1 นั้น มีโรงเรียนทั้งหมด 195 โรงเรียนและเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 104 โรงเรียน การจัดการศึกษา

ของเขตพื้นที่การศึกษาประสบปัญหาทางด้านคุณภาพการศึกษา มีผลประเมินประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กไม่อาจส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านบุคลากร มีอัตรากำลังครูต่อจำนวนนักเรียนไม่เท่าเทียมกันตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ได้ตระหนักถึงความจำเป็น การส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารและจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการ การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป จึงได้กำหนดรูปแบบการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาโดยรวม จึงได้ออกระเบียบคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ว่าด้วยเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2559 เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และได้แบ่งเครือข่ายกลุ่มออกเป็น 25 เครือข่ายกลุ่ม แต่การประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนที่ผ่านมายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเท่าที่ควร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. 2559)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียน ของกลุ่มเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดงเรวดี อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อสรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดงเรวดี อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เผยแพร่ให้แก่เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนอื่นๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 หน่วยงานทางการศึกษาอื่น หรือผู้สนใจในการ นำผลการวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานของ

ผู้บริหารโรงเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และมีกระบวนการบริหารโรงเรียนอย่างมีคุณภาพและเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดงเรวดี อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดงเรวดี อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการโรงเรียน กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจำนวน รวมทั้งสิ้นจำนวน 62 คน ส่วนที่ 2 นำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดงเรวดี อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ศึกษาวิจัย ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด คน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนจำนวน รวมทั้งสิ้นจำนวน 11 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา วิธีการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดงเรวดี อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ 1. การบริหารงานด้านวิชาการ 2. การบริหารงานบุคคล 3. การบริหารงานงบประมาณ และ 4. การบริหารงานทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 กับกลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน และครูผู้สอนจำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 62 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของการตอบ ได้แบบประเมินที่สมบูรณ์ จำนวน 62 คน มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เมื่อทราบสภาพปัญหาทั้ง 4 ด้าน คือ ก็แยกปัญหาแต่ละด้านออกเป็นรายชื่อที่มีปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรก แล้วนำไปเป็นหัวข้อในการตั้งคำถามแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์

เขต 1 กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ศึกษาวิจัย ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน และครูผู้สอนจำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ข้อมูลที่ได้จากการแบบบันทึกการสัมภาษณ์ในการแก้ปัญหาและเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดมาสังเคราะห์ เชื่อมโยงกับหลักการและทฤษฎีเพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 แบ่งเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่

2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษา หลักการ ทฤษฎีการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียน จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

2. กำหนดกรอบ แนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3. กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. สร้างเครื่องมือ

5. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

6. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ

7. ปรับปรุงแก้ไข

8. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตต์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดูตรดิตต์ เขต 1 มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียน

2. กำหนดนิยามศัพท์ตามเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาค้นคว้า เพื่อเป็นกรอบกำหนดการสร้างแบบสัมภาษณ์

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา เพื่อครอบคลุมการบริหารจัดการโรงเรียนของผู้บริหารเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตต์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดูตรดิตต์ เขต 1 โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนิยามศัพท์เป็นกรอบกำหนด

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษานำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้รับการพิจารณาและข้อเสนอแนะด้านต่างๆ จากผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับงานวิจัยที่ต้องการทราบข้อมูล

6. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามที่ยุเชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไว้มาปรับปรุงแก้ไข นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

8. นำเครื่องมือไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ว่ามีความเข้าใจตัวคำถาม และสามารถตอบคำถามตามที่ต้องการได้หรือไม่ โดยนำไปใช้ถามผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 2 คน

9. นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่นำไปทดลองใช้มาปรับปรุงให้สมบูรณ์ ส่งคำร้องขอหนังสือออกขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

10. นำแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้นำเสนอโดยเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตต์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดูตรดิตต์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน ภูมิศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราภิรมย์ อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

การบริหารจัดการโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน	ระดับสภาพปัญหา		
	ไม่เป็นปัญหา (ร้อยละ)	เป็นปัญหา (ร้อยละ)	แปลผล
ด้านการบริหารงานวิชาการ	45.81	54.19	เป็นปัญหามาก
ด้านการบริหารงานบุคคล	46.77	53.23	เป็นปัญหามาก
ด้านการบริหารงบประมาณ	53.23	46.77	เป็นปัญหาปานกลาง
ด้านการบริหารงานทั่วไป	41.45	58.55	เป็นปัญหามาก
รวม	46.81	53.19	เป็นปัญหามาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน ภูมิศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราภิรมย์ อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเป็นปัญหามาก ร้อยละ 53.19 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีระดับปัญหาสูงที่สุดคือด้านการบริหารงานทั่วไป ร้อยละ 58.55 รองลงไปคือด้านการบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 54.19 ด้านการบริหารบุคคล ร้อยละ 53.23 และด้านการบริหารงานงบประมาณ มีระดับปัญหาปานกลาง ร้อยละ 46.77

2. ผลการนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนา เพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน ภูมิศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราภิรมย์ อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป โดยมีข้อเสนอเชิงนโยบาย แบ่งเป็น 3 ฝ่าย ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

2.1.1 การผลักดันการจัด PLC เครือข่ายเพื่อนำปัญหามาพูดคุยกัน โดยให้มีครูแกนนำ ครูต้นแบบ

และครูเรียนแบบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.2 การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมที่ครูผู้สอนคิดค้น นำมาเผยแพร่หรือแลกเปลี่ยนกัน โดยอาจจะหาเวทีเผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และมีการยกย่องชมเชย มอบเกียรติบัตร หรือรางวัล เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอน

2.2.3 การกำหนดและวางแผนอัตราค่าจ้างวิเคราะห์จัดหาอัตราค่าจ้าง สาขาที่มีความจำเป็น และขาดแคลนไว้ล่วงหน้า เพื่อลดปัญหาการขาดอัตราค่าจ้าง

2.2.4 การจัดทำแผนงบประมาณ มีการวิเคราะห์และจัดทำแผน ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนหยุดที่จะสร้าง แล้วหันกลับมาดูแลสิ่งที่มีอยู่ในดีขึ้น เปลี่ยนมาปรับปรุง ซ่อมแซม ดูแลรักษาอาคารสถานที่ แทนการก่อสร้างใหม่

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1 การสร้างความตระหนักจิตวิญญาณและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ สนับสนุนส่งเสริมครูและบุคลากรในโรงเรียนให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 การนิเทศสอนงาน (Coaching) ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เป็นกระบวนการช่วยเหลือให้ผู้บริหารและครูได้ร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้ครูมีความสามารถ มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

2.2.3 การดำเนินการวางแผนเพื่อให้ครูวิเคราะห์ความรู้ความสามารถของตนเอง ว่าตนเองเหมาะสมกับงานและภารกิจของโรงเรียนด้านใด และกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาองค์กรร่วมกันอย่างชัดเจน มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล

2.2.4 การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของงานธุรการ เพื่อให้ครูหรือบุคลากรภายในโรงเรียนที่รับหน้าที่แทนเจ้าหน้าที่ธุรการ สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

2.2.5 การปฏิบัติตามกฎระเบียบสำนักงานนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุอย่างเคร่งครัดและโปร่งใส

2.2.6 การจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

2.3.1 การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้อง พัฒนาหลักสูตรและจัดแผนการเรียนรู้ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2.3.2 การจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) และรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) เป็นการทบทวนการปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่ผ่านมามีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และอยู่ในระดับใด เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในการทำงานต่อไป

2.3.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยเน้นประเมินควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และประเมินจากการปฏิบัติงานจริง (Performance

based) มีการทำวิจัยในชั้นเรียนจัดทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และสอดคล้องกับความสนใจความถนัด ความต้องการผู้เรียน

2.3.4 การพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติการกิจของระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเป็นปัญหามาก ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภารัตน์ วีรสัฒนา (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเป็นปัญหามาก ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือ ด้านการเสนอแนะ การแต่งตั้งบุคลากรในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้

เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และรองลงมาคือ ด้านการจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว และด้านการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคนให้เหมาะกับการกิจของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผุสดี สมณา (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัย การบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ในปีการศึกษา 2549 พบว่า ด้านการบริหารกำลังคน โดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีการศึกษาภาพแวดล้อมภายในหรือภาพรวมของโรงเรียนเพื่อใช้กำหนดนโยบายการจัดการวางแผนกำลังคนอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก รองลงมาคือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านบุคลากรอย่างชัดเจน และตรวจสอบปรับปรุงแผนการบริหารงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและแผนพัฒนาของโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ การที่มีครูไม่ครบชั้นเรียนและขาดครูที่สอนตรงสาขาวิชาเอก

1.3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเป็นปัญหามานกลาง ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือ ด้านการจัดทำแผนงบประมาณ แผนงาน/โครงการให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียน และรองลงมาคือ ด้านการจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับการกิจที่ต้องดำเนินการตามแผนงาน/โครงการภายในโรงเรียน และด้านการวางแผนจัดซื้อ และจัดหาพัสดุ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิณา กิ่งสอน (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่เป็นปัญหา โดยเรียงลำดับ คือ 1. การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของโรงเรียน 2. การจัดทำแผนงบประมาณแผนงาน/โครงการให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียน 3. การบริหารงานการเงิน การบัญชี และจัดทำเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับเป็น

ปัญหามาก ด้านที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือ ด้านการดำเนินงานธุรการ และรองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม และด้านการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุไรรัตน์ กรงาม (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 พบว่า ปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือ เพื่อให้บริการสาธารณะ ภาครัฐ และองค์กรเอกชนที่เหมาะสม และโรงเรียนมีการส่งเสริมและประสานงานในการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนกรณีศึกษา เครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราธรรมิ อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ข้อเสนอแนะนโยบายทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นข้อเสนอที่ได้จากการศึกษาหลักการทฤษฎี และการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบจากศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายดาราธรรมิ และครูที่เข้ามามีส่วนร่วมมาสังเคราะห์และเชื่อมโยง ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงส่งผลให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย และแนวทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ ไชยา ภาวะบุตร (2549) ทำวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้กำหนดองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบาย 2 องค์ประกอบ คือ จุดมุ่งหมาย และแนวปฏิบัติ อีกทั้งการกำหนดนโยบายที่ดีและถูกต้องจะต้องเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาและส่งเสริม

สนับสนุนการบริหารจัดการโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิณสุตา สิริธรรังศรี (2556) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า นโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. นโยบายการส่งเสริมการนารูปแบบไปใช้ เพื่อให้สามารถเลือกรูปแบบการบริหารจัดการได้เหมาะสมกับบริบท ขนาด และความพร้อมของสถานศึกษา 2. นโยบายที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นนโยบายที่ต้องกำหนดโดยภาพรวมและมีผลกระทบวงกว้าง และ 3. นโยบายที่เป็นสาระของการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเป็นไปได้ทางการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศตพร บุรณเจริญ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 พบว่า ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 สามารถนำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน กรณีศึกษาเครือข่ายกลุ่มโรงเรียนดาราวิเศษ อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ไปเป็นแนวทางบริหารจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ คู่มือ เพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนในการนำไปใช้ต่อไป โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา

(Research Development:R&D) ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 และหน่วยงานต้นสังกัด

เอกสารอ้างอิง

- จุไรรัตน์ กรงาม. (2556). *ปัญหาและแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- ไชยา ภาวะบุตร. (2549). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, บัณฑิตศึกษา
- ทิตินา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผุสดี สมณา. (2550). *การบริหารงานบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยเชียงราย: มหาวิทยาลัยเชียงราย.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2556). *รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วีณา กิ่งสอน. (2555). *ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศตพร บุรณเจริญ. (2559). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต

1. (2559). ระเบียบคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ว่าด้วย
เครือข่ายกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2559. อุดรดิตถ์ :
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์
เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554).

การดำเนินงานรวมโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อรองรับ
การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แผนพัฒนา

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 พ.ศ.
2555-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุภารัตน์ วีรวัฒนา. (2550). การบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริม ความสามารถอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

DEVELOPMENT OF LEARNING ACTIVITY PACKAGE IN THAI SUBJECT FOR
ENHANCE READING COMPREHENSION IN MATHAYOMSUKSA II STUDENTS

พิชญา พรหมประไพ*

Pichaya Prompraphai*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ พุ่มพวง

Assistant professor Kittipong Phumpuang, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1. สร้างและหาคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย 2. ศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน และ 4. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ชุด แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านจับใจความ แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย มีคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนหลังจากใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย พบว่า อยู่ในระดับดี
3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, การอ่านจับใจความ, บทเรียนมัลติมีเดีย

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

* Student in Master of Education (Educational Technology and Communications) , Naresuan University

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop and find quality of learning package. 2) Study students' ability in reading comprehension. 3) Compare the results of pre-post tests on achievement. 4) Study the satisfaction of students toward the learning package. The samples were 45 Mathayomsuksa 2 students at Wachiraprakarn wittayakom school, Kamphaengphet. Research tools were 1. the learning package. 2. The ability test on reading comprehension. 3. The achievement test. 4. The satisfaction survey form. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and t-test (dependent).

The results of this research were:

1. the quality of learning package was at highest level
2. Students' ability of reading comprehension was high.
3. Students' achievement in posttest was higher than the pretest at the significance level of .05.
4. Students were very satisfied

Keywords : Learning Package, Reading Comprehension, Multimedia Instruction

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารซึ่งวิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเทคโนโลยีการสื่อสารเจริญถึงขีดสุด ส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารและวิทยาการต่าง ๆ กระจายเผยแพร่ไปทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็ว สังคมในทุกส่วนของโลกจึงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ คือ การอ่าน (สมพร จารุณัฐ, 2553, น. 1) การอ่านเป็นทักษะสำคัญในการรับรู้ข่าวสารและการเรียนรู้ของคนทุกเพศทุกวัยเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้การส่งเสริมการอ่านเป็นวาระแห่งชาติ โดยกำหนดวันที่ 2 เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นวันรักการอ่าน และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2552 – 2561 เป็นปีทศวรรษแห่งการอ่าน (ครรชิต มนูญผล, 2553, น.คำนำ) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 17-20) ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยมีการประเด็นที่

เกี่ยวกับการอ่านไว้ในมาตราที่ 24 ข้อ 3 คือ “จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง”

เพื่อให้แนวนโยบายดังกล่าวไปสู่เป้าหมาย คือ เด็กไทยมีทักษะและนิสัยรักการอ่านหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านการอ่านเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาไว้ว่า “อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนอง เสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด แผนผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน” (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 5) แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาทุกระดับได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการอ่าน ได้พยายาม

ส่งเสริมพัฒนาทักษะมาเป็นเวลานาน ผลก็ยังไม่น่าพึงพอใจ ดังเช่น ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านระดับนานาชาติ (PISA) ของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี ของไทย ปี 2015 มีคะแนนลดต่ำลงจากปี 2012 อยู่ในอันดับที่ 55 ของโลก และอันดับสุดท้ายของอาเซียน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, น. 6) ผลการทดสอบคุณภาพการศึกษาระดับชาติ 5 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 กล่าวคือ ผลการทดสอบวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปี พ.ศ. 2558 คิดเป็นร้อยละ 46.24 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559, น. 30-32) และปี 2559 คิดเป็นร้อยละ 46.36 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2559) [ออนไลน์] ดังนั้น แผนพัฒนาการศึกษาชาติ ฉบับที่ 12 ปี พ.ศ. 2560-2564 จึงได้กำหนดบทบาทผู้เรียนไว้ว่า “ผู้สำเร็จการศึกษามีบุคคลที่มีความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3 r 8c ตามมาตรฐานการศึกษา (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559 น. 40) ซึ่ง 3 r หมายถึง Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้), และ (A) Rithematics (คิดเลขเป็น) นั่นเอง ส่วน 8 C หมายถึงทักษะด้านต่าง ๆ ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจ ความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้าน การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ และด้านสุดท้ายคือการมีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้เพื่อขับเคลื่อนให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการอ่านการเรียนรู้ และทักษะชีวิตมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2559 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 44.74 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศที่ได้ร้อยละ 46.36 โดยสาระการ

เรียนรู้ด้านการอ่านได้ร้อยละ 44.61 ต่ำกว่าระดับประเทศที่ได้ ร้อยละ 50.55 เช่นกัน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2559) ซึ่งจากระดับคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนยังมีปัญหาด้านทักษะการอ่านอยู่มาก เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะการอ่านจับใจความ ขาดสมาธิในการอ่านข้อความที่ยกมาในข้อสอบจึงทำให้ไม่สามารถจับใจความ เพื่อตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง จะต้องแก้ปัญหาด้วยการเสริมทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางแก้ไขจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ พบว่า มีผู้ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยสร้างสื่อการสอนชนิดต่าง ๆ เพื่อใช้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนหลายท่าน อาทิเช่น สติพิงค์ สิริวราพงศ์ (2550) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไผ่โทน (นวลราชภรณ์วิทยา) อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ขวัญตา สุรวิทย์ (2555) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนละทายวิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ผลการพัฒนาทั้งสองเรื่อง พบว่า สื่อการสอนการอ่านจับใจความสำคัญมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากนักเรียนได้ฝึกอ่านอย่างมีระบบและมีการประเมินผลที่ชัดเจน จากผลการวิจัยเหล่านี้ทำให้เห็นแนวทางการจัดทำสื่อการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้น

ในยุคปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบสื่อสารโทรคมนาคมมีผลทำให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษา คือระบบการศึกษาจะเอาเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้มากขึ้น สื่อต่าง ๆ จะมีการใช้อย่างผสมผสานกัน บทบาทของครูเปลี่ยนไป มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ มีการเปลี่ยนแปลงสภาพการเรียนรู้และวิธีการเรียนการสอน (เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์, 2545, น. 63) และ วชรพล วิบูลยศรีน (2557, น. 98) ได้กล่าวถึงการผสมผสานสื่อมัลติมีเดียหลากหลายรูปแบบแล้วนำเสนอและควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งต่อกันเป็นระบบเครือข่าย ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีเครือข่ายมีความ

ก้าวหน้ามากขึ้น การเรียนการสอนบนระบบเครือข่ายก็ได้ได้รับความสนใจมากขึ้นตามลำดับ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีในการสอน พบว่า งานวิจัยหลายเรื่อง แสดงให้เห็นว่าสื่อเทคโนโลยีสามารถใช้ในการเรียนรู้และฝึกทักษะนักเรียนอย่างได้ผลทั้งวิชาภาษาไทยและวิชาอื่น ๆ จึงได้นำแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อเทคโนโลยีและระบบเครือข่ายมาใช้ควบคู่กับการสอนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียนมากขึ้น สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา สามารถเพิ่มรูปแบบสื่อในบทเรียนและให้ผลย้อนกลับได้ทันที จึงจัดทำเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผสมผสานการใช้บทเรียนมัลติมีเดียบนเครือข่ายการเรียนรู้กับการทำกิจกรรมฝึกทักษะการอ่าน มีคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สอนอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ แบ่งเป็น 3 บทเรียน ได้แก่ การอ่านจับใจความสำคัญจากข่าว การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 45 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลการทดสอบระดับชาติวิชาภาษาไทยของโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหา พบปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์ระดับชาติ
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อหาแนวทางแก้ไข เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อนำมามาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ด้านการอ่านมากำหนดเนื้อหาที่จะสอนอ่านจับใจความให้ตรงหลักสูตร แนวทางการวัดผลประเมินผลด้านการอ่านเพื่อมาสร้างเครื่องมือประเมินทักษะการอ่าน ตำราเกี่ยวกับการสอนอ่าน เช่น บันลือพลิกะวัน (2557) ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2556) เพื่อนำหลักจิตวิทยาและวิธีการสอนอ่านมาออกแบบสื่อ

การเรียนการสอนอ่านจับใจความ ศึกษางานวิจัยที่นำเสนอสื่อและกระบวนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านจับใจความเพื่อนำแนวทางมาประยุกต์ใช้ เช่น การพัฒนาชุดกิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียและคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสอนเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบสื่อการสอน

3. สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ประกอบไปด้วยคู่มือครู สื่อมัลติมีเดีย ใบความรู้ ใบกิจกรรม แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมฯ เครื่องมือประเมินความสามารถด้านการอ่าน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เครื่องมือประเมินความพึงพอใจตามกระบวนการ

5. ทดลองชุดกิจกรรมกับกลุ่มตัวอย่างและรายงานผลการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ขั้นการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.2 ขั้นการประเมินความสามารถการอ่านจับใจความ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.3 ขั้นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1.4 ขั้นการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและนวัตกรรม จำนวน 3 คน คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญคือ จบการศึกษาในระดับ

มหาบัณฑิตในสาขาภาษาไทย 1 คน เทคโนโลยีทางการศึกษา 1 คนหลักสูตรและการสอน 1 คน มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 45 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยแบ่งออกตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในพัฒนาและหาคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยฯ ได้แก่

1.1 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งสร้างขึ้น ตามขั้นตอนของ สุนทร สันธพานนท์ (2551, น.19) ได้แก่ เลือกหัวข้อ (Topic) คือเรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ท.1.1 การอ่าน ตัวชี้วัด ท1.1 ม. 2/1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เลือกเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนแต่ละเรื่อง จัดทำชุดกิจกรรมประกอบด้วย คู่มือครู บทเรียนมัลติมีเดีย จำนวน 3 ชุด ได้แก่ การอ่านจับใจความจากข่าว การอ่านจับใจความจากนิทาน การอ่านจับใจความจากบทความ ใบความรู้ และละเรื่องใบกิจกรรม เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ชุดละ 4 ชั่วโมง เลือกกิจกรรมให้นักเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สื่อมัลติมีเดียบนระบบเครือข่ายการเรียนรู้ LMS ของโรงเรียนควบคู่กับการใช้ใบความรู้ใบกิจกรรม มีกิจกรรมร่วมคิดร่วมทำและสรุปบทเรียน เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้

1.2 แบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนการสร้างคือศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือประเมินสื่อชนิด

ต่าง ๆ จากตำราการสร้างและประเมินสื่อการเรียนการสอน สร้างแบบประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีระดับคุณภาพ 5 ระดับ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553, น. 179)

2. แบบประเมินความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ที่มีบทความให้อ่านประมาณ 1 หน้ากระดาษ และมีคำถามแบบอัตนัยให้เขียนตอบ จำนวน 5 ข้อ ใช้เกณฑ์ประเมินความสามารถด้านการอ่านจับใจความ ซึ่งปรับปรุงมาจากคู่มือประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) มีเกณฑ์การให้คะแนน rubrics เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ได้แก่ ดี (3) พอใช้ (3) ปรับปรุง (1) ไม่ผ่าน (0) นำแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การประเมินได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1

3. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหา ตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบทดสอบด้านความตรงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ (IOC) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2557 น. 155) ได้ค่าความสอดคล้อง ระหว่าง .66 – 1.00 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบจาก

ผู้เชี่ยวชาญแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำผลการตรวจให้คะแนน มาหาค่าความยากง่าย (P) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536, น. 136) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2557, น. 171) โดยใช้เทคนิควิธีแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ 50 % คัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.47 – 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.38 – 0.78 ซึ่งมีค่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทั้งหมดจำนวน 20 ข้อ นำแบบทดสอบที่ได้ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR -20) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2557, น. 171) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 จัดทำเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างคือศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ แล้วสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีระดับคุณภาพ 5 ระดับ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553, น. 179) นำแบบประเมินความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมด้านความตรงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินได้ค่าความสอดคล้อง 1.00 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

แล้ว 10 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รวมจำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำแบบประเมิน มาหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .805

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยขั้นนี้แบ่งออกไป 4 ขั้น ตามวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ในขั้นที่ 1 นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และนวัตกรรม จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินคุณภาพที่สร้างไว้ รวบรวมแบบประเมิน มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2. ในขั้นที่ 2 ทดสอบความสามารถด้านการอ่าน จับใจความ โดยใช้แบบประเมินการอ่านจับใจความแบบ อัตนัย 5 ข้อ ตรวจสอบคำตอบโดยใช้เกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการอ่านจับใจความแบบ rubrics

3. ในขั้นที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 ชั่วโมง ตามแผนจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอน คือ ทดสอบก่อนเรียนชุดกิจกรรมย่อย จำนวน 10 ข้อ เข้าสู่บทเรียนมัลติมีเดียทางเว็บไซต์ gg.gg/wachiralms ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้ บนเครือข่าย LMS Moodle โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม เลือกบทเรียนมัลติมีเดียเรื่องการอ่านจับใจความ เรียนและทำกิจกรรมจนจบ (ใช้ใบความรู้ ใบกิจกรรมร่วมด้วย) 3) ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนเรียนแต่สลับข้อกัน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. ในขั้นที่ 4 นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ประเมินหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอนทุกชุด และทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แล้วรวบรวมแบบประเมินไปหาค่าทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. คำนวณค่าคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.104) โดยใช้เกณฑ์ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ขึ้นไป

2. หาค่าเฉลี่ยระดับความสามารถด้านการอ่านจับใจความของกลุ่มตัวอย่าง และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ค่าเฉลี่ย 2.34 ขึ้นไป อยู่ในระดับดี

3. นำคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างไปเปรียบเทียบกัน ทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test dependent (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, น. 104)

4. นำข้อมูลจากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปหาค่าเฉลี่ย แปลผลการประเมินความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57) โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือใบกิจกรรม ($\bar{X}$ = 5.00) รองลงมาคือ แผนการ

จัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.75$) ลำดับที่ 3 คือ บทเรียน
มัลติมีเดีย ($\bar{X} = 4.67$) ลำดับที่ 4 คือ ใบความรู้ ($\bar{X} = 4.33$)
ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือคู่มือครู ($\bar{X} = 4.00$)

2. ผลการประเมินความสามารถในการอ่านของ
นักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย
เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 45 คน มีผลการ
ประเมินระดับดี (3) 23 คน ระดับพอใช้ (2) 7 คน ระดับ
ปรับปรุง (1) 6 คน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.55$)

3. ผลการการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความสามารถในการอ่านของนักเรียนหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย

N	ผลการประเมิน (คน)			ค่าเฉลี่ย	
	ระดับคุณภาพ 3 (ดี)	ระดับคุณภาพ 2 (พอใช้)	ระดับคุณภาพ 1 (ปรับปรุง)	ระดับ คุณภาพ	ระดับคุณภาพ
45	32	7	6	2.55	ดี

จากตาราง พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน
ระดับดีจำนวน 32 คน ระดับพอใช้จำนวน 7 คน และระดับ
ปรับปรุง จำนวน 6 คน มีค่าเฉลี่ยระดับคุณภาพโดยรวม
เท่ากับ 2.55 อยู่ในระดับดี

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์แบบทดสอบก่อน
และหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา
ภาษาไทย

กลุ่ม ตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	45	9.73	1.05	176	784	24.22*
หลังเรียน	45	13.64	1.11			

จากตารางที่ 2 ผลการการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ
การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย
เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความ
พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการหาคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา
ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามความเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
ทั้งนี้เพราะชุดกิจกรรมสร้างขึ้นตามหลักการของชุด
กิจกรรม คือการใช้สื่อการสอนตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปร่วมกัน
เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้รวม
กันนี้จะช่วยเสริมประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้น
ที่จัดไว้สำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และ
ประสบการณ์ในแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียน
(บุญเกื้อ ครอบหาเวช, 2542, น. 91) เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนศึกษาและปฏิบัติ
กิจกรรมด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูเป็น
ผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ และมีการนำหลักทางจิตวิทยา
มาประกอบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความ
สำเร็จ ทั้งนี้เพราะชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีทั้งสื่อ
มัลติมีเดียที่ใช้เรียนบนเครือข่ายการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

แล้วยังมีกิจกรรมฝึกทักษะการอ่านประกอบอีกด้วย จึงทำให้ชุดกิจกรรมมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือใบกิจกรรม ทั้งนี้เพราะได้มีการศึกษาค้นคว้าและออกแบบโดยยึดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นหลัก จึงออกแบบกิจกรรมได้ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด รองลงมา คือ แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน

ภาพ 1: บทเรียนมัลติมีเดีย ชุด การอ่านจับใจความจากข่าว

2. ผลการศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านจับใจความเป็นอย่างดี จากการเรียนโดยชุดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อมัลติมีเดียบนเครือข่ายการเรียนรู้และเอกสารใบความรู้ ใบกิจกรรมที่ช่วยสอนย้ำซ้ำทวนให้อีก สามารถสร้างความสนใจให้ผู้เรียนได้รับแรงกระตุ้นและแรงจูงใจที่จะอยากเรียน ดังนั้นบทเรียนที่มีใช้ภาพ แสง สี เสียง ได้รับความสนใจ ประกอบกับสื่อเอกสาร จึงช่วยพัฒนาความสามารถในด้านการอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิทธิพงศ์ สิริวรพงศ์ (2550) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไผ่โทน (นวลราชบุรวิทยา) อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ พบว่า

คะแนนจากการทดสอบการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าร้อยละ 80

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ชุดกิจกรรมได้เพิ่มพูนทักษะการอ่านเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสื่อความหมายชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้นำเรื่องราวที่น่าสนใจ เช่น นิทาน ขวบความ มาสร้างเป็นสื่อมัลติมีเดียและกิจกรรมฝึกทักษะใช้ควบคู่กัน ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นสนใจเรียนมากขึ้น ส่งผลทำให้นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรม ฯ จึงสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ราชวัตร (2555) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ได้ศึกษากับสื่อที่ตรงกับความต้องการหรือเป็นที่ชื่นชอบของนักเรียนเพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่แปลกใหม่น่าสนใจ อีกทั้งสื่อมัลติมีเดีย มีทั้งภาพ เสียง และการให้ผลย้อนกลับทันทีทันใด จึงช่วยดึงดูดความสนใจให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนรู้และไม่รู้สึกเครียด สอดคล้องกับอภิชาติ ชมพูทัศน (2552) ได้พัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูควรศึกษาคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เข้าใจก่อนจึงนำไปใช้
2. ก่อนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจำเป็นต้องจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่จะใช้ให้พร้อมและเพียงพอแก่นักเรียนทุกคน เพื่อให้เกิดความสะดวกและคล่องตัว
3. ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรให้คำแนะนำและดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ควรตรวจสอบความถูกต้อง ความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคล
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรยืดหยุ่นเวลาให้ได้ตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเจตคติด้านการอ่านและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านใฝ่เรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. ควรเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้ชุดกิจกรรมกับรูปแบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการปฏิบัติ หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: ศรุสภา.
- กิตานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ฯ: อรุณการพิมพ์.

- ขวัญตา สุวิทย์. (2555). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28*. ศรีสะเกษ: โรงเรียนละทายวิทยา.
- ครรชิต มนูญผล. (2553). *สนุกกับนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. (2547). *จิตวิทยาการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- บันลือ พลฤกษ์วัน. (2557). *แนวพัฒนาการอ่านเร็ว-คิดเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2542). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอสอาร์พรินติ้ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2551). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิสนุ พงศ์ศรี. (2557). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ ฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2557). *นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2548). *สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- _____ . (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สิทธิพงศ์ สิริวรพงศ์. (2550). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านไผ่โทน (นวลราชบุรวิทยา) อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*
- สุนันท์ สินธพานนท์. (2551). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ 9119 เทคนิคพรินติ้ง.*
- สุพัตรา ราชวัตร. (2555). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- อภิชาติ ชมพูทัศน์. (2552). *การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. (2545). *เทคโนโลยีการศึกษาหลักการและแนวคิดสู่ปฏิบัติ. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.*

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

การพัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

THE DEVELOPMENT OF 21ST CENTURY SCIENCE'S PROCESS SKILLS TEST FOR PRIMARY STUDENTS

ภัทราปวีณ์ ศรีสมพันธ์*

Pattrapavee Srisomphan*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา รุจิเมธภาส

Assistant Professor Sukunya Rujimethabhas, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มานี แสงหิรัญ

Assistant Professor Manee Sanghirun, Ph.D.

อาจารย์ ดร. ชลาอุทธิ์ คุรุทอง

Chalayuth Khrootmuang, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สร้างแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ประชากรที่ใช้คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาทุกสังกัดทั้งรัฐบาลและเอกชนในประเทศไทย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 704,697 คน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,190 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เชิงสถานการณ์ จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบวัดทั้งแบบเลือกตอบเชิงซ้อนและแบบเขียนตอบ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและเกณฑ์ปกติ

ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นฐานกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดขั้นสูง โดยองค์ประกอบพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้ มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การสังเกต การวัด

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Student in Doctor of Education (Research and Evaluation for Education Development), Uttaradit Rajabhat University

การใช้ตัวเลข การจำแนกประเภท การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปสและสเปสกับเวลา การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล การพยากรณ์ การลงความเห็นจากข้อมูล สำหรับองค์ประกอบกระบวนการคิดขั้นสูง มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การตั้งสมมติฐาน การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ การควบคุมตัวแปร การทดลอง และการตีความและลงข้อสรุป มีจำนวนแบบวัดทั้งหมด 30 ข้อ ทั้ง 2 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ระหว่าง 0.451 ถึง 0.871 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) มีค่าระหว่าง 0.203 ถึง 0.759 โดยมีค่าดัชนีวัด ความกลมกลืน ดังนี้ $X^2 = 78.160$, $df = 61$, $p - value = 0.0685$, $X^2 / df = 1.281$, $RMSEA = 0.041$, $CFI = 0.988$ และ $SRMR = 0.031$ สรุปได้ว่า องค์ประกอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คุณภาพของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่สร้างขึ้น พบว่า แบบวัดจำนวน 30 มีค่า P อยู่ระหว่าง 0.300 - 0.830 ค่า r อยู่ระหว่าง 0.200 - 0.890 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.938

เกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ใช้เกณฑ์ปกติสแตนไดน์ พบว่า การแปลความหมายของเกณฑ์ปกติคะแนนมาตรฐาน (standardized score norms) ของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้งฉบับ แบ่งเป็น 9 ระดับความสามารถ โดยนำมาจากคะแนนมาตรฐาน 9 (Stanine System) ดังนี้ ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ในระดับคะแนนมาตรฐานมากกว่า 125 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดีเยี่ยม ระดับคะแนนมาตรฐาน 119 - 125 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 26.94 ระดับคะแนนมาตรฐาน 112 - 118 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดี คิดเป็นร้อยละ 20.09 ระดับคะแนนมาตรฐาน 104 - 111 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.81 ระดับคะแนนมาตรฐาน 97 - 103 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.60 ระดับคะแนนมาตรฐาน 90 - 96 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 7.76 ระดับคะแนนมาตรฐาน 83 - 89 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 7.85 ระดับคะแนนมาตรฐาน 77 - 82 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 5.94 ระดับคะแนนมาตรฐานน้อยกว่า 77 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำมากที่สุด

คำสำคัญ : แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะในศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

This research aimed to analyze related factors and indicators; to develop a 21st century science process skills test for elementary school students; and to determine the local norms based on the test. The population was all 704,697 elementary school students studying in 2017 academic year from both public and private elementary schools in Thailand. The sample group which was randomized through a multi-stage sampling technique contained 2,190 Grade 6 students. The tools used in the study were a 30-item situational science process skills test with a combination of complex multiple

choices and subjective questions. The data analysis and statistics used were confirmatory factor analysis and norms.

The research exposed that the factors and indicators analysis of the 30-item test was classified into 2 elements. The first part was the factor of the basic learning process while the second one was the factor of the advanced thinking process. The basic learning process consisted of 8 indicators: observing, measuring, computing, classifying, explaining space/space and space/time relationships, organizing and communicating data, and predicting and inferring data. For the advanced thinking process, there were 5 indicators including formulating hypothesis, defining operational definitions, controlling variables, experimenting, and interpreting and drawing conclusions. Both elements had the factor weight defined as the standard scores (β) varied between 0.451 and 0.871 and the statistic significance was at 0.01; the prediction coefficient (R^2) was in between 0.203 and 0.759; the goodness of fit statistics were as follows: $\chi^2 = 78.160$, $df = 61$, $p\text{-value} = 0.0685$, $\chi^2 / df = 1.281$, $RMSEA = 0.041$, $CFI = 0.988$, and $SRMR = 0.031$ which drew a conclusion that the elements of the 21st century science process skills test for elementary school students was consistent with the empirical data.

Regarding the quality of the created 30-question science process skills test, the statistics showed that P was 0.300-0.830, r was 0.200-0.890 and validity was 0.938.

The norms of the 21st century science process skills test for elementary school students followed the Stanine Score of which the standard scores were divided into 9 ranges with each specific skill interpretation. If the standard score was greater than 125, it showed students' excellent science process skills level. The score range of 119-125 showed the students' very good science process skills level which equaled 26.94 percent of the samples. The standard score range of 112-118 showed that students' skills were good which equaled 20.09 percent of the sample group. The standard score range of 104-111 showed that the students had a higher than moderate level of science process skills which equaled 18.81 percent of the samples. The standard score range of 97-103 indicated a moderate level which equaled 12.60 percent. The standard score range of 90-96 showed their lower than moderate level of science process skills and that of this group equaled 7.76 percent. The score range of 83-89 indicated that students had a low science process skills level and that of this group equaled 7.85 percent. The standard score range of 77-82 pointed that the students had very low science process skills and equaled 5.94 percent of the samples. And lastly, the group with less than 77 standard score showed that the students performed the lowest science process skills.

Keywords : Science Process Skills Test, 21st Century Skills

บทนำ

ผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนทุกระดับการศึกษาในวิชาพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิชาวิทยาศาสตร์ที่ผ่านมา มีผลการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 50 จากผลการประเมินของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อาทิเช่น โครงการประเมินผลนักเรียนระดับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment) หรือ PISA ผลการประเมินของสมาคมนานาชาติเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา หรือ IEA (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement) ในโครงการ TIMSS ซึ่งเป็นโครงการวิจัยและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในระดับนานาชาติ หรือแม้แต่การวัดและประเมินผลโดยสถาบันทดสอบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เช่น NT, O-NET, A-NET, B-NET เป็นต้น ผลการประเมินดังกล่าวสะท้อนคุณภาพของนักเรียนไทยที่มีแนวโน้มต่ำลงในทุกด้าน (เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) และในทุกปี จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยไม่ค่อยได้รับการพัฒนา ทั้ง ๆ ที่มีการระดมทุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นอย่างมาก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็ยังไม่สูงขึ้น ทั้ง ๆ ที่หลายหน่วยงานการศึกษาพยายามเน้นการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่ใช้ทักษะในการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่การพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยซึ่งเกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่าง ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาวิธีการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้และมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพที่ตรวจสอบได้ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (knowledge

based society) ดังนั้น ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์อย่างมีกระบวนการ เพื่อให้มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้โดยใช้กระบวนการในการสืบเสาะหาความรู้ และการแก้ปัญหาที่หลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 92)

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้รู้ขั้นตอนการคิด การค้นคว้า สังเกต ทดลองและสรุปผล (แรมสมร อยู่สถาพร, 2551, น.61) เพื่อให้มีทักษะพื้นฐาน 13 ทักษะ แก่ผู้เรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546) ได้แก่ ทักษะขั้นพื้นฐาน 8 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการสังเกต (Observing) ทักษะการวัด (Measuring) ทักษะการคำนวณ (Using Numbers) ทักษะการจำแนกประเภท (Classifying) ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปสและสเปกกับเวลา (Space/Space Relationship and Space/Time Relationship) ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล (Communication) ทักษะการพยากรณ์ (Predicting) ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล (Inferring) และทักษะขั้นสูงหรือทักษะขั้นผสม 5 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการตั้งสมมติฐาน (Formulating Hypothesis) ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Defining Operationally) ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร (Controlling Variables) ทักษะการทดลอง (Experimenting) และทักษะการตีความและการลงข้อสรุป (Interpreting data) ซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ หรือเป็นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนควรมีไว้ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมที่เรียกเป็นชื่อย่อว่า 3R และ 8C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 3R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน (Writing) และการคำนวณ (Arithmetic) ส่วน 8C ประกอบด้วย 1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) 2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & innovation) 3. ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding)

4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork & leadership)
5. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information & media literacy)
6. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT literacy) และ 7. ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career & learning skills)
8. ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม และจริยธรรม (Compassion) การบริหารจัดการด้านการศึกษารูปแบบใหม่ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานและขั้นสูง หรือบูรณาการควบคู่กับการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ควบคู่ไปกับ 3R x 8C จึงจะสามารถพัฒนาวิทยาศาสตร์ไปสู่เป้าหมายได้ ในการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งที่ครูมักตระหนักถึง คือ การทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุดเท่าที่หลักสูตรจะกำหนดให้ จึงพยายามสอนตามแนวการสอนที่มีอยู่ในคู่มือครู การจัดการเรียนการสอนจึงมักเป็นการพูดของครูฝ่ายเดียวมากกว่าให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในการคิดอย่างมีเหตุผลและค้นคว้าด้วยตนเอง การที่ครูเน้นเรื่องปริมาณความรู้ทำให้ละเลยถึงความสนใจของผู้เรียนจึงทำให้การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร (ทิพวรรณ ไกรนรา, 2550, น. 3)

การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบการศึกษาที่สำคัญเพราะในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุพฤติกรรมตามเป้าหมายได้อย่างตรงจุดประสงค์ต้องอาศัยผลจากการวัดและประเมินเป็นรากฐานข้อมูลในการกำกับแนวทางการพัฒนาให้มุ่งตรงเป้าหมายได้ตรงจุดเสมอ (สมบัติ จิตพงษ์, 2545, น. 6)
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต้องยึดหลักการสำคัญคือ การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินเพื่อตัดสินระดับผลการเรียนที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียน ตามตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการที่ว่า มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ซึ่งเป็นเป้าหมายของหลักสูตร และเป็นเป้าหมายหลักของการ

วัดประเมินผลการเรียนรู้ทุกระดับชั้นเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 28) โดยมากครูผู้สอนจะนิยมวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความจำโดยใช้แบบทดสอบที่มีตัวเลือกกำหนดให้ตอบ ซึ่งสะดวกทั้งวิธีตรวจให้คะแนนและการนำไปวิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบ แต่วิธีการดังกล่าวไม่สามารถทำให้ทราบถึงพัฒนาการที่แท้จริงเกี่ยวกับวิธีการแสวงหาความรู้ของนักเรียนและทักษะพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่จำเป็น จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ตกต่ำ (ชาญวิทย์ จรัสสุทธิอิสร์, 2545, น. 3) จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงพัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่มีการตรวจให้คะแนนที่มีค่ามากกว่า 1 ค่า เพื่อให้ได้แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนให้รู้จักวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในทุกสังกัดทั้งของรัฐบาลและเอกชนในปีการศึกษา 2560 จำนวน 704,697 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ในปีการศึกษา 2560 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน

ทั่วทุกภาคของประเทศ จำนวน 2,190 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มีลักษณะเป็นเชิงสถานการณ์ ที่มีคำถามเป็นแบบเลือกตอบเชิงซ้อนและเขียนตอบ มีการตรวจให้ค่าคะแนนมากกว่า 1 ค่า แบบวัดมีจำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 70 คะแนน มีจำนวนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ 13 ทักษะที่ใช้ ดังนี้ 1. ทักษะการสังเกต (Observing) จำนวน 2 ข้อ 2. ทักษะการวัด (Measuring) จำนวน 2 ข้อ 3. ทักษะการคำนวณ (Using Number) จำนวน 2 ข้อ 4. ทักษะการจำแนกประเภท (Classifying) จำนวน 2 ข้อ 5. ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับสเปซ และ สเปซกับเวลา (Space/Space Relationship and Space/Time Relationship) จำนวน 3 ข้อ 6. การจัดทำและสื่อความหมายข้อมูล จำนวน 2 ข้อ 7. ทักษะการพยากรณ์ (Predicting) จำนวน 2 ข้อ 8. ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล (Inferring) จำนวน 3 ข้อ 9. ทักษะการตั้งสมมติฐาน (Formulating Hypothesis) จำนวน 2 ข้อ 10. ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Defining Operationally) จำนวน 2 ข้อ 11. ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร (Controlling Variables) จำนวน 3 ข้อ 12. ทักษะการทดลอง (Experimenting) จำนวน 2 ข้อ 13. ทักษะการตีความและลงข้อสรุป (Interpreting data) จำนวน 3 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553, หน้า 12) และโปรแกรมสถิติวิเคราะห์ LISREL (สุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนี กุล ภิญญานันท์, 2554, หน้า 93)

ผลการวิจัย

การพัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงผลตามตาราง ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวน 2 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นฐานกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดขั้นสูง สำหรับองค์ประกอบพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้ มีจำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การสังเกต การวัด การใช้ตัวเลข การจำแนกประเภท การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปซกับสเปซและสเปซกับเวลา การจัดทำและสื่อความหมายข้อมูล การพยากรณ์ การลงความเห็นจากข้อมูล และองค์ประกอบกระบวนการคิดขั้นสูง มีจำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การตั้งสมมติฐาน การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ การควบคุมตัวแปร การทดลอง และการตีความและลงข้อสรุป มีจำนวนแบบวัดทั้งหมด 30 ข้อ ทั้ง 2 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าระหว่าง 0.451 ถึง 0.871 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) มีค่าระหว่าง 0.203 ถึง 0.759 โดยมีค่าดัชนีวัดความกลมกลืนดังนี้ $\chi^2 = 78.160$, $df = 61$, $p - value = 0.0685$, $\chi^2/df = 1.281$, $RMSEA = 0.041$, $CFI = 0.988$, และ $SRMR = 0.031$ สรุปได้ว่า องค์ประกอบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

องค์ประกอบ	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				
	b	β	SE	t	R^2
องค์ประกอบพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้					
1. การสังเกต	1.000	0.761	0.035	21.680	0.579**

องค์ประกอบ	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ				
	b	β	SE	t	R ²
2. การวัด	0.632	0.572	0.055	10.493	0.327**
3. การคำนวณ	0.695	0.791	0.032	25.059	0.626**
4. การจำแนก	1.278	0.845	0.025	33.768	0.714**
5. การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับวัตถุ	0.843	0.775	0.034	23.140	0.601**
6. การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล	0.829	0.730	0.039	18.859	0.533**
7. การพยากรณ์	1.099	0.871	0.021	40.637	0.759**
8. การลงความเห็นจากข้อมูล	0.826	0.815	0.029	28.538	0.665**
องค์ประกอบกระบวนการคิดขั้นสูง					
9. การตั้งสมมติฐาน	1.000	0.451	0.065	6.966	0.203**
10. การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ	1.407	0.746	0.037	19.977	0.557**
11. การควบคุมตัวแปร	2.003	0.853	0.025	34.012	0.727**
12. การทดลอง	1.092	0.673	0.045	14.856	0.453**
13. การตีความและลงข้อสรุป	1.183	0.710	0.041	17.162	0.504**
Chi-Square Test = 78.160, df = 61, P-value = 0.0685, RMSEA = 0.041, CFI = 0.988					
SRMR = 0.031					

2. ผลการตรวจสอบหาคุณภาพของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ที่สร้างขึ้น พบว่า แบบวัดจำนวน 30 ข้อ มีค่า P อยู่ระหว่าง 0.300 – 0.830 ค่า r อยู่ระหว่าง 0.200 - 0.890 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.938 แสดงว่า แบบวัดมีความยากง่ายพอเหมาะและจำแนกความสามารถทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาได้อย่างดีมาก

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบคุณภาพรายข้อของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

	<i>p</i>	<i>r</i>
i1	0.610	0.416
i2	0.625	0.434

	<i>p</i>	<i>r</i>
i3	0.455	0.200
i4	0.575	0.294
i5	0.663	0.544
i6	0.300	0.303
i7	0.700	0.565
i8	0.675	0.443
i9	0.365	0.484
i10	0.550	0.228
i11	0.830	0.764
i12	0.730	0.890
i13	0.765	0.722
i14	0.703	0.440
i15	0.420	0.499

	<i>p</i>	<i>r</i>
i16	0.370	0.338
i17	0.770	0.681
i18	0.763	0.772
i19	0.830	0.679
i20	0.545	0.538
i21	0.755	0.829
i22	0.365	0.322
i23	0.770	0.804
i24	0.630	0.409
i25	0.795	0.718
i26	0.680	0.734
i27	0.740	0.788
i28	0.760	0.738
i29	0.800	0.765
i30	0.568	0.731
$R_{xx} = 0.938$		

3. ผลการหาเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า การแปลความหมายของเกณฑ์ปกติคะแนนมาตรฐาน standardized score

ตารางที่ 3 ผลการหาเกณฑ์ปกติของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

คะแนน ($\bar{X}$)	ความถี่ (f)	cf	$cf - \frac{1}{2}f$	PR	Z	$Y_{pra} = 14.56Z + 100$	stanine	adjust
60	21	2190	2179.5	99.5	1.72	125	8.44	8
59	28	2169	2155	98.4	1.66	124	8.32	8
58	78	2141	2102	96.0	1.59	123	8.18	8
57	128	2063	1999	91.3	1.52	122	8.04	8
56	88	1935	1891	86.3	1.45	121	7.9	8
55	129	1847	1782.5	81.4	1.38	120	7.76	8
54	118	1718	1659	75.8	1.31	119	7.62	8

norms) ของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้งฉบับ แบ่งเป็น 9 ระดับความสามารถ โดยนำมาจากคะแนนมาตรฐาน 9 (Stanine System) ดังนี้ ถ้านักเรียนทำคะแนนได้ในระดับคะแนนมาตรฐานมากกว่า 125 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดีเยี่ยม, ระดับคะแนนมาตรฐาน 119 – 125 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 26.94, ระดับคะแนนมาตรฐาน 112 – 118 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดี คิดเป็นร้อยละ 20.09, ระดับคะแนนมาตรฐาน 104 – 111 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 18.81, ระดับคะแนนมาตรฐาน 97 – 103 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.60 ระดับคะแนนมาตรฐาน 90 – 96 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 7.76, ระดับคะแนนมาตรฐาน 83 – 89 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำ คิดเป็นร้อยละ 7.85, ระดับคะแนนมาตรฐาน 77 – 82 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำมาก คิดเป็นร้อยละ 5.94, ระดับคะแนนมาตรฐานน้อยกว่า 77 แสดงว่านักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำมากที่สุด

คะแนน ($\bar{X}$)	ความถี่ (f)	cf	$cf - \frac{1}{2}f$	PR	Z	$Y_{\text{pra}} = 14.56Z + 100$	stanine	adjust
53	96	1600	1552	70.9	1.24	118	7.48	7
52	114	1504	1447	66.1	1.17	117	7.34	7
51	60	1390	1360	62.1	1.11	116	7.22	7
50	17	1330	1321.5	60.3	1.04	115	7.08	7
49	64	1313	1281	58.5	0.97	114	6.94	7
48	39	1249	1229.5	56.1	0.90	113	6.8	7
47	50	1210	1185	54.1	0.83	112	6.66	7
46	38	1160	1141	52.1	0.76	111	6.52	6
45	29	1122	1107.5	50.6	0.69	110	6.38	6
44	32	1093	1077	49.6	0.63	109	6.26	6
43	69	1061	1026.5	46.9	0.56	108	6.12	6
42	59	992	962.5	43.9	0.49	107	5.98	6
41	48	933	909	41.5	0.42	106	5.84	6
40	49	885	860.5	39.3	0.35	105	5.7	6
39	88	836	792	36.2	0.28	104	5.56	6
38	62	748	717	32.7	0.21	103	5.42	5
37	65	686	653.5	29.8	0.14	102	5.28	5
36	52	621	595	27.2	0.07	101	5.14	5
35	18	569	560	25.6	0.01	100	5.02	5
34	35	551	533.5	24.4	-0.06	99	4.88	5
33	26	516	503	23.0	-0.13	98	4.74	5
32	18	490	481	22.0	-0.20	97	4.6	5
31	19	472	462.5	21.1	-0.27	96	4.46	4
30	21	453	442.5	20.2	-0.34	95	4.32	4
29	33	432	415.5	19.0	-0.41	94	4.18	4
28	16	399	391	17.9	-0.47	93	4.06	4
27	17	383	374.5	17.1	-0.54	92	3.92	4
26	42	366	345	15.8	-0.61	91	3.78	4
25	22	324	313	14.3	-0.68	90	3.64	4
24	18	302	293	13.4	-0.75	89	3.5	3
23	23	284	272.5	12.4	-0.82	88	3.36	3

คะแนน ($\bar{X}$)	ความถี่ (f)	cf	$cf - \frac{1}{2}f$	PR	Z	$Y_{\text{pra}} = 14.56Z + 100$	stanine	adjust
22	34	261	244	11.1	-0.89	87	3.22	3
21	32	227	211	9.6	-0.95	86	3.1	3
20	20	195	185	8.4	-1.02	85	2.96	3
19	28	175	161	7.3	-1.09	84	2.81	3
18	17	147	138.5	6.3	-1.16	83	2.68	3
17	23	130	118.5	5.4	-1.23	82	2.54	2
16	24	107	95	4.3	-1.30	81	2.4	2
15	22	83	72	3.3	-1.37	80	2.26	2
14	23	61	49.5	2.3	-1.44	79	2.12	2
13	18	38	29	1.3	-1.50	78	2	2
12	20	20	10	0.5	-1.57	77	1.86	2

($\bar{X}$) = 34.90, SD = 14.56

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยการพัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยขออธิบายผลการวิจัย 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ พื้นฐานกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, น.229-230) ที่มีการกำหนดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไว้ 13 ทักษะ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับลัดดาพร จุฬะมะตัง (2555, น.251) ที่ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 โดย

ศึกษาเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทำให้ได้ตัวบ่งชี้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้ง 13 องค์ประกอบ 64 ตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และน้อยที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน

2. การพัฒนาและหาคุณภาพของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดโดยบูรณาการตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้ากับทักษะในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบ 3R 4c ดังนี้ 3R ได้แก่ การอ่าน (Reading), การเขียน (Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) ส่วน

4C ประกอบด้วย 1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) 2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & Innovation) 3. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information & Media Literacy) และ 4. ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Skills) ทั้งนี้ การที่สังเคราะห์ทักษะในศตวรรษที่ 21 8C มาเพียง 4C เป็นเพราะว่าแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ไม่สามารถสร้างแบบวัดครอบคลุมทักษะอื่น ๆ ได้อีก เช่น ทักษะความเข้าใจในความแตกต่างของวัฒนธรรมและ กระบวนการคิดข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural understanding) ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะความเป็นผู้นำ (Collaboration teamwork and leadership) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และรู้เท่าทัน เทคโนโลยี (Computing and IT literacy) หรือทักษะ ความมีเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีระเบียบ วินัย (Compassion) เนื่องจากจำกัดด้วยการตรวจสอบใน รูปแบบของแบบวัด หลังจากนั้นจึงนำปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นพบว่า แบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.30 – 1.00 โดย แบบวัดที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ คือตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึง เลือกข้อที่ผ่านเกณฑ์ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปจำนวน 30 ข้อ มาเป็นแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ใน ศตวรรษที่ 21 ดังที่ไพศาล วรคำ (2554, น.254 -258) ได้ กล่าวไว้ว่า ถ้าใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ใช้ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป หากต่ำกว่านี้ถือว่าใช้ไม่ได้ ซึ่ง แสดงให้เห็นว่าแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีคุณภาพเป็นไป ตามเกณฑ์และสูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้เป็นเพราะการสร้างแบบ วัดได้ดำเนินการตามขั้นตอนของหลักการสร้างแบบวัด และมีความชัดเจน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ซึ่งแต่ละท่านล้วนเป็นผู้มี ประสบการณ์และมีความรอบรู้ในเนื้อหาและการสร้าง

เครื่องมือและหลักสูตรได้เป็นอย่างดี จึงทำให้แบบวัดที่มี คุณภาพการตรวจแบบวัดแต่ละข้อจะให้คะแนนมีค่า มากกว่า 1 โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจาก การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานองค์การ บริหารส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนเอกชนได้จำนวนโรงเรียน ทั้งหมด 60 โรงเรียนจากทั่วประเทศ มีการจัดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 45 คนเป็น กลุ่มทดลองใช้ (Try Out) ทำแบบวัดทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์จำนวน 30 ข้อ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ในการทำข้อสอบ ความชัดเจนของภาษา และเวลาที่ใช้ ในการสอบ พบว่าแบบวัดทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์จำนวน 30 ข้อ นักเรียนใช้เวลาทำ 1.30 ชั่วโมง และแบบวัดข้อที่ 1 มีการแก้ไขภาพ เนื่องจาก นักเรียนตีความหมายของภาพแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยเพิ่ม ลูกศรและคำว่า “กระดาดแข็ง” ลงไปในแก้วที่ 2 แล้วจึง นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try Out) ครั้งที่สองกับนักเรียน กลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 164 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ ตรวจสอบองค์ประกอบ ของแบบวัดและตรวจสอบยืนยันจำนวนองค์ประกอบของ ทักษะทางกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และทักษะที่ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พบว่า แบบวัดมีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบเหมาะสมที่จะใช้เป็นแบบเทียบคะแนน การสอบของนักเรียนที่ทำแบบวัดได้ และมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว จึงทำให้แบบวัดทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความเที่ยงสูง ผลการตรวจ สอบคุณภาพรายข้อของแบบวัดทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาที่สร้างขึ้นมีการตรวจให้คะแนนมีค่ามากกว่า 1 แบบวัดมีจำนวน 30 ข้อ มีค่า p อยู่ระหว่าง 0.300 – 0.830 ค่า r อยู่ระหว่าง 0.200 - 0.890 และมีค่าความ เที่ยงเท่ากับ 0.938 ซึ่งความเที่ยงของแบบวัดทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้

แบบวัดมีความยากง่ายพอเหมาะ ซึ่งตรงกับค่ากล่าวของ เยาวดี วิบูลย์ศรี ที่กล่าวว่า “แบบทดสอบที่มีค่าความ ยากง่ายพอเหมาะ จะทำให้ค่าความเชื่อมั่นสูง” (เยาวดี วิบูลย์ศรี, 2528, น.52) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี เหล่ารอด (2554, น.4) ที่ศึกษาวิจัยการพัฒนา ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้คำถามควบคู่กับการ จัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และมีการ วัดและประเมินผลด้วยแบบทดสอบแบบเลือกตอบและ ข้อสอบแบบเขียนตอบแบบสถานการณ์ พบว่าแบบวัด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความเชื่อมั่น 0.87 ทดสอบหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้จากผู้สอน แล้วนำผลการประเมินเทียบกับเกณฑ์การตัดสินของ กระทรวงศึกษาธิการอยู่ในระดับดีมาก อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของสุลักษณ์ หินทอง (2555, น.102) ซึ่งศึกษาการสร้าง แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยทำเป็นแบบทดสอบความเรียง จำนวน 13 ข้อใช้เวลาในการทำแบบวัด 120 นาที พบว่า การ หาคุณภาพของแบบวัดทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ทั้ง 13 ทักษะ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ค่าความยาก ตั้งแต่ 0.38 – 0.62 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22 – 0.56 ความเชื่อมั่นของ แบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ซึ่งสอดคล้องกับ กิลเลน (Gillen, 1991) สรุปว่าแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน (BAPS) และแบบทดสอบวัด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (SPA) ทำให้นักเรียน มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้น

3. การพัฒนาเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21สำหรับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติ เพื่อแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากการใช้แบบวัด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 จะทำให้ ทราบระดับความสามารถของผู้ถูกทดสอบแต่ละคนได้

ทันที โดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับคะแนนของคนอื่น ๆ ที่ สอบพร้อมกัน ทั้งนี้การแปลความหมายของคะแนนสอบ จะใช้การอ้างอิงจากเกณฑ์ปกติที่สร้างไว้แล้ว (สมนึก ภัททิยธนี, 2553, น.269) ซึ่งผลการหาเกณฑ์ปกติของ แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาครั้งนี้ใช้เกณฑ์ ปกติสเตโน (Stanines Norms) (ระพินทร์ โพธิ์ศรี, 2556, น.45) พบว่า การแปลความหมายของเกณฑ์ปกติ คะแนนมาตรฐาน (standardized score norms) ของ แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้งฉบับครั้งนี้ แบ่งเป็น 8 ระดับความสามารถ โดยนำมาจากคะแนน มาตรฐาน 9 (Stanine System) ซึ่งเกณฑ์ปกติของแบบ วัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จำนวน 30 ข้อ ในรูปคะแนนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 77 -125 คะแนน เป็น เกณฑ์ปกติอยู่ในระดับ 2 – 8 หรืออยู่ในระดับต่ำมากเท่ากับ 5.94 % และค่าคะแนนระดับดีมาก เท่ากับ 26.94 % หาก รวมนักเรียนที่มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ใน ศตวรรษที่ 21 ในกลุ่มดีและดีมาก รวมกัน จะคิดเป็น 47.03 % แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับดีมาก เกณฑ์ ปกตินี้ได้มาจากการนำผลสอบของนักเรียนหลายโรงเรียน มาสร้าง จึงทำให้ได้ช่วงคะแนนมาตรฐานต่างกัน ซึ่งอาจ เป็นเพราะนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันมาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุลักษณ์ หินทอง (2555, น.105) ซึ่งศึกษาการสร้างเกณฑ์ปกติ พบว่า มีเกณฑ์ปกติ ทั้งฉบับอยู่ในช่วง T17 ถึง T67 ระดับความสามารถของ นักเรียนด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ใน ระดับควรได้รับการพัฒนาถึงระดับดีมาก ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.29 นอกจากนั้นยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของทองไพร เปรมปรี (2555, น.127) ที่ได้ศึกษาสร้างแบบวัดทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์วิชาโลก ดาราศาสตร์และอวกาศ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า เกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T20 – T78 แปลผลได้ว่านักเรียนมีความสามารถทาง ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับต่ำมากถึง

ระดับต่ำมากถึงสูงมาก ซึ่งส่วนใหญ่ นักเรียนจะมีความสามารถทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 30

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาไปใช้ ควรพิจารณาค่าชี้แจงของการทำแบบวัด เนื่องจากแบบวัดนี้เป็นคำถามอิงสถานการณ์ที่มีการตอบทั้งแบบเลือกตอบเชิงซ้อนและเขียนตอบ ซึ่งผู้ดำเนินการทดสอบควรอธิบายขั้นตอนของการทำแบบวัดให้ผู้ทำแบบวัดได้เข้าใจอย่างชัดเจน

2. เกณฑ์ปกติที่ผู้วิจัยได้พัฒนาสามารถนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) เท่านั้น ซึ่งการพัฒนาเกณฑ์ปกตินี้อยู่บนพื้นฐานของการประเมินแบบอิงกลุ่ม (norm reference) นั่นคือใช้ในการเปรียบเทียบภายในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ไม่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนช่วงชั้นอื่น ๆ เนื่องจากนักเรียนช่วงชั้นอื่นอาจจะมีเกณฑ์ปกติที่แตกต่างกันได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาเกณฑ์ปกติของแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของช่วงชั้นอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำเครื่องมือนี้ไปใช้ประเมินนักเรียนได้อย่างครอบคลุม

2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าพัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเปรียบเทียบจำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียนเพื่อวิเคราะห์หาความลำเอียงของแบบวัด

3. ควรมีการศึกษาและพัฒนาเกณฑ์คะแนนจุดตัด (cut score) ซึ่งเป็นการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ควบคู่กับการสร้างเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นการประเมินผลแบบอิงกลุ่ม โดยจะทำให้ได้ สารสนเทศเชิงเปรียบเทียบและทำให้การ

ประเมินผลในภาพรวมมีความตรง (validity) มากยิ่งขึ้น

4. ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียนในทุก ๆ สังกัดที่ส่งเสริมการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21

5. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21

6. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้แบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จำแนกตามขนาดโรงเรียนและจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดในระดับชั้นประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาญวิทย์ จรัสสุทธิอิสร์. (2545). *การพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นบูรณาการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ทิพย์วรรณ ไกรนรา. (2550). *ชุดฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นผสม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นผสม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุปผา จุลพันธ์. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2536). *เกณฑ์ปกติและการเทียบคะแนน*. อุดรดิตถ์ : สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.
- แรมสมร อยู่สภาพร. (2551). *เทคนิคและวิธีสอนในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2544). *การสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นทักษะกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *ทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน (2546). *คู่มือวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2555). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กทม: ประสานการพิมพ์.
- สุกัญญา ทองนาค. (2555). *การพัฒนาแบบทดสอบสมรรถนะนักศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครูแบบพหุมิติที่มีการตรวจให้คะแนนแบบพหุภาค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุตารัตน์ วิไลวรรณ. (2551). *การศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีการคิดต่างกัน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเจ้าพระยา สังกัด กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิกุล ภิญโญ ภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคง.
- อัญชลี เหล่ารอด. (2554). *ผลการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้คำถามควบคู่กับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Abruscato, J. (2000). *Teaching Children Science*. Massachusetts: Allyn & Bacon.
- Kiopfer, Leopold E. (1974). *Evaluation of Learning in Science*. In Handbook on Formative Evaluation of Student Learning.

การพัฒนาแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

THE DEVELOPMENT OF INTERACTIVE LEARNING FOR ART STUDENTS BY USING THE ART OF WORLD CAFÉ' CONVERSATION PROCESS TO BUILD UP SYMBOLIC VALUE IN CREATIVE ART AND COMMUNITY

มรกต เกษเกล้า*

Morakot Ketkloao*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจโรจน์ แก้วอุไร

Assistant Professor Rujaroad Keawurai, Ph.D.

ศาสตราจารย์ ดร. จิรวัดน์ พิระสันต์

Professor Jirawat Pirasant, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิรัตน์ คำศรีจันทร์

Assistant Professor Wirat Kamsrijan, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิง ปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะ โดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิธีการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน และ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อผลงานศิลปะของนักศึกษา 4) เพื่อรับรองรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาควิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรมและประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา Creative Drawing และทำงานศิลปะกับพื้นที่ชุมชน จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

* Student in Doctor of Philosophy (Educational Technology and Communications) , Naresuan University

สร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน คือ สนทรีสนทนา ประกอบ สื่อ ภาพถ่าย วิดีโอ ภาพร่าง และข้อความจากการบันทึกระหว่างการสนทนา แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน และสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของนักศึกษา แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคนในชุมชน แบบรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ(ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา)และเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน การดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนา เพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนา ขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ การตีโจทย์ทำงานความคิดของตนเอง และการสร้างปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความคิดของผู้อื่น และมีผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษา และ สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลการทดลอง ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนา ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ สร้างแบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน และศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อผลงานศิลปะของนักศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept Interview) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อวิธีการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 /0.196 และ 3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชน พบว่ารูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและคนในชุมชนผ่านผลงานศิลปะ สร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ที่สัมผัสได้ 4. ผลการรับรองรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พบว่า แบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสนทรีสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการสร้างประสบการณ์ขององค์ความรู้ร่วมกันได้

คำสำคัญ : สนทรีสนทนา,คุณค่าเชิงสัญลักษณ์,ศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

ABSTRACT

This research aims to study 1. to create a model of The Development of Interactive Learning for art students by using the Art of World Cafe' conversation process to build up Symbolic Value in

creative Art and community 2. To study the opinions of students towards teaching methods. An Interactive Learning for art students by using the Art of World Cafe' conversation process to build Symbolic Value in creative Art and community and 3. to study the opinions of people in the community on the student's artwork 4. to Certified learning model developed Sample groups include 3 years students, Department of Printmaking Painting and sculpture Faculty of Fine Arts Chiang Mai University Who enrolled in Creative Drawing and working in art and community areas for 20 people. Tools used in research The main tool used in the Interactive Learning for art students by using the Art of World Cafe' conversation process to build Symbolic Value in creative Art and community, namely aesthetic, conversation, media, photos, videos, sketches and text from recordings during the conversation. Assessment form for students' opinions on interactive learning styles for art students by using the process of the Art of World Cafe' conversation process and creating symbolic values in creating contemporary art in the community. And in-depth interviews assessment form and observation of student participation interview form for opinions of people in the community. The certificate form of interactive learning for art students by using the process of the Art of World Cafe' conversation and creating symbolic values in creating contemporary art in the community. The quantitative data analysis (content accuracy) and qualitative Content analysis The results of the research were as follows: 1. Interactive learning styles for art students by using the process of aesthetic conversation and creating symbolic values in creating contemporary art in the community. The research is conducted in 4 steps as follows: Step 1 Study the research concepts and related theories. To create an interactive learning model for art students by using the Art of World Cafe' conversation to create symbolic values in creating contemporary art in the community. Step 2 Create an interactive learning model for art students using the Art of World Cafe' conversation. The conversation drive learning process to solve problems, to work their own ideas. And creating interaction with other people's ideas with other related dimensions. To create a satisfaction assessment form for students and create an expert evaluation form for an interactive learning style Analyze the data as a result of the experiment. Step 3 Implement the interactive learning model. The experiment using an interactive learning development model for art students by using the Art of World Cafe' conversation process. Step 4 Assessing, certifying an interactive learning model, create an evaluation form for 3 experts to certify an interactive learning model for art students by using the Art of World Cafe' conversation process to create symbolic values in creating contemporary art in the community. Study the opinions of students towards the interactive learning model for art students by using the aesthetic conversation process to create symbolic values in creating contemporary art in the community. And study the opinions of the people in the community on the artworks of the students. (In-depth interviews) The results of the students' opinions on the interactive learning method for art students by using the process of aesthetic conversation, the overall picture is at the highest level with an average value of 4.88 / 0.9 and 3. The results of the opinions

of the people in the community found that the interactive learning styles for art students by using the Art of World Cafe' conversation process to create symbolic values in creating contemporary art in community build relationships between students and people in the community through artworks. And create symbolic values that can be touched. 4. The certification results from 3 experts. It was found that the interactive learning model for art students by using the Art of World Cafe' conversation process and symbolic value of contemporary art in the community. The development can be appropriate to be able to learn in the form of knowledge sharing experience

Keywords : Art of World Café conversation ,symbolic value, contemporary art in community

บทนำ

กระบวนการเรียนรู้ทางศิลปะในสถาบันการศึกษา เป็นการฝึกฝนทักษะทางศิลปะและวิชาการเพื่อให้ผู้เรียน มีแนวทางในการคิดและสร้างสรรค์งานศิลปะแบบปัจเจก หรือหาอัตลักษณ์ส่วนตัวได้ กระบวนการเรียนการสอนที่ มุ่งพัฒนาผู้เรียนตามปรัชญาที่ต้องการสร้างคนทำงาน ศิลปะบนพื้นฐานของความงามและความรู้ซึ่งอาจจะเป็น จุดแข็งที่เห็นได้ชัดกับการพัฒนาการศึกษา วิชาการศิลปะ ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ดังแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะ ที่ 8 ที่กำหนดไว้ว่าจะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาที่หลากหลายมีคุณภาพสอดคล้องกับ ความต้องการของบุคคล ชุมชนและท้องถิ่นอย่างจริงจัง ดังนั้นระบบการศึกษาจึงถึงเวลาที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ โดยริ่ความคิดที่ฝังรากลึกเกี่ยวกับระบบ ที่เป็นอยู่นี้มาเป็นการตระหนักถึงศักยภาพและความ ต้องการของสังคม ต้องมีการสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ขึ้นมา ให้เป็นทางเลือก (Alternative Approach) เพราะการ ศึกษาไทยได้มาถึงทางตันจนก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ จำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา จำเป็นที่จะต้องก้าวไปให้พ้นปัญหาจากกระบวนทัศน์เดิม (Paradigm Shift) (Kuhn. 1962)

รูปแบบการเรียนการสอนศิลปะที่เป็นอยู่มีข้อจำกัด ของพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญและสัมพันธ์กับการสร้างสรรค์ ผลงานศิลปะการทำงานอยู่แต่ในสตูดิโอ รูปแบบการเรียน การสอนที่ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ออกไปเรียนรู้

ข้างนอก ทำให้ขาดความเชื่อมโยงกับสังคม ซึ่งการ เปลี่ยนแปลงบริบทของพื้นที่อาจทำให้นักศึกษาเกิดความ กระตือรือร้นและเกิดประเด็นทางความคิดสร้างสรรค์ ใหม่ๆ ได้ พื้นที่ทางศิลปะอย่างแกลลอรีและพิพิธภัณฑ มี วัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกันคือต้องการนำศิลปะสู่ชุมชน พยายามใช้กลวิธีในการเชิญชวนคนในชุมชนหันมาสนใจ เสพศิลปะ ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะการชมนิทรรศการ ศิลปะไม่ใช่วัฒนธรรมดั้งเดิมของคนไทย ชุมชนต้องการ ศิลปะ สังคมศิลปะ หรือ Art Society เกิดขึ้นแล้วแต่ยัง ขาดการปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ในการเรียนการสอนวิชา Creative Drawing เป็นวิชาที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ และ เป็นลักษณะปฏิบัติการเชิงทดลองเพื่อค้นหานิยามของการ วาดเส้นในบริบทใหม่ๆ การเรียนการสอนจะมีโจทย์ให้ นักศึกษาทดลอง และมีโจทย์ให้นักศึกษาทำงานในลักษณะ ของโครงการศิลปะเป็นกลุ่มในหัวข้อ เรื่อง Drawing & Site Specific หรือการค้นหานิยามของคำว่า Drawing ใน เชิงสร้างสรรค์กับพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ของชุมชน เป็น โครงการศิลปะที่นักศึกษาต้องเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มและทำงานที่ต้องเชื่อมโยงกับคนในชุมชน เพื่อ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัย การที่จะให้ให้เกิด ปฏิสัมพันธ์ร่วมกับพื้นที่ชุมชน ปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สำหรับโครงการประเภทนี้ก็คือ การทำความเข้าใจในเรื่อง ของพื้นที่ศิลปะ (Art Space) บทสนทนาระหว่างนักศึกษา ชุมชน และพื้นที่นั้น จึงเริ่มต้นด้วยบริบทของความต่าง รูปแบบของการสนทนาจึงมีความจำเป็นมากสำหรับการ

สนทนา ระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา ถึงประเด็นของการ
สร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกัน

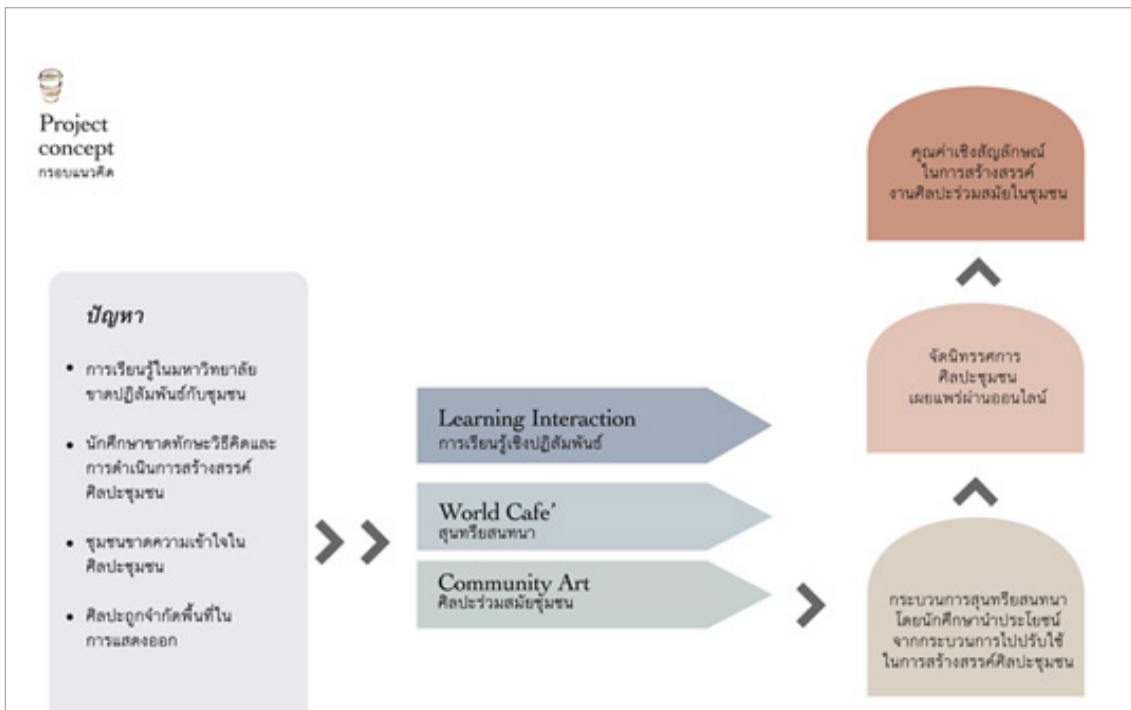
ความเป็นตัวตนของแต่ละคนเป็นปัญหาในการ
ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม David Bohm ได้เสนอวิธีการที่
เขาเรียกว่าdialogueซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์เชิงลึกแบบ
มนุษย์ สัมผัสมนุษย์โดยไม่มีการปิดกั้นด้วยมายาคติแห่ง
ตัวตนไม่มีการตัดสินผิดถูกและไม่มีการโต้แย้งหรือการ
กำหนดวาระการพูดคุยล่วงหน้าแต่การสนทนาเปิดโอกาส
ให้ทุกคนพูดอย่างอิสระมีความรู้สึก ผ่อนคลาย มีการฟัง
กันอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ “ความหมาย” ของแต่ละคนไหล
เข้าหากัน หลอมรวมเข้าหากัน(Shared meaning) และ
เกิดการยกระดับสู่คุณภาพใหม่ของการดำรงอยู่ การ
สนทนาเป็นกระบวนการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ในแนวนอน
(Non-hierarchical Communication) แบบมนุษย์สัมผัส
มนุษย์ โดยผู้ร่วมสนทนาร่วมมือกันทุกวิถีทางเพื่อเปิด
โอกาสให้ความแตกต่างหลากหลายในมิติของความคิด
ต่าง ๆ เกิดขึ้น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในยุโรป
และอเมริกานำวิธีแบบ Dialogue ไปใช้ในการเรียนการ
สอนเพื่อตักตักยภาพผู้เรียนให้เป็นที่ปรากฏและสามารถ
สร้างญาณวิทยา (intuition) ใหม่ที่เกิดขึ้นมากมาย ส่วน
องค์กรที่นำวิธีการแบบ Dialogueไปใช้ก็พบว่ามีการ
เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างชัดเจน คนในองค์กรเข้าใจกัน
และรักกันมากขึ้น ในขณะเดียวกันเมื่อแนวคิดและวิธี
การDialogueถูกนำกลับมาเผยแพร่ในประเทศไทยจึงถูก
ขนานนามใหม่หลายสำนวน เช่น “สุนทรียสนทนา” หาก
มองศิลปะด้วยทฤษฎีแบบ Dialectic (กระบวนการความ
สนทนา) ศิลปะก็ไม่สามารถศึกษาและอธิบายอย่างมีพลัง
ได้ด้วยทฤษฎีทางการสื่อสาร ไม่สามารถเป็นพื้นที่ปฏิบัติ
การเชิงการสื่อสารและไม่เป็นพื้นที่สำหรับการสร้างความ
หมายแต่พอมองด้วยทฤษฎี Semiotic ก็ทำให้สังคมและ
รวมถึงวงการศิลปะสามารถสร้างความเป็นจริงและเห็น
คุณค่าของศิลปะอีกมิติหนึ่งที่อธิบายได้ด้วยทฤษฎี
ทางการสื่อสารเมื่อมองในแง่ศิลปะในฐานะปฏิบัติการเชิง
พื้นที่สร้างความหมายและกระบวนการสื่อสารอย่างหนึ่งจึง
จัดว่าเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ของการสื่อสารและศิลปะ

ถึงแม้ว่าปัจจุบันสังคมโซเชียลมีเดียจะเป็นสื่อกลาง
ที่นักศึกษามีความสนใจและเป็นโลกของการสื่อสารโดย
ไม่ต้องมานั่งวงกาแฟร่วมกันก็สามารถแลกเปลี่ยนความคิด
กันได้แบบตรงไปตรงมา แต่การปฏิสัมพันธ์ของพื้นที่จริง
กับพื้นที่ทางโซเชียลมีเดีย ถ้าได้เดินเป็นทางคู่ขนานกัน ก็
จะเป็นประโยชน์มากขึ้นโดยเฉพาะการบันทึกข้อมูล ภาพ
เสียง จากวงเสวนา มาบนพื้นที่ออนไลน์ คนที่อยู่ต่างพื้นที่
ต่างเวลา ก็สามารถเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ด้วยได้ รวมทั้ง
ทั้งข้อความแลกเปลี่ยนไว้ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการขยาย
วงกว้างของกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบเชิง
ปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการ
สุนทรียสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการ
สร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนจึงเป็นการสร้างการ
เรียนรู้ที่มุ่งหวังให้เกิดมิติในการเรียนรู้ร่วมกัน ละลายความ
เป็นอัตตาด้วยกระบวนการคิด ฟังและแลกเปลี่ยนกันผ่าน
กระบวนการสุนทรียสนทนาและที่สามารถช่วยให้นักศึกษา
เรียนรู้ได้ตามกระบวนการและขั้นตอนของกระบวนการ
ของสุนทรียสนทนาทั้ง 3 ครั้ง ที่จัดให้มีรายละเอียดแตก
ต่างกันทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างซ้ำๆ ผ่านการ
สนทนา การรับรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้อื่น การ
ปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่และคนในชุมชน จนสามารถสร้างสรรค์
ผลงานร่วมกันบนพื้นที่สาธารณะอย่างชุมชนได้อีกรูปแบบหนึ่ง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากประเด็นปัญหาของงานวิจัยดังกล่าวมาแล้ว
ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่ากระบวนการเรียนรู้ที่สร้าง
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นหลักในการช่วยให้เกิดการ
เรียนรู้ร่วมกัน ทำงานเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันได้ ต้องอาศัย
หลักแนวคิดทฤษฎีทางการศึกษาเป็นตัวชี้แนะ และนำ
บางส่วนมาปรับใช้กับกระบวนการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์
ร่วมกับกระบวนการสุนทรียสนทนา โดยนักศึกษาสามารถ
นำประโยชน์จากกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะในชุมชน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อผลงานสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัยในชุมชนของนักศึกษา
4. เพื่อรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาและสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้และอธิบายถึงปรากฏการณ์เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์เชิงพื้นที่ของศิลปะร่วมสมัยในชุมชน เป็นรูปแบบการสร้างศิลปะร่วมสมัยในชุมชนโดยการถอดบทเรียนจากการเรียนรู้จากโครงการของนักศึกษา โดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเป็นตัวขับเคลื่อนความคิด และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะกับพื้นที่และจัดแสดงในชุมชนรวมทั้งเผยแพร่ทางสื่อออนไลน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาภาควิชาภาพพิมพ์จิตรกรรมและประติมากรรมชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียน

เรียนนิเวศน์สร้างสรรค์ (Creative Drawing) จำนวน 22 คน ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุมชน โดยทำงานเป็นกลุ่ม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คนในชุมชน ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุมชน จำนวน 3 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ศิลปิน 1 คน เจ้าของกิจการในชุมชน 1 คน และ นักวิชาการในชุมชน 1 คน

2. การสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ ผลงานศิลปะของนักศึกษาและของศิลปินที่ร่วมแสดงนิทรรศการในพื้นที่ชุมชนจะเป็นตัวกลางในการทำหน้าที่สื่อสารบางอย่างต่อผู้คนในชุมชนและทำให้เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการสัมผัสถึงผลงานศิลปะที่ไม่ค่อยได้ออกมาปรากฏบนพื้นที่สาธารณะ

3. รับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนา และสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

รูปแบบการเรียนรู้นี้ประเมินรับรองรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน มีขั้นตอนวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดการวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ การตีโจทย์ทำงานความคิดของตนเอง และการสร้างปฏิสัมพันธ์เชื่อมโยงกับความคิดของผู้อื่น และมีมติอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบประเมินความ

พึงพอใจสำหรับนักศึกษา และ สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลการทดลองโดยใช้รูปแบบ (tryout)

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการใช้รูปแบบ การเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนา กระบวนการเรียนรู้ชุมชน ร่วมแบ่งปันและสร้างความหมายระดับเชื่อมโยงและสร้างแรงบันดาลใจ การวางแผนเสริมสร้างศักยภาพเพื่อปฏิบัติการชุมชนกลุ่มก่อน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ สร้างแบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้และศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อผลงานศิลปะของนักศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. เครื่องมือหลักที่ใช้ในกระบวนการรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน คือ สุนทรียสนทนา ประกอบสื่อ

2. สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรคงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน และสัมภาษณ์

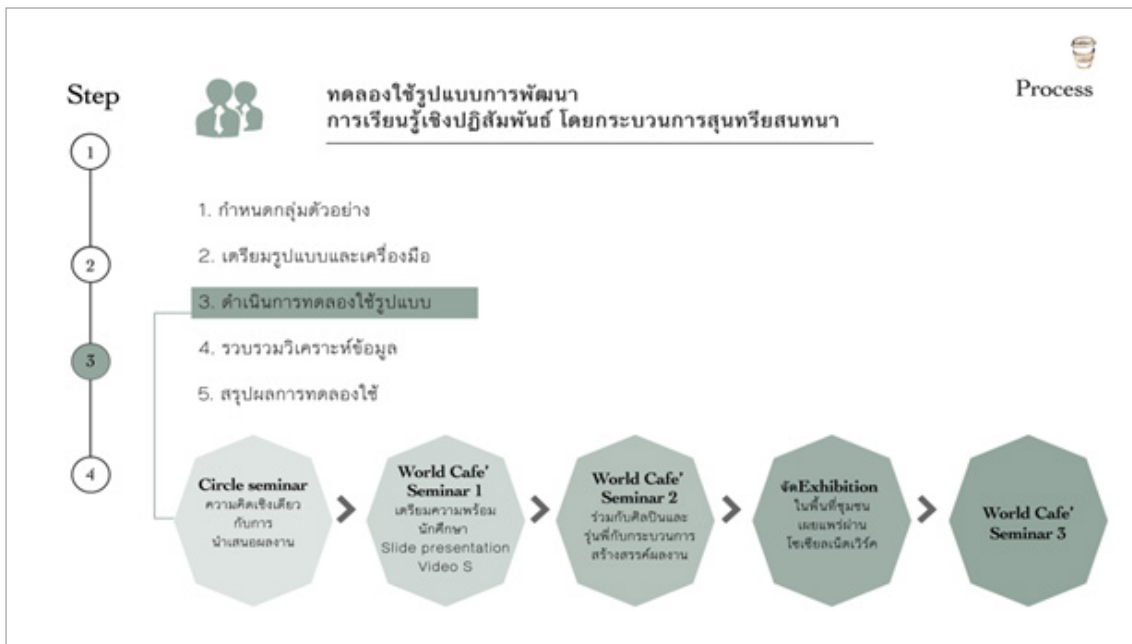
3. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์

ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน สร้างแบบ ประเมินและสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของนักศึกษา เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนนี้ ประเมิน ความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ นักศึกษาและคนในชุมชน (โดยการสุ่มตัวอย่าง) การปฏิบัติ การเก็บข้อมูล และการสื่อสารกับสาธารณะ การหา ความหมาย และสรุปบทเรียน

4. ประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสุนทรียสนทนา เพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ร่วมสมัยในชุมชน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD.)
3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของคนในชุมชน (สุ่มตัวอย่าง) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
4. วิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจากค่า IOC เพื่อรับรองรูปแบบ

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาเอกสารเพื่อสร้าง รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะ โดยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่า เชิง สัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน พบว่า ปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วย การสื่อสารสองทาง เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ และ

กระบวนการสุนทรียสนทนา หรือ World Café' เป็น กระบวนการสนทนาที่เรียบง่ายสามารถนำพาผู้คนมาอยู่ ในวงล้อมเดียวกัน เป็นการค้นพบสมมติฐานของการ ทำงานร่วมกันของกลุ่มคน ซึ่งเป็นที่นิยมในต่างประเทศทั้ง ยุโรปและอเมริกา สำหรับประเทศไทยนำสุนทรียสนทนา มาใช้ในรูปแบบของ สภากาแฟ และวงน้ำชา เป็นวง สนทนาที่แตกต่างตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มคน นำมาใช้

เป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาด้านสุขภาพจิตและปัญหาความแตกต่างทางความคิดของคนในองค์กร ซึ่งความแตกต่างกันของรูปแบบสุนทรียสนทนาของไทยและต่างประเทศนั้นต่างประเทศมักจะไม่มีการหวั่นหรือจุดมุ่งหมายที่ตายตัวของการสนทนา เน้นการสนทนาแลกเปลี่ยนและสร้างความรู้ใหม่ สามารถจัดสุนทรียสนทนาได้ทั้งในสภาพแวดล้อมจริงและออนไลน์ ส่วนในประเทศไทยจะมีการกำหนดหัวข้อ และด้วยหลักการของสุนทรียสนทนาที่สัมพันธ์กับปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงนำมาปรับใช้กับกับรูปแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาศิลปะ พร้อมกับศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานสร้างสรรค์ศิลปะในชุมชน โดยเฉพาะการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่

ผลการวิเคราะห์สร้างรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใชักระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน ตรวจสอบโครงสร้างเนื้อหาและรูปแบบสร้างแนวทางปฏิบัติ ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 7 คน พบว่า รูปแบบการเรียนรู้สามารถนำมาใช้ได้จริง โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้เน้นความสำคัญเรื่องความร่วมมือของนักศึกษากับคนในชุมชนด้วยการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกัน

ผลการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาศิลปะผ่านกระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน

ตารางที่ 1 ผลของความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด ในทุกเรื่อง

ประเด็นการประเมิน	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล
1. ระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ในกระบวนการสุนทรียสนทนาครั้งที่ 1 ร่วมกับศิลปินอาชีพและศิลปินรุ่นพี่			
1.1 การถ่ายทอดและแบ่งปันประสบการณ์ของศิลปินอาชีพและศิลปินรุ่นพี่ กับกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์งานของนักศึกษา	5.00	0.000	มากที่สุด
1.2 ความเหมาะสมของการจัดสถานที่ สภาพแวดล้อม และรูปแบบการจัดกระบวนการสนทนา	4.95	0.213	มากที่สุด
1.3 การดำเนินรายการให้ความน่าสนใจและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมของนักศึกษา	4.95	0.213	มากที่สุด
1.4 การเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ	4.91	0.294	มากที่สุด
1.5 กิจกรรมช่วยสร้างเสริมความรู้ ประสบการณ์ และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุมชนตามแนวทางของตน	4.91	0.294	มากที่สุด
รวม	4.94	0.183	มากที่สุด
2. ระดับความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ในกระบวนการสุนทรียสนทนาครั้งที่ 2 ร่วมกับกลุ่มเพื่อนนักศึกษา			
2.1 กิจกรรมสุนทรียสนทนาช่วยให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุมชน	4.86	0.468	มากที่สุด
2.2 กิจกรรมช่วยให้นักศึกษากล้าเสนอความคิดและแสดงออก	4.95	0.213	มากที่สุด
2.3 กิจกรรมช่วยสร้างทักษะในการสื่อสาร ถ่ายทอด และนำเสนองานศิลปะเชิงความคิด	4.95	0.213	มากที่สุด
2.4 ความสามารถร่วมกันพัฒนาแนวคิด สร้างสรรค์รูปแบบการทำงาน และวางแผนปฏิบัติการศิลปะร่วมกับชุมชน	4.95	0.213	มากที่สุด
รวม	4.93	0.233	มากที่สุด

ประเด็นการประเมิน	(X)	S.D.	แปลผล
3. ระดับความพึงพอใจต่อการกระบวนการเรียนรู้ในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนตลอดกระบวนการปฏิบัติการทางศิลปะชุมชน ‘จากวัดถึงวัด’			
3.1 กิจกรรมสุนทรียสนทนาช่วยให้นักศึกษามีทักษะการแสวงหาความรู้ทักษะการสื่อสารและดำเนินโครงการศิลปะร่วมสมัยในชุมชน	4.86	0.351	มากที่สุด
3.2 กระบวนการสุนทรียสนทนา ทำให้สามารถ เข้าใจ เข้าใจ และเข้าถึงระบบวิธีคิดและความหมาย ของสิ่งต่างๆในบริบทของชุมชน ทำให้นำไปใช้สร้าง คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ เพื่อสร้างสรรค์ งานศิลปะร่วม สมัยในชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.82	0.501	มากที่สุด
3.3 กิจกรรมช่วยให้นักศึกษามีความสามารถและทักษะในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน	4.91	0.294	มากที่สุด
3.4 การเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ประสบการณ์เชิงสังคม ที่มีคุณค่าต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ	5.00	0.000	มากที่สุด
รวม	4.89	0.274	มากที่สุด
4. ระดับความพึงพอใจต่อการกระบวนการเรียนรู้ในกระบวนการสุนทรียสนทนาครั้งที่ 3 ร่วมกับศิลปินผู้ทรงคุณวุฒิ(อาจารย์เทพศิริ สุขโสภา) กับกลุ่มเพื่อนนักศึกษา			
4.1 กิจกรรมช่วยให้นักศึกษาเห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปะร่วมสมัยในชุมชน	5.00	0.000	มากที่สุด
4.2 กิจกรรมช่วยให้นักศึกษาเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และได้ประสบการณ์ใหม่	5.00	0.000	มากที่สุด
4.3 การได้ขยายพระชนะทางศิลปะ และเห็นความเชื่อมโยง กว้างขวาง ของการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนกับความรู้ในมิติอื่นๆของสังคมและสิ่งแวดล้อม	4.91	0.294	มากที่สุด
รวม	4.96	0.098	มากที่สุด
5. ระดับความพึงพอใจ ต่อสังคมออนไลน์และเทคโนโลยีการศึกษาที่ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการสุนทรียสนทนา			
5.1 สื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก หรือ บล็อก) ช่วยให้นักศึกษาสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ในการทำงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.68	0.477	มากที่สุด
5.2 สื่อ โปรแกรม ฟลิปชาร์ต กระดาษวาดรูป ช่วยให้นักศึกษาพัฒนากระบวนการคิด การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม	4.68	0.477	มากที่สุด
5.3 สื่อสังคมออนไลน์ช่วยให้นักศึกษาสามารถสื่อสารและส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการสุนทรียสนทนาได้อย่างเหมาะสม	4.68	0.477	มากที่สุด
5.4 สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาเรียนรู้ แบบใช้คอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์ (Computurized-Online Educational Media and Technology) เช่น เฟซบุ๊ก และการลิงก์สื่อออนไลน์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในปฏิบัติการโครงการศิลปะร่วมสมัยในชุมชน ‘จากวัดถึงวัด’ ที่ดำเนินการขึ้นนี้ ช่วยส่งเสริม สนับสนุน กระบวนการสุนทรียสนทนา และทำให้ครอบคลุมการสื่อสารเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ	4.64	0.456	มากที่สุด
5.5 สื่อออนไลน์และออฟไลน์ รวมทั้งกระบวนการสุนทรียสนทนาช่วยให้นักศึกษาเกิดเครือข่าย มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มช่วยให้ดำเนินงานศิลปะชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.73	0.456	มากที่สุด

5.6 กระบวนการสุนทรียสนทนา และการผสมผสานการอันทำให้เกิดทักษะสื่อ ทักษะการสื่อสาร และทักษะเทคโนโลยีการศึกษาเรียนรู้สามารถช่วยให้นักศึกษาเผยแพร่สื่อสารถ่ายทอด นำเสนอผลงานต่อสังคมวงกว้าง และสร้างปฏิสัมพันธ์ทางศิลปะกับสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพสื่อสาร ถ่ายทอด นำเสนอผลงานต่อสังคมวงกว้าง และสร้างปฏิสัมพันธ์ทางศิลปะกับสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.86	0.351	มากที่สุด
รวม	4.75	0.289	มากที่สุด
6. การสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน			
6.1 กิจกรรมช่วยให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของผลงานศิลปะในเชิงสัญลักษณ์ที่มีผลกระทบต่อชุมชน	4.50	0.512	มากที่สุด
6.2 กิจกรรมช่วยให้นักศึกษาสามารถนำข้อมูลชุมชน วิชิตและวัตถุดิบในชุมชนมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนได้อย่างเหมาะสม	4.86	0.351	มากที่สุด
6.3 การติดตั้งและนำเสนอผลงานศิลปะชุมชนร่วมสมัยในชุมชน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับสังคมได้อย่างเป็นธรรมชาติ	4.86	0.468	มากที่สุด
6.4 กิจกรรมนี้ทำให้นักศึกษาเกิดความตื่นตัวที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน	4.91	0.294	มากที่สุด
6.5 คุณค่าเชิงสัญลักษณ์ของศิลปะที่สร้างขึ้น สามารถนำเสนอสถานการณ์การเรียนรู้สื่อสารถ่ายทอด แสดงให้ปรากฏ และเกิดปรากฏการณ์ของการอยู่ร่วมกันของศิลปะกับชุมชน	4.86	0.351	มากที่สุด
รวม	4.88	0.196	มากที่สุด

ในภาพรวมความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการ ใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด

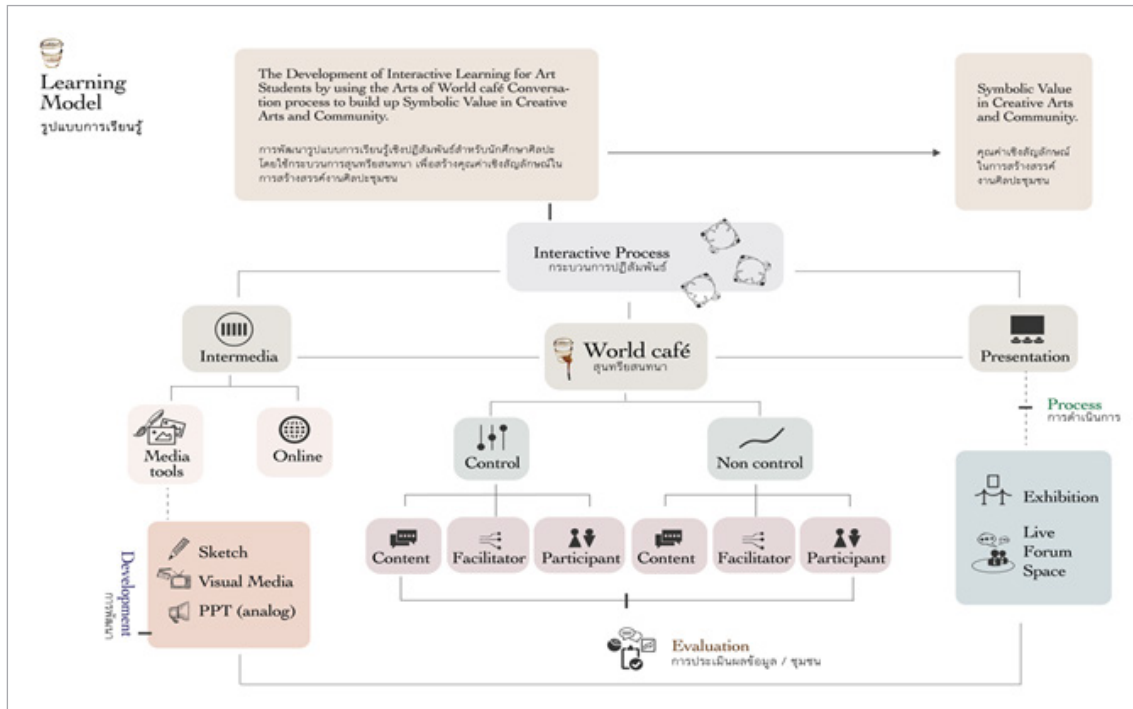
ผลความคิดเห็นของนักศึกษา กระบวนการสุนทรียสนทนาช่วยให้นักศึกษารู้จักชุมชนและพื้นที่ได้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดวงสุนทรียสนทนาในสถานที่ทางศิลปะที่อยู่ในชุมชน ทำให้รู้สึกได้ถึงความสัมพันธ์ของพื้นที่ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดความสนใจในการค้นหาข้อมูลจากคนในชุมชน ทั้งอาชีพ ความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำรงชีวิต รายละเอียดของผู้คน ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจมากขึ้นต่อชุมชน, ทำให้นักศึกษาได้ความรู้ ประสบการณ์และแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของกลุ่มได้, ทำให้เห็นภาพหรือช่วยให้เกิดก่อนของความคิดในการสร้างสรรค์งานได้ง่ายขึ้นกับการที่ต้องคิดงานศิลปะขึ้นนั่งร่วมกัน, ช่วยให้นักศึกษาวางแผนการ

ทำงานได้อย่างเป็นระบบเพราะบทสนทนาอาจยังหาข้อสรุปไม่ได้ แต่ยังมี แผ่น Chart ความคิดที่ได้บันทึกไว้เป็นตัวช่วยในการนำมาวิเคราะห์และวางแผนการทำงานได้ดีขึ้น และที่สำคัญ ช่วยให้นักศึกษาทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี เพราะรูปแบบการสนทนาแลกเปลี่ยน ทำให้ลดทอนความเป็นตัวตนของแต่ละคนลง ไม่ทะเลาะกัน

ผลการศึกษาความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อผลงานศิลปะของนักศึกษา ซึ่งผลงานศิลปะของนักศึกษามีความน่าสนใจมากกับชุมชน เป็นชุมชนที่มีคนศิลปะแวะเวียนเข้ามา และเกิดสภาวะการพบ การพูดคุยกันของคนในชุมชนกับนักศึกษา ทำให้เข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาศิลปะ บทสนทนาในบ้านกาแฟก็ทำให้ได้รับรู้ถึงโครงการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุมชนในระแวกนี้ เฝ้าสังเกตดูนักศึกษา ตั้งแต่คิด พูด คุย สำรวจพื้นที่ ติดต่อกันที่กับคนในชุมชน การสร้างสรรค์ผลงานที่นักศึกษานำเอาวัสดุเหลือใช้ มาปรับใช้ให้ได้เห็นคุณค่าของวัสดุที่แปรเปลี่ยนมาเป็นผลงานศิลปะได้อย่างดี สร้างความประทับใจต่อคนในชุมชน

ผลการประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ร่วมสมัยในชุมชนจากผู้ทรงคุณวุฒิในระดับดีมาก สามารถนำไปใช้ได้จริง

ภาพที่ 3 รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชุมชน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยใช้กระบวนการสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน ผู้เรียนเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ธรรมชาติของผู้เรียน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีปัจเจกภาวะสูง เพราะการเรียนการสอนศิลปะโดยหลักแล้วจะเป็นการเรียนรู้ค้นหาความเป็นปัจเจกแห่งตน เพื่อการสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เมื่อผู้เรียนได้โจทย์ให้ต้องสร้างสรรค์ผลงาน 1 ชิ้นร่วมกันเป็นกลุ่ม รวมทั้งต้องทำงานในพื้นที่ชุมชน ต้องปฏิสัมพันธ์กับทุกคนและพื้นที่สาธารณะ ผู้สอนจึงค้นหา

กระบวนการที่จะเข้ามาช่วยให้นักศึกษา สามารถปฏิสัมพันธ์กับส่วนรวมได้ ผู้สอนศึกษารูปแบบกระบวนการ 'World Cafe' ของ Juanita Browns และ Open Space Technology รวมทั้ง Circle Seminar ซึ่งแต่ละส่วนมีลักษณะของรายละเอียดในเชิงปฏิบัติที่แตกต่างกัน ผู้สอนได้เลือกบางส่วนที่มีความเหมาะสมกับธรรมชาติของนักศึกษาศิลปะและเพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุปของรูปแบบของผลงานศิลปะร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการทดลองใช้รูปแบบซึ่งประกอบด้วยการเล่นที่มีรายละเอียดแตกต่างกัน Circle Seminar มีความพิเศษในการที่ทุกคนในวงเสวนา สามารถมองเห็นหน้าตากันได้หมด รัศมีของวงกลมสร้างความรู้สึกของความเท่าเทียมกันในบริบทของ

การสนทนา ผู้สอนตั้งใจขอให้นักศึกษาทุกคนคิดสร้างผลงานศิลปะ 1 ชิ้นในพื้นที่ชุมชน เป็นความคิดเชิงเดี่ยวที่นักศึกษาทุกคนมีความถนัด รูปแบบการสนทนาแบบวงกลมนี้เป็นการสร้างให้นักศึกษาได้นำเสนอความคิดเชิงเดี่ยวของตนเองและเพื่อนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในชุมชน, World Café' Seminar 1 (Slide Presentation / Video) การเตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ชุมชน นักศึกษาเข้าฟังคำแนะนำจากศิลปินในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในชุมชน และประสบการณ์ในการทำงานศิลปะในพื้นที่ชุมชน แนะนำการเตรียมความพร้อมลงพื้นที่ชุมชน บันทึกความคิดผ่านการเขียนและวาดภาพ การได้เห็นภาพผลงานตัวอย่าง วิดีโอ บันทึกการทำงานกับชุมชนในปีที่ผ่านมา สามารถช่วยให้นักศึกษาเริ่มเข้าสู่กระบวนการละลายตัวตนในระดับหนึ่ง, World Café' Seminar 2 (ร่วมกับศิลปินรุ่นพี่) เป็นกระบวนการสุนทรียสนทนาครั้งที่ 2 ที่ช่วยให้นักศึกษาเริ่มเรียนรู้จากประสบการณ์ของศิลปินรุ่นพี่ ทำความเข้าใจกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม พื้นที่ชุมชนและคนในชุมชน มีรายละเอียดที่มากกว่าการสร้างสรรค์ผลงานส่วนตัว และ การจัดนิทรรศการศิลปะในพื้นที่ชุมชน เป็น One Day Exhibition หรือเรียกว่า นิทรรศการวันเดียว โดยมีการประชาสัมพันธ์นิทรรศการล่วงหน้า 2 อาทิตย์ผ่านออนไลน์และโปสเตอร์ รวมทั้งออกแบบแผนที่ติดตั้งผลงานแต่ละชิ้นตามเส้นทางที่กำหนดไว้ ลักษณะของการชมนิทรรศการ และการสนทนากลุ่มสุดท้าย World Café Seminar 3 เป็นการจัดสุนทรียสนทนาเพื่อรวบรวมข้อมูลของแต่ละกลุ่ม และช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละกลุ่มจะพูดคุยกันในกลุ่มของตนเอง จดบันทึก เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาลดอคติแห่งความเป็นตัวตนลงและมีประสบการณ์ที่หลากหลายสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและชุมชนได้

ผลตอบรับจากชุมชนต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของนักศึกษาอยู่ในระดับที่ดี มีทั้งสร้างความประหลาดใจ การตั้งคำถามต่อผลงาน คนในชุมชนต้องการทราบความเป็นมาของผลงาน ความหมายในการสื่อสารของผลงานที่ไม่ได้สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ทำให้สร้างความน่าสนใจ

ให้กับผู้พบเห็น ผลงานหลาย ๆ ชิ้นมีความเชื่อมโยงกับปัญหาสาธารณะของชุมชน อย่างเช่นผลงานที่มีประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนงานในชุมชน เป็นการนำศิลปะเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างไม่ใช่ตัวประหลาดอีกต่อไป

ผลการประเมินรับรองรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนจากผู้ทรงคุณวุฒิในระดับดีมาก และได้รับคำแนะนำให้นำไปปรับใช้กับกระบวนการกลุ่ม หรือ การทำงานสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ได้

การที่ผลงานศิลปะจะอยู่ร่วมกับชุมชนได้นั้นไม่่ง่ายนัก การที่ชุมชนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้าไปสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในชุมชนได้นั้น ก็ถือว่าเป็นการเปิดประตูให้นักศึกษาได้นำเสนอผลงานศิลปะในบทที่ชุมชนไม่คุ้นชินได้ รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ในตัวบุคคล จากการพูดคุยระหว่าง นักศึกษา กับ นักศึกษา นักศึกษา กับ ศิลปิน นักศึกษา ศิลปิน และ คนในชุมชน การเชื่อมโยงบทสนทนาด้วยประเด็นทางศิลปะ การเปิดรับฟังความคิดเห็นด้วยสุนทรียสนทนา สร้างรายละเอียดของการเชื่อมโยงองค์ความรู้กับสิ่งต่าง ๆ ในบริบทของชุมชน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลงานศิลปะกับชุมชน สร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ที่สัมผัสได้ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการสุนทรียสนทนา World Café ทำให้นักศึกษาเกิดกระบวนการย่อยอดีตของตัวเองและร่วมกันคิดสร้างผลงานศิลปะร่วมกันได้ สอดคล้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้ (Learning Interaction) เพราะงานวิจัยนี้เป็นการเรียนรู้แบบสองทางเป็นการสื่อสารที่เกิดจากตัวผู้เรียน ผู้เรียนกับกลุ่มเพื่อน อันนำไปสู่การทำให้เกิดความรู้ทักษะและเจตคติตามเป้าหมายการศึกษา ดังนั้นกระบวนการสุนทรียสนทนานี้ทำให้มีข้อมูลข่าวสารที่เกิดจากการพูด และฟัง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของความรู้ และได้ ข้อมูลมากขึ้น

และชัดเจนขึ้น ตามหลักการสุนทรียสนทนา (จวนนิต้า บราวส์ และ เดวิด ไอแซค, 2552 หน้า 23) ว่าเป็นการสนทนาโดยวิธีคลุกเคล้าละอองเกสร ของความคิดและการเขียน หมุนผู้คนในรอบของการสนทนาไม่ใช่ว่าความคิดเห็นของกลุ่มที่มีความคล้ายกันแต่เป็นไปในทางตรงกันข้าม ความคิดเห็นส่วนมากล้วนเกิดขึ้นจากการยอมรับหรือการซึมซับเอาความแตกต่างหรือความหลากหลายเข้ามาภายในจิตใจของคนแล้วตระหนักถึงสายใยที่เชื่อมโยงความคิดนี้ ผลงานศิลปะเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ของศิลปินกับสังคม และสะท้อนภาวะร่วมสร้าง (Constructive reality approach) ภาวะปัจเจกต้องเรียนรู้ก้าวผ่านพรมแดนตัวตน ผู้การสามารถหลอมรวมและร่วมสร้างภาวะส่วนรวม ที่เหนือกว่าภาวะเอกเทศของมนุษย์ ซึ่งเน้นว่า มนุษย์และปัจเจกภาพ รวมทั้งศิลปะและความเป็นศิลปิน ไม่ใช่สิ่งก่อเกิดโดยเอกเทศ แต่ต้องประกอบสร้างและเป็นภาวะสัมพันธ์จากความหมายร่วมสร้างกับผู้อื่น สร้างขึ้นเองโดยลำพังไม่ได้ แต่จะผุดบังเกิดจากการพัฒนาการอยู่ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน ของผู้สร้างงานศิลปะ กระบวนการศิลปะ และกระบวนการเข้าถึงและมีส่วนร่วมในศิลปะของประชาชน เป็นสุนทรียศาสตร์เชิงสัมพันธ์ ผลงานศิลปะประเภทนี้อยู่ในขอบเขตของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และบริบททางสังคมมากกว่าจะเป็นสัญลักษณ์ส่วนตัว (Bourriaud, 2002, p.28) ถึงแม้การใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สุนทรียสนทนาอย่างไม่เป็นที่แพร่หลายในวงการศึกษาการจัดการเรียนรู้ในระดับต่างๆ สอดคล้องกับ วิสูตร โพธิ์เงิน (2556) ว่า เมื่อได้นำสุนทรียสนทนามาใช้ร่วมกับการเรียนรู้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามกระบวนการสุนทรียสนทนานั้น นักศึกษามีความคิดเห็นว่ากระบวนการสุนทรียสนทนาเปิดมุมมองของนักศึกษาให้กว้างขึ้น เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อผู้อื่นและเข้าใจในการเปิดรับความคิดผู้อื่นได้มากขึ้น ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน เป็นการประยุกต์ใช้สื่อนำเสนอรูปแบบของศิลปะเพื่อเชื่อมโยงผู้คน จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างประสบการณ์ขององค์ความรู้ที่เกิดร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชนผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักศึกษาศิลปะโดยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานศิลปะในชุมชนอื่นๆ ได้
2. ระยะเวลาในการจัดนิทรรศการกับฤดูกาล มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในพื้นที่ชุมชน โดยเฉพาะฤดูฝน
3. ควรจัดกิจกรรมสุนทรียสนทนาในพื้นที่ห้องที่มีสิ่งแวดล้อมที่ดี หรือ พื้นที่ภายนอกห้องเรียนที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการพูด การฟัง การคิด
4. ควรได้รับการสนับสนุนหลักจากหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานต่างๆ ในชุมชน
5. จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยการใช้กระบวนการสุนทรียสนทนา การใช้กระบวนการสุนทรียสนทนาเพื่อสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะร่วมสมัยในชุมชน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานศิลปะในชุมชนอื่นๆ ได้ เนื่องจากสุนทรียสนทนาเป็นกระบวนการกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้เกิดการสร้างสรรค์ทางความคิด เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความรู้แฝง (Tacit Knowledge) เกิดบรรยากาศการแลกเปลี่ยนความคิด และลดอคติอคติความเป็นตัวตน หรือความคิดเชิงเดียวได้ โดยเฉพาะการที่ต้องสร้างสรรค์ผลงานเพียงหนึ่งชิ้นของกลุ่ม และเผยแพร่ในชุมชน เป็นการสร้างคุณค่าเชิงสัญลักษณ์ผ่านผลงานศิลปะ รูปแบบการเรียนรู้นี้จึงสามารถนำไปปรับใช้ได้ในระดับสากล

เอกสารอ้างอิง

- เพชรรัตน์ พงษ์เจริญสุข. (2554). *สุนทรียสนทนา DAVID BOHM on DIALOGUE*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์.
- จวนนิด้า บราวส์, เดวิด ไอแซคส์ (เจริญสิทธิ์ ธนถาวรณกรกรศรี สมพุทธิ แปล). (2552). *เวิร์ลคาเฟ่*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์.
- เจน เบลลิงคา รอนบรานท์. (2554). *การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเพ่นเวิร์ล.
- พริตจอ๊ป คาปรั้า (วิศิษฐ์ ญัฐใส วังวิญญู และ สว่าง พงศ์สิริพัฒน์. (2553). *โยงโยที่ซ่อนเร้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สวนเงินมีมา.
- ลินธ์ สโรบล. (2552). *วิธีวิทยาวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- สีลาภรณ์ บัวสาย. (2552). *พลังท้องถิ่น บทสังเคราะห์งานวิจัยด้านชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วิสูตร โพธิ์เงิน (2556). การใช้สุนทรียสนทนาเพื่อพัฒนาความสามารถในการตั้งคำถามของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *วารสารศิลปากร ศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 21-33.
- Anderson, L. (2011). Use the World Cafe concept to create an interactive learning environment. *Education For Primary Care*, 22(5), 337-338.
- Birol, G., Han, A., Welsh, A., & Fox, J. (2013). Impact of a first year seminar in science on student writing and argumentation. *Journal of College Science Teaching*, 43(1), 82-91.
- Brown, J. & Isaacs, D. (2005). *The World Café : Shaping our future through conversations that matter*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.

- Cassidy, A. (2012). *Modified World Café format*
- Margaret Wheatley (2010) *There is No Power Greather than a Community*. USA.
- Baldwin, Christina and Ann Linnea. (2007). *Calling The Circle* , from [http:// www.peerspirit.com](http://www.peerspirit.com)

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด
TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรม
และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏ

THE DEVELOPMENT OF SELF - DIRECTED LEARNING THROUGH WEB-BASED
LEARNING MODEL BY USING TPACK CONCEPT TO ENHANCE PRE-SERVICE
TEACHER'S KNOWLEDGE STANDARD OF EDUCATIONAL INNOVATION AND
INFORMATION TECHNOLOGY COMPETENCY OF RAJABHAT UNIVERSITY

ศุภราภรณ์ ทองสุขแก้ว*

Supparaporn Thongsukkaew*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล รำไพ

Assistant Professor Nattaphon Rampai, Ph.D.

รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรช โศภีรักษ์

Associate Professor Saroch Sopeerak, Ph.D.

บทคัดย่อ

แนวคิด TPACK เป็นการบูรณาการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อแบบออนไลน์ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พัฒนา และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* Student in Doctor of Philosophy (Educational Communications and Technology), Kasetsart University

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ที่ได้ลงทะเบียนรายวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ จำนวน 52 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1. เว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK และ 2. แบบประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครู 3 ด้าน คือ ด้านการประยุกต์ใช้, ด้านการประเมินสื่อ และด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ 2-way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมี 3 ส่วนสำคัญ คือ 1. สื่อสังคม (Social Media) ประกอบด้วย ระบบการจัดการเรียนรู้ (LMS) และ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 2. วิธีการสอน (Pedagogy) ประกอบด้วย นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา, แผนการจัดการเรียนรู้, แบบทดสอบ/ใบงาน และ 3. การโต้ตอบเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้, ชุมชนแห่งความรู้ และมีขั้นตอนการเรียนรู้แบบนำตนเอง 5 ขั้นตอน คือ 1) การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ 2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ 3) การวางแผนการเรียนรู้ 4) การเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ 5) การประเมินและสรุปผลการเรียนรู้ ส่วนสมรรถนะของนักศึกษาครู “3A” มีการวัดและประเมินแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply) ด้านการประเมินสื่อ (Assessment) และด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Ability) 2. เว็บไซต์ตามรูปแบบฯ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) พร้อมทั้งมีประสิทธิภาพ 82.35/81.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 3. สมรรถนะของนักศึกษาครูที่มีบุคลิกภาพต่างกัน มีผลการประเมินในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลการประเมินสมรรถนะทั้ง 3 ด้านสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว และนักศึกษาครูมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24)

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบนำตนเอง, แนวคิด TPACK, สมรรถนะ

ABSTRACT

TPACK concept is the integration of teaching and learning by using technology. Learner can learn through a variety of media, especially online media for a responsively self-learning to require of ability and competency for learner. This research aims to: 1) develop self - directed learning through web - based learning model by using TPACK concept, 2) create a website that was designed as self - directed learning through web - based learning model by using TPACK concept, and 3) evaluate the result of competencies.

The sample were 52 undergraduate students who enrolled in the innovation technology and information course, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University in the first semester of 2017 academic year. They were selected by simple random sampling. The research instruments were: 1) the website, and 2) the competencies evaluation form which composed of 3 components: 2.1) Apply approach, 2.2) Assessment approach, and 2.3) Ability approach. Data were analyzed by mean, standard deviation, t-test and 2-way ANOVA.

The research results revealed that: First phase, the self - directed learning through web - based learning model by using TPACK concept was called “3A” model which composed of three components: 1) social media as learning management system and teaching learning resources, 2) pedagogy as innovation technology for education, lesson plan, test/assignment, and 3) interactive as process of learning, community of knowledge. And process of learning as self – directed learning has five steps: 1. diagnosing learning needs, 2. formulating learning goals, 3. identifying resources, 4. choosing and implementing learning strategies, and 5. evaluating learning outcomes. The pre-service teachers’ competencies has 3 approaches: Apply, Assessment, and Ability. Second phase, the quality of a website was at high level ($\bar{X}$ =4.17) and showed efficiency at 82.35/81.36. Finally phase, the competency of pre-service teacher with introvert personality and extrovert personality through web - based learning by using TPACK concept in all three aspects at .05 level of significance.

Keywords : Self-directed Learning, TPACK, Competency

บทนำ

ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) มีความสำคัญมากจนอาจกล่าวได้ว่า เป็นเทคโนโลยีที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนเราในทุกด้านตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งลาโลกนี้ไป การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดังกล่าวทำให้การติดต่อสื่อสารเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ระบบการติดต่อสื่อสารปัจจุบันสามารถส่งข้อมูลข่าวสารโยงโยไปได้ทั่วทุกมุมโลกผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และเครือข่ายการสื่อสารอื่นๆ การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลต่างๆ สามารถทำได้โดยง่ายและสะดวกไม่ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ที่ใดในโลกก็สามารถเรียกข้อมูลได้ตลอดเวลา ทำให้ขอบเขตของการศึกษากว้างขวางมากยิ่งขึ้นไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น อีกทั้งรูปแบบของข้อมูลมีทั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงประกอบ และเป็นข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวจะมีส่วนช่วยส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self-directed Learning) หรือระบบการเรียนรู้ที่เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) เป็นอย่างมาก อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)

ที่ไม่หยุดนิ่ง สอดรับกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วของประเทศไทยในปัจจุบัน ซึ่งการออกแบบบทเรียนไม่ว่าจะเป็นบทเรียนรูปแบบใดจะมีหลักการที่คล้ายกันคือ ต้องเป็นบทเรียนที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เทคนิคในการออกแบบจะเน้นการมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน การควบคุมแนวทางการกิจกรรมการเรียนรู้ การติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผลการเรียน เทคนิคต่างๆ เหล่านี้ต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ และทฤษฎีจิตวิทยาเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และลักษณะของผู้เรียน (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ, 2548)

ในขณะที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาโดยการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอนนั้นพบว่าในประเทศไทยนักเรียนส่วนใหญ่มีความเคยชินการเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางมานาน นักเรียนไทยเคยชินกับการเรียนการสอนที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีลักษณะ Passive และลักษณะการเลี้ยงดูและอบรมตามสังคมไทย (ปิยะรัตน์ คัญทัพ, 2545)

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่พบมีหลายประเด็นที่สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ที่กล่าวว่า สภาพการ

เรียนการสอนในระดับปริญญาตรี มีประเด็นปัญหาที่สำคัญ คือ การเรียนการสอนเน้นท่องจำมากกว่าการเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนขาดความลึกซึ้งในเนื้อหาวิชาที่เรียนและไม่สามารถประยุกต์ความรู้ที่เรียนมาเพื่อใช้ในการทำงานจริงเท่าที่ควร อีกทั้งยังไม่สามารถปลูกฝังนิสัยรักในการเรียนรู้ต่อไป อันจะเป็นคุณสมบัติสำคัญของบุคคลในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับการศึกษาของประธาน และคณะ (2547) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนให้บัณฑิตศึกษาเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปัญหาประการสำคัญ คือ ปัญหาด้านตัวผู้เรียนที่พบว่า บุคลิกภาพของบัณฑิตยังบกพร่องในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขาดความอดทน ความอดทน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขาดทักษะการค้นคว้าวิจัยหรือศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง อันส่งผลโดยตรงต่อขีดความสามารถในด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตต่างๆ พร้อมกันนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กระทรวงศึกษาธิการในมาตรา 24 ระบุว่า ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์ใช้ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (2545) วัตถุประสงค์ข้อ 2 คือมีเป้าหมายให้คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการในการคิด การวิเคราะห์และการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการเรียน (Learn how to learn) โดยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้เองได้ และต้องให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self-directed Learning) ด้วยเหตุผลที่ว่าในยุคปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และเนื้อหาวิชาการที่จะแสวงหาจากสื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย

อย่างไรก็ตาม ศุภราภรณ์ ทองสุขแก้ว (2555) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ 8 แห่ง พบว่า มาตรฐานความรู้ที่มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสูงสุดคือ มาตรฐานความรู้ที่ 8 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โดยควรมีสาระความรู้ที่ประกอบด้วย แนวคิด ทฤษฎี เทคโนโลยีและนวัตกรรม การศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เทคโนโลยีและสารสนเทศ การวิเคราะห์ ปัญหาที่เกิดจากการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งการเรียนรู้ การออกแบบ การสร้าง การนำไปใช้การประเมิน และการปรับปรุงนวัตกรรม

อีกทั้ง Mishra and Koehler (2006 อ้างใน วรงค์ศรี แสงบรรจง, 2555) ซึ่งเป็นอาจารย์ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ด้านการสอนกับความรู้ด้านเนื้อหาของ Shulman (1986) มาขยายเพิ่มโดยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีเข้ากับแนวคิดดังกล่าว และเรียกกรอบแนวคิดนี้ว่า TPCK เพื่อให้เรียกง่ายขึ้น Koehler and Mishra (2009) ได้ปรับเปลี่ยนอักษรย่อ TPCK เป็น TPACK (ทีแพค) เป็นกรอบที่ระบุถึงลักษณะของความรู้ที่จำเป็นที่ครูผู้สอนมีการบูรณาการโดยเน้นความสำคัญของเทคโนโลยีเป็นหลักมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนในหลายแง่มุมโดยตั้งอยู่บนความรู้ที่เป็นหัวใจของกรอบ TPACK ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักของความรู้ ได้แก่ เนื้อหา (CK) การสอน (PK) และเทคโนโลยี (TK) เป็นพื้นฐานในการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยี

นอกจากนี้คุณลักษณะบุคลิกภาพก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่นักวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสนใจและนำมาศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวในการทำงาน (Churh, 1982; Mendenhall and Odduo, 1985 และ Stening, 1979)

เนื่องจากคุณลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลจะสะท้อนออกมา ซึ่งการปรับตัวหรือการแสดงพฤติกรรมรูปแบบต่างๆ การศึกษาเรื่องบุคลิกภาพก็จะช่วยให้เข้าใจ และสามารถ คาดคะเนพฤติกรรมในอนาคตได้ (Hall and Lindzey, 1967: 134 - 135) บุคลิกภาพของแต่ละคนนั้นแตกต่างกัน โดยมีลักษณะไม่คงเส้นคงวา แปรเปลี่ยนไปได้อารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เหล่านี้ล้วนมาจากพื้นฐานการเรียนรู้ของชีวิตมาตั้งแต่เยาว์วัย บางส่วนก็เป็นผลมาจากแรงกระตุ้น หรือสิ่งเร้าจากภายนอก เมื่อมีการแสดง ปฏิกริยาตอบสนองตามสภาวะอารมณ์เหล่านี้ บ่อยครั้งเข้า จึงกลายเป็นบุคลิกภาพที่จำเพาะเจาะจงในแต่ละบุคคล (กวี ศรีเวศร, 2543: 10)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้นและสนใจที่จะ ศึกษาคุณลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแสดงตัว ซึ่งเป็นบุคลิกภาพสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้ง พฤติกรรมสังคม และพฤติกรรมส่วนตัว จึงนำไปสู่แนวคิด การพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ เทคโนโลยีเว็บเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักการแนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบนำ ตนเองผ่านเว็บโดยใช้แนวคิด TPACK เข้ามาบูรณาการใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างผล การเรียนรู้และสมรรถนะของผู้เรียนด้านนวัตกรรมและ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เป็นพื้นฐานในการ พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และเป็นส่วนหนึ่งในระบบการ จัดการศึกษาของหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่าน เว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตาม มาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำ ตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะ

ตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัย ราชภัฏ

3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบนำ ตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัย ราชภัฏ

3.1 ศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัย ราชภัฏ ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพเก็บตัวที่ เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริม สร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.2 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตาม มาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สมมติฐานของการวิจัย

1. สมรรถนะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริม สร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบ เก็บตัวสูงกว่าบุคลิกภาพแบบแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ .05

2. สมรรถนะทั้ง 3 ด้าน กับบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เรียนรู้แบบนำ ตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะ ตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา จะปฏิสัมพันธ์ต่อกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. การศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามหลักการแนวคิดและทฤษฎี ประกอบด้วย องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบนำตนเอง องค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านเว็บ องค์ประกอบของ TPACK และมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา พ.ศ. 2556 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2556)

2. การพัฒนาเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เป็นเนื้อหารายวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ ของสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2.2 การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK โดยเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ตามหลักการของ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

3. การประเมินผลสมรรถนะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพเก็บตัวที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา พ.ศ. 2556 มาตรฐานที่ 8 ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่

4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา และนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย

ราชภัฏภาคเหนือ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน และนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 28 คน นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 24 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา จำนวน 9 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. การสังเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตาม

มาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. ร่างแบบจำลองรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู

4. นำร่างรูปแบบฯ ที่ได้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบตามคำแนะนำ

5. สร้างแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับร่างรูปแบบฯ

6. นำแบบสัมภาษณ์และแบบประเมินร่างรูปแบบฯ ไปสัมภาษณ์และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินร่างรูปแบบ

7. พัฒนารูปแบบ (Model) โดยการแก้ไขปรับปรุงจากร่างรูปแบบฯ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ระยะที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษานักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน และนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จำนวน 27 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพและแบบประเมินประสิทธิภาพเว็บไซต์ตาม

รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. การพัฒนาเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเว็บไซต์การออกแบบเว็บไซต์และการสร้างเว็บด้วย Moodle Cloud

1.2 การออกแบบผังงาน (flow chart)

1.3 การออกแบบสตอรี่บอร์ด (storyboard)

1.4 การสร้างเว็บไซต์

1.5 การตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของเว็บไซต์

1.6 การปรับปรุง แก้ไขเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่พัฒนาขึ้น ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสม

2. การหาประสิทธิภาพของเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ระยะที่ 3 การประเมินสมรรถนะและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพเก็บตัวที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล และนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และลงทะเบียนเรียน รายวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ รหัสวิชา 1031701 จำนวน 7 กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และลงทะเบียนเรียน วิชานวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ รหัสวิชา 1031701 สาขาวิชาพลศึกษา 1 กลุ่ม ชั้นปีที่ 2 จำนวน 28 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 1 กลุ่ม ชั้นปีที่ 2 จำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

1. แบบประเมินด้านการประยุกต์ใช้ ประเมินโดยการสังเกตผู้เรียนในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
2. แบบประเมินด้านการประเมินสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ เป็นการประเมินสื่อจากการนำเสนอผลงานของนักศึกษา
3. แบบประเมินด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร ประเมินโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การวางแผนและเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการทดลอง
3. ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการเรียนรู้
4. การรวบรวมและประมวลผลข้อมูล
5. ประเมินความพึงพอใจ

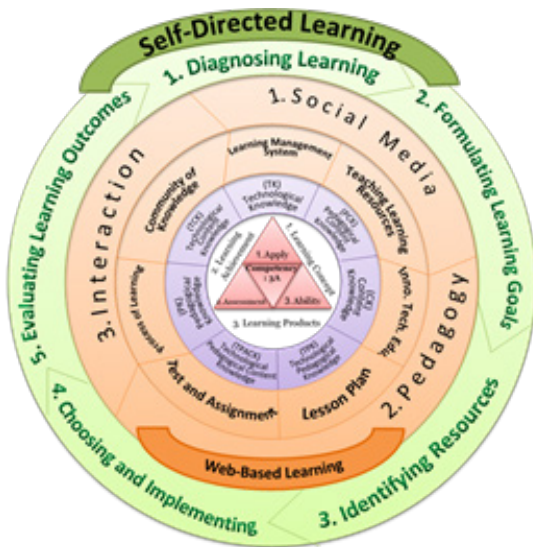
ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

การนำเสนอผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ และผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1. ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.1 รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ (3A Model)

รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนว TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นการนำเอาหลักการและแนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning : SDL) และการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web-Based Learning : WBL) โดยขับเคลื่อนตามแนวคิดของ TPACK มาผสมผสานกับแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมผ่านเว็บ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของนักศึกษาครู ซึ่งประกอบด้วย

การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning : SDL) มีขั้นตอนในการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ (Diagnosing learning needs)
2. การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Formulating learning goals)
3. การวางแผนการเรียนรู้ (Identifying resources)
4. การเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ (Choosing and implementing learning strategies)

5. การประเมินและสรุปผลการเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ (Evaluating learning outcomes)

องค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web-Based Learning : WBL) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักๆ อยู่ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 1. สื่อสังคม (Social Media) ได้แก่ Learning Management System และ Teaching Learning Resources 2. การสอน (Pedagogy) ได้แก่ Innovation Technology for Education, Lesson Plan, Test/Assignment และ 3. การโต้ตอบเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ได้แก่ Process of Learning, Community of Knowledge ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านเว็บนั้นจะเป็นไปตามแนว TPACK ดังนี้

1. ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge : TK) บุคลากรกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) คือ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและนักศึกษาครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีพื้นฐานต่างๆ เป็นเสมือนระบบที่รวบรวมเครื่องมือ ซึ่งออกแบบไว้เพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการจัดการกับการเรียนการสอนบนเว็บ ผู้ใช้ ได้แก่ ผู้สอน (Instructor) ผู้เรียน (Student) และผู้บริหารระบบเครือข่าย (Network Administrator) เครื่องมือที่ใช้คือ Moodle Cloud ประกอบไปด้วย พื้นที่และเครื่องมือสำหรับช่วยผู้เรียนในการเตรียมเนื้อหา การทำแบบทดสอบแบบสอบถาม การจัดการกับแฟ้มข้อมูลต่าง ๆ เครื่องมือในการสื่อสาร (e-mail, Webboard, Chat Room) รวมถึงการตรวจสอบผลคะแนนการทดสอบ สถิติการใช้งานในระบบ ตารางเรียน ปฏิทินการเรียน เป็นต้น

2. ความรู้ด้านการสอน (Pedagogical Knowledge : PK) บุคลากรกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการกระบวนการเรียนรู้ (Process of learning) คือ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและนักศึกษาครูเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างลึกซึ้งเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ เป้าหมาย และคุณค่าทางการศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดความรู้ด้านการสอน คือ ทฤษฎีคอนเนคติวิสต์ (Connectivism Theory)

3. ความรู้ด้านเนื้อหา (Content Knowledge : CK) บุรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของ เนื้อหา (Content) คือ ความรู้เกี่ยวกับสาระวิชาที่ครูผู้สอนและ นักศึกษาครูต้องมีในวิชาที่ตนเองสอน โดยผู้วิจัยได้กำหนด ความรู้ด้านเนื้อหา คือ รายวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ (Innovation Technology for Education) ภายในรายวิชาจะประกอบไปด้วยเนื้อหาหลักๆ เกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information Communication Technology) และ นวัตกรรมเทคโนโลยี (Innovation Technology)

4. ความรู้ด้านเทคโนโลยีบุรณาการกับความรู้ด้านการสอน (Technological Pedagogical Knowledge: TPK) บุรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของ กิจกรรมการเรียนการสอน (Learning activities) คือ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและนักศึกษาครูเกี่ยวกับองค์ประกอบและความสามารถของเทคโนโลยีที่หลากหลาย โดยสามารถประยุกต์เทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็น Lesson Plan โดยมีจุดเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน การจัดการชั้นเรียน การพัฒนาแผนการสอน สามารถนำแผนการสอนไปปฏิบัติได้จริง การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เทคนิคและวิธีการที่ใช้ในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ เช่น Google form, e-document

5. ความรู้ด้านเทคโนโลยีบุรณาการกับความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Content Knowledge : TCK) บุรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของ ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) คือ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและ นักศึกษาครูในการคัดเลือกหรือประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ตนเองสอน และให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับครูผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ รวมถึงผู้เรียนด้วยกัน ในลักษณะที่หลากหลายทำให้สะดวกต่อผู้ใช้ ในระบบอาจมีเครื่องมือการสื่อสารมากกว่า 1 รูปแบบ และต้องมีความสะดวกต่อการใช้งาน โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็น Community of Knowledge เครื่องมือที่ใช้เช่น กระดานสนทนา(Webboard), การสนทนา(Chat) หรือ การถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงสด (Live Broadcast),

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)

6. ความรู้ด้านการสอนบุรณาการกับความรู้ด้านเนื้อหา (Pedagogical Content Knowledge : PCK) บุรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของ แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ (Resource) คือ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและนักศึกษาครูในด้านกลยุทธ์ (strategies) และวิธี (method) ในการถ่ายทอดเนื้อหาได้ถูกต้องตามหลักวิชาชีพครู อีกทั้งยังสามารถสร้างและเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากรที่สามารถนำมาประกอบการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็น Teaching Learning Resource เครื่องมือที่ใช้ เช่น Youtube, Search Engine

7. ความรู้ด้านเทคโนโลยีบุรณาการกับความรู้ด้านการสอนและเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge : TPACK) บุรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการประเมินผลผู้เรียน (Evaluation) คือ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและนักศึกษาครูในการบูรณาการที่หลากหลายเข้าสู่กระบวนการและวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเนื้อหาที่ตนเองสอน ส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งนักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ในเนื้อหาวิชาที่สอนได้ด้วยการใช้เทคโนโลยี โดยประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็น Test/Assignment โดยประเมินผลการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนว TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

สมรรถนะตามมาตรฐานด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ ประยุกต์ใช้ และประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร โดยผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินสมรรถนะผู้เรียนออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply) ประเมินโดยการสังเกตผู้เรียนในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการนำเสนอ (Learning Concept) โดยสร้างแบบประเมินผลงานในลักษณะกำหนดเกณฑ์และระดับการให้คะแนน (Rubric Score)

2. ด้านการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (Assessment) เป็นการประเมินสื่อ จากผลงานของนักศึกษา (Learning Products) โดยสร้างแบบประเมินตามหลักการของ Likert Scale

3. ด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Ability) ประเมินโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Achievement)

4. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. องค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบ	4.48	0.02	มาก
1.1 องค์ประกอบของรูปแบบมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันตามหลักการ และแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้ผ่านเว็บ และแนวคิด TPACK	4.56	0.53	มากที่สุด
1.2 องค์ประกอบของรูปแบบมีความครอบคลุมตามองค์ประกอบหลักของการเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้ผ่านเว็บ และแนวคิด TPACK	4.56	0.53	มากที่สุด
1.3 องค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.33	0.50	มาก
2. ด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง	4.44	0.53	มาก
2.1 ความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบของ Self-Directed Learning	4.44	0.53	มาก
3. ด้านการเรียนรู้บนเว็บ	4.19	0.07	มาก
3.1 ความเชื่อมโยงระหว่าง Social Media กับ Moodle และ Teaching Learning Resource	4.22	0.67	มาก
3.2 ความเชื่อมโยงระหว่าง Pedagogy กับ Lesson Plan, Inno. Tech. Edu. และ Test/Assignment	4.22	0.67	มาก
3.3 ความเชื่อมโยงระหว่าง Interaction กับ Self-directed Learning และ Community of Knowledge	4.11	0.78	มาก
4. ด้านรูปแบบการเรียนรู้ TPACK	4.10	0.14	มาก
4.1 ความเชื่อมโยงระหว่าง Technological Knowledge (TK) กับ Moodle	4.22	0.67	มาก
4.2 ความเชื่อมโยงระหว่าง Content Knowledge (CK) กับ Innovation Technology Education	4.22	0.67	มาก
4.3 ความเชื่อมโยงระหว่าง Pedagogical Knowledge (TK) กับ Self-directed Learning	4.33	0.71	มาก
4.4 ความเชื่อมโยงระหว่าง Technological Content Knowledge (TK) กับ Community of Knowledge	4.00	0.71	มาก

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.5 ความเชื่อมโยงระหว่าง Technological Pedagogical Knowledge (TPK) กับ Lesson Plan	4.00	0.50	มาก
4.6 ความเชื่อมโยงระหว่าง Pedagogical Content Knowledge (PCK) กับ Teaching Learning Resource	4.00	0.50	มาก
4.7 ความเชื่อมโยงระหว่าง Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK) กับ Test/Assignment	3.89	0.33	มาก
5. สมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	4.22	0.06	มาก
5.1 ความเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะด้านการประยุกต์ใช้ (Apply) ซึ่งพิจารณาจากการประเมินการปฏิบัติงานของนักศึกษาและการนำเสนอ	4.33	0.71	มาก
5.2 ความเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะด้านการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (Assessment) ซึ่งพิจารณาจากการประเมินสื่อจากผลงานของนักศึกษา	4.22	0.83	มาก
5.3 ความเชื่อมโยงระหว่างสมรรถนะด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Ability) ซึ่งพิจารณาจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา	4.11	0.78	มาก
ภาพรวม	4.22	0.41	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (เว็บไซต์, เนื้อหา) ด้านทฤษฎีการเรียนรู้แบบนำตนเอง และด้านสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ จำนวน 9 ท่าน พบว่า ภาพรวมความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านองค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบ มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.02) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ภาพรวมด้านรูปแบบ

การเรียนรู้ TPACK มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.14)

ระยะที่ 2 การพัฒนาเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ และแบบประเมินประสิทธิภาพเว็บไซต์

2.1 ผลการประเมินเว็บไซต์ตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน แสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

1

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

(n=5)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหา	4.10	0.12	มาก
1.1 โครงสร้างเนื้อหาชัดเจนมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง	4.00	0.71	มาก
1.2 เนื้อหาที่นำเสนอตรงและครอบคลุมตามจุดประสงค์	4.20	0.45	มาก
1.3 ใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสม	4.00	0.00	มาก
1.4 เนื้อหาเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
2. การออกแบบหน้าจอ	4.05	0.19	มาก
2.1 การจัดวางองค์ประกอบได้สัดส่วนสวยงาม ง่ายต่อการใช้	4.00	0.00	มาก
2.2 รูปแบบตัวอักษรมีขนาด สี ชัดเจน อ่านง่าย และเหมาะสมกับผู้เรียน	4.20	0.45	มาก
2.3 การเลือกใช้สีมีความเหมาะสมและกลมกลืน	4.20	0.45	มาก
2.4 การสื่อความหมายสอดคล้องกับแนวของเนื้อหา	3.80	0.45	มาก
2.5 ปุ่ม สัญลักษณ์ (Icon) ข้อความหรือแถบข้อความหรือรูปภาพชัดเจน เหมาะสมและถูกต้องสื่อสารกับผู้ใช้อย่างเหมาะสม	4.20	0.45	มาก
3. การออกแบบระบบการเรียนการสอน	4.25	0.33	มาก
3.1 วัตถุประสงค์ของบทเรียนมีความชัดเจน	4.80	0.45	มาก
3.2 มีคำอธิบาย คำแนะนำ หรือตัวอย่างที่จำเป็นในการเรียน	4.40	0.89	มาก
3.3 การกำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมชัดเจน	4.40	0.55	มาก
3.4 เนื้อหาเหมาะสมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.20	0.45	มาก
3.5 กิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนเหมาะสมทั้งปริมาณความถี่ และระยะเวลา	3.80	0.45	มาก
3.6 แบบฝึกหัดและแบบทดสอบเหมาะสมกับการประเมินผลการเรียนรู้แบบนำตนเอง	4.40	0.55	มาก
3.7 กิจกรรมในเว็บไซด์มีประโยชน์สำหรับผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.20	0.45	มาก
3.8 กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และเชื่อมโยงไปยังแหล่งความรู้อื่น ๆ	3.80	0.45	มาก
4. การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน	4.20	0.28	มาก
4.1 การประกาศ (Announcements) แจ้งกำหนดการกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอน	4.40	0.55	มาก
4.2 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (E-mail, Chat room, Web board)	4.20	0.45	มาก
4.3 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน (E-mail, Chat room, Web board)	3.80	0.45	มาก
4.4 ภาพรวมความเหมาะสมของเว็บไซต์การเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเว็บไซต์	4.40	0.55	มาก
ภาพรวม	4.17	0.26	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 ท่าน พบว่า ภาพรวมความเหมาะสมของเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.33) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกหน้าจอ มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.19)

2.2 ผลการหาประสิทธิภาพเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตารางที่ 3 แสดงผลการหาประสิทธิภาพเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ

(n=27)

	E_1	E_2
คะแนนรวม	667	659
$\bar{X}$	24.70	24.41
ประสิทธิภาพ	82.35	81.36

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นผลการหาประสิทธิภาพของเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ แบบภาคสนาม จากการทดลองใช้ (Try Out) รูปแบบฯ โดยทำการทดลองแบบภาคสนามกับนักศึกษาครูชั้นปีที่ 2 ที่เรียนวิชา 1031701 นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษาและสารสนเทศ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน โดยใช้แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือในการทดสอบความรู้และนำผลคะแนนที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพ พบว่า มีค่าประสิทธิภาพอยู่ที่ 82.35/81.36 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ระยะที่ 3 การประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพเก็บตัวที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

1. ผลการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพเก็บตัวที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำเสนอผลการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาในภาพรวม ได้ดังนี้

ผลการประเมินรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในภาพรวม ซึ่งแก่ ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply) ด้านการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (Assessment) ด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Ability) โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครูในภาพรวม ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาในภาพรวม

สมรรถนะ	บุคลิกภาพ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ด้านการประยุกต์ใช้	แสดงตัว	30	2.92	0.26	6.279	.000*
	เก็บตัว	22	3.35	0.21		
ด้านการประเมินสื่อฯ	แสดงตัว	30	4.01	0.16	5.224	.000*
	เก็บตัว	22	4.23	0.15		
ด้านความสามารถใช้ฯ	แสดงตัว	30	7.74	0.54	3.229	.002*
	เก็บตัว	22	8.18	0.39		

$p < .05$

จากตารางที่ 4 แสดงว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและเก็บตัวมีผลการประเมินสมรรถนะในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อจำแนกตามบุคลิกภาพ พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลการประเมินสมรรถนะทั้ง 3 ด้านสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทั้ง 3 ด้านกับบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบ

บุคลิกภาพ/สมรรถนะ	บุคลิกภาพแสดงตัว		บุคลิกภาพเก็บตัว		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการประยุกต์ใช้	4.01	0.15	4.23	0.15	4.11	0.18
ด้านการประเมินสื่อฯ	2.92	0.26	3.35	0.22	3.10	0.32
ด้านความสามารถใช้ฯ	7.74	0.54	8.18	0.39	7.93	0.53
รวม	4.89	2.11	5.25	2.13	5.05	2.12

จากตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทั้ง 3 ด้านกับบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 โดยค่าเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง ระหว่างสมรรถนะกับบุคลิกภาพ

แหล่งแปรปรวน	df	ss	MS	F	P-value
Corrected Model	5	680.153a	136.031	1299.740	.000
Intercept	1	3920.405	3920.405	37458.568	.000
บุคลิกภาพ	1	4.970	4.970	47.486	.000
สมรรถนะ	2	660.605	330.302	3155.963	.000
สมรรถนะบุคลิกภาพ	2	.380	.190	1.814	.167
ความคลาดเคลื่อน	150	15.699	.105		
รวม	156	4667.427			

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่า F เท่ากับ 1.814 และค่า P-value เท่ากับ 0.167 แสดงว่าบุคลิกภาพกับสมรรถนะ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ตารางที่ 7 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

(n=52)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านลักษณะของบทเรียน	4.29	0.64	มาก
1.1 คำแนะนำในการเรียนและการใช้เว็บไซต์ชัดเจนเข้าใจง่าย	4.40	0.56	มาก
1.2 ความสะดวก รวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าสู่กิจกรรมการเรียนรู้	4.33	0.55	มาก
1.3 การมอบหมายเป็นไปตามลำดับขั้นตอน	4.10	0.76	มาก
1.4 ลักษณะของบทเรียนโดยรวมมีความน่าสนใจสื่อความชัดเจนเสริมการเรียนรู้และความเข้าใจ	4.27	0.64	มาก
1.5 บทเรียนส่งเสริมสนับสนุนการสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.37	0.67	มาก
2. ด้านรูปแบบการสอน	4.21	0.66	มาก
2.1 การออกแบบโดยรวมของการนำเสนอบทเรียนผ่านเว็บ	4.33	0.55	มาก
2.2 รูปแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน	4.23	0.57	มาก
2.3 ขั้นตอนของกิจกรรมในรูปแบบการสอนมีความเหมาะสมและน่าสนใจ	4.10	0.84	มาก
2.4 สภาพการเรียนการสอนมีความเป็นกันเอง	4.07	0.74	มาก
2.5 มีทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.13	0.63	มาก
2.6 มีการนำเสนอผลงานผ่านเว็บ	4.40	0.62	มาก
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ผ่านเว็บ	4.22	0.67	มาก
3.1 สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นและการประกอบอาชีพในอนาคต	4.23	0.57	มาก
3.2 ส่งเสริมให้มีการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น	4.23	0.77	มาก
3.3 ช่วยให้เกิดทักษะในการทำงาน สืบค้นข้อมูล โดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	4.10	0.71	มาก
3.4 เนื้อหามีความเหมาะสมที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.10	0.76	มาก
3.5 กิจกรรมในเว็บไซด์มีประโยชน์สำหรับผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.37	0.56	มาก
3.6 กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และเชื่อมโยงไปยังแหล่งความรู้อื่น ๆ	4.27	0.64	มาก
ภาพรวม	4.24	0.66	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลักษณะของบทเรียน มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.64) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านรูปแบบการสอน มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.66)

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. ด้านการศึกษารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นการนำเอาหลักการและแนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning : SDL) และการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web-Based Learning : WBL) โดยขับเคลื่อนตามแนวคิดของ TPACK มาผสมผสานกับแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมผ่านเว็บเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของนักศึกษาคณะ โดยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web-Based Learning : WBL) ประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักๆ อยู่ 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 1. สื่อสังคม (Social Media)

ได้แก่ Learning Management System และ Teaching Learning Resources 2. การสอน (Pedagogy) ได้แก่ Innovation Technology for Education, Lesson Plan, Test/Assignment และ 3. การโต้ตอบเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ได้แก่ Process of Learning, Community of Knowledge ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของการเรียนรู้ผ่านเว็บนั้นจะเป็นไปตามแนวคิด TPACK ได้แก่ 1) ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge : TK) บูรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System) 2) ความรู้ด้านการสอน (Pedagogical Knowledge : PK) บูรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการกระบวนการเรียนรู้ (Process of learning) 3) ความรู้ด้านเนื้อหา (Content Knowledge : CK) บูรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของ เนื้อหา (Content) 4) ความรู้ด้านเทคโนโลยีบูรณาการกับความรู้ด้านการสอน (Technological Pedagogical Knowledge: TPK) บูรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการกิจกรรมการเรียนการสอน (Learning activities) 5) ความรู้ด้านเทคโนโลยีบูรณาการกับความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Content Knowledge : TCK) บูรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการ ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) 6) ความรู้ด้านการสอน บูรณาการกับความรู้ด้านเนื้อหา (Pedagogical Content Knowledge : PCK) บูรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการ แหล่งสนับสนุน (Resource) และ 7) ความรู้ด้านเทคโนโลยีบูรณาการกับความรู้ด้านการสอนและเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge : TPACK) บูรณาการกับองค์ประกอบของเว็บในส่วนของการ ประเมินผลผู้เรียน (Evaluation)

เนื่องจากการนำกรอบแนวคิด TPACK และการเรียนรู้ผ่านเว็บเข้ามาใช้ ทำให้ผู้สอนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสมและบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีได้อย่างสอดคล้องกับวิธีสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยพิจารณาองค์ประกอบของเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ออกแบบการเรียนการสอนผ่านเว็บ วิเคราะห์เนื้อหา และวิธีการสอนตาม

กรอบแนวคิด TPACK จากนั้นพิจารณาว่าแต่ละเนื้อหาจะใช้วิธีการสอนแบบใด และเทคโนโลยีใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ จากการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการเรียนการสอนทั้งในส่วนของเนื้อหา วิธีสอน การใช้เทคโนโลยีกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง และเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารทางระบบออนไลน์ที่ส่งผลในการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และช่วยเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน Kim et al. (2014) ระบุว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้ควรเป็นเทคโนโลยีที่ผู้เรียนคุ้นเคยและสะดวกต่อการเข้าถึง ซึ่ง Koraneekit et al. (2014) เสนอว่าครูสามารถนำเทคโนโลยีเครือข่ายสังคม (Social network) มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นช่องทางให้ผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนได้สื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และให้คอยเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือร่วมกัน อีกทั้งการใช้แพลตฟอร์มที่ผู้เรียนคุ้นเคย เช่น Webboard, Chat room เป็นเวทีการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้แบบออนไลน์ได้เป็นอย่างดีและช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

ซึ่งสอดคล้องกับ Mishra และ Koehler (2006 อ้างใน วงศ์ศรี แสงบรรจง, 2555) ซึ่งเป็นอาจารย์ทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ด้านการสอนกับความรู้ด้านเนื้อหาของ Shulman (1986) มาขยายเพิ่มโดยการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยีเข้ากับแนวคิดดังกล่าว และเรียกกรอบแนวคิดนี้ว่า TPCK เพื่อให้เรียกง่ายขึ้น Koehler and Mishra (2009) ได้ปรับเปลี่ยนอักษรย่อ TPCK เป็น TPACK (ทีแพค) ซึ่งเป็นการบูรณาการความรู้ 3 ด้านที่เกี่ยวกับ ความรู้ด้านเนื้อหา (Content Knowledge : CK) ความรู้ด้านการสอน (Pedagogical Knowledge : PK) และความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge : TK) โดยเน้นความสำคัญของเทคโนโลยีเป็นหลัก โดยครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหา เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการสอน เลือกการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา และเลือกเทคโนโลยีมาบูรณาการให้เหมาะสมกับเนื้อหาและการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วงศ์ศรี แสงบรรจง (2555) ได้ทำการวิจัยเครื่องมือและโมเดลการวัดที่

แพค-เอสของนิสิตนักศึกษาครู: การพัฒนาและวิเคราะห์เปรียบเทียบโมเดลแข่งขัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลทีแพค-เอส (TPACK-S) ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และเพื่อศึกษาความแตกต่างของความรู้ตามโมเดลการวัดที่แพค-เอสที่ดีที่สุทธระหว่างนิสิตนักศึกษาครูที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ว่า 1) ได้โมเดลทีแพค-เอส (TPACK-S) ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ที่เหมาะสมจำนวน 4 โมเดล ประกอบด้วยตัวบ่งชี้หลัก 4 ตัวแปร คือ ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ (CK) วิธีการสอน (PK) เทคโนโลยี (TK) และนักเรียน (SK) และตัวบ่งชี้บูรณาการ 11 ตัวแปร คือ PCK, TCK, TPK, CK-S, PK-S, TK-S, PCK-S, TCK-S, TPK-S, TPACK, และ TPACK-S ที่มีการจัดรูปแบบโมเดลต่างกัน 4 แบบ และ 2) ผลการวัดความรู้ตามโมเดลที่ดีที่สุด กลุ่มนิสิตนักศึกษาครูที่เป็นกลุ่มเพศหญิง อายุมาก กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ที่แพค - เอส สูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยมีขั้นตอนในการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning : SDL) ซึ่งมีขั้นตอนในการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ (Diagnosing learning needs) 2) การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ (Formulating learning goals) 3) การวางแผนการเรียนรู้ (Identifying resources) 4) การเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ (Choosing and implementing learning strategies) และ 5) การประเมินและสรุปผลการเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้ (Evaluating learning outcomes) ซึ่งในการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายในของผู้เรียน ผู้เรียนมีความต้องการเรียนรู้ด้วยความสมัครใจและมีความรับผิดชอบ การเรียนรู้แบบนำตนเองจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการวินิจฉัยความต้องการของตนเองว่าต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องใด มีการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง วางแผนการเรียนรู้ เรียนรู้ตามแผนที่วางไว้และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนอาจจะมีการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนหรือครูผู้สอนก็ได้ โดยที่ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเองจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ซึ่งสอดคล้องกับ Knowles (1975) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - Directed Learning) เป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียนแต่ละคน มีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง (โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือไม่ต้องก็ได้) ผู้เรียนจะทำการวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะ แจกแจง แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นคนและอุปกรณ์ คัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้นั้น

2. ด้านเว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 และมีค่าประสิทธิภาพอยู่ที่ 82.35/81.36 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 เนื่องจากในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้มีการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และได้มีการออกแบบในส่วนของเว็บไซต์ตามหลักการออกแบบและผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งทำให้เว็บไซต์ที่มีรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่สร้างขึ้นมีหลักการในการออกแบบและมีเนื้อหาที่ถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ทั้งนี้ในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดจะอยู่ในระบบที่รองรับผู้ใช้หลายๆ คน ทั้งในเวลาเดียวกันและต่างเวลา มีการโต้ตอบผู้เรียนมีสื่อประสมทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง สามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และผู้เรียนกับผู้เรียนได้ เป็นระบบที่ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้ตลอด 24 ชั่วโมง จากสถานที่ใดก็ได้ ผู้เรียนมีโอกาสนำมาใช้ในการกำหนดแผนการเรียนรู้

ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ตนเองพอใจ ใช้เวลาในการทำความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ตามความสามารถในการรับรู้ของตน นอกจากนี้ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมดผู้สอนและผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยผ่านการจัดการเรียนการสอนบนเครือข่าย ได้แก่ การเรียนรู้เนื้อหาวิชา การค้นคว้าเพิ่มเติม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การส่งงาน ส่งงาน รวมถึงการสอบ โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เป็นเครื่องมือหรือกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดตลอดเวลาด้วยกลยุทธ์ต่างๆ ซึ่งการเรียนรู้ผ่านเว็บสามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือแนะนำผู้เรียน มีบทบาทในการกำหนดแผนการเรียนรู้ตามหัวข้อการเรียนรู้ในตารางสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่บทเรียนกำหนดไว้ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหัวข้อที่ต้องการ ชักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ติดตามการมอบหมายงาน และส่งงานตามเวลา และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้ (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2550; ปรัชญนันท์ นิลสุข, 2548)

3. ด้านการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพเก็บตัวที่เรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา โดยมีการประเมินสมรรถนะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประยุกต์ใช้ (Apply) 2) ด้านการประเมินสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (Assessment) และ 3) ด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (Ability) ซึ่งผลการประเมินของนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและเก็บตัว มีผลการประเมินสมรรถนะในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อจำแนกตามบุคลิกภาพ พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมีผลการประเมินสมรรถนะสมรรถนะทั้ง 3 ด้านสูงกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทางระหว่างสมรรถนะกับบุคลิกภาพ พบว่า ค่า F เท่ากับ 1.814

และค่า P-value เท่ากับ 0.167 แสดงว่าบุคลิกภาพกับสมรรถนะไม่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากบุคลิกภาพมีมาอยู่แล้วไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ แต่สมรรถนะนั้นสามารถพัฒนาได้ จึงทำให้สมรรถนะทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าแบบอิสระของ เอกกรินทร์ คุณยศยิ่ง (2547) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและ แบบแสดงตัว โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 134 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว 69 คน และกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจบุคลิกภาพที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงขึ้นจากแบบสำรวจบุคลิกภาพที่มีอยู่ ได้แก่ M.P.1, EPPS และ 16 PE Form A โดยมีความเชื่อมั่นของแบบสำรวจบุคลิกภาพแบบเก็บตัว 0.87 และแบบแสดงตัว 0.88 สถิติที่ใช้ ได้แก่ การกระจายความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ ทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สอดคล้องกับ Carl G. Jung (1939) ได้แบ่งกลุ่มทฤษฎีบุคลิกภาพออกเป็น 2 แบบ คือ Introvert แบบตามความสนใจที่สนใจในตนเอง และ Extrovert แบบความสนใจที่สนใจภายนอกตนเอง และสอดคล้องกับ กันยา สุวรรณแสง (2533) ได้สรุปลักษณะบุคลิกภาพแบบสนใจตนเองหรือเก็บตัว Introvert Personality เป็นลักษณะบุคคลที่ชอบอยู่โดดเดี่ยวไม่ชอบการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกริยาท่าทาง ความคล่องตัวในการกระทำหรือการพูดก็ตาม ไม่ชอบเข้าสังคม ไม่ชอบการมีเพื่อนมาก ๆ ชอบทำอะไรตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม ยึดมั่นในความรู้สึก

ของตนเอง และสอดคล้องตามแนวคิดบุคลิกภาพตามแบบของไมเยอร์บริกจ์ (Myers-Briggs Type Indicator: MBTI) ที่แบ่งมาตรงสิ่งที่บุคคลชอบหรือให้ความสนใจที่จะสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเรียกว่า E-I scale โดยบุคลิกภาพเก็บตัว จะมีลักษณะชอบความสงบ ครุ่นคิด คำนึง เน้นกระบวนการ ชอบทำโครงการระยะยาว และชอบเขียนมากกว่าพูด ซึ่งทำให้การทำงานของนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีการทำงานเป็นไปตามขั้นตอนของการเรียนรู้แบบนำตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำเอาหลักการและแนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning : SDL) และการเรียนรู้ผ่านเว็บ (Web-Based Learning : WBL) โดยขับเคลื่อนตามแนวคิดของ TPACK มาผสมผสานกับแนวคิดพื้นฐานการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมผ่านเว็บ ชี้ให้เห็นว่าสมรรถนะของนักศึกษาในแต่ละด้านสูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งระบบการจัดการเรียนรู้ได้รวบรวมเครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนบนเว็บและเป็นไปตามแนวคิด TPACK ที่มีการบูรณาการความรู้ด้านเทคโนโลยี ด้านการสอน และด้านเนื้อหา มาช่วยเสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพของนักศึกษาครูทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประยุกต์ใช้, ด้านการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ และด้านความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนวคิด TPACK ที่เสริมสร้างสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเครื่องมือที่ใช้คือ Moodle Cloud เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีพื้นฐานต่าง ๆ ที่เปิดช่องทางให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere, Anytime) ผู้เรียนมีโอกาสน

การกำหนดแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ตนเองพอใจ ใช้เวลาในการทำความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ตามความสามารถในการรับรู้ของตนเอง นอกจากนี้ Moodle Cloud เปรียบเสมือนศูนย์กลางอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยมีระบบการย่อยที่สามารถส่งงาน ส่งงาน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ภายในระบบ ผู้เรียนสามารถทราบผลการประเมินได้ทันที เมื่อเปรียบเทียบกับเครื่องมือบางตัวแล้ว ยังมีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้ในครั้งนี้ได้

3. สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและบุคลิกภาพแบบเก็บตัวของนักศึกษาสูงขึ้น เนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้ตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบนำตนเอง ควรมีการนำเครื่องมือต่างๆ หรือสื่อที่หลากหลาย โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ เป็นการเปิดช่องทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยในแต่ละกิจกรรมจะขับเคลื่อนไปตามแนวคิดของ TPACK ทำให้รูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บตามแนว TPACK ส่งผลต่อกลุ่มผู้เรียนอีกทั้งวิชานี้เป็นวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา และสารสนเทศ เนื้อหารายวิชาจึงเป็นการสร้างสื่อการเรียนการสอน ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และสร้างสื่อเป็นไปตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บโดยการประยุกต์เนื้อหาในรายวิชาอื่นๆ
2. ควรมีการศึกษาและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองผ่านเว็บที่เสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูตามหลักสูตรวิชาชีพครู ในมาตรฐานอื่นๆ ด้วย
3. ควรมีการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่นๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา และระดับอาชีวศึกษา เป็นต้น
4. ควรมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- นัตตา อังสุไวย. (2550). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ การสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยะรัตน์ คัญทัพ. (2545). *รูปแบบเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงโดยใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเว็บเคลื่อนที่ในระดับประถมศึกษา ภูมิศึกษาโรงเรียนนานาชาติเกคินี กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุภราภรณ์ ทองสุขแก้ว. (2555). *การศึกษาศาสนาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครูของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- Ball, D. L., Thames, M. H., and G. Phelps. (2008). Content Knowledge for Teaching What Makes It Special?. *Journal of teacher education*, 59(5),389-407.
- Cox, S. and C. R. Graham. (2009). Diagramming TPCK in Practice: Using and elaborated model of the TPCK framework to analyze and depict teacher knowledge. *Tech Trends*. 53 (5),60-69.
- Judy, M., J. Carol, and C. Peter. (2003). ABC of learning and teaching Web based learning. *British Medical Journal*. 326(7394),870-873.

- Knowles, M. S. (1980). *Self-Directed Learning: A guide for Learners and Teachers*. New York: Cambridge, The Adult Education Company.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for Competency Rather than Intelligence. *American Psychologist*. 17(7), 57-83.
- Mishra, P. and J. K. Matthew. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.
- Shulman, L. S. (1986). Knowledge and teaching : Foundations of the new reform. *Harvard educational review*. 57(1), 1-23.

การพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ที่ประสบผลสำเร็จ

A DEVELOPMENT OF ADMINISTRATIVE MODEL FOR SUCCESSFUL LAB SCHOOL PROJECT

สมนึก สุภโสภาพงศ์*
Somnuek Supasopapong*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์.ดร.ระพินทร์ โพธิ์ศรี

Associate Professor Rapin Posri, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วจี ปัญญาใส

Assistant Professor Vajee Panyasai Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงบ ประเสริฐพันธุ์

Assistant Professor Sa-ngob Prasertphan, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ และพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน และครู จำนวน 233 คน ประจำ อยู่โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 12 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการต้นแบบโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยประเด็น การดำเนินงานในแต่ละด้านที่มีผลสำเร็จมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ตามมุมมองของผู้บริหาร ได้แก่ เรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) และการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการ ส่วนตามมุมมองของครู คือ เรื่องการทำงานเป็นทีม

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
* Student in Doctor of Education (Research and Evaluation for Education Development), Uttaradit Rajabhat University

แบบมีส่วนร่วม ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามมุมมองของผู้บริหาร ได้แก่ เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนตามมุมมองของครู ได้แก่ เรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านพัฒนาครู ตามมุมมองของผู้บริหาร ได้แก่ เรื่องการส่งเสริมให้ครูนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ส่วนตามมุมมองของครูได้แก่ เรื่องการพัฒนาครูเพื่อปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ด้านแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามมุมมองของผู้บริหาร ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการติดตามและประเมิน การใช้งบประมาณ ส่วนตามมุมมองของครู ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนจัดหาสื่อเทคโนโลยี และด้านภาคีเครือข่ายและทรัพยากรการศึกษา ตามมุมมองของผู้บริหาร ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ผู้ปกครอง ชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนตามนโยบาย และตามมุมมองของครู ได้แก่ เรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการพัฒนาโรงเรียน

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในพื้นที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านกรรมการ ผู้ปกครอง ชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสถานที่ สภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน โดยประเด็นผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เป็นผู้นำเพื่อการพัฒนา

คุณภาพการศึกษา สำหรับการพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในพื้นที่ประสบผลสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มี 8 องค์ประกอบคือ ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ชุมชน ภาคีเครือข่าย งบประมาณ สถานที่ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และครู

คำสำคัญ : โรงเรียนในพื้นที่, ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ, การบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จ, ตัวแบบการบริหารจัดการ

ABSTRACT

The research aimed to study administrative conditions and success factors, and to create a possible and feasible administration model of successful lab schools, The population comprised 15 administrators and 233 teachers of 12 lab schools under the Office of Sukhothai Primary Education Area Office 1 and 2. The tools used in the research were a set of questionnaire and an in-depth interview. The data analysis and statistics used were percentage, average, standard deviation, and content analysis.

The research showed that the administration model of the lab schools consisted of 5 aspects. Key success factors with the highest level of achievement of each aspect were the following. Administration aspect – according to the administrators’ viewpoint, the success factors were the use of school-based management (SBM) and the use of information technology for administration and management; for the teachers’ perspective, the most influential factor was participatory team-working. Curriculum and Teaching Process aspect – by the administrators’ point of view, the highest success factors were the use of local wisdom learning resources and learning process promotion and development; according to the teachers’ viewpoint, the most successful factor was providing student-centered learning process. Teacher Development aspect – the administrators’ view highlighted

on enhancing teachers' well-managed collaboration and application of information technology; according to the teachers' view, the most important factor was the teacher development system for teaching and learning changes. Information Technology and communication Learning Sources aspect – the administrators' viewpoint indicated that the highest success level factors were the participation of the school board in monitoring and evaluating budgeting. According to the teachers, the most important factor was teachers' participation in making plans for acquiring teaching material technologies. Partnership Network and Educational Resources aspect – according to the administrators, the highest level success factor was the participation of the school boards, guardians, and community in school development in accordance with the school policy; by teachers' perspective, the most influential factor was the school development participation of the school boards.

The success factors of lab school administration achievement consisted of the following factors: school administrators; teachers; school board members, guardians and community; budget; facilities and environment; and information technologies and communication. According to administrators and teachers, the results showed that the highest level success factor was the school administrators aspect which involved the education quality development vision of the administrators. Regarding the development of possible and feasible successful lab school administration model, it included 8 element – school administrators, school board, community, network partnership, budget, facilities, teaching material technologies, and teachers.

Keywords : Lab School, Success Factor, Successful Administration, Administration Model

บทนำ

โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน หรือที่เรียกว่า โรงเรียนในฝัน เป็นนโยบายสาธารณะ ด้านการศึกษาของรัฐบาลภายใต้บทบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บนพื้นฐานหลักการและแนวคิดที่มีความเชื่อว่า “การศึกษาสามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นบุคคลแห่งคุณภาพ ส่งผลให้ประชาชนหลุดพ้นวงจรความยากจน” โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน จึงเป็นกระบวนการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฝันของสังคมที่สร้างโอกาสการศึกษาให้เด็กและเยาวชนได้เข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้านที่ดี มีคุณภาพ และมาตรฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานทางการศึกษาระดับชาติ และ

สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับของ ผู้ปกครองและนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาด้านแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและประยุกต์ใช้แนวคิดตัวแบบทางทฤษฎี มาใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการบริหารจัดการ อันจะนำไปสู่การหาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนในฝันได้ผ่านการประเมินรับรองคุณภาพและมาตรฐานที่เหมือนกันทั่วประเทศ ดังนั้น จึงเลือกโรงเรียนในฝันในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เขต 2 เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อศึกษาและพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่มีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน
3. เพื่อพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

1. สภาพการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน
3. ตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ องค์ประกอบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

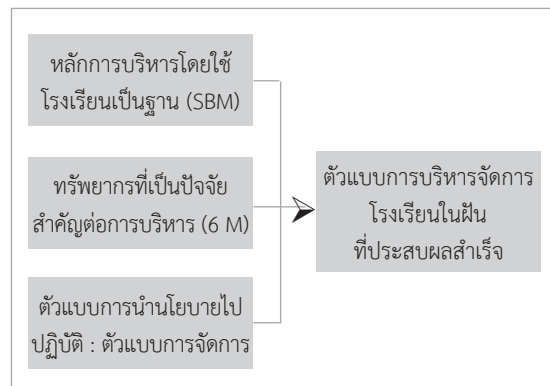
ขอบเขตประชากรเป้าหมาย

1. ผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 12 คน รองผู้อำนวยการ 3 คน รวม 15 คน ที่อยู่ที่โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และเขต 2
2. ครู ได้แก่ ครูผู้สอนทุกคนที่ประจำอยู่ที่โรงเรียนในฝัน จำนวน 233 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และเขต 2

กรอบความคิดในการวิจัย

การกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการต้นแบบโรงเรียนในฝันศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน แล้วนำมาวิเคราะห์และศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่ 1) หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) โดยยึดหลักสำคัญ 5 ประการ (อุทัยบุญประเสริฐ, 2545) คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจ หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล 2) ทรัพยากรที่เป็นปัจจัย

สำคัญต่อการบริหาร หรือที่เรียกว่า 6 M (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2552) ได้แก่ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) การบริหารงบประมาณ (Money) การบริหารงานทั่วไป (Management) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) การบริหารคุณธรรม (Morality) และการให้บริการประชาชน (Market) 3) ตัวแบบการจัดการ สมรรถนะขององค์การหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยอย่างน้อย 5 ปัจจัย (วรเดช จันทรศร, 2532) ประกอบด้วย โครงสร้างขององค์การ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และสถานที่ทำเลที่ตั้ง ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงผสมผสาน โดยการใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลักในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการและ รองผู้อำนวยการ จำนวน 15 คน และครู จำนวน 233 คน รวม 248 คน ส่วนการกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก ในการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้วิธีการแบบเจาะจงได้แก่ ผู้อำนวยการ และครูวิชาการ 1 คน โดยใช้เกณฑ์โรงเรียนที่มีผลการตอบแบบสอบถามที่สรุปได้ว่า โดยรวมประเด็นในการบริหารที่มีผลสำเร็จอยู่

ในระดับมากที่สุดมีจำนวนมาก ตามขนาดโรงเรียนคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นในการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน ชนิดแบบกำหนดตัวเลือกตอบเป็นระดับปัญหาในการดำเนินงาน แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ (5) เป็นปัญหาอย่างยิ่ง หมายถึง ปัญหานั้นเป็นปัญหาวิกฤต เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน ต้องแก้ไขด่วน (4) เป็นปัญหามาก หมายถึง ปัญหานั้นมีความรุนแรง เป็นอุปสรรคมากต่อการปฏิบัติงาน (3) เป็นปัญหาน้อย หมายถึง ปัญหานั้นเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานเพียงเล็กน้อย (2) ไม่เป็นปัญหา หมายถึง ปัญหานั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน (1) ไม่ทราบ/ไม่เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้ตอบไม่สามารถให้คำตอบได้ เพราะไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ไม่ได้ทำหน้าที่นั้น หรือไม่เกี่ยวข้อง กับประเด็นปัญหา

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับข้อมูลการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมจากแบบสอบถามในข้อ 1 โดยใช้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ และครูวิชาการ 1 คน แบ่งตามขนาดโรงเรียน

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน แบบกำหนดตัวเลือกตอบเป็น 5 ระดับ ได้แก่ (5) หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด (4) หมายถึง เห็นด้วยมาก (3) หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง (2) หมายถึง เห็นด้วยน้อย (1) หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันเพิ่มเติมจากแบบสอบถามในข้อ 3 โดยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ และครูวิชาการ 1 คน แบ่งตามขนาดโรงเรียน

5. สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) เพื่อตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบของต้นแบบว่ามีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้

วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษาเอกสารหลักการทฤษฎีตัวแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามสภาพที่ดำเนินการปฏิบัติจริง ตามมุมมองของผู้บริหาร และครู ผู้สอนที่ประจำอยู่ที่โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 ถึงเดือนมีนาคม 2559 ดังนี้

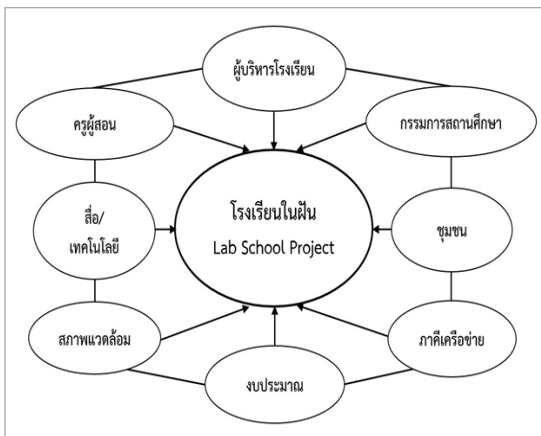
1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน โดยการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้อำนวยการ และครูวิชาการ 1 คน เพิ่มเติมในประเด็นที่แบบสอบถามไม่ถึงหรือยังไม่ได้ถาม

2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการโดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัยคือ 1) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ของรองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ (2545) ยึดหลักการบริหารที่สำคัญ 5 ประการ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจ หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลทฤษฎีการนำนโยบาย 2) การบริหารทรัพยากรที่สำคัญต่อการศึกษา (6 M) ของรองศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วิวิธินาวารณ (2553) ได้แก่ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) การบริหารงบประมาณ (Money) การบริหารงานทั่วไป (Management) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) การบริหารคุณธรรม (Morality) และการให้บริการประชาชน (Market) และ 3) แนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวแบบการจัดการ ของวรเดช จันทรศร (2551, น.21) เป็นทฤษฎีหลักสำคัญที่ผู้วิจัยใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างขององค์การ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และสถานที่ทำเลที่ตั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ (Percent) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยผู้วิจัย

นำมาจัดกลุ่มกำหนดเป็นโค้ดใหม่ได้แก่ (0) คือกลุ่มที่เป็นปัญหารวมกันได้แก่ ระดับ (5) เป็นปัญหาอย่างยิ่ง (4) เป็นปัญหามาก และ (1) คือกลุ่มที่ไม่เป็นปัญหารวมกัน ได้แก่ (3) เป็นปัญหาน้อย (2) ไม่เป็นปัญหา (1) ไม่ทราบ/ไม่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลแบบตารางไขว้ (Cross Tabs) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) แล้วสรุปประเด็นที่ประสบผลสำเร็จมากกำหนดเป็นตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน โดยยึดกรอบแนวคิดทฤษฎีตัวแบบการจัดการ ของศาสตราจารย์ วรเดช จันทระ เป็นต้นแบบในการกำหนดตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วย 8 ตัวแบบคือ ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ชุมชน ภาควิชาครูช่วย งบประมาณ สภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยี และครูผู้สอน การพัฒนาตัวแบบโดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบว่ามีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ของตัวแบบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและสร้างขึ้น ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพที่ 2 ตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามผู้บริหารจำนวน 15 คน และครู จำนวน 233 คน ตามแนวการดำเนินงานการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน 5

ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) ด้านพัฒนาครู 4) ด้านแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ด้านภาคีเครือข่ายและทรัพยากรการศึกษา เมื่อพิจารณา ประเด็นการบริหารจัดการเป็นรายด้าน ตามมุมมองของผู้บริหาร พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 93.30 คือ การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารจัดการ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ส่วนมุมมองของครู พบว่า ในการบริหารจัดการระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 91.00 คือ การทำงานเป็นทีมแบบมีส่วนร่วมของครูและทีมมีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามมุมมองของผู้บริหาร ประเด็นดำเนินการระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 93.30 คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นไทย การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามนโยบาย ส่วนมุมมองของครูในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 94.00 คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับ ในมุมมองของผู้บริหาร พบว่า ด้านพัฒนาครูระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 93.30 ในประเด็นการบริหารคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนไปใช้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ส่วนมุมมองของครู ระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 92.70 คือ การพัฒนาครูเพื่อปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน โดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และการส่งเสริมและพัฒนาครูให้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรมและความเป็นไทย ด้านแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตามมุมมองของผู้บริหาร พบว่า ระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 93.30 ในประเด็นการบริหารคือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ ส่วนมุมมองของครูร้อยละ 91.00 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนจัดหาสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน เช่นกัน ส่วนมุมมองของผู้บริหาร

ด้านภาคีเครือข่ายและทรัพยากร ระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 93.30 ในประเด็นการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษา ชุมชนเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ ส่วนมุมมองของครู ระดับผลสำเร็จมากที่สุด ร้อยละ 93.10 ในประเด็นการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนตามนโยบาย เช่นกัน

ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร 15 คน ครู 233 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงเรียนที่มีคำตอบแบบสอบถามระดับมากที่สุด พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ชุมชน ปัจจัยด้านงบประมาณทรัพยากร ปัจจัยด้านสถานที่ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมมีค่า $\bar{X} = 4.58$, $S.D. = 0.16$ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และตามวัตถุประสงค์ข้อ 3 พัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า ตัวแบบที่จะทำให้โรงเรียนในฝันประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ชุมชน งบประมาณ สถานที่ สื่อเทคโนโลยี และภาคีเครือข่าย

สำหรับการพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ พบว่า จากการศึกษาการบริหารจัดการต้นแบบโรงเรียนในฝัน ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ โดยยึดกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษาและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ชุมชน ภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ งบประมาณ สภาพแวดล้อม สื่อ/เทคโนโลยี และครูผู้สอน

1. ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องมียุทธศาสตร์ คือ 1) มีภาวะผู้นำ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความรอบรู้เท่าทันเหตุการณ์ เป็นนักพัฒนา วางแผนใน

การทำงาน สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นนักประสาน และเป็นที่ผู้มีความรู้สูงเป็นที่ยอมรับของสังคม 2) เป็นนักบริหารมืออาชีพ ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) รูปแบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก (Administrator Central SBM) กำกับโดยคณะกรรมการสถานศึกษา อำนาจการตัดสินใจไม่อยู่ที่ผู้บริหารเพียงคนเดียว การกระจายอำนาจในการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ที่มีประสิทธิผล (Effectiveness) คือมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการปฏิบัติงานเป็นเลิศ มีการมอบหมาย กำกับ ติดตามประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ปกครอง ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

2. กรรมการสถานศึกษา

เป็นองค์คณะกรรมการบริหารจัดการของโรงเรียนที่สำคัญยิ่ง กรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม (Active participation) ในการบริหารจัดการโรงเรียนอีก 2 ลักษณะคือ 1) กำกับ ติดตาม กิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ เข้ามาเป็นคณะกรรมการดำเนินงานต่างๆ ร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียน ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ทรัพยากรการศึกษา 2) สนับสนุน และส่งเสริมกิจการของโรงเรียน ได้แก่ การร่วมจัดหา งบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน การรณรงค์ให้ส่งบุตรหลานมาเข้าเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน การจัดหาวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียน

3. ชุมชน

ความร่วมมือของชุมชน (Active participation) รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน ประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการทางการศึกษาของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ 1) ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลานตน เช่น เลือกสถานศึกษาที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียน 2) ร่วม

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา 3) ร่วมติดตามผลการศึกษา เช่น ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามการจัดการเรียนการสอน ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาของโรงเรียน 4) ร่วมสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน 5) ร่วมสนับสนุนกิจการของโรงเรียนโดยสนับสนุนด้านความคิด การเป็นผู้นำ การเป็นกรรมการร่วมประชุม การปกป้องดูแลทรัพย์สิน การสนับสนุนทรัพยากร และการร่วมดำเนินโครงการการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

4. ภาควิชาเครือข่าย

ภาควิชาเครือข่ายอุปถัมภ์ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล รวมถึงผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัด ศึกษาในเทศก์ ทีม Roving Team ซึ่งเป็นทีมที่เลี้ยงที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ร่วมพัฒนา วางแผน เข้ามามีส่วนร่วม (Active participation) สร้างความตระหนัก และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมดำเนินการ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมติดตาม และประเมินผลโครงการ หรือกิจกรรมของโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนองค์กรท้องถิ่น ทำให้มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่เข้มแข็งตลอดต่อไป

5. งบประมาณ

โรงเรียนมีงบประมาณสนับสนุนเพียงพอ (Sufficient) ต่อความต้องการในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน มีระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ การจัดทำแผนงบประมาณ แผนปฏิบัติการใช้จ่ายงบประมาณ แผนการรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การใช้ผลผลิตจากงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำจัดหาวัสดุเพื่อการพัฒนาโรงเรียน และการเรียนการสอนต่อไป

6. สถานที่/สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมภายใน

โรงเรียน อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องเรียน ห้องสมุด เพียงพอใช้งานได้จริง (Sufficient) ตลอดจนการจัดบรรยากาศแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บริเวณโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เหมาะสม มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้

7. สื่อ/เทคโนโลยี

โรงเรียนส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ให้มีความพอเพียง (Sufficient) ต่อการบริหารและการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมทุกพื้นที่ และนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มาช่วยในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดีย (Electronic Multi-media Classroom) และอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) เพื่อการศึกษาค้นคว้า และการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน นอกจากนี้การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ และการบำรุงรักษา

8. ครูผู้สอน

มีจำนวนครูผู้สอนเพียงพอ และครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การใช้สื่อวิทยาการใหม่ๆ ที่ทันสมัย ส่งเสริมทักษะวิชาการที่มีคุณภาพ มีความเป็นผู้นำ ให้นักเรียนเป็นผู้กล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล คิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ มุ่งเน้นความเป็นไทย คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขต่อการเรียน และครูมีการอบรมพัฒนาตนเองสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน สรุปได้ว่า ในการดำเนินงานการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการ

บริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านพัฒนาครู ด้านแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและการสื่อสาร และด้านระบบภาคีเครือข่ายและทรัพยากรการศึกษา โดยมีประเด็นการบริหารจัดการที่มีระดับผลสำเร็จมากที่สุดดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ พบว่า การบริหารจัดการที่ประสบผลสำเร็จในระดับมากที่สุด คือการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการของโรงเรียน การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) (93.30%) การสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ตามนโยบายโรงเรียนในฝัน (92.90%) และการทำงานเป็นทีมแบบมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียน (91.00%)

1.2 ด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ประเด็นที่มีผลดำเนินการดำเนินงานสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นไทย การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามนโยบาย/จุดเน้น (93.30%) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับ (94.00%) การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง ไม่มุ่งวัดเพียงการสอบอย่างเดียว (92.30%) และการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้นักเรียนสืบค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ (90.10%)

1.3 ด้านการพัฒนาครู พบว่า การดำเนินการพัฒนาครูที่มีผลสำเร็จในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนไปใช้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ (93.30%) การพัฒนาครูเพื่อปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนโดยครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การส่งเสริมและพัฒนาครูให้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นด้านคุณธรรมและความเป็นไทย (92.70%)

1.4 ด้านระบบเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า ประเด็นในการบริหารที่มีผลสำเร็จในระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณ (93.30%) การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนจัดหาสื่อเทคโนโลยี

คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน (91.00%)

1.5 ด้านภาคีเครือข่ายและทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า การดำเนินงานที่มีผลสำเร็จในระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อการพัฒนาบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน การประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จของโรงเรียน (93.30%) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมพัฒนาโรงเรียนตามนโยบายโรงเรียนในฝัน (93.10%) และการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (90.10%)

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน สรุปได้จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของโรงเรียนในฝันโรงเรียนในฝัน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครูผู้สอน ด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านงบประมาณและทรัพยากร ด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด มีค่า $\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.16 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับความสำคัญมากที่สุด ลำดับแรกได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน โดยมีค่า $\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.24 ลำดับรองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่า $\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.38 ปัจจัยด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีค่า $\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.28 ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน มีค่า $\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.36 ปัจจัยด้านงบประมาณและทรัพยากร มีค่า $\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.28 และปัจจัยด้านครู มีค่า $\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.30 ตามลำดับ

3. การพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน สรุปได้ว่า จากการศึกษากิจการการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนในฝัน ที่ค้นพบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบในการกำหนดสร้างตัวแบบการบริหารจัดการ

โรงเรียนในฝัน โดยผู้วิจัยได้อาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีหลักการบริหารจัดการนโนบายไปปฏิบัติ ตัวแบบการจัดการของวรเดช จันทรศร (2551, น.45) สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวแบบ 8 องค์ประกอบคือ ผู้บริหารโรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ชุมชน ภาคิเครือข่าย งบประมาณ สถานที่/สภาพแวดล้อม สื่อ/เทคโนโลยี และครู

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและสรุปผลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย มีประเด็นที่อภิปราย ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 และเขต 2 ทุกขนาดโรงเรียนดำเนินการตามแนวนโยบายการดำเนินงานที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายที่คล้ายกันคือ คุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในแต่ละด้าน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านแหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านภาคิเครือข่ายและทรัพยากรการศึกษา ดำเนินการโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน มีตัวบ่งชี้วัดภาพความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นด้านปัจจัย ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ด้านผลผลิต ผลลัพธ์ของโครงการโรงเรียนในฝัน มีกรอบนโยบายการดำเนินงานเดียวกันคือ นโยบายโรงเรียนในฝัน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, 76 - 77) ได้ทำการศึกษาสภาพความสำเร็จโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันรุ่น 1 - 2 (Lab School Project) ปี พ.ศ.2546 – 2553 ระดับประเทศ พบว่า ภาพความสำเร็จโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝันประกอบด้วยปัจจัยด้าน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ชุมชนและผู้ปกครอง งบประมาณและทรัพยากร สถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ผลจากการศึกษา พบว่าปัจจัยดังกล่าวมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับประเทืองทิพย์สุกมลจันทร์ (2557) ที่ได้ศึกษางานวิจัยไว้เรื่อง การพัฒนาตัวแบบประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโครงการโรงเรียนในฝันให้เกิดประสิทธิผล จะต้องพัฒนาปัจจัยด้านบุคลากรและเทคโนโลยีเป็นอันดับแรก เนื่องจากโครงการโรงเรียนในฝัน ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนดังกล่าว คนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในงาน เพราะถ้าคนมีคุณภาพ มีทักษะในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ตั้งใจปฏิบัติงาน ด้วยความเสียสละรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ รักและรักดีต่อองค์กร ทำงานอย่างมีความสุข ย่อมนำพาองค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3. พัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้โดยสังเคราะห์ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการต้นแบบโรงเรียนในฝัน ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการของโรงเรียนในฝันโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ถือเป็นตัวแบบที่สำคัญในการกำหนดบทบาทในการขับเคลื่อน การควบคุมทิศทางการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน ต้องใช้หลักการบริหารที่มีประสิทธิผล หลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และการจัดระบบโครงสร้างการบริหารตามแนวดำเนินงานของหลักการโรงเรียนในฝัน ซึ่งองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับหลักการบริหารจัดการตามกฎกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 4 กลุ่ม คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแบบการบริหารจัดการ ของวรเดช จันทรศร (2551, น.45) ด้าน

โครงสร้างองค์การ ที่กล่าวว่า นโยบายจะประสบความสำเร็จ ได้จึงจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างองค์การที่เหมาะสม มีความแข็งแกร่ง บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถ ทั้งทางด้านการบริหารและเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังต้องมีการวางแผนเตรียมการ มีความพร้อมเป็นอย่างดีทั้งทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ งบประมาณเพียงพอ ตลอดจนสถานที่บรรยากาศจัดไว้อย่างเหมาะสมอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างราบรื่น ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบของตัวแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ชุมชน กรรมการสถานศึกษา งบประมาณ สถานที่สภาพแวดล้อม สื่อ/เทคโนโลยี และภาคีเครือข่าย เป็นปัจจัยและองค์ประกอบที่ส่งเสริมสนับสนุนให้การดำเนินการบริหารจัดการของโรงเรียนประสบความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การมีส่วนร่วม ตามหลักการทฤษฎีของอุทัย บุญประเสริฐ, (2545) และด้านปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ ตามทฤษฎีการบริหารทรัพยากรการบริหาร 6 M ของ วิรัช วิรชนิกาวรรณ, (2542) คือ Man Money Material Management Morality Market สรุปได้ว่า องค์ประกอบตัวแบบการบริหารจัดการโรงเรียนในฝันที่ประสบผลสำเร็จนั้นต้องประกอบด้วย องค์ประกอบที่จำเป็นสำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียน ที่ต้องดำเนินการบริหารใช้หลักการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล ส่วนองค์ประกอบด้านกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/ผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย งบประมาณ และสถานที่ สภาพแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในเรื่องการอำนวยความสะดวก ความร่วมมือส่งเสริม สนับสนุนให้งานดำเนินการไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ และองค์ประกอบที่ถือว่ามีความจำเป็นที่สำคัญของการพัฒนาคุณภาพคือ ครู และสื่อเทคโนโลยี ซึ่งครูมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดคุณภาพกับผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรโครงการโรงเรียนในฝันที่ก้าวเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยครูจะเป็นผู้ขับเคลื่อนกลยุทธ์วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแนวใหม่ที่ต้องมีความพร้อมและเพียงพอในด้านงบประมาณ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำตัวแบบการบริหารจัดการของโรงเรียนในฝันไปใช้กับโรงเรียนอื่น ควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน
2. การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) ในรูปแบบผู้บริหารเป็นหลัก ควรจะต้องยึดหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายควบคู่กันไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตัวแบบการบริหารจัดการที่ยั่งยืน
2. ควรศึกษาการนำตัวแบบการบริหารจัดการของต้นแบบโรงเรียนในฝันไปสู่การปฏิบัติกับโรงเรียนทั่วไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2540). *แบบวัดศักยภาพเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- เดือนกวี ทองก้อน. (2560). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรดิตต์.
- วรเดช จันทรศร. (2551). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- วิรัช วิรชนิกาวรรณ. (2542). *กระบวนการบริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้ง.

ประเทืองทิพย์ สุกุมลจันทร์. (2557). การพัฒนาตัวแบบ
ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการหนึ่ง
อำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). การบริหารจัดการสถานศึกษา
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ หลักสูตร
การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำวิชาการจัดการโรงแรม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก

A UBIQUITOUS PROFESSIONAL COMPETENCY DEVELOPMENT SYSTEM
ON WORKEMPLOYMENT PROGRAM IN HOTEL MANAGEMENT
FOR LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN EASTERN THAILAND

โสภางค์พัคตร์ หรัยเจริญ*

Sopangpak Raicharoen*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์เกสร บุญอำไพ

Associate Professor Tipkesorn Boonumpai, Ph.D.

รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ประเสริฐ หกสุวรรณ

Associate Professor Pongprasert Hoksuan, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนางค์ประกอบของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ 2) ทดสอบประสิทธิภาพระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ 3) ศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนจากระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ และ 5) ประเมินและรับรองระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญในการแสดงความคิดเห็นต่อกรอบแนวคิดร่างต้นแบบระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ จำนวน 15 คน และ 2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวอนนภาศัพท์ จังหวัดชลบุรี ในการทดสอบประสิทธิภาพของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพจำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบวัดทักษะการจัดการโรงแรม 4) แบบสังเกตคุณลักษณะการจัดการโรงแรม 5) แบบวัดเจตคติต่อวิชาชีพการจัดการโรงแรม 6) แบบสอบถามความพึงพอใจ

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

* Student in Doctor of Philosophy (Educational Technology), Burapha University

ของนักเรียนต่อระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ และ 7) แบบประเมินเพื่อรับรองระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน E1/E2 และการทดสอบค่าที

ผลจากการวิจัย พบว่า ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการทำงาน สาขาวิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก มีชื่อเรียกว่า “แผนโนสไกงค์พัคตร์” มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การตรวจสอบความพร้อม 3) การศึกษาเนื้อหา 4) การฝึกการปฏิบัติ 5) การประเมินผล และ 6) การตรวจสอบและปรับปรุงระบบ

สำหรับขั้นตอนของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพฯ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ความพร้อม ขั้นที่ 2 ชี้แนะวิธีการเรียนแบบภควันตภาพฯ ขั้นที่ 3 ทดสอบก่อนเรียน ขั้นที่ 4 ศึกษาเนื้อหาสาระ ขั้นที่ 5 ทบทวนความรู้ ขั้นที่ 6 ฝึกปฏิบัติ และขั้นที่ 7 ประเมินผลการปฏิบัติ

นอกจากนี้ ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพที่ผลิตตามระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ พบว่า มีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2 = 80.00/82.33$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลการศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนจากระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ

แบบภควันตภาพฯ พบว่า มีความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.12$, $SD = 0.31$) และผลการประเมินและรับรองระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นต่อระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ อยู่ในเกณฑ์ “เหมาะสมมาก” ($\bar{X} = 4.37$)

คำสำคัญ : ประเมินนโยบาย, เทคโนโลยีสารสนเทศ, โมเดลจัดการความรู้

ABSTRACT

This study is a research and development. The objectives of this research were: 1) to develop a ubiquitous professional competency development system on work employment program in hotel management for lower secondary school student in Eastern Thailand 2) to test the efficiency of the system performance; 3) to study the progress of students learning from the system; 4) to study the students' satisfaction to the system; and 5) to assess and certify the qualifications system by the education expert.

The samples used in this study selected by multi-stage random sampling method were: 1) experts on system prototypes totally 15, and 2) Mathayom Suksa 1-3 students in Chonburi Province totally 39 people. The instruments used in the study were 1) the system prototype 2) Learning Achievement Test 3) Hotel Management Skill tests 4) Hotel Management observation tests 5) Attitude score for hotel management tests and 6) Student Satisfaction Questionnaire on Competency Development System and 7) Evaluation Forms for performance development system by the experts. The basic statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation (Dependent Samples)

Major Findings: Professional development system for the ubiquitous educational administration for employment program in hotel management for junior high school student entitled “Sopangpuk Plan” Eastern region comprises six components: 1) Situational analysis, 2) Check availability, 3) Study data, 4) Practice, 5) Assess and 6) Monitor and improve system.

The system consists of seven steps: 1) Analyze the readiness; 2) Guide learning; 3) Conduct Pretest; 4) Study Information; 5) Review the Knowledge Step; 6) Practice and 7) Evaluate Performance.

Results of performance testing of the professional development system educational administration for employment program in hotel management for junior high school students in the eastern region for E1/E2 was 80.00/ 82.33 meet the set of criteria 80/80. The students' learning progress was significantly increased at the .05 level. Student satisfaction was at the highest level. ($\bar{X}$ = 4.12, SD = 0.31) and The evaluation and verification of the system by the experts was at the level. ($\bar{X}$ = 4.37)

Keywords : Professional competency development, Ubiquitous, Work employment program, Hotel management

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายพัฒนาผู้เรียน ในสายอาชีวศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะ การทำงานในสถานประกอบการ เพื่อรองรับการจ้างงาน จากภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม การค้าและการบริการใน ระดับอาเซียนและระดับนานาชาติ โดยการเตรียมความพร้อมในการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษา เพื่อรองรับ ความต้องการแรงงานทักษะทางวิชาชีพในการพัฒนา ประเทศ โดยเฉพาะในภาคตะวันออก ถูกกำหนดให้เป็น เขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ (Eastern economic corridor: EEC) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้แผนนโยบายประเทศไทย 4.0 คลอบคลุมการพัฒนาพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง ดำเนินการลงทุนใน 4 กลุ่ม คือ โครงสร้างพื้นฐาน อุตสาหกรรมเป้าหมาย การท่องเที่ยว และการสร้างเมืองใหม่ ซึ่งจังหวัดชลบุรี ได้รับการกำหนด ให้เป็นพื้นที่นำร่อง ดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีพเพื่อ การมีงานทำ โดยการพัฒนาลัทธิการจัดการศึกษาเพื่อ การมีงานทำสำหรับผู้เรียนในจังหวัดชลบุรี เริ่มตั้งแต่ระดับ ประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เชื่อม โยงกันในทุกระดับการศึกษา โดยยึดหลักการบูรณาการ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ คณะกรรมการ

พัฒนาลัทธิการจัดการศึกษาของจังหวัดชลบุรี (จังหวัด ชลบุรี, 2558) ได้ร่วมกันกำหนดลัทธิการจัดการศึกษา เพื่อการมีงานทำ (Work-based education management) ซึ่งเป็นลัทธิที่บูรณาการการเรียนการสอนด้านอาชีพ ทักษะการทำงานและการเสริมสร้างคุณลักษณะนิสัย อุตสาหกรรม ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา โดยเฉพาะในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ต้องเสริม สร้างความเข้าใจและเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนต่อ ในสายอาชีพ เพื่อให้ความรู้ ความสามารถ ทักษะการ ทำงานและคุณลักษณะเพื่อการประกอบอาชีพที่ พึ่งประสงค์ สามารถประกอบอาชีพและดำรงชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข กระบวนการสอนเน้น บูรณาการทักษะฝีมือแรงงานและการเสริมสร้าง คุณลักษณะนิสัยอุตสาหกรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดย สอดแทรกในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดเป็นกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนและกำหนดเป็นรายวิชา/ กิจกรรมที่สถาน ศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นของผู้เรียน และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้ จังหวัด ชลบุรี (2558) ได้สำรวจสถานศึกษาในจังหวัดชลบุรี พบว่า สถานศึกษามีความต้องการส่งเสริมการงานอาชีพ ให้กับผู้เรียน โดยเฉพาะการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก

สถานประกอบการจริง เนื่องจากสถานศึกษาไม่สามารถจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติในงานอาชีพได้อย่างครบถ้วน ดังนั้น ความต้องการในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและวินัยในการทำงานในภาคอุตสาหกรรม ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม

ปัจจุบัน เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอน หรือที่เรียกว่า “การศึกษาแบบภควันตภาพ” (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนจะได้รับความรู้ความเข้าใจจากการเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความต้องการและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning style) ผ่านการใช้เครื่องมือสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ เช่น คอมพิวเตอร์แบบพกพา โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต เป็นต้น เชื่อมโยงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งถือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีความยืดหยุ่นกับผู้เรียนที่สามารถเชื่อมโยงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และนำมาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาหาความรู้ตามที่ต้องการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ใจทิพย์ ณ สงขลา, 2550) ซึ่งการสอนแบบภควันตภาพจะมีความแตกต่างจากการเรียนการสอนในอดีต ที่ผู้สอนจะเป็นเพียงผู้บรรยายหรือถ่ายทอดความรู้ผ่านหนังสือหรือสื่อการสอนเพียงอย่างเดียว การได้มาซึ่งความรู้ จะต้องไปศึกษาที่โรงเรียนหรือห้องสมุดเท่านั้น การสอนแบบภควันตภาพ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนและผู้เรียนในการศึกษาเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทสภาพสังคม ความต้องการของตลาดแรงงาน และกระแสของโลกที่เปลี่ยนแปลง การสอนแบบภควันตภาพจึงเป็น

ทางเลือกหนึ่งที่ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน

จากความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะและนิสัยอุตสาหกรรมให้กับผู้เรียน เพื่อรองรับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการ และแนวคิดการศึกษาแบบภควันตภาพ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก ซึ่งเป็นระบบการจัดการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา มีระบบช่วยเหลือผู้เรียนโดยการตรวจจับบริบทการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เป็นหลักสูตรที่เสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน และดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพเพื่อการมีงานทำ ผลการศึกษาที่เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางต่อการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพของผู้เรียน สามารถก้าวเข้าสู่การเป็นแรงงานระดับฝีมือในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะแบบภควันตภาพสำหรับหลักสูตรอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก

2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก

3. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน ที่เรียนจากระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก

5. ประเมินและรับรองระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการจัดการโรงแรม

2. ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เรียนหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด และจังหวัดระยอง จำนวน 9,720 คน จาก 218 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) ได้แก่

1. ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน และด้านการจัดการโรงแรม จำนวน 5 คน

2. ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวอนนาศัพพ์ จังหวัดชลบุรี จำนวน 39 คน

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย

1. ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ วิชาการจัดการโรงแรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภูมิภาคตะวันออก

2. เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการประเมินผลระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ ประกอบด้วย

1) แบบสำรวจและประเมินความต้องการต้นแบบชิ้นงาน 2) แบบประเมิน (ร่าง) ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ 3) แบบประเมินเว็บไซต์ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ 4) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ก่อน-หลัง) 5) แบบฝึกหัดระหว่างเรียน 6) แบบสอบถามความพึงพอใจ 7) แบบประเมินสมรรถนะ และ 8) แบบประเมินรับรองระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควันตภาพฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3. เครื่องมือวิจัยทางสถิติ (Statistical instruments) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 และการทดสอบค่าที

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 7 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

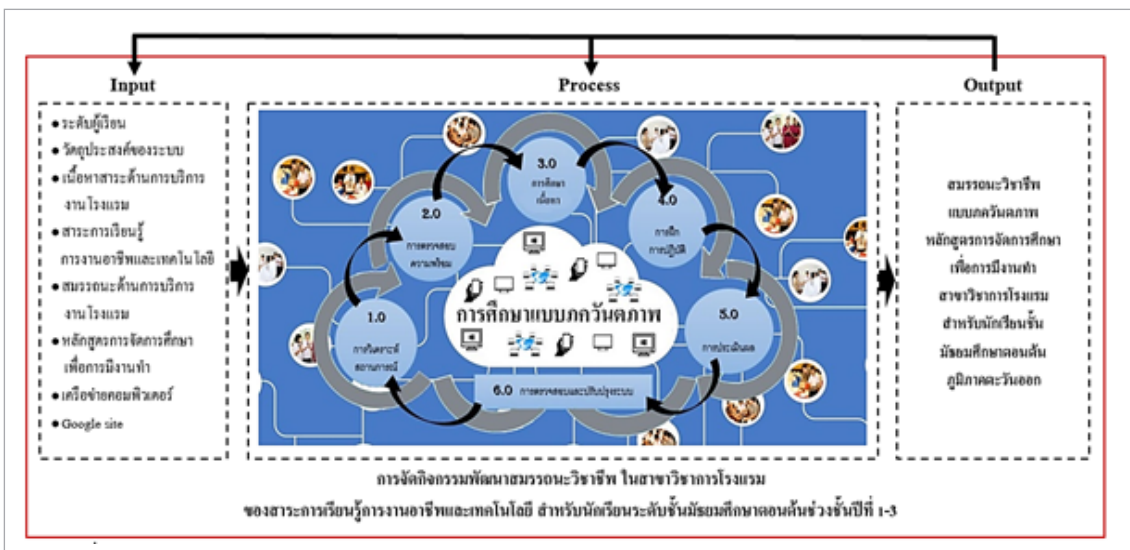
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ความรู้หรือเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับต้นแบบชิ้นงาน การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม เป็นการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องและสรุปคำตอบต่อคำถามการวิจัย เพื่อการนำมาใช้ในการออกแบบ โดยการศึกษาองค์ความรู้จากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ระบบและการจัดระบบ 2) การจัดการเรียนแบบภควันตภาพ 3) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม 4) สมรรถนะวิชาชีพ 5) หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ 6) วิชาการจัดการ

การโรงแรม และ 7) การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อ

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจและประเมินความต้องการระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ โดยใช้แบบสำรวจการเรียนรู้การสอนของโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน สอบถามความคิดเห็นและความต้องการของครูผู้สอน จำนวน 6 คน ในโรงเรียนอนนาศัฒพ์และโรงเรียนชุมชนวัดหนองรี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ในรายวิชาการจัดการเรียน

การสอนเพิ่มเติมของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี พบว่า ครูและบุคลากรมีความต้องการให้มีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอน ทั้งในเรื่องหลักสูตร วิธีการสอนและกิจกรรมการสอน ตลอดจนด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารอบแนวคิดของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ

ขั้นตอนที่ 4 การสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 5 คน ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน และด้านการจัดการโรงแรม จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของกรอบแนวคิดร่างต้นแบบระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ภาพรวม พบว่า ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ ควรกำหนดคุณสมบัติและวิธีการจัดกิจกรรมให้ชัดเจน มีความเป็นรูปธรรมและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาร่างต้นแบบชิ้นงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำร่างต้นแบบระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาดำเนินการสร้างต้นแบบระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ต้นแบบชิ้นงานระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพ

ขั้นตอนที่ 6 การทดสอบประสิทธิภาพและรับรองต้นแบบชิ้นงาน โดยทดลองใช้ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ เบื้องต้น รูปแบบเดียวกับผู้เรียนจำนวน 3 คน จากนั้นจึงทดลองใช้แบบกลุ่มเล็กกับผู้เรียนจำนวน 6 คน และทดลองใช้ภาคสนามกับผู้เรียนจำนวน 30 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เป็นผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนวอนนภาศัพท์ ที่เรียนรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 5 ครั้ง ครั้งละ 6 คาบ (คาบละ 50 นาที)

ขั้นตอนที่ 7 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิรับรองระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการโรงแรม ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านหลักสูตรและการสอน

สรุปผลการวิจัย

1. ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์ (C-Context) เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์ แวดล้อม หรือบริบทสำหรับระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภควัฒนภาพฯ ซึ่งบริบทของการวิจัยครั้งนี้ คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ ในสาขาวิชาการโรงแรม ของสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 รวมถึงวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสถานประกอบการ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ และความต้องการของท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 2 การตรวจสอบความพร้อม เป็นการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรบุคคลและบริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตามระบบ ดังนี้

1. ผู้เรียน: เกี่ยวข้องกับความต้องการในการเรียนรู้ในสาขาวิชาการโรงแรม
2. ผู้สอน: เกี่ยวข้องกับทักษะ ความรู้ความสามารถของผู้สอน
3. เนื้อหา: เกี่ยวข้องกับสาระในหลักสูตรการบริการสาขาวิชาการโรงแรม
4. เครือข่ายคอมพิวเตอร์และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษา เพื่อใช้ฝึกปฏิบัติการสอนแก่ผู้เรียน

5. สถานประกอบการ/โรงแรม เพื่อให้ผู้เรียนศึกษา
งานและฝึกปฏิบัติการเบื้องต้น

6. สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและ
มีความจำเป็นต่อการพัฒนาระบบการพัฒนาสมรรถนะ
วิชาชีพแบบภาควันตาภาพ

องค์ประกอบที่ 3 การศึกษาเนื้อหา เป็นขั้นให้ความ
รู้ด้านหลักการ ทฤษฎี หลักวิชาของการบริการในสาขา
วิชาการโรงแรมโดยเรียนรู้ตามสมรรถนะที่จำเป็น ซึ่ง
นอกจากจะเรียนรู้สมรรถนะตามหน้าที่แล้ว ต้องเรียนรู้รวม
กับหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำด้วย
ประกอบไปด้วยคุณลักษณะนิสัยอุตสาหกรรม (Attitude)
ทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ (Skill) และความรู้ที่
เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ (Knowledge) และรวม
ไปถึงข้อมูลทฤษฎีหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงาน
ทำสาขาวิชาการโรงแรม สมรรถนะหลักและย่อยของงาน
บริการด้านการโรงแรม จรรยาบรรณวิชาชีพ รวมถึง
รายวิชาในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมของสาระการ
เรียนรู้สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 มี
รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ

ผลการเรียน	กระบวนการ		หลังเรียน	
	E1	S.D.	E2	S.D.
1. ผลการทดลองใช้เบื้องต้นแบบเดี่ยว 1:1 (One to one testing)	76.66	0.57	83.33	0.57
2. ผลการทดลองใช้เบื้องต้นแบบกลุ่ม 1:10 (Small group testing)	81.00	0.87	82.00	0.69
3. ผลการทดลองใช้เบื้องต้นแบบภาคสนาม 1:100 (Field group testing)	80.00	0.34	82.33	0.43

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยระบบการ
พัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ ในการทดลอง
ใช้เบื้องต้นแบบเดี่ยว มีค่าประสิทธิภาพ $E1/E2 = 76.66/83.33$ ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่
กำหนด สอดคล้องกับผลการสังเกตการณ์และการ
สัมภาษณ์ผู้เรียน ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้
ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ ยัง
ไม่ทำให้เกิดแนวทางการประกอบอาชีพที่เหมาะสมต่อ
นักเรียน ผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไขระบบการพัฒนาสมรรถนะ

องค์ประกอบที่ 4 การฝึกการปฏิบัติ ผู้เรียนเข้าร่วม
สังเกตการณ์ปฏิบัติงานจริง ในส่วนของการปฏิบัติงานด้าน
การบริการงานโรงแรมกับสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เข้า
รับการฝึกได้เห็นกระบวนการในการทำงานด้านการ
โรงแรม และได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงที่เกิดจากการ
ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง

องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล แบ่งออกเป็น 1)
การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทั้งภาค
ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จากผู้ประกอบการและครูผู้สอน
และ 2) การประเมินระบบ ซึ่งเป็นขั้นตอนหลังจากสรุปผล
การฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกเรียบร้อยแล้ว เพื่อนำไป
ปรับปรุงขั้นตอนและกระบวนการของระบบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

**องค์ประกอบที่ 6 การตรวจสอบและปรับปรุง
ระบบ** เป็นขั้นประเมินผลการใช้ระบบการพัฒนาสมรรถนะ
วิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ โดยการตรวจสอบข้อมูลจากผล
การใช้ระบบ เพื่อแก้ไขและปรับปรุงระบบให้เป็นไปตาม
จุดมุ่งหมายที่กำหนด ให้มีการดำเนินงานที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

วิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ เพิ่มเติม โดยปรับปรุงขั้นตอนและ
แนวทางการจัดการเรียนการสอน จัดทำขั้นตอนการชี้แนะวิธี
เรียนแบบภาควันตาภาพฯ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้และสร้างความ
เข้าใจของครูและผู้เรียนมากขึ้น และปรับกิจกรรมการปฏิบัติ
งานกับสถานประกอบการจริงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จาก
นั้น จึงนำไปทดลองใช้ เบื้องต้นแบบกลุ่มและแบบภาคสนาม
พบว่า นักเรียนที่เรียนระบบด้วยระบบการพัฒนาสมรรถนะ
วิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์
ที่กำหนด (มีค่า 81.00/82.00 และ 80.00/82.33 ตามลำดับ)

3. ผลการศึกษาความก้าวหน้าของผลการเรียนด้วย
ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการวิเคราะห์ t-test (n=30)

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D.	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	21.07	1.53	12.10	3.09	21.46*	0.00
หลังเรียน	33.17	2.63				

* $P < .05$ (df = 29, t = 7.976)

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียนและ
หลังเรียน ด้วยการวิเคราะห์ค่า t ที่คำนวณได้ มีค่าสูงกว่า
ค่า t ที่จุดวิกฤติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
หมายความว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบ
การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ ส่งผลให้
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ
การใช้ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ
ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51) โดยด้านที่มี
ความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การได้รับความรู้จากผู้ปฏิบัติ
งานจริงในสถานประกอบการโรงแรม รองลงมา ได้แก่
ได้ทดลองปฏิบัติงานจริงกับสถานประกอบการ แผนกแม่
บ้าน และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการพัฒนา
สมรรถนะวิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ ทำให้ได้แนวทางการ
ประกอบอาชีพที่เหมาะสมต่อนักเรียน ($\bar{X}$ = 4.85, 4.81
และ 4.80 ตามลำดับ)

5. ผลการรับรองระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ
แบบกวีวันตภาพฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ในภาพรวม มี
ความเหมาะสมอยู่ในระดับ “มาก” โดยมีคะแนนเฉลี่ย
เท่ากับ 4.37 หมายความว่า ระบบการพัฒนาสมรรถนะ
วิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ มีความเหมาะสมและสามารถ
นำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

ระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ
พัฒนาตามหลักการและทฤษฎีของวิธีระบบ กระบวนการ
บูรณาการกิจศึกษา และกระบวนการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพการจัดการโรงแรม ลักษณะของระบบ ประกอบ
ด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการผลิต (Process)
ผลย้อนกลับเพื่อควบคุมและปรับปรุงระบบ (Output)
และข้อมูลป้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิด
ขึ้นในระบบ (Feedback) โดยดำเนินการตามกรอบการพัฒนานวัตกรรม
CIPOF Model ของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์
พรหมวงศ์ (2554) ร่วมกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา
(Research and development) 7 ขั้นตอน (R4D3) (ชัยยงค์
พรหมวงศ์, 2556) มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการวิจัย ผล
การทดลองพบว่า ประสิทธิภาพภาพของระบบการพัฒนา
สมรรถนะวิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ เป็นไปตามเกณฑ์ที่
กำหนด ค่าประสิทธิภาพที่คำนวณได้มีความใกล้เคียงกัน
หากไม่เกิน 5% ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ยืนยันได้ว่า นักเรียนที่เรียน
ด้วยระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบกวีวันตภาพฯ
มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้น
ของการพัฒนา มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น
สอดคล้องกับค่าความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน
ที่เรียนด้วยระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบ
กวีวันตภาพฯ (มีค่า = 0.65) ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้
เชิงประสบการณ์ ที่ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการประยุกต์
ความรู้ ทักษะการทำงาน เจตคติและคุณลักษณะวิชาชีพ

และคุณลักษณะวิชาชีพการโรงแรม นักเรียนได้รู้จักชีวิตการทำงานที่แท้จริงก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งขั้นตอนการพัฒนาผู้เรียนของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 7 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์ความพร้อม 2) ชี้แนะวิธีการเรียนแบบภาควันตาภาพ 3) ทดสอบก่อนเรียน 4) ศึกษาเนื้อหาสาระ 5) ทบทวนความรู้ 6) ฝึกปฏิบัติ และ 7) ประเมินผลการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา หินอ่อน (2559) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมด้วยการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นปฐมนิเทศ 2) ขั้นเตรียมความพร้อม 3) ขั้นดำเนินการ 4) ขั้นปฏิบัติการ และ 5) ขั้นประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูชิต สติตพงษ์ (2560) ที่ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการพัฒนาระบบการสอนแบบภาควันตาภาพ และงานวิจัยของ ธงชัย เส็งศรี (2560) ที่พัฒนาวิชาชีพครูเสมือนจริง ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวให้หลักการของการจัดการเรียนการสอนแบบภาควันตาภาพ ในการพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ หรือเทียบเคียงกับรายวิชาอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องกัน
2. ควรมีการพัฒนาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้สามารถรองรับการทำงานของระบบการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพแบบภาควันตาภาพฯ และการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการสร้างเครือข่ายระหว่างสถานประกอบการมากกว่า 2 แห่ง โดยการสร้างเครือข่ายในรูปแบบออนไลน์ ติดต่อสื่อสารผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2. ศึกษาการพัฒนาระบบเครือข่ายและการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ โดยการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ตอบสนองความแตกต่างทางด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- ขนิษฐา หินอ่อน. (2559). *ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์สำหรับอาจารย์นิเทศครูช่วง ระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จังหวัดชลบุรี พุทธศักราช. (2558). *คู่มือการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ*. สืบค้น 14 เมษายน 2559, จาก <http://www.chonburi.go.th/website/project/view18>.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2550). *E-Instructional Design วิธีวิทยาการออกแบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). *การวิจัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และเชาวเลิศ เลิศขโลฬาร. (2544). *หน่วยที่ 1 ระบบและการจัดระบบ. ประมวลชุดวิชาการจัดระบบทางการศึกษา (Systems Approach in Education) หน่วยที่ 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธงชัย เส็งศรี. (2560). *ระบบชุมชนเสมือนจริงเพื่อพัฒนาครูสำหรับการศึกษาระดับพื้นฐานภาคเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภูชิต สติตพงษ์. (2560). *การพัฒนาระบบการสอนภูมิศาสตร์แบบภาควันตาภาพ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

A MODEL OF ACADEMIC ADMINISTRATION IN MAGNET SCHOOL OF UTTARADIT PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

อภिरดา บุญโยประการ*
Apirada Bunyopprakan*

อาจารย์ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หยกแก้ว กมลวรเดช
Assistant Professor Yokkaew Kamolvoradej, Ph.D.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา รุจิเมธธาส
Assistant Professor Sukunya Rujimethadhas, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบริบทด้านงานวิชาการของโรงเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ หรือครูผู้สอน จำนวน 12 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูวิชาการหรือครูผู้สอน จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน รวม 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ได้แก่ วิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า บริบทด้านงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1.งานพัฒนาหลักสูตร 2. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. งานวัดและประเมินผล 4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี 5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 6. การวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 มีชื่อว่า 4S1P MODEL มีองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ คือ 1. Smart Administrator 2. Smart Instructor 3. Smart Classroom 4. Smart Community และ 5. PLC

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Student in Master of Education (Education Administration) , Uttaradit Rajabhat University

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

คำสำคัญ : โรงเรียนแม่เหล็ก

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the academic context of the magnet schools, develop model of academic administration of the magnet schools, and reconsidered the appropriateness model of academic administration of the magnet schools in Uttaradit Primary Education Service Area Office 1. The populations were school directors, academic teachers or teachers of 12 schools by purposive sampling. The total of 8 in target groups were consisted of the 1 policy and planning group director, 3 school directors, 3 academic teachers or teachers, 1 supervisor. The data collection was conducted by interview and analysis questionnaire, data analyses, statistic, average, standard deviation and content analysis.

The research results found that the academic context of the magnet schools consists of 6 : 1. Curriculum development. 2. Learning process development 3. Measurement and evaluation 4. Media development technology Innovation 5. Learning Resources Development 6. Research and quality assurance in education. Model of academic administration development of the magnet schools in Uttaradit Primary Education Service Area Office 1 is 4S1P MODEL composed of 5 components: 1. Smart Administrator 2. Smart Instructor 3. Smart Classroom 4. Smart Community 5. PLC (Professional Learning Community). The results of the reconsider the appropriateness model of academic administration of the magnet schools at the overall level of satisfaction was high the average was 4.06

Keywords : Magnet schools

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560- 2579 ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษาในระยะ 20 ปี ไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) 2. ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Equity) 3. ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มตามศักยภาพ (Quality) 4. ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่าง

ทั่วถึงและมีคุณภาพ และการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) 5.ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579, 2560, น.80-81) ซึ่งการศึกษาจะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับระบบการบริหารงานในสถานศึกษา สถานศึกษามีการแบ่งโครงสร้างภายในตามกฎหมายกระทรวง และเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด คือ ครอบคลุมใน 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งาน

ประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป (คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู, 2552, น.6) ซึ่งงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.9) ภารกิจหลักในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ตามนโยบายและยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มทุกปี ในปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 193 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 67.48 ของจำนวนโรงเรียนที่มีอยู่ทั้งหมด โรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าวประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เป็นภาระด้านงบประมาณและเป็นการลงทุนที่สูงเพื่อให้การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพสูงสุดและส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก ให้มีขนาดที่เหมาะสมกับความจำเป็นของพื้นที่ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์, 2559, น.41) จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่จะประสบปัญหาใน 4 ด้าน 1. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ 2. ปัญหาการเรียนการสอน 3. ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน 4. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากสภาพปัญหาข้างต้นนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในระดับภูมิภาคตามนโยบายการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนแม่เหล็กเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียน ให้มีความเข้มแข็ง มีความคล่องตัว สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์, 2559,

น.3) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการลดจำนวนสถานศึกษาให้มีจำนวนเหมาะสมกับพื้นที่โดยการพัฒนาโรงเรียนที่มีที่ตั้งเป็นศูนย์กลางให้มีคุณภาพเป็นโรงเรียนดีใกล้บ้าน (แม่เหล็ก) เพื่อดึงดูดนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กมาเรียนรวมโดยมีเงื่อนไขว่า ระยะทางระหว่างโรงเรียนที่มาเรียนรวมมีระยะทางห่างไม่เกิน 6 กิโลเมตร และผู้ปกครองชุมชนให้ความยินยอมและสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบาย สำหรับสถานที่โรงเรียนเล็กที่ยุบเลิก เปิดโอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ของชุมชนเนื่องจากการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ภายใต้โครงการ “โรงเรียนดีใกล้บ้าน” จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการตามนโยบายการควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนแม่เหล็กในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก ในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 รวมไปถึงโรงเรียนแม่เหล็กทั่วประเทศ และยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานผู้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทด้านงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1
3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนแม่เหล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ปัจจัยที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารงานวิชาการ บริบทของโรงเรียนแม่เหล็ก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาบริบทด้านงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่งคือ

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการ บริบทของโรงเรียนแม่เหล็ก

1.2 จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูผู้สอน ในโรงเรียนแม่เหล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 12 โรงเรียน

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 นำข้อมูลการศึกษาบริบทของโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ จากนั้นสังเคราะห์ทักษะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ทักษะครูในศตวรรษที่ 21 กระบวนการจัดการเรียนรู้ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาเป็นพื้นฐานในการร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

2.2 นำรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.3 ดำเนินการสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยผู้เชี่ยวชาญได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูวิชาการหรือครูผู้สอน จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน รวม 8 คน

2.4 นำผลการสนทนากลุ่มเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนในโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 36 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบทด้านงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ย จัดลำดับโดยนำผลการเลือกตอบ แต่ละข้อในแบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคนมาแจกแจง และจัดกลุ่มแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.100)

4.50–5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมมากที่สุด

3.50–4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมมาก

2.50–3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมน้อย

1.00–1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1

1. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ แนวคำถามการสัมภาษณ์ ถึงผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอ ความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน

2. ประสานงานเพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการสัมภาษณ์

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ นัดหมาย

ระยะที่ 2

1. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่ม คำโครงวิทยานิพนธ์ฉบับย่อ รูปแบบการบริหารงาน วิชาการโรงเรียนแม่เหล็กถึงผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อขอ ความอนุเคราะห์การสนทนากลุ่ม จำนวน 8 คน

2. ประสานงานเพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการสนทนากลุ่ม

3. ดำเนินการสนทนากลุ่มตามวัน เวลา และ สถานที่ที่นัดหมาย

ระยะที่ 3

1. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการสอบถามเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนแม่เหล็ก (4S1P MODEL) ถึงผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 36 คน

2. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และ บางส่วนโรงเรียนส่งกลับให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ ความครบถ้วน ถูกต้องของการตอบ ได้แบบสอบถามที่ สมบูรณ์ จำนวน 36 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาริบทด้านงานวิชาการโรงเรียน แม่เหล็ก ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ งานพัฒนาหลักสูตร งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดและประเมินผล การ พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ และ การวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 บริบทเกี่ยวกับงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

งานวิชาการของ โรงเรียนแม่เหล็ก	กระบวนการ การดำเนินงาน	ประเด็นย่อย
1. งานพัฒนาหลักสูตร	1.1 กระบวนการวางแผน การพัฒนาหลักสูตร	1.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการผู้มีส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตร 1.1.2 ประชุมคณะครูเพื่อร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา 1.1.3 เมื่อพบปัญหาข้อบกพร่อง หากต้องการเพิ่มหรือลดรายวิชา นั้น โดยการพัฒนาหลักสูตรจะต้องสอดคล้องกับนโยบายของ สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และบริบทของโรงเรียน 1.1.4 ดำเนินการเพิ่ม ลด ปรับปรุงรายวิชา 1.1.5 ปรับปรุง แก้ไขให้เป็นหลักสูตรสถานศึกษา 1.1.6 นำหลักสูตรไปใช้ 1.1.7 ประเมินผลการใช้หลักสูตร และแก้ไขปรับปรุง

งานวิชาการของ โรงเรียนแม่เหล็ก	กระบวนการ การดำเนินงาน	ประเด็นย่อย
1.2 กระบวนการบูรณาการ หลักสูตรสถานศึกษา กับ หลักสูตรท้องถิ่น	1.2 กระบวนการบูรณาการ หลักสูตรสถานศึกษา กับ หลักสูตรท้องถิ่น	1.2.1 วิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น 1.2.2 นำมาปรับแก้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา 1.2.3 นำรายวิชาที่อยู่ในหลักสูตรท้องถิ่น แยกออกมาเป็นรายวิชา เพิ่มเติม กิจกรรมชุมนุม หรือ กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ 1.2.4 แต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ หรือเชิญวิทยากร ท้องถิ่นมาสอนให้กับนักเรียน 1.2.5 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และตัวชี้วัดทุกกิจกรรม 1.2.6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.2.7 ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยมีครู วิทยากร นักเรียน เป็นผู้ประเมิน 1.2.8 สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแก้ไขปรับปรุง
	1.3 ระบบการกำกับติดตาม งานพัฒนาหลักสูตร	1.3.1 ประชุมคณะครูเพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหา เกี่ยวกับการ ใช้หลักสูตร 1.3.2 คณะครูแลกเปลี่ยน พูดคุย เกี่ยวกับปัญหา ข้อแก้ไข การเพิ่ม หรือลดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร 1.3.3 ใช้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ในการกำกับ ติดตามงานพัฒนาหลักสูตร
1.4 วิธีการประเมินและมีการนำ ผลการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร	1.4 วิธีการประเมินและมีการนำ ผลการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร	1.4.1 โรงเรียนมีวิธีการประเมินโดยแบบสอบถามหรือการ สัมภาษณ์ จากผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะ ครู วิทยากร และนักเรียน 1.4.2 สรุปผลการดำเนินงานจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ 1.4.3 นำผลการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุงในงานพัฒนา หลักสูตรโดยการดูจากแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ ว่า ควรปรับปรุง พัฒนา ควรจะปรับลด หรือเพิ่มกิจกรรม 1.4.4 ปรับแก้ไขหลักสูตรให้มีคุณภาพตามความต้องการ เพื่อให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน 1.4.5 นำหลักสูตรไปทดลองใช้
2. งานพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	2.1 การพัฒนากระบวนการ การจัดการเรียน การสอน	2.1.1 พัฒนาคู โดยส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมตามความ ถนัดและความต้องการของครู 2.1.2 จัดครูเข้าสอนให้ตรงกับความสามารถและความสามารถ ของครู โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับวิธีการ จัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน

งานวิชาการของ โรงเรียนแม่เหล็ก	กระบวนการ การดำเนินงาน	ประเด็นย่อย
		2.1.3 สอบถามความต้องการของผู้เรียน 2.1.4 จัดหาสื่อ จัดทำ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน 2.1.5 จัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน
	2.2 การกำหนดและการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียน	โรงเรียนมีโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีและดำเนิน กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี
	2.3 การดำเนินการนิเทศ ภายในโรงเรียน	2.3.1 จัดประชุมชี้แจงคณะครู 2.3.2 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการนิเทศภายใน โดยมีผู้บริหาร หัวหน้าวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระ ต่าง ๆ เป็นผู้ทำนิเทศภายใน 2.3.3 จัดทำแบบประเมินการนิเทศภายในและตารางการนิเทศ 2.3.4 ดำเนินการนิเทศภายในโดยจะประเมินห้องเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.3.5 สรุปผลการประเมิน นำผลการประเมินเข้าที่ประชุมชี้แจง แก่คณะครู เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไข พัฒนา และปรับปรุง
3. งานวัดและประเมินผล	3.1 ระบบและการวัดและ ประเมินผล	3.1.1. โรงเรียนมีระเบียบการวัดและประเมินผล 3.1.2 ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อทำความเข้าใจในระเบียบการ วัดและประเมินผล เกี่ยวกับตัวชี้วัดน้ำหนักคะแนน การเก็บ คะแนนในรายวิชาต่าง ๆ มาตรฐานการประเมินคุณภาพผู้เรียน 3.1.3 กำหนดคะแนน การวัดผล เกณฑ์การประเมิน 3.1.4 กำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผล โดยการวัดและ ประเมินผลจะขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะวัดผลอย่างไร แต่ต้อง ตรงกับตัวชี้วัดและประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียน 3.1.5 สรุปผลการดำเนินงาน แก้ไข พัฒนา ปรับปรุง
	3.2 การพัฒนาหรือปรับปรุง ระบบการวัดและประเมินผล	3.2.1 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อช่วยให้การประเมินผล สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น 3.2.2 มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การ สังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ การปฏิบัติ การทำแบบ ทดสอบ โดยจะศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา ความ ต้องการ และนำประเด็นต่าง ๆ มาแก้ไข พัฒนา ปรับปรุง 3.2.3 จัดทำแผนการวัดและประเมินผลประจำปี เพื่อนำไป ใช้ และแก้ไข ปรับปรุงต่อไป

งานวิชาการของ โรงเรียนแม่เหล็ก	กระบวนการ การดำเนินงาน	ประเด็นย่อย
4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	4.1 การผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	โรงเรียนมีการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. ผลิตสื่อประเภทวัสดุ เช่น บัตรคำ บัตรภาพ แบบฝึกทักษะ ใบความรู้ 2. ผลิตสื่อประเภทคอมพิวเตอร์ เช่น Power point, Internet, Google Form
	4.2 กระบวนการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	โรงเรียนมีกระบวนการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี โดยการตั้งงบประมาณในแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนในการจัดซื้อจัดหาสื่อต่าง ๆ โดยดำเนินการจัดซื้อตามระเบียบของราชการและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด (สพฐ. และสำนักงานเขตพื้นที่) เช่น มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (ไกลกังวล), DLIT, DLTV
	4.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	นำสื่อที่ผลิตเองมาพัฒนา โดยสังเกตว่าหลังจากเมื่อใช้สื่อไปแล้วพบปัญหา เนื้อหาไม่สมบูรณ์หรือไม่ และนำสื่อที่ผลิตเองหรือจากอินเทอร์เน็ต มาพัฒนาเนื้อหาสาระให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน
5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	5.1 แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน	แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน มีดังนี้ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องดนตรี นาฏศิลป์ ห้องศูนย์ของกลุ่มสาระต่าง ๆ ศูนย์/ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เช่น เลี้ยงกบ เลี้ยงปลา ตักสวนผัก เพาะเห็ดนางฟ้า ป้ายนิเทศ ป้ายไว้นิทรรศการให้ความรู้ต่าง ๆ
	5.2 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ดังนี้ วัด ตลาด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล สถานที่ท่องเที่ยว อาชีพในชุมชนนั้น ๆ
	5.3 การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและในชุมชน	โรงเรียนมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยแนะนำให้นักเรียนศึกษาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยครูมอบหมายงาน หรือให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนโดยนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ และเชิญวิทยากรท้องถิ่น (ปราชญ์ชาวบ้าน) ในชุมชน มาให้ความรู้ สอน หรือฝึกปฏิบัติจริงกับนักเรียนในโรงเรียน

งานวิชาการของ โรงเรียนแม่เหล็ก	กระบวนการ การดำเนินงาน	ประเด็นย่อย
	5.4 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียน	5.4.1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 5.4.2 ทำบัญชีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 5.4.3 วิเคราะห์สภาพปัญหา แก้ไข ปรับปรุง ให้แหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนมีสภาพที่สามารถใช้งานได้เสมอ
	5.5 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน	5.5.1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน 5.5.2 ทำบัญชีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 5.5.3 วิเคราะห์สภาพปัญหา ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 5.5.4 นำปัญหา ข้อบกพร่องแจ้งผู้ดูแล หรือขอความ ช่วยเหลือในบางกรณี ให้นักเรียนมีส่วนร่วม และช่วยกัน รักษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน
6. งานวิจัยและประกันคุณภาพ การศึกษา	6.1 ระบบและวิธีการส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียน	6.1.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ คณะครู 6.1.2 ดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน 6.1.3 ตรวจสอบ ประเมินผล แก้ไข และปรับปรุง
	6.2 กระบวนการในการทำ วิจัยในชั้นเรียน	6.2.1 สำรวจปัญหาของนักเรียน 6.2.2 นำปัญหาที่เป็นปัญหามากที่สุดมาเป็นประเด็นในการทำวิจัย 6.2.3 จัดสร้างและทดลองใช้นวัตกรรม หรือสื่อ หรือวิธีการ 6.2.4 สรุปผลการใช้นวัตกรรม หรือสื่อ หรือวิธีการ 6.2.5 แลกเปลี่ยนกระบวนการที่เป็นผลสำเร็จให้แก่ครูท่านอื่น
	6.3 การนำผลจากการทำ วิจัยในชั้นเรียนไปใช้เพื่อ พัฒนานวัตกรรมการจัดการ เรียนรู้ของสถานศึกษา	คณะครูร่วมพูดคุยกันเกี่ยวกับวิธีการ นวัตกรรม หรืออาจ จะแบ่งปัน สื่อ ชุดฝึกทักษะ ที่ใช้แล้วได้ผลให้กับเพื่อนครู เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อแก้ปัญหาและ พัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนในด้านต่าง ๆ
	6.4 กระบวนการจัดทำ ระบบประกันคุณภาพการ ศึกษา	6.4.1 ประชุมผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู เพื่อดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 6.4.2 ชี้แจงงานตามมาตรฐานต่าง ๆ แบ่งงานให้แก่คณะ ครูเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 6.4.3 ดำเนินการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล 6.4.4 สรุปและจัดทำเป็นรูปเล่ม 6.4.5 รายงานผลส่งหน่วยงานต้นสังกัด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 มีชื่อว่า 4S1P MODEL มีองค์ประกอบของรูปแบบ 5 องค์ประกอบ คือ

1. S1 : Smart Administrator ผู้บริหารที่ดี

ทักษะ	บทบาทของผู้บริหาร
1. การมองภาพอนาคตเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ	1.1 สร้างวิสัยทัศน์ภาพอนาคตขององค์กร 1.2 กำหนดทิศทางและเป้าหมายความสำเร็จขององค์กร 1.3 การออกแบบ road mapสู่การปฏิบัติ
2. การบริหารจัดการองค์กรเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ	2.1 จัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนางานวิชาการ 2.2 พัฒนาบุคลากรงานวิชาการให้เข้มแข็ง 2.3 ส่งเสริมสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประจักษ์ผลงานความเป็นเลิศทางวิชาการ
3. การทำงานแบบมีส่วนร่วม	3.1 การสร้างเสริมสมรรถนะทางวิชาการและทำงานแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพและเข้มแข็งให้กับบุคลากร 3.2 สร้างภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนางานวิชาการ
4. การคิดนอกกรอบ	4.1 คิดเชิงสร้างสรรค์ให้ทันการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ 4.2 คิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การบริหารงานวิชาการรูปแบบใหม่และแตกต่าง
5. การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือบริหารงานวิชาการ	5.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการงานวิชาการ 5.2 พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ
6. การสร้างแรงบันดาลใจ	6.1 เป็นแบบอย่างในการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ 6.2 กระตุ้น จูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู นักเรียนและผู้ปกครอง

2. S2 : Smart Instructor ครูที่ดี

ทักษะ	บทบาทของผู้บริหาร
1. การจัดการตนเองสู่ความเป็นครูมืออาชีพ (Smart Instructor)	1.1 ความรอบรู้ในเนื้อหา 1.1.1 สืบค้นและเลือกใช้ข้อมูลเพื่อนำมาการจัดการเรียนรู้แบบมืออาชีพ 1.1.2 รอบรู้ แม่นยำ และเท่าทันเหตุการณ์ในเนื้อหาสาระที่สอน 1.2 การถ่ายทอดความรู้แบบมืออาชีพ 1.2.1 ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้ชัดเจน ถูกต้อง แม่นยำ เข้าใจง่าย 1.2.2 สอนด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง 1.3 การวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการ 1.3.1 ทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 1.3.2 นำข้อค้นพบและผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานวิชาการ 1.4 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ 1.4.1 สร้างนวัตกรรมหรือพัฒนาบทเรียนและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

ทักษะ	บทบาทของผู้บริหาร
2. การจัดการผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Smart Learner)	2.1 การบริหารจัดการชั้นเรียน 2.1.1 ส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 2.2 การสร้างแรงบันดาลใจ 2.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าในตนเอง 2.2.2 เป็นแบบอย่างผู้นำทางวิชาการให้กับผู้เรียน 2.3 การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ในห้องเรียน 2.3.1 เลือกใช้และบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. การทำงานแบบมีส่วนร่วม (Smart Team work)	3.1 วิเคราะห์ศักยภาพของบุคลากร และมอบหมายภารกิจงานและการรับผิดชอบตามความสามารถ 3.2 AAR แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทบทวนผลของการปฏิบัติงาน

3. S3 : Smart Classroom ห้องเรียนอัจฉริยะ

1. สื่อและแหล่งเรียนรู้	องค์ประกอบ
	เครื่องคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน สมาร์ทบอร์ด เครื่องฉายโปรเจกเตอร์อินเทอร์เน็ต ระบบเครือข่ายไร้สาย เครื่องเสียง การจัดการสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เรียนสำเร็จรูป แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน (ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องสมุด, ห้องคอมพิวเตอร์, ป้ายนิเทศ, มุมความรู้, สวนพฤกษศาสตร์, ฯลฯ)
2. การจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning
	การบรรยาย กิจกรรมกลุ่มย่อย โครงการ สร้างสรรค์นำเสนอนวัตกรรม การสืบค้น STEM ศึกษาPBL (Problem-based Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน BBL (Brain-based Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน การเรียนรู้จากวิทยากรภายนอกการศึกษาแหล่งเรียนรู้

4. S4 : Smart Community การร่วมมือที่ดีของชุมชน

1. ภาควิชา	บุคคล/หน้าที่/องค์ประกอบ
	ชุมชน / ท้องถิ่น / ประชาชนชาวบ้าน / ผู้รู้ในท้องถิ่น หน่วยงานทางภาครัฐ และภาคเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ สถาบันทางศาสนา องค์กรภาคประชาชนสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น หน่วยงานการศึกษาอื่น ๆ ผู้ปกครอง / คณะกรรมการสถานศึกษา

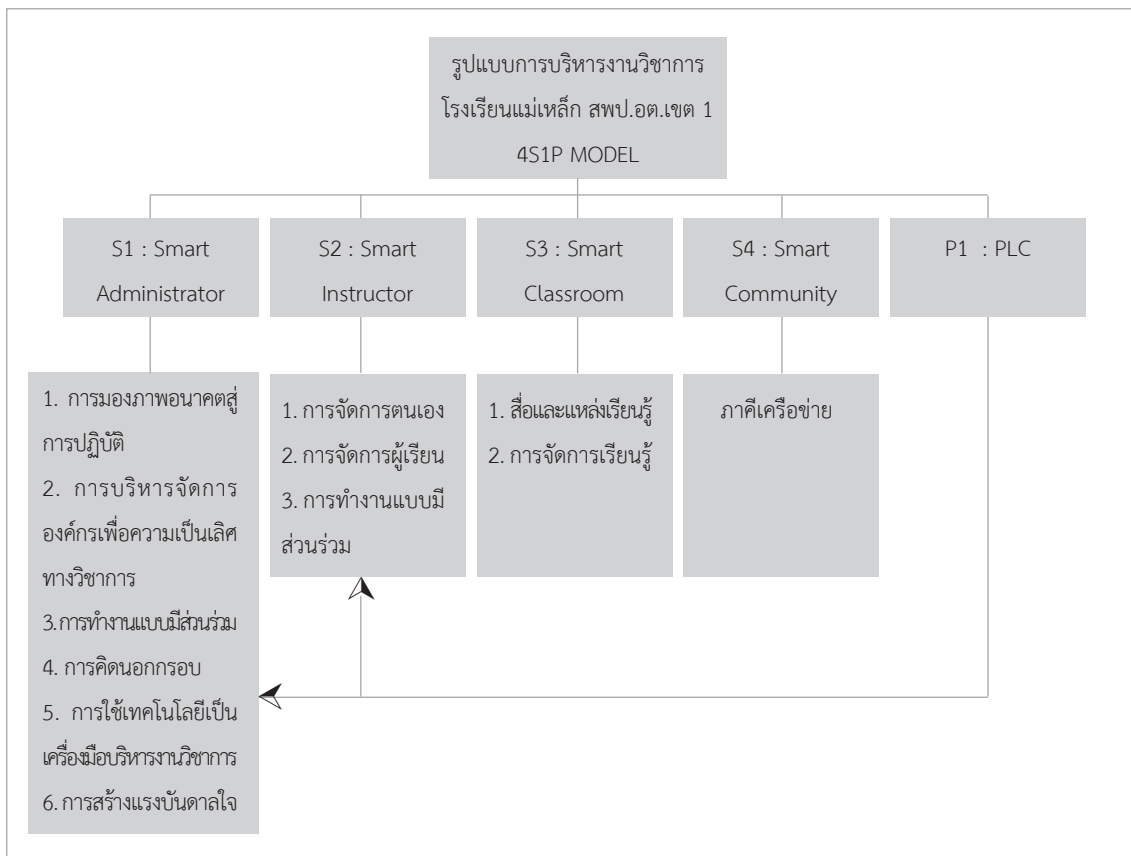
5. P1 : PLC (Professional Learning Community)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ชุมชนของครูและผู้บริหารที่ร่วมกันทำงานบนพื้นฐาน ความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรมีเป้าหมายร่วมกัน โดยทำงานกันเป็นทีม เพื่อร่วมกันค้นหาสาเหตุ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมของผู้เรียน โดยร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และร่วมกันคิดค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหา จัดทำแนวทาง กำหนดการ และรูปแบบการแก้ปัญหา ดำเนินการตามแผนงาน นำมาแลกเปลี่ยน ทำซ้ำจนเกิดนวัตกรรมการเรียนรู้

หลักการสำคัญสู่ความสำเร็จของ PLC คือ

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างครูและผู้บริหาร
2. รวมกลุ่ม ระดมความคิดระหว่างผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ หรือครูทั้งโรงเรียน
3. ร่วมกันค้นหาปัญหา สาเหตุ และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา
4. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้าน เทคนิคการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการจัดการเรียนรู้

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 (4S1P MODEL)

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ภาพรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
Smart Administrator	4.18	0.72	มาก
Smart Instructor	4.16	0.71	มาก
Smart Classroom	3.93	0.91	มาก
Smart Community	3.83	0.88	มาก
Professional Learning Community (PLC)	4.20	0.55	มาก
รวมเฉลี่ย	4.06	0.75	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบริบทเกี่ยวกับงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 พบว่า ประกอบด้วยงาน 6 ด้าน ดังนี้ 1. งานพัฒนาหลักสูตร 2. งานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3. งานวัดและประเมินผล 4. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และ 6. งานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด/ประเมินผลและ

การรับเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2550, น.30) สอดคล้องกับงานวิจัยของ คัมภีร์ สุดแท้ (2553) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก มี 11 องค์ประกอบย่อย คือ 1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 2. การวางแผนด้านวิชาการ 3. การเรียนการสอนและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4. การพัฒนาหนังสือ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ 5. การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 6. การนิเทศการศึกษา 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8. การแนะแนวการศึกษา 9. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 10. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และ 11. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว และองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 (4S1P MODEL) พบว่า มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ 1. Smart Administrator ประกอบด้วยทักษะของผู้บริหาร ได้แก่ การมองภาพอนาคตสู่การปฏิบัติ การบริหารจัดการองค์กรเพื่อความ เป็นเลิศทางวิชาการ การทำงานแบบมีส่วนร่วม การคิดนอกกรอบ การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือบริหารงาน วิชาการ และการสร้างแรงบันดาลใจ 2. Smart Instructor ประกอบด้วยทักษะของครู ได้แก่ การจัดการตนเอง การจัดการผู้เรียน และการทำงานแบบมีส่วนร่วม 3. Smart Classroom ประกอบด้วย สื่อและแหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ 4. Smart Community ภาควิชาเครือข่าย 5. PLC ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งนี้สอดคล้องกับ

เชชมสร โง่งศร (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ได้แก่ ด้านสื่อวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาด้านการจัดการงบประมาณ ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน ด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ ด้านผู้บริหาร และด้านครูผู้สอน เบญจภรณ์ รัญธนา (2560) ได้ศึกษา องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 2. ความเป็นครูมืออาชีพ 3. หลักสูตรสถานศึกษา 4. การนิเทศภายใน และ 5. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา ห้าวหาญ (2559) ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบการบริหาร สู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ผู้บริหาร 2. ครู 3. นักเรียน 4. แหล่งเรียนรู้ 5. การบริหารจัดการ 6. เครือข่ายร่วมพัฒนา และ 7. การพัฒนาระบบสารสนเทศ

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแม่เหล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาทุกองค์ประกอบพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้งานวิชาการประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของเพชริน สงค์ประเสริฐ (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา พบว่า ในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนอีกหลายด้าน เพราะผู้นำในสถานศึกษาต้องกำหนดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษา ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ความสามารถในสิ่งเหล่านี้ และที่สำคัญผู้บริหารต้องสามารถนิเทศและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง และสุทธิธล พุทธิรักษ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมภารกิจด้านการบริหารงานวิชาการ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ผลการตรวจสอบความเหมาะสม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดยมีกลยุทธ์และกลวิธีที่สอดคล้องดังนี้ กลยุทธ์ที่ 2.1 ปรับปรุงคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย กลวิธีที่ 2.1.1 เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรในการจัดกระบวนการเรียนการสอนกลวิธีที่ 2.1.2 เร่งรัดพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่ 6.1 เพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่าย เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย กลวิธีที่ 6.1.1 พัฒนาคุณภาพศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ กลวิธีที่ 6.1.2 ส่งเสริมระบบการใช้เทคโนโลยีเป็น เครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กลยุทธ์ที่ 6.2 ยกระดับทักษะการใช้เทคโนโลยีของบุคลากรและครูผู้สอน ประกอบด้วย กลวิธีที่ 6.2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกระดับทักษะการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศสำหรับบุคลากรและครูผู้สอนกลวิธีที่ 6.2.2 สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรและครูผู้สอนใช้เทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ ปุริรัตน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 4 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

ที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ด้านผู้บริหารและภาวะผู้นำ ด้านบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร ด้านสภาพทั่วไป/สภาพแวดล้อมและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง/ชุมชน 2. กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดทำแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์และการตรวจสอบและประเมินผล 3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา 2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนแม่เหล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 และโรงเรียนขนาดเล็ก สามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก (4S1P MODEL) ไปใช้ในระบบงานวิชาการของโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครูต้องทำงานเชิงบูรณาการร่วมกัน มีวิธีการปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนไม่รู้สึกถูกแบ่งแยก และที่สำคัญที่สุดก็คือชุมชน ชุมชนต้องเข้มแข็งและให้ความร่วมมือจึงจะทำให้โรงเรียนแม่เหล็กประสบความสำเร็จ

2. หน่วยงานต้นสังกัดนำข้อมูลไปใช้พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยให้สถานศึกษาในสังกัดทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก (4S1P MODEL) แล้วนำผลการใช้มาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อเปรียบเทียบ ข้อดี ข้อเสีย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียนแม่เหล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ควรมีการวิจัยเชิงทดลองใช้รูปแบบ

2. ควรมีการวิจัยต่อยอดจากผลการวิจัยเรื่องนี้โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ คู่มือ หรือแนวทางในการบริหารงานวิชาการ โดยใช้รูปแบบ 4S1P MODEL เพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนในการนำไปใช้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ม.ป.ท. : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี. (2559). *แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2559 – 2563*. ม.ป.พ.: ม.ป.ท..
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2551). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 10(2), 48-64.
- สุทธิดิล พุทธิรักษ์. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมภารกิจด้านการบริหารงานวิชาการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 15 (ฉบับพิเศษ), 225-232.
- สุรียา ห้าวหาญ. (2559). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 10(3), 202-220.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ รัษฎะนา. (2560). องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. *วารสารวไลยอลงกรณ์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2 (2), 97-107.
- วิไลวรรณ ปุริรัตน์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 14(65), 119-130.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เชชมสร โข่งศรี. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

การพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์
ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม
สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

THE DEVELOPMENT OF TEACHING AND LEARNING ONLINE SYSTEM
ON THE GOOGLE CLASSROOM APPLICATIONS FOR LECTURERS
AND STUDENTS IN CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

อินทราภรณ์ มงคลขจรกิตติ*

Inthuraporn Mongkolkajornkitti*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถ อภินันท์ธีระศักดิ์**

Assistant Professor Aut Apinontteerasakda, Ph.D.**

ธนิกานต์ ศรีจันทร์***

Tanikarn Srijun***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 2) ทดลองใช้ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม และ 3) ประเมินระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 32 คน และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากอาจารย์และนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ รวมทั้งสิ้น 67 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมด้านการออกแบบการเรียนการสอนของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2) แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของอาจารย์และนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม 3) บทเรียนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิและ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม ผลการวิจัย พบว่า

*/*** อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

*/*** Lecturer of Faculty of Political Science (Human Resource Management), Chaiyaphum Rajabhat University

** อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดิ

** Lecturer of Faculty of Education (Early Childhood Education), Vongchavalitkul University

1. ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบด้านการออกแบบบทเรียน 2) องค์ประกอบด้านการสื่อสารปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกัน 3) องค์ประกอบด้านส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ 4) องค์ประกอบด้านเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5) องค์ประกอบด้านกิจกรรม 6) กระบวนการเรียนการสอนและ 7) องค์ประกอบด้านการประเมินผลและมีขั้นตอนการเรียนรู้ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนของผู้เรียน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการเรียนและขั้นที่ 3 การประเมินผล เป็นการประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนระหว่างเรียน

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม พบว่าคะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียนของอาจารย์และนักศึกษาที่เรียนจากระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม มีค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนและหลังเรียน (E1/ E2) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 84.65/85.17

3. คะแนนสอบหลังเรียนอาจารย์และนักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์, การสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม

ABSTRACT

The purposes of the Research were to 1) create and develop the Web-based Instruction system with google Classroom program for lecturers and students in Chaiyaphum Rajabhat University 2) implement an Web-based Instruction system for teachers and students, and 3) evaluate the Web-based Instruction system with the google classroom programm for lecturers and students in Chaiyaphum Rajabhat University. The sample group were 32 lecturers and 35 students in Chaiyaphum Rajabhat University. They were selected by a purposive sampling selection of lecturers and students who enrolled in the Web-based Instruction system on google classroom program. The research instruments were 1) an evaluation form of suitability for teaching and learning on Web-based Instruction system, 2) an achievement test of sample group before and after using Web-based Instruction system 3) Online google classroom program for lecturers and students. and 4) an evaluation form of Satisfaction of Student. The research found that

1. the Web-based Instruction system with Google Classroom program have 7 elements : 1) Communication elements 2) Interaction and learning together 3) Learning Support Components 4) website elements used in teaching and learning 5) Components of activities 6) instructional processes and 7) evaluation components. The online learning management system is available through the google classroom programm. for lecturers and students, there are 3 steps to teaching and learning : Step 1: Prepare for the first step of learning. Step 2: Complete the course and step 3: Assessment is

the assessment of learning progress by self-Assessment and friends,

2. the Efficiency of Web-based Instruction by using Web-based Instruction system on google classroom program for lecturers and students are E1/E2 equal 84.65/85.17.

3. the posttest scores of the lecturers and students were significantly higher than before the pretest score at a .05 level.

4. all of 32 Lecturers and 35 students are satisfied with the Web-based Instruction system on google classroom program at a high level.

Keyword : teaching and learning online system; teaching and learning on google classroom

บทนำ

ปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีการนำเอาบทเรียนออนไลน์ (E-learning) และระบบการจัดการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) มาใช้เป็นจำนวนมาก เพื่อช่วยในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ การศึกษาค้นคว้าจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ได้เองและยังมีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เช่น เวลา คุณลักษณะผู้เรียนหรือบริบททางการเรียนรู้ เป็นต้น ระบบอีเลิร์นนิง (e-Learning) เป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาอีกแนวทางหนึ่งจากการใช้เทคโนโลยีสื่อผสมใหม่ รวมทั้งระบบอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งข้อมูล แหล่งความรู้ แหล่ง บริการการศึกษาที่อยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอนได้หลายทางทั้งที่เป็นระบบการเรียนการสอนแบบอะซิงโครนัส ซึ่งผู้เรียนสามารถเข้ามาเรียนรู้เนื้อหา ณ เวลาใดก็ได้หรือสถานที่ใดก็ได้ (Anywhere Anytime) ตามคุณลักษณะเด่นของระบบอีเลิร์นนิงและระบบการเรียนการสอนแบบซิงโครนัส การเรียนการสอนที่มีผู้เรียนหรือผู้สอนมีการปฏิสัมพันธ์กัน ณ เวลาเดียวกัน ซึ่งสามารถที่จะใช้กระดานถาม-ตอบอิเล็กทรอนิกส์ในการให้การบ้าน การส่งการบ้าน หรืองานที่มอบหมายให้ การถามตอบปัญหา ผ่านกระดาน

ปัญหาผ่านกระดานคำถามการปรึกษา/การปรึกษางานภายในกลุ่มหรือปรึกษาอาจารย์ การขอความช่วยเหลือต่างๆ ผ่าน กระดานเว็บบอร์ด หรือการส่งผ่านอีเมลหรือจะจัดการสอนโดยการให้ข้อมูลเนื้อหาวิชาในรูปแบบของเว็บเพจ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับยุคสมัยของงานของผู้สอนตามความเหมาะสมของนักศึกษา โดยคำนึงถึงความง่ายในการเข้าถึงข้อมูลสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียน โดยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) การสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนการสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีสภาวะแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา (Active Learning) (ภัทรพร ธัญกิจเจริญสิน ศรดา ชัยสุวรรณและคณะ.2559).และปัจจุบันนี้ สถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และนำการเรียนการสอนด้วยระบบอีเลิร์นนิงมาบริการความรู้ให้กับนักศึกษาของตนและคนในสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นอีกสถานศึกษาแห่งหนึ่งที่ได้เล็งเห็นคุณค่าประโยชน์และประสิทธิภาพของระบบการเรียนการสอนด้วยระบบอีเลิร์นนิง โดยมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ให้มีความรู้คู่คุณธรรม เพื่อเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์เทคโนโลยีที่เหมาะสมอัน ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนต่อไป (กันตนา มั่นจิต ศรดา ชัยสุวรรณและคณะ.2559). แต่ในปัจจุบันสภาพการใช้งานและ

ทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยยังอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยและยังไม่ได้รับการส่งเสริมการใช้งานให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีการใช้งานอยู่เป็นจำนวนน้อยซึ่งผลจากการศึกษาทัศนคติ พฤติกรรมการใช้ ความต้องการและ ข้อเสนอแนะของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่มีต่อการนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากการวิจัยของสมศักดิ์ มงคลจกรกิตติและคณะ (2560) ที่ศึกษาพบว่า ระดับพฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นต่อระบบอีเลิร์นนิ่งของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ระดับพฤติกรรมการใช้และความคิดเห็นต่อระบบอีเลิร์นนิ่งของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทัศนคติของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่มีต่อการนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับความคาดหวังของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่มีต่อการนำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านโครงสร้างพื้นฐานการให้บริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ระดับความคาดหวังการใช้อีเลิร์นนิ่งของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.45 ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องการใช้งานระบบการจัดการเรียนการสอน เช่น การยอมรับระบบ อาจารย์และนักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการบทเรียน การใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งในการเรียนการสอนนั้นมียังมีอุปสรรคหลายด้านและด้านที่สำคัญที่สุดคือ บุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ครูอาจารย์ ผู้สอน และนักศึกษา ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบอีเลิร์นนิ่งจะประสบผลสำเร็จได้ถ้าหากอาจารย์ ผู้สอนยอมรับและให้ความสำคัญและเห็นถึงประโยชน์ของการเรียนการสอนด้วยระบบอีเลิร์นนิ่งจะสามารถเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้ เพิ่มความสามารถ ด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งการเรียนการสอนด้วยระบบอีเลิร์นนิ่ง

ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงตั้งใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งผลจากการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สำหรับอาจารย์และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพและเพิ่มศักยภาพให้ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถให้เพิ่มพูนขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
2. เพื่อทดลองใช้ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
3. ประเมินระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6,310 คน (ข้อมูลวันที่ 10 ตุลาคม 2559)
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นอาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจำนวน 32 คนและนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากอาจารย์และนักศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ รวม 67 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

3.2.2 ประสิทธิภาพของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูมสำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

3.2.3 ความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูมสำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ระหว่างเดือนมกราคม-กันยายน ปีการศึกษา 2560 รวม 9 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

1. แบบประเมินความเหมาะสมด้านการออกแบบการเรียนการสอนของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิก่อนและหลังการใช้ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม

3. บทเรียนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา

4. แบบประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่มีต่อระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูมสำหรับอาจารย์และนักศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์และนักศึกษาที่ใช้ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม กูเกิ้ลคลาสรูม อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบที่เหมาะสมของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยในและต่างประเทศ เกี่ยวกับบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวกับบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านจิตวิทยาผู้ใหญ่ นำข้อมูล มาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนการสอนนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์แต่ละประเด็น

วิเคราะห์และกำหนดเป็นองค์ประกอบและกิจกรรมการเรียนการสอนของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม

4. สรุปและวิเคราะห์คำตอบ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนการสอนของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและหาประสิทธิภาพของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

การสร้างและหาประสิทธิภาพระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

กลุ่มเป้าหมายของการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียน ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ใช้ในการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ครั้งที่ 1 ทำการทดลองกับผู้เรียนจำนวน 3 คน โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ในภาคเรียนที่ 2/2559 หลังจากนั้นสอบถามและสังเกตผลการใช้บทเรียน นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ทดลองในขั้นต่อไป ครั้งที่ 2 ทำการทดลองกับผู้เรียนจำนวน 9 คน และทำการสอบถามและสังเกตผลการใช้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ทดลองในขั้นต่อไปและครั้งที่ 3 ทำการทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จำนวน 36 คนเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ 80/80

การสร้างบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และ

นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยได้สร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นการออกแบบ ขั้นการสร้างขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้ ขั้นการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลก่อนการสร้างบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาโดยแบ่งขั้นการวิเคราะห์คือ 1) วิเคราะห์หลักสูตรเนื้อหา 2) วิเคราะห์วัตถุประสงค์รายวิชา 3) วิเคราะห์ผู้เรียน 4) วิเคราะห์งานและกิจกรรมการเรียนรู้ 5) วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินตนเองของผู้เรียน 6) วิเคราะห์ทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง

ขั้นการออกแบบ ผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนดังนี้

เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา เขียนเนื้อหาที่จะนำมาสร้างบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม ทั้ง 10 เรื่อง ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 8 ขั้นตอน กำหนดหัวเรื่องในบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม นำเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและองค์ประกอบบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมปรับปรุงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในการเขียนให้สอดคล้องกับการเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็น สร้างแผนภูมิหัวเรื่องสัมพันธ์ (Concept Chart) ภายหลังการ วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อวางขอบเขตของหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องสนับสนุนให้สอดคล้องเหมาะสม สร้างแผนภูมิโครงข่ายเนื้อหา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาเพื่อวางลำดับของหัวเรื่อง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข่ายงานในการออกแบบ เรียบเรียงกรอบเนื้อหาของแต่ละหน้าจอ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนภูมิการนำเสนอและความสัมพันธ์แต่ละเรื่องเขียนรายละเอียดของเนื้อหาตามที่ได้กำหนด โดยเขียนเป็นกรอบตามแผนที่วางไว้ จากนั้นลำดับเนื้อหาตามลำดับการนำเสนอที่วางแผนไว้

เมื่อเสร็จเรียบ ร้อยนำเนื้อหาที่จัดสร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทางด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ของเนื้อหา การประเมินความสอดคล้องเหมาะสม ผลการ วิเคราะห์อยู่ในระดับมาก และออกแบบการประเมินผล คือการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็น แบบประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนใน แต่ละเนื้อหาและรวมทั้งหมด และการประเมินความ เหมาะสมใช้การทดสอบประสิทธิภาพบทเรียนระบบ จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ล คลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา โดยใช้เกณฑ์ มาตรฐาน 80/80

ขั้นการพัฒนา (Development)

การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนระบบ จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ล คลาสรูม เมื่อได้เนื้อหาที่ผ่านตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหาแล้ว ผ่านการออกแบบบทเรียนในส่วนต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นบทเรียนระบบจัดการเรียน การสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม รายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่สมบูรณ์และ เหมาะสมสำหรับใช้กับผู้เรียนต่อไป ดำเนินการสร้างบท เรียนบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วย โปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา ตาม องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ ตรวจสอบคุณภาพของ บทเรียนที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านประเมินการ ออกแบบการเรียนการสอนของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (สำหรับ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบการเรียนการสอน) จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนและนำมาปรับปรุง แก้ไขให้สมบูรณ์ โดยใช้แบบประเมินสื่อทางด้านเทคนิค การผลิต การประเมินความเหมาะสมของบทเรียนด้าน การออกแบบบทเรียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ หน้าจอจำนวน 3 ท่าน การประเมินความเหมาะสมของบท เรียนด้านเนื้อหาของบทเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา ด้านสื่อวัตกรรมการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ คุณภาพของบทเรียนที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการ เรียนรู้ร่วมกันผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 ท่าน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้บทเรียนระบบจัดการเรียน การสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1. ดำเนินการทดลองโดยสัปดาห์ที่ 1 ทำการทดลอง โดยเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน สร้างความคุ้นเคยกัน กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทำการ ปฏิบัติทศวิถีการเรียนและการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการ เรียนรู้ แนะนำเนื้อหาและแหล่งข้อมูล จบแล้วให้นักศึกษา รับผิดชอบเนอร์เนมและพาสเวิร์ดในการเข้าเรียนหรือให้ นักศึกษาสมัครเข้าเรียนด้วยตัวอาจารย์และนักศึกษาเอง และทำการทดสอบก่อนเรียนเป็นรายบุคคล

2. สัปดาห์ที่ 2 ให้นักศึกษาเรียนผ่านบทเรียนระบบ จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ล คลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ จากบทเรียนในสัปดาห์ที่ 1 ตามขั้นตอนการ เรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และเรียนได้ตามเวลาที่สะดวกในการเรียนรู้จากระบบ จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ล คลาสรูม ในแต่ละสัปดาห์เมื่อเรียนจบแต่ละสัปดาห์ นักศึกษาและคณาจารย์จะมีแบบประเมิน สำหรับบันทึก คะแนนการเรียนรู้ระหว่างเรียนโดยอาจารย์และนักศึกษา แต่ละคนเป็นผู้บันทึกคะแนนในแต่ละสัปดาห์ ทั้งระหว่าง การเรียนและหลังการเรียน

3. สัปดาห์ที่ 3-6 นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ใน บทเรียนสัปดาห์ที่ 2-8 ตามลำดับโดยเริ่มตั้งแต่สัปดาห์ ที่ 2 จนครบกระบวนการเรียนรู้

4. ในการเรียนรู้จากบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในแต่ละสัปดาห์นั้น เมื่อเรียนจบแต่ละสัปดาห์อาจารย์และ นักศึกษาจะมีแบบประเมินสำหรับบันทึกคะแนนการเรียนรู้ ระหว่างเรียนและหลังการเรียนของตนเอง

5. สัปดาห์สุดท้าย หลังจากการเรียนรู้จากบทเรียน ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม กูเกิ้ลคลาสรูมเสร็จสิ้นผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับอาจารย์และนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินบทเรียนด้วยระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

นำแบบประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูมที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำแบบประเมินไปทดลอง (Try out) กับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา พิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์หลังจากการทดลองสิ้นสุดประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มีต่อบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม และนำผลการตอบแบบประเมินมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับเกณฑ์คุณภาพเพื่อแปลผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณบดี คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย
2. เตรียมเครื่องมือและเอกสารที่ใช้ในการวิจัย พร้อมเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตนเอง และขอความร่วมมือโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดในการทดลองใช้บทเรียนและเครื่องมือในการวิจัยต่างๆ
3. แจกแบบทดสอบและแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง
4. เก็บรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้บทเรียน และการตอบแบบสอบถาม พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุกชุดตามจำนวนที่กำหนดแล้วบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำข้อมูลจากการตอบแบบทดสอบของนักศึกษา มาตรวจบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป
2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน โดยใช้สถิติพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มคณาจารย์ มาวิเคราะห์เนื้อหา
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม โดยใช้สถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย t-test

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มี 7 องค์ประกอบ คือ 1. องค์ประกอบด้านการออกแบบบทเรียน 2. องค์ประกอบด้านการสื่อสารปฏิสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกัน 3. องค์ประกอบด้านส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ 4. องค์ประกอบด้านเว็บไซต์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 5. องค์ประกอบด้านกิจกรรม 6. กระบวนการเรียนการสอนและ 7. องค์ประกอบด้านการประเมินผล และมีขั้นตอนการเรียนรู้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการเรียน และขั้นที่ 3 การประเมินผล เป็นการประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อนระหว่างเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม กับนักศึกษาและอาจารย์ จำนวน 67 คน (กลุ่มภาคสนาม)

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของ
บทเรียนแบบออนไลน์ ตามเกณฑ์ 80/80

บทเรียน	คะแนน	จำนวน คน	คะแนน เต็ม	คะแนน รวม	เฉลี่ย ร้อยละ
ระบบ จัดการ เรียน การ สอน แบบ ออนไลน์ ด้วย โปรแกรม กูเกิ้ล คลาสรูม	เรื่องที่ 1	67	670	486	81.00
	เรื่องที่ 2	67	670	534	89.00
	เรื่องที่ 3	67	670	494	82.33
	เรื่องที่ 4	67	670	520	86.67
	เรื่องที่ 5	67	670	483	80.50
	เรื่องที่ 6	67	670	534	89.00
	เรื่องที่ 7	67	670	492	82.00
	เรื่องที่ 8	67	670	522	87.00
	เรื่องที่ 9	67	670	492	82.00
	เรื่องที่ 10	67	670	522	87.00
การ ทดสอบ	กระบวนการ (E_1)	67	6700	5079	84.65
	ผลลัพธ์ (E_2)	67	2680	2044	85.17

คะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียน
ของนักศึกษาที่เรียนจากระบบจัดการเรียนการสอนแบบ
ออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีค่าประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียนและหลังเรียน (E_1/E_2) เป็นไปตามเกณฑ์ที่
ตั้งไว้ คือ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.65/85.17

2. ผลการทดลองใช้ระบบจัดการเรียนการสอนแบบ
ออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าสถิติทดสอบทีและระดับนัยสำคัญทางสถิติของคะแนน
สอบก่อนและหลังเรียนของอาจารย์และนักศึกษาที่เข้าร่วม
โครงการจำนวน 67 คน

การ ทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	t
ก่อนเรียน	67	19.69	4.752	0.74	17.404*
หลังเรียน	67	32.60	5.249		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 2 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลัง
เรียนของของอาจารย์และนักศึกษา การใช้ระบบจัดการ
เรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม
สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.93 และ 27.11 ตามลำดับและ
เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
จะเห็นได้ว่าคะแนนสอบหลังเรียนของอาจารย์และ
นักศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และ
นักศึกษาที่มีต่อบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบ
ออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และ
นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานความพึงพอใจของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อ
บทเรียน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ พึงพอใจ
ความรวดเร็วในการเปิด เว็บไซต์ของระบบ	3.72	0.90	มาก
ระบบ(Login)ง่ายต่อการ ใช้งาน	3.80	0.98	มาก
การลงทะเบียนเรียน สะดวก รวดเร็ว	3.85	0.95	มาก
เครื่องมือสนับสนุนการ เรียนรู้ที่หลากหลาย	3.65	0.86	มาก
เครื่องมือมีการเข้าใช้งาน ง่าย ไม่ซับซ้อน	3.55	0.87	มาก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
เนื้อหา คู่มือการวิธีการใช้งานละเอียด ชัดเจน	3.44	0.85	ปานกลาง
Interface มีความสวยงาม น่าใช้งาน	3.49	0.83	ปานกลาง
การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอนสะดวก	3.63	1.03	มาก
การส่งงานและการส่งการบ้านหลายช่องทาง	3.70	0.89	มาก
การรายงานผลการเรียนคะแนนสอบ/กิจกรรม	3.69	0.91	มาก
สะดวกแก่ผู้เรียนผู้สอน			
ความรวดเร็วในการ Download ข้อมูลของรายวิชาที่จัดเตรียมเอาไว้	3.68	0.88	มาก
การ Upload (ส่งไฟล์) ข้อมูลต่าง ๆ มีความเหมาะสม	3.75	0.85	มาก
การรายงานผลการเรียนคะแนนสอบ สะดวกแก่ผู้เรียนผู้สอน	3.63	0.88	มาก
การรายงานการใช้งานจากระบบที่ชัดเจน ตรวจสอบได้	3.62	0.79	มาก
สามารถนำบทเรียนไปใช้ประกอบการเรียนการสอนได้ดี	3.78	0.84	มาก
คู่มือประกอบการใช้งาน การให้บริการช่วยเหลือ/คำแนะนำ	3.44	0.84	ปานกลาง
บทเรียนมีการเสริมแรงและการให้คะแนนเหมาะสม	3.53	0.83	มาก

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ระบบรักษาความปลอดภัย ข้อมูล/กำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูล	3.73	0.87	มาก
เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และเหมาะสมกับสไตล์การเรียนรู้ของนักศึกษา	3.60	0.83	มาก
ระยะเวลาในการเรียนรู้ การส่งงานและความยาวบทเรียนแต่ละเรื่องเหมาะสม	3.74	0.82	มาก
รูปแบบการเรียนรู้ สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า การทำงานเป็นทีม และสะดวกสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ทุกสถานที่	3.81	0.82	มาก
สามารถเข้าถึง Application จากอุปกรณ์ที่หลากหลาย	3.76	0.89	มาก
ถ้ามีโอกาส อยากเรียนรู้จากบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	3.60	1.84	มาก
ท่านมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ	3.18	1.82	มาก
ความพึงพอใจภาพรวมต่อการใช้งานระบบอีเลิร์นนิ่งของรายวิชานี้	3.21	0.90	มาก
เฉลี่ย	3.94	0.95	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด ในข้อคำถามที่ว่า การลงทะเบียนเรียน สะดวก รวดเร็ว รูปแบบการเรียนรู้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า การทำงานเป็นทีมและสะดวก สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ทุกสถานที่และระบบ (Login) ง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งอาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วนข้อคำถามที่อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ คู่มือประกอบการใช้งาน การให้บริการช่วยเหลือ/ คำแนะนำและเนื้อหา คู่มือการวิธีการใช้งานละเอียดชัดเจน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์โปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า คะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียนของอาจารย์และนักศึกษาที่เรียนจากระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนและหลังเรียน (E_1 / E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 84.65/85.17

ทั้งนี้เนื่องจาก การพัฒนาบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูมผ่านการสร้างที่มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบมีการศึกษาเนื้อหาและวิเคราะห์เนื้อหา ผ่านการตรวจสอบ

จากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน และได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปสู่ยากได้ และที่สำคัญมีสื่อที่เป็นเทคโนโลยี ซึ่งมีความน่าสนใจและมีความแปลกใหม่แตกต่างจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งระบบจัดการเรียนการสอนแบบ Google classroom เป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเพื่อให้ผู้สอนมีเวลาที่ติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนก็มีเวลาค้นหาข้อมูลเพื่อการเรียนรู้มากขึ้นด้วยเช่นกัน เนื่องจากเป็นชุดเครื่องมือที่มีการผสมรวมแอปพลิเคชันของ Google ไว้หลากหลาย อาทิ Google Doc, Google drive, Google slide และ Gmail ไว้ด้วยกัน ผู้สอนจึงสามารถสร้างและรวบรวมงาน โดยไม่ต้องสลับเปลี่ยนกระดาด และใช้งานนั้นในชั้นเรียนต่างๆ โดยสามารถเลือกกว่าจะให้ผู้เรียนทำงานอย่างไร ทำเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล เพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างอาจารย์และนักศึกษาและผู้สอนสามารถติดตามว่าผู้เรียนคนใดทำงานเสร็จแล้วบ้าง และใครยังทำงานไม่เสร็จ ตลอดจนแสดงความคิดเห็นให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนแต่ละคนได้ตลอดเวลา แม้จะไม่ได้อยู่ในห้องสอนหรือมหาวิทยาลัยและผู้เรียนสามารถดูรายการงานของชั้นเรียนที่กำลังทำอยู่และที่ทำเสร็จแล้ว แสดงความเห็นปรับเปลี่ยนและทำงานร่วมกันเป็นทีม มองเห็นภาวะผู้นำและผู้ตามของผู้เรียนในชั้น ที่สำคัญผู้สอนสามารถวัดประเมินชิ้นงานตามสภาพจริง สามารถดูคะแนนทั้งหมดของงาน ส่วนผู้เรียนสามารถดูคะแนนของตนเองสำหรับงานที่ทำเสร็จแล้ว สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียน มีความยืดหยุ่นในการเรียน นักศึกษาสามารถเรียนซ้ำได้ มีการให้แรงเสริมด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับทันที (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2559). ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบลูม (Bloom, 1976, 13) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน มีการส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องการวิจัยของกฤษณา สิกขมาน (2555) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยการให้การสอนแบบ e-Learning การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์วิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษและเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์วิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์วิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่องคำศัพท์ แบบทดสอบคำศัพท์วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละและค่าเฉลี่ย และการทดสอบ (t-test แบบ Dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์วิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 60/60 โดยมีค่าคะแนน 80.02/82.62 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ มงคลขจรกิตติ (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกันแบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีแบบการเรียนต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า คะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกันแบบสืบเสาะหาความรู้ มีค่าประสิทธิภาพระหว่างเรียนและหลังเรียน (E_1/E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 โดยมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.81 / 81.13

2. คะแนนสอบหลังเรียนของอาจารย์และนักศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะไปตามสมมติฐานและสอดคล้องจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจ มีความตั้งใจกับการเรียนด้วยระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม

กูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ นอกจากจะประกอบไปด้วยเนื้อหาบทเรียนที่เห็นรายละเอียดที่ชัดเจนแล้ว ภายหลังจากที่มีการศึกษาบทเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถทำแบบฝึกหัด และจะมีการประมวลผลคะแนนให้ผู้เรียนได้ทราบทันที พร้อมทั้งมีเฉลย หรือสร้างความเข้าใจในบทเรียนได้ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องงานวิจัยของกฤษณา สิกขมาน (2555) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษ โดยการให้การสอนแบบ e-Learning ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์วิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 60/60 โดยมีค่าคะแนน 80.02/82.62 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ วิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษ เรื่องคำศัพท์ธุรกิจชั้นปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนด้วยบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนการปฏิบัติการงานร่วมกัน รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางสังคม ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและเพื่อนได้ดี เพราะทุกคนทราบดีว่าถ้ากลุ่มประสบความสำเร็จตนเองก็ได้รับความสำเร็จด้วย เมื่อมีการเข้าเรียนในบทเรียน สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์กับกิจกรรมและคะแนนที่แต่ละคนได้รับและมีการวางแผนการเรียนในเรื่องต่อไปอย่างกระตือรือร้น นักศึกษาที่เก่งจะช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม จึงทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจและเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ซึ่งบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมกูเกิ้ลคลาสรูมมีความ

สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของ เพียเจต์ (Piaget, 1964) ที่อธิบายว่า การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องมีผลทำให้ระดับสติปัญญาและความคิดมีการพัฒนาขึ้น โดยมีกระบวนการเกี่ยวข้องกับการพัฒนา 2 กระบวนการ คือ กระบวนการดูดซึม และกระบวนการปรับขยายโครงสร้าง เพื่อหาหนทางที่จะปรับสภาพความไม่สมดุลทางความคิดให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว และเมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โครงสร้างทางสมองจะถูกจัดระบบให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและผลการวิจัยดังกล่าว ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างเสริมความรู้ที่เชื่อนักเรียนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างมาแล้ว ซึ่งบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม ก่อนที่จะมีการเรียนรู้มีการเน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นด้วยตัวผู้เรียนเองและการเรียนรู้เรื่องใหม่จะมีพื้นฐานมาจากความรู้เดิม ดังนั้นประสบการณ์เดิมของนักศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง เป็นกระบวนการที่นักศึกษาต้องสืบค้น เสาะหา สำนวจตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ จนทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจเกิดการเรียนรู้ขึ้นอย่างมีความหมาย จึงเป็นองค์ความรู้ของนักศึกษาเอง และเก็บเป็นข้อมูลไว้ในสมองได้ยาวนานสามารถนำไปใช้เมื่อมีสถานการณ์ใด ๆ มาเผชิญหน้า ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องการวิจัยของภุชญา สิกขมาน(2555) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ โดยการใช้การสอนแบบ e-Learning กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลสัมฤทธิ์และความพึงพอใจในการเรียนเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีปทุม ปีการศึกษา 2554 จำนวน 40 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละและค่าเฉลี่ย และการทดสอบ (t-test แบบ Dependent) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ วิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจ เรื่องคำศัพท์ธุรกิจชั้นปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 2) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ออนไลน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.88, SD = 0.20)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สามารถสร้างองค์ความรู้และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิม อาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สามารถนำบทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายได้อย่างมั่นใจ

2. บทเรียนระบบจัดการเรียนการสอนแบบนี้เหมาะสำหรับนำไปช่วยการเรียนด้วยตนเองเพราะทำให้ผู้เรียนและอาจารย์เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว จึงควรนำไปใช้ในสถานศึกษาให้แพร่หลายขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจะสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของบุคคลในศตวรรษที่ 21

3. ควรมีลักษณะของบทเรียนที่รวมเอาเนื้อหาข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียงเข้าไว้ด้วยกัน มีการเชื่อมโยงแบบปฏิสัมพันธ์ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทั้งประสาทสัมผัสทางตาและหู จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับรู้เนื้อหาบทเรียนและสามารถนำไปศึกษาได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับผลของแต่ละองค์ประกอบว่ามีผลต่อการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้นำมาออกแบบและพัฒนาโมเดลการสร้างความรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษารูปแบบระบบบริหารจัดการปัจจัยแวดล้อมและคุณลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกันซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรมมูเกิ้ลคลาสรูม สำหรับอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

3. ควรมีการพัฒนาบทเรียนสอนเสริมผ่านระบบออนไลน์ โดยเฉพาะในรายวิชาปฏิบัติควรจะมีกิจกรรมการเรียนที่มีการฝึกปฏิบัติด้วยเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะความเชี่ยวชาญในรายวิชานั้นๆ

4. ควรมีการศึกษาการจัดการหรือการสร้างศูนย์ การศึกษาระบบบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ มหาวิทยาลัย พร้อมทั้งมีระบบการบริหารและการจัดการใน เรื่องของระบบบทเรียนออนไลน์พร้อมทั้งมีการให้การ บริการภายในมหาวิทยาลัยให้แก่นักศึกษาตลอด 24 ชั่วโมง

เอกสารอ้างอิง

- ภิญญา ลิกขมาน. (2555). *การศึกษามลสมฤทธิ์ทางการ เรียนรายวิชาการสื่อสารภาษาอังกฤษธุรกิจโดยการใช้ การสอนแบบ E-Learning*. กรุงเทพฯ: คณะ ศิลปะศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กันตนา มั่นจิต ศรดา ชัยสุวรรณ และคณะ.(2559). การ ศึกษาการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 31. *ลิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 3(1),78-87.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2520). *ระบบสื่อการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพร ธัญกิจเจริญสิน ศรดา ชัยสุวรรณ และคณะ. (2559). ภาวะผู้นำทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7. *ลิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 3(1),55-62.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). *เทคนิควัดผล การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่.(2559). กระบวนทัศน์การประเมินผลการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *ลิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 3(1),3-6.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พื้นฐาน(เอกสารประกอบการอบรมครู) ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-4 ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมศักดิ์ มงคลขจรกิตติ และอินทุราภรณ์ มงคลขจรกิตติ. (2560). การศึกษาทัศนคติ พฤติกรรมการใช้ ความ ต้องการ และข้อเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิที่มีต่อการนำระบบ อีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน. *วารสารวิชาการธรรมทรศน์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น*, 17(2), 139-151.
- สมศักดิ์ มงคลขจรกิตติ. (2557). การพัฒนาบทเรียนบน เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน แบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีแบบการ เรียนต่างกัน. *วารสารวิชาการและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 29(10),70-77.
- Bloom, Benjarmin S. (1972). *Taxonomy of Education objective*. London: Longman Group.
- Gagne, Robert M. (1970). *The Condition of Learning*. (3rd ed.). New York: Holt, Reinhart and Wingston.
- Kolb D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as a Source of Learning and Development*. New York: Prentice Hall.
- Malone, T.W. (1986). *What makes Things Fun to Learn ? : A Study of Intrinsically Motivating Computer Games*. California: Cognitive and Instruction Science Series. N.P.: Palo Alto Research Center.
- Piaget, Jean. (1960). *The Moral Judgment of the Child*. Illinois : The Free Pree.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนในการเตรียมต้นฉบับ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ เป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research articles) บทความวิชาการ หรือบทความปริทัศน์ (Review articles) บทความวิจารณ์หนังสือ (Book review) และบทความวิจัยแบบสั้น (Communication letter) ในสาขาวิชาต่างๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับคือ มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม ผู้เขียนบทความทุกท่านสามารถส่งเรื่องมาลงตีพิมพ์ได้โดย ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก หรือสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผลงานที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน พร้อมทั้งได้รับการพิจารณาจากผู้ประเมินอิสระ (Peer review) จากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขานั้นๆ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ บทความอาจถูกดัดแปลงแก้ไขคำ สำนวน และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ผู้เขียนบทความสามารถค้นรายละเอียดต่างๆ ของการเตรียมต้นฉบับได้จากเว็บไซต์ <http://graduate.uru.ac.th/Journaluru/>

วิธีการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษก็ได้ องค์ประกอบต่างๆ ของบทความ วิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์ และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น ศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปลหรือคำที่ใช้แล้วทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ สำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเป็นเบื้องต้นก่อน

2. การพิมพ์ ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word ขนาดของต้นฉบับใช้กระดาษขนาด A4 (8.5 X 11 นิ้ว) ตั้งค่าน้ำกระดาษสำหรับการพิมพ์ ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว หรือ 2.5 เซนติเมตร (จัดเป็นสองคอลัมน์) ยกเว้นหน้า “บทคัดย่อ” “abstract” และ “เอกสารอ้างอิง” ที่ต้องพิมพ์คอลัมน์เดียวกระจายเต็มบรรทัด การลำดับหัวข้อของ เนื้อเรื่อง หัวข้อหลักหรือหัวข้อใหญ่ พิมพ์ชิดซ้าย เป็นหัวข้อย่อย ไม่มีภาษาอังกฤษหรือข้อความใดๆ ต่อท้ายเป็นหัวข้อที่ไม่มีตัวเลขกำกับข้อ หากมีหัวข้อย่อย หัวข้อย่อย และหัวข้อย่อยๆ ให้ใช้เลขระบบบทศนิยมกำกับหัวข้อดังกล่าวเช่น หัวข้อย่อย หมายเลข 1. หัวข้อย่อย หมายเลข 1.1 หัวข้อย่อยๆ หมายเลข 1.1.1 เป็นต้น

3. รูปแบบตัวอักษร ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวพิมพ์หนา ชื่อผู้เขียนและหัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวพิมพ์หนา หัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวพิมพ์หนา เนื้อความทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 15 pt. ตัวพิมพ์ปกติ เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และที่อยู่ของผู้เขียนบทความใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวพิมพ์ปกติ

4. จำนวนหน้า ความยาวของบทความ ไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. ตารางและภาพ ให้จัดแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง โดยเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

5.1 ตาราง เมื่อวางรูปตารางข้อมูลเรียบร้อยแล้วต้อง “กำกับ” ไว้ที่ด้านบนของตารางด้วยข้อความที่เป็น “ตารางที่...และชื่อตาราง หรือคำอธิบายสั้น” ส่วน “ที่มา” ของตาราง (ถ้ามี) ให้อยู่ด้านล่างของตาราง “ที่มา” ของตารางใช้รูปแบบเดียวกับการอ้างอิงทุกประการ คือ (ชื่อ-สกุล, ปี, เลขหน้า) หากเป็นตารางที่สร้างขึ้นเองอาจไม่ระบุ “ที่มา” ก็ได้

5.2 ภาพ เป็นภาพที่ใช้ประกอบเนื้อหา ซึ่งได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพกราฟิก ภาพดิจิทัล แผนภูมิ แผนผัง ผังมโนทัศน์ แผนที่ ลายแทง ฯลฯ อาจจัดทำเป็นภาพขาวดำหรือภาพสีก็ได้ เมื่อจัดภาพเสร็จแล้วต้อง “กำกับ” ไว้ที่ได้ภาพด้วยข้อความที่เป็น “ภาพที่...และชื่อภาพหรือคำอธิบายภาพสั้นๆ” และบรรทัดที่ถัดลงมาคือ “ที่มา..” ของภาพ “ที่มา” ของภาพใช้รูปแบบเดียวกับ “ที่มา” ของตารางทุกประการ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทบทวนวิชาการ (review articles)
ลักษณะของบทความ	เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้วซึ่งผู้เขียนได้ดำเนินการด้วยตนเอง	เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานแปล และผลงานจากการประชุมของผู้เขียนหรือได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องความรู้ การเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ทางการของสาขาต่างๆ
ชื่อเรื่อง (title)	ควรสั้นกะทัดรัด ไม่ยาวจนเกินไป ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษในบรรทัดถัดไป	ให้เป็นภาษาไทยก่อน และบรรทัดถัดมาเป็นภาษาอังกฤษโดยภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ยกเว้น article และ preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (scientific name) ให้พิมพ์ด้วยตัวเอนไม่ต้องขีดเส้นใต้ กรณีระบุชื่อภาษาไทยหรือชื่อสามัญของสิ่งมีชีวิต (เป็นภาษาอังกฤษ) ให้ใส่ชื่อวิทยาศาสตร์ด้วย
ชื่อผู้เขียน (authors)	ให้ระบุชื่อเต็มและนามสกุลเต็ม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษให้ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยที่ส่วนกลางของหน่วยงานพร้อม E-mail address กรณีเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้ระบุระดับการศึกษา หลักสูตรที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา ให้ครบถ้วน	ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยที่ส่วนกลางของหน่วยงานพร้อม E-mail address กรณีเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้ระบุระดับการศึกษา หลักสูตรที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา ให้ครบถ้วน
คำสำคัญ (keyword)	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องของบทความวิจัย เป็นตัวแทนอภิปรายการวิจัย ประเด็นที่วิจัย ผลการวิจัย การใช้ประโยชน์ หรือสถานที่ที่วิจัย คำสำคัญนี้ให้เขียนทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้ใส่ท้ายบทความอย่างละไม่เกิน 5 คำ	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นตัวแทนอภิปรายการ สิ่งที่ได้ศึกษาผลการศึกษาสาขา การใช้ประโยชน์และสถานที่ คำสำคัญให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทย และภาษาอังกฤษแต่ละชุดไม่เกิน 5 คำ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทางวิชาการ (review articles)
บทนำ (introduction)	อธิบายถึงที่มา ความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การศึกษาวิจัยให้ข้อมูลทางวิชาการที่มีการตรวจสอบ (literature review) โดยระบุถึงแหล่งที่มาข้อมูล (อ้างอิง) และจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัย	กล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อหา
เนื้อหา (content)	ควรนำเสนอการศึกษาวิจัยให้เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด และควรเป็นเนื้อหาหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและน่าสนใจ	ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องได้อย่างน่าสนใจ และเนื้อเรื่องมีเนื้อหาใหม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการวิจัย (materials and methods)	อธิบายกระบวนการดำเนินการวิจัยโดยบอกรายละเอียดวิธีสุ่ว วิธีการศึกษา สิ่งที่มาศึกษา จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายแบบแผนการวิจัย การเลือกตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	-
ผลการวิจัย (results)	รายงานผลการวิจัยให้ได้ใจความชัดเจน ตรงประเด็น โดยยึดแนวทางตามวัตถุประสงค์เป็นหลัก ควรอธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก แต่ถ้ามีตัวเลขหรือตัวแปรมากควรนำเสนอเป็นภาพและตาราง แทรกในเนื้อหาพร้อมอธิบายผลการวิจัยให้ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้นๆ	-
การอภิปรายผลและสรุป (discussion and conclusion)	ชี้แจงผลการวิจัยว่าตรงกับวัตถุประสงค์/สมมติฐานของการวิจัย สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลการวิจัยของผู้อื่นที่มีอยู่ก่อนหรือไม่อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และให้ข้อสังเกตข้อเสนอแนะที่จะนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือพึงประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป	เป็นการย่อเฉพาะข้อมูลจากเนื้อความที่สั้น ได้ ^{ขึ้น} เนื้อหาสาระของเนื้อหาครบถ้วน

การอ้างอิง (citation) การอ้างอิงเพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูล โดยที่ข้อมูลนั้นๆ อาจเป็นเนื้อความเนื้อหาตัวเลข หรือเป็นภาพในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีวิธีการอ้างอิงเป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ทั้งการอ้างอิงที่มาจากเนื้อความและการอ้างอิงที่มาของภาพหรือตาราง คือตามกฎ APA (American Psychology Association format) ตัวอย่างดังต่อไปนี้

การเขียนเอกสารอ้างอิงและการอ้างอิง ใช้ระบบ APA มีหลักเกณฑ์ดังนี้

รูปแบบและตัวอย่างการอ้างอิงจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ

หนังสือ

1. ผู้แต่ง 1 คน

ผู้แต่ง 1. \\\(ปีพิมพ์).\\(ชื่อเรื่อง.\\(พิมพ์ครั้งที่).\\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

จุมพล สายสุนทร.\\(2552).\\กฎหมายระหว่างประเทศ.\\(พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม).\\

\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\กรุงเทพฯ:วิญญูชน.

Harris,W.B.\\(1995).\\Basic statistics for behavioral science research.\\

\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\Boston:Allyn and Bacon.

2. ผู้แต่งมากกว่า 1 คนแต่ไม่เกิน 6 คน

ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างรายชื่อ และใช้คำว่า “และ” หรือ “&” เชื่อมระหว่างผู้แต่งคนสุดท้าย

ยกเว้นผู้แต่งที่เป็นคนไทย ก่อนถึงคนสุดท้ายเชื่อมด้วยคำว่า “และ” โดยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5 และผู้แต่ง 6.\\(ปีพิมพ์).\\(ชื่อเรื่อง.\\(พิมพ์ครั้งที่).

\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, & ผู้แต่ง 6.\\(ปีพิมพ์).\\(ชื่อเรื่อง.\\

มนชยา เจียงประดิษฐ์,ปัทมาวดี นันทนาเนตร,สิโรจน์ จันทงาม,หัตตดาว แบนเนียน,\\

\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\กิตติยากร อิศรางกูร ณ อยุธยาและวิรวรรณ ศักดาจิระเจริญ.\\(2550).\\

\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\เอกสารคำสอนวิชา หลักสถิติ ST 201.\\กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจ

\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\บัณฑิตย.

Hansmann, U.,Merk, L.,Nicklous, M. S.,&Stober, T.\\(2003).\\Pervasive

\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\computing.\\(2nd ed.).\\Berlin:Springer-Verlag.

3. ผู้แต่งมากกว่า 6 คน

ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้ง 6 คนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างรายชื่อ และตามด้วยคำว่า “และคณะ” หรือ “และคนอื่นๆ” หรือ “et al.”

เฉพาะบรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ ให้ค้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างชื่อผู้แต่งคนที่ 6 และคำว่า et al.

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5,ผู้แต่ง 6 และคนอื่นๆ.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\ (พิมพ์ครั้งที่).

\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1,ผู้แต่ง 2,ผู้แต่ง 3,ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5,ผู้แต่ง 6, et al.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\(พิมพ์ครั้งที่).

\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ปิยวรรณ แสงสว่าง,\\วิสุทธิ ตรีเงิน,\\สุนิตย์ จีระวงศ์,\\สิริพร หลอดเงิน,\\ธัญญา พรหมศรี,\\

\\\\\\\\\\\\\\\\ศึกษา อุ่นเจริญ\\และคนอื่นๆ.\\(2547).\\เอกสารคำสอนวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพ

\\\\\\\\\\\\\\\\ชีวิต SC 101.\\(พิมพ์ครั้งที่ 3).\\กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Luffman, J. M.,\\Bull, C. V.,\\Liano, A. D.,\\McLeod, P.K.,\\Nash, E. O.,\\Schell, G. E.,\\

\\\\\\\\\\\\\\\\et al.\\(2004).\\Information technology resources management.\\

\\\\\\\\\\\\\\\\(2nd ed.).\\Upper Saddle River,NJ:John & Sons Press.

วิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์

1. พิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง\\(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation หรือวิทยานิพนธ์

\\\\\\\\\\\\\\\\ปริญญาโทบัณฑิต หรือ master's thesis).\\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

ก้องเกียรติ บุรณศรี.\\(2553).\\ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร

\\\\\\\\\\\\\\\\สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและผลการดำเนินงานของสถานประกอบการอุตสาหกรรม

\\\\\\\\\\\\\\\\การผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

\\\\\\\\\\\\\\\\(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต).\\กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Nick, D. W.\\(2005).\\The relationship between IT-business alignment and

\\\\\\\\\\\\\\\\organizational culture: An exploratory study (Doctoral dissertation).\\

\\\\\\\\\\\\\\\\Memphis, TN:University of Memphis.

2. ไม่ได้ตีพิมพ์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง (ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์หรือ Unpublished doctoral
\\dissertation หรือวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์ หรือ Unpublished master's
\\thesis).\ ชื่อสถาบัน,สถานที่พิมพ์.

ศรีคุณ วิวัฒน์เสรี.(2546).\การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในทศวรรษหน้า
\\ใน ทัศนะของนักวิชาและนักวิชาชีพนิเทศศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
\\ไม่ได้รับการตีพิมพ์).\มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.

Peema, W. D.(2005).\A study of relationship between strategic alignment
\\plan on information technology investment returns and corporate
\\performance (Unpublished doctoral dissertation).\University of New
\\Eastern, New Jersey.

3. ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตจากเว็บ

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation,
สถาบัน, สถานที่).\สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxx>.

มานพ จันท์เทศ.(2544).\การนำเสนอรูปแบบการพัฒนานโยบายของสถาบันราชภัฏ.
\\(ปริญญานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ).\
\\สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc>

Oshi, D.(2009).\Rural women and the financing of health care in Nigeria.
\\(Doctoral dissertation, Institute of Social Studies). \\Retrieved from
\\<http://libopac.ait.ac.th/>

หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์, วัน เดือน).\\)ชื่อบทความ.\\)ชื่อหนังสือพิมพ์,\(น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.
(ถ้าเลขหน้าไม่ต่อเนื่องให้ลงทุกหน้าโดยมีเครื่องหมายจุลภาคคั่น เช่น น. 8, น. 10, น. A2. หรือ pp. 21, A3, A5, A8.)

พินดา สงวนเสรีวานิช.\(2554, 24 เมษายน).\พระปลัดสุชาติ สุวัฒน์โก
 \\\\\\ปกากะกอนักพัฒนา.\มติชน,\น.17-18.
 รังสรรค์ ศรีวรศาสตร์.\(2554, 28-29 เมษายน).\มาธุรกิจ DRG.\สยามรัฐ,\น.16.
 Boonnoon, J.\(2011, April 28).\Manufurers flood Thai market.\The Nation,\
 \\\\\\p.11.
 Wanchroen, S.\(2011, April 30).\Earthquake-proof buildings still a leap of
 \\\\\\faith.\Bangkok Post,\p.11.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์\)\(ชื่อบทความ\)\(สืบค้น วัน เดือน ปี\,จาก\http://www.xxxxxxxxxx

สรุขัย เลี่ยนงบุญเลิศขัย.\\(2554).\\จัดระเบียบสำนักรงานทนายความ.\\สืบค้น 21 มิถุนายน
 \\\2554,จาก <http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index>.
 CNN Wire Staff.\\(2011).*How U.S. forces killed Osama bin Laden*.\\
 \\\ Retrieved May 3, 2011,\\from <http://www.cnn/2011/WORLD//index.html>

รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

1. จัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท.\\ใน หรือ In ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.),\\
\\\\\\\\ชื่อการประชุม (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า).\\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

ซัชพล มงคลิก.\\2552).\\การประชุมยุคที่ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการจัด

\\\\\\\\\\ตารางการผลิตแบบพหุเกณฑ์: กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยา.\\ใน การประชุม

\\\\\\\\\\วิชาการการบริหารและการจัดการ ครั้งที่ 5 (น.46).\\กรุงเทพฯ:

\\\\\\\\\\มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Krongtaew, C., Messner, K., Hinterstoisser, B., & Fackler, K.\\(2010).\\

\\\\\\\\\\Lignocellulosic structural changes after physic-chemical pretreatment

\\\\\\\\\\monitored by near infrared spectroscopy.\\In S. Saranwong, S.

\\\\\\\\\\Kasemsumran, W. Thanapase, & P. Williams (Eds.), \\Near infrared

\\\\\\\\\\spectroscopy: Proceedings of the 14 th International conference (pp.

\\\\\\\\\\193-198).\\West Sussex, UK: JIMP.

2. ยังไม่ได้พิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้นำเสนอหรือผู้แต่ง.\\(ปี, เดือน).\\ชื่อเรื่องที่นำเสนอ.\\ใน หรือ In ชื่อของประธานจัดงาน (ประธาน หรือ
\\\\\\\\\\Chair), ชื่อการประชุม.\\จัดโดย ชื่อหน่วยงาน, สถานที่จัด.

Majid, S (2005, July 11-13).\\Library and information education in Singapore. In

\\\\\\\\\\D. P. Rachmananta (Chair), \\Workshop on issues and challenges

\\\\\\\\\\in developing professional LIS Education and Training in Indonesia

\\\\\\\\\\within the ASEAN region. Organized by National Library of Indonesia.

พจนานุกรม

1. อ้างอิงทั้งเล่ม

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่).\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง.\(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.).\ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่).\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

ชื่อเรื่อง.\(ปีพิมพ์).\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.\(2546).\กรุงเทพฯ:นานมีบุ๊คส์.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.\(2548).\กรุงเทพฯ:โครงการสารานุกรมไทยสำหรับ

\\\\\\\\\\\\\\\\เยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

Encyclopedia of software engineering.\(1994).\New York, NY: John Wiley

\\\\\\\\\\\\\\\\& Sons. Weik, M. H. \(\(1983).\Communications standard dictionary.

\\\\\\\\\\\\\\\\New York, NY: Van Nostrand Reinhold.

2. อ้างอิงเฉพาะบทหรือเรื่องในเล่ม

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อบทหรือเรื่อง.\(ในชื่อบรรณาธิการ(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.),\ชื่อหนังสือ (น. หรือ p.

\\\\\\\\\\\\\\\\หรือ pp. เลขหน้า).\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

กิตติ ทองลงยา.\(2524).\น.ก.\(ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์

\\\\\\\\\\\\\\\\ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3) (น. 68-113).\กรุงเทพฯ:

\\\\\\\\\\\\\\\\โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.

Movable-head disk unit.\(1988).\n L. Darcy, & L. Boston (Eds.), Webster's

\\\\\\\\\\\\\\\\New World Dictionary of computer terms (p. 245) (3rd ed.).\New York,

\\\\\\\\\\\\\\\\NY: Simon & Schuster.

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ จะได้รับการพิจารณา และการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review Process) ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 ท่าน ต่อ 1 บทความ ในลักษณะ Double-blind peer review วารสาร มีขั้นตอนดำเนินการจัดพิมพ์ดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของต้นฉบับ
2. จัดส่งต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อ่านประเมินต้นฉบับ

บทความละ 2 ท่าน

3. ส่งให้ผู้เขียนแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) สามารถอธิบายหรือชี้แจงข้อสงสัยผ่านบรรณาธิการ

4. กองบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ
5. จัดส่งต้นฉบับให้กับโรงพิมพ์ ดำเนินการจัดทำรูปเล่ม
6. กองบรรณาธิการเผยแพร่วารสาร

URU

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อาคารภูมิราชภัฏ ชั้น 6

เลขที่ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง
จังหวัดอุดรดิตถ์

โทรศัพท์ 055-416601 ต่อ 1648-1649

Website : <https://www.tci-thaijo.org/index.php/GRAURU>

